

Natur og sundhed

sammenhæng mellem grønne områders udtryk og brug set i forhold til befolkningens sundhed

Randrup, Thomas Barfoed; Schipperijn, Jasper Jan; Hansen, Berit Ipsen; Jensen, Frank Søndergaard; Stigsdotter, Anna Ulrika Karlsson

Publication date:
2008

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):

Randrup, T. B., Schipperijn, J. J., Hansen, B. I., Jensen, F. S., & Stigsdotter, A. U. K. (2008). *Natur og sundhed: sammenhæng mellem grønne områders udtryk og brug set i forhold til befolkningens sundhed*. Museum Tusulanum. Park- og Landskabsserien / Skov & Landskab, Nr. 40/2008

Natur og sundhed

Sammenhæng mellem grønne områders udtryk og brug set i forhold til befolkningens sundhed

Af Thomas B. Randrup, Jasper Schipperijn, Berit Ipsen Hansen, Frank Søndergaard Jensen og Ulrika K. Stigsdotter

Rapportens titel

Natur og sundhed – Sammenhæng mellem grønne områders udtryk og brug set i forhold til befolkningens sundhed

Forfatter

Thomas B. Randrup, Jasper Schipperijn, Berit Ipsen Hansen, Frank Søndergaard Jensen og Ulrika K. Stigsdotter

Udgiver

Skov & Landskab

Serietitel, nr.

Park- og landskabsserien nr. 40-2008

Ansvarshavende redaktør

Niels Elers Koch

Dtp

Jette Alsing Larsen

Bedes citeret

Thomas B. Randrup, Jasper Schipperijn, Berit Ipsen Hansen, Frank Søndergaard Jensen og Ulrika K. Stigsdotter (2008): Natur og sundhed – Sammenhæng mellem grønne områders udtryk og brug set i forhold til befolkningens sundhed. Park- og Landskabsserien nr. 40, Skov & Landskab, Hørsholm, 2008. 154 s. ill.

ISBN

978-87-7903-365-8 (papir)

978-87-7903-366-5 (internet)

ISSN

0907-0338

Tryk

Prinfo Aalborg

Oplag

500 eks.

Pris

280 kr. inkl. moms

Forsidefoto

Berit I. Hansen

Gengivelse er tilladt med tydelig kildeangivelse

I salgs- eller reklameøjemed er eftertryk og citering af rapporten samt anvendelse af Skov & Landskab's navn kun tilladt efter skriftlig tilladelse.

Rapporten kan bestilles på

www.sl.life.ku.dk

eller ved henvendelse til

SL books

Life Sciences

Thorvaldsensvej 40

DK-1871 Frederiksberg C

Tlf. 3535 7622

E-mail slbooks.life@slbooks.dk

Forord

Denne rapport »Natur & Sundhed – sammenhæng mellem grønne områders udtryk og brug, set i forhold til befolkningens sundhed« er gennemført som et samarbejde mellem kommunerne Vordingborg, Hillerød, Roskilde og Holbæk, Skov- og Naturstyrelsen og Københavns Universitet (Skov & Landskab).

Hos de kommunale forvaltninger har både sundhedsforvaltningen og forvaltningen med ansvar for drift og pleje af grønne områder bidraget, således at projektets tværfaglige natur er udnyttet. Projektet har været koordineret af Skov & Landskab, der også har forestået majoriteten af udredningsarbejdet. De deltagende parter har fungeret i en faglig følgegruppe, og har i øvrigt stillet arbejdskraft til rådighed i forbindelse med fremskaffelse af lister over borgere bosiddende i nærheden af de 10 områder. Studerende ansat af Skov & Landskab har foretaget tællinger og interviews på områderne. De deltagende parter har i fællesskab finansieret projektet.

Historien

Dette arbejde blev oprindeligt igangsat i 2004/2005 med fokus på at belyse effekterne ved at dyrke motion i skoven. På daværende tidspunkt var der stor fokus på »Motion på recept«, som læger kunne ordinere patienter med fortrinsvis svær overvægt (Willemann, 2004). Dette projekt blev koordineret af Skov & Landskab, og primært finansieret af Skov- og Naturstyrelsen og tre amter (Frederiksborg, Storstrøms og Ringkøbing). I samarbejde mellem Skov- og Naturstyrelsen og de tre amter blev en række arealer udpeget, fysioterapeuter engageret og læger opfordret til at udskrive recepter på motion – i skoven. Efter ca. 1½ års venten på at patienterne skulle dukke op blev forsøget indstillet. Det formodes at manglende ordinationer fra lægerne (Willemann, 2004) udgør en del af årsagen til at projektet måtte stoppe.

Som en positiv udløber af dette projekt opstod nærværende projekt. Der var etableret en kontakt mellem Skov- og Naturstyrelsen og Skov & Landskab i relation til brug og udvikling af bynære skove og grønne områder (parker). Ligeledes var der etableret en dialog mellem medarbejdere fra amternes sundhedsforvaltninger, Skov- og Naturstyrelsen og Skov & Landskab. Disse medarbejdere blev i forbindelse med strukturreformen overført til jobs indenfor kommunale sundhedsfremmende indsatser. Det oprindelige »Motion på recept – i naturen« projekt blev derfor omdefinert til at omhandle sammenhængen mellem parker og bynære skoves udtryk og brug, set i forhold til områdernes oplevelsesmæssige potentialer og befolkningens præferencer og mentale sundhed.

I en tid med kommunale sammenlægninger, og helt nye opgaver indenfor sundhedsområdet til kommunerne, er det bemærkelsesværdigt at 4 kommuner, tværfagligt er gået ind i dette udviklingsprojekt. Det er dermed gjort muligt at udvikle og afprøve et nyt analyseredskab til brug ikke bare

for de involverede kommuner, men som inspiration for alle planlæggere og driftsansvarlige for grønne områder og folkesundheden i Danmark.

Tak

Fra projektets koordinatore og rapportens forfattere skal der lyde en stor tak til projektets følgegruppe, der omfatter medarbejdere fra de involverede kommuners »grønne« forvaltninger og sundhedsforvaltningerne. En særlig tak til forstfuldmægtig Lars Bendix Poulsen fra Skov- og Naturstyrelsen for engagementet og viljen til at se løsninger. Og tak til Slots- og Ejendomsstyrelsen (SES) for muligheden for også at inddrage ét af SES's arealer i undersøgelsen. Også en stor tak til de mange studentermedhjælpere der har hjulpet med interviews og tællinger i de 10 områder. En speciel tak til studentermedhjælperne Karen Thirslund og Benedicte I. Pedersen i forbindelse med indtastningen af de indsamlede data. Tak til Jenny Olsson for samarbejdet vedr. pilotstudiet om telefoninterviews, og tak til Berit Kaae for hjælp med gennemførelsen af spørgeskemaundersøgelsen til 2000 medborgere rundt omkring de 10 områder.

Posthumt ønsker vi at ære studentermedhjælp Kirsten Baerens der på tragisk vis omkom under projektperioden.

Frederiksberg, oktober 2008

Thomas B. Randrup
Professor

Jasper Schipperijn
PhD-studerende

Berit Ipsen Hansen
Forskningsassistent

Frank Søndergaard Jensen
Seniorforsker

Ulrika K. Stigsdotter
Lektor

Indhold

Forord	3
Indhold	5
Sammenfatning	7
Summary	9
1. Introduktion	10
1.1 Baggrund	10
1.2 Formål	11
Overordnet formål	11
Specifikke formål	11
Delformål	11
1.3 Målgruppe	12
2. Teori	13
2.1 Relationen mellem Natur & Mental Sundhed	13
Forskning om relationen mellem natur og mental sundhed	14
Mental sundhed	15
2.2 Forståelsen af grønne områder	15
Tilgængelighed, brug og mental sundhed	16
Klassificering af naturoplevelsen	17
2.3 Beskrivelse af »De 8 Parkkarakterer«	17
Hvilke af De 8 Parkkarakterer synes brugerne bedst om?	17
Sammenhængen mellem De 8 Parkkarakterer og mental sundhed	18
3. Metoder	19
3.1 Opbygning af studiet	19
Området	20
Brugeren	20
Oplevelserne	21
Forvaltningen	21
3.2 Metodebeskrivelse	22
Metode Modul 1 (Indledende Observationsstudier)	22
Metode Modul 2 (Tællinger) og 4 (Interviews)	22
Metode Modul 3: Sundhedspotentialet i de grønne områder	23
Fire forskellige typer af rum	24
Oplevelsesgradering	26
Oplevelsesværdi Indeks	27
Metode Modul 5: Institutioners og borgeres brug og præferencer i forhold til parker og bynære skove, samt borgernes selvoplevede sundhed	28
4. De 10 områder	30
4.1 Størrelser og indretning	30
4.2 Beskrivelse af de 10 områder	31
Kirkeskoven (Vordingborg)	34
Udby og Stege Skov (Vordingborg)	40

Præstevangen (Hillerød)	54
Strandparken (Holbæk)	60
Knuds Skov (Holbæk)	66
Byparken (Roskilde)	72
Folkeparken (Roskilde)	78
Roskilde Ring (Roskilde)	84
Hyrdehøj Skov (Roskilde)	90
5. Resultater og diskussion	96
5.1 Oplevelsesværdi Indeks	96
Fordelingen af oplevelsesværdier	96
Sundhedsoplevelsesværdi Indeks	98
5.2 Brugernes, borgernes og organisationernes præferencer i forhold til De 8 Oplevelsesværdier	98
5.3 Antal besøg	100
5.4 Sammenhæng mellem brug og selv vurderet stress	102
6. Perspektiver	104
6.1 Oplevelsesværdi Indekset	104
6.2 Befolkningens præferencer for oplevelser i grønne områder	106
6.3 Besøgstal og besøgsfrekvenser	107
6.4 Brug af grønne områder og sundhed	108
7. Litteratur	109
Bilag 1: Modul 1 – indledende observationsstudier	114
Bilag 2: Modul 2 – Tælleskema	119
Bilag 3: Modul 3 – Analyseprotokol	120
Bilag 4: Modul 4 – Interviewskema	124
Bilag 5: Modul 5 – Spørgeskema (survey)	131
Bilag 6: Detaljeret metodebeskrivelse Modul 2 og 4	151

Sammenfatning

Der er forsket i sammenhængen mellem menneskets sundhed og vores fysiske omgivelser gennem de sidste ca. 30 år. Forskningen er oftest tværvidenskabelig og sker i flere dele af verden. I dag arbejder miljøpsykologer, psykologer, landskabsarkitekter, arkitekter, geografer, sociologer, idrætsforskere m.fl. for at opnå en øget forståelse af sammenhængen mellem miljø, menneske og velvære.

Velvære, eller sundhed, kan groft inddeles i hhv. fysisk og mental sundhed. Der er dog en indbyrdes sammenhæng, således at fysisk sundhed kan stimulere den mentale sundhed, ligesom mental sundhed kan fremme lysten til at være fysisk aktiv. Ifølge WHO er den mentale sundhed, utrykt som stress, ved at udvikle sig til den største trussel mod folkesundheden i den vestlige verden. Yderligere anses stress for at være relateret til øget dødelighed. Stress er derfor en måde, hvorpå man kan måle manglen på sundhed i befolkningen.

Denne tværfaglige undersøgelse af grønne områders udtryk og brug i forhold til borgere og brugeres sundhed er initieret i samarbejde mellem fire kommunale »grønne« forvaltninger og sundhedsforvaltninger samt Skov- og Naturstyrelsen. Projektet har som overordnet formål at analysere og beskrive sammenhængen mellem grønne områders udformning og udtryk, områdernes brug og befolkningens selvoplevede sundhedstilstand.

I denne undersøgelse er de grønne områder analyseret ud fra et mentalt sundhedsmæssigt perspektiv, og ikke ud fra et stringent fysisk sundhedsmæssigt perspektiv. Via analysen af oplevelsesværdierne er der beregnet et Oplevelsesværdi Indeks for hvert område. Indekset er sammenholdt med forskellige parametre i forhold til områdernes brug, borgernes præferencer og deres selvvaluerede helbred.

I undersøgelsen konkluderes det at:

1. Grønne områders udtryk kan karakteriseres via et Oplevelsesværdi Indeks. En høj værdi indikerer, at området rummer markante oplevelser. En lav værdi er udtryk for at området har en lav graduering af oplevelser, eller at de oplevelser, der kan erkendes inden for området, ikke er markante.
2. Brugere, borgerne og institutioner efterspørger primært stille, rolige og trygge oplevelser ved besøg i grønne områder. Dette svarer til oplevelsesværdierne Fredfyldt, Trygt, Artsrigt og Rumligt, hvilket også er de oplevelsesværdier, der kan karakteriseres som værende mest afstressende.
3. Centrale byparker i Hillerød, Holbæk og Roskilde har samme besøgstal som den centralt beliggende bypark Enghaveparken på Vesterbro i København, dvs. mere end 1 million besøg per år.
4. Der ses en tilsyneladende sammenhæng mellem brugen af grønne områder og graden af, hvor stressede beboere omkring et område er. Denne

forbindelse bør undersøges nærmere, ligesom der er grund til fortsat at studere, hvordan brugen af det enkelte område kan fremmes.

Fysisk sundhed har ikke udgjort fokus i dette projekt. For at fremme den fysiske sundhed i relation til grønne områder gælder dog grundlæggende de samme betragtninger, som når den mentale sundhed ønskes fremmet. Dette skyldes, at folk der kommer i grønne områder for at dyrke fysisk motion, foretrækker de grundlæggende samme værdier som karakteriserer den mentale afslapning.

I undersøgelsen er der foretaget tællinger og interviews af de faktiske brugere. De potentielle, individuelle og uorganiserede brugere er spurgt via tilsendte spørgeskemaer (disse karakteriseres i rapporten som borgere), ligesom de potentielle organiserede brugere er interviewet via telefon (disse benævnes institutioner og organisationer). Spørgsmålene har været rettet mod brug og præferencer i forhold til de specifikke områder, samt i forhold til borgernes selvvalgte helbred.

Alle 10 involverede grønne områder er analyseret i forhold til deres oplevelsesværdier. Oplevelsesværdierne er baseret på De 8 Parkkarakterer, der oprindeligt er udviklet ved SLU i Sverige.

Oplevelsesværdi Indekset er et nyt redskab til brug ved analyse af grønne områder. Analysen fokuserer på oplevelsen som bruger, og kan dermed supplere eksisterende og kendte landskabsanalysemetoder, der primært fokuserer på kulturhistoriske, arkitektoniske, biologiske og sociale forhold. Oplevelsesværdi Indekset er også et supplement til de offentlige forvaltningers primære analyse af de grønne områder, der oftest er plejeorienteret og baseret på en optimering af driftsøkonomien.

Resultatet af denne undersøgelse understreger, at der i den fremtidige planlægning ikke blot fokuseres på adgang, og dermed på afstanden mellem hvor folk bor og det nærmeste grønne område. Også indholdet af områderne er relevant at fokusere på for at tilfredsstille befolkningens ønsker til områderne, og dermed for at øge brugen af områderne.

Grønne områder bør betragtes som værende pauser i befolkningens hverdag. Selv områder, der blot benyttes som en passage fra punkt A til B, er værdsat som en (mental) pause. Der er derfor grund til at planlægge ud fra grønne områders basale værdier som pauser i en moderne og hektisk hverdag og bystruktur. Befolkningen har tilsyneladende behov for disse pauser – hvad enten pausen er 15 minutter eller af flere timers varighed.

Hvor dette projekt fokuserede på fem forskellige forvaltningers grønne områder, bør et fremtidigt studium fokusere på én forvaltnings samlede mængde af grønne områder, og disse områders oplevelsesværdier. Dette for at analysere og forstå mængden af oplevelser en forvaltnings samlede grønne områder reelt tilbyder. Derudover vil der på driftsniveau være behov for at belyse, hvilken effekt fysiske ændringer af specifikke grønne områder har på brugen og befolkningens helbred. Sådanne studier bør følges over tid.

Summary

Research has long proven a relationship between human health and the physical environment. These research activities are often cross-disciplinary in its nature, and are carried out in many parts of the world. Today, environmental psychologists, landscape architects, architects, geographers, sociologists, exercise specialist etc. work in order to gain further understanding of the relationship between the environment, humans and welfare.

Human welfare can be divided into physical and mental health respectively. However, a direct link exists in the sense that physical health may stimulate mental health, just as mental health may stimulate the desire to perform physical activities. WHO regards mental health, expressed as stress, as a major threat against public health and welfare. Further, stress is thought to be directly related to increased mortality. In this way, stress may be used as an indicator of lack of health among the public.

This cross-disciplinary study has as its primary objective to analyse and describe the relationships between green space design and expressions, use of specific green spaces, and the self-perceived health status of individuals living around each of the involved green spaces. Green spaces included 10 urban parks and peri-urban forests, located in 4 cities in the Eastern part of Denmark. A total of 417 individuals were interviewed in the 10 green spaces, 2.000 individuals were surveyed through a mail survey (51 % response rate), and 129 institutions and local organisations were interviewed via telephone. As an important part of the analysis, a Green Space Experience Index (GreenSpex) was developed. The GreenSpex was expressed as a figure, which was qualitatively related to the actual use of each specific green spaces, the public preferences for green space experiences, and the public self-perceived health status.

It is concluded that:

- 1) Green spaces can be characterised by an experience index (GreenSpex). A high value indicates that the green space contains significant experiences, and a low value indicates that the green space has few, or has a low graduation of experiences.
- 2) Users prefer primarily quiet, calm and secure experiences while visiting green spaces.
- 3) Central urban green spaces in Hillerød, Holbæk and Roskilde each have more than 1 million visits per year.
- 4) There appears an apparent relationship between use of green spaces, and the degree to which the public around a green space express themselves as stressed. This relationship needs to be studied in further detail.

The report »Nature & Health – a comparison between green space expression and use and public health« was carried out in a close cooperation between the Danish municipalities of Vordingborg, Hillerød, Roskilde, and Holbæk, the Danish Forest & Nature Agency and the University of Copenhagen (Danish Centre for Forest, Landscape and Planning).

1. Introduktion

1.1 Baggrund

I de senere årtier er livsstilsrelaterede sygdomme tiltaget i takt med, at det moderne liv er blevet mere inaktivt og stillesiddende. Fysisk inaktivitet og overvægt kan direkte og indirekte lede til en række velfærdssygdomme som højt blodtryk, højt kolesteroltal, nedsat hjertefunktion og diabetes type-2. Antallet af mennesker med disse symptomer vokser og belaster i stigende grad de nationale sundhedsbudgetter. Fysisk inaktivitet medfører desuden en øget risiko for udvikling af indirekte psykiske lidelser (Sundhedsstyrelsen, 2003). I dag er 30-40 % af alle voksne danskere overvægtige, mens ca. 10 % – eller ca. 400.000 – er svært overvægtige. Antallet af overvægtige børn i Danmark er på 25 år vokset fra ca. 5 % til 15 % (Petersen et al., 2002). For alle de nævnte sygdomme gælder, at det har en stærk eller moderat forebyggende effekt at dyrke en form for fysisk aktivitet ved let eller moderat intensitet i mindst en halv time dagligt (Klarlund Petersen & Saltin, 2003). Der er derfor god fornuft i at indtænke grønne områder som rum for fysisk udfoldelse.

Tidligere studier har dokumenteret, at hvis grønne områder ligger indenfor en afstand af ca. 300 meter fra hvor folk bor og arbejder, er der større sandsynlighed for, at områderne benyttes dagligt, frem for hvis områderne ligger længere væk (Grahn & Stigsdotter, 2003; Hansen & Nielsen, 2005). Det er derfor veldokumenteret, at indarbejdelse af grønne områder i byplanlægningen kan øge brugen, og dermed også mulighederne for at befolkningen er fysisk aktive i grønne områder. Der findes dog en anden del af befolkningens sundhed end den fysiske. Ifølge World Health Organisation, WHO, er stress ved at udvikle sig til den største trussel mod folkesundheden i den vestlige verden. Stress er ifølge Währborg (2002) også en måde, der kan anvendes til at måle manglen på sundhed.

De seneste års tværfaglige forskning mellem medicin og byplanlægning / landskabsarkitektur har indikeret at byparker og bynære grønne områder fremmer koncentration, mindsker stressniveauer og lindrer irritationsfølelser (se f.eks. Kaplan & Kaplan, 1989; Ottosson & Grahn, 2005; Stigsdotter, 2005; Hartig & Cooper Marcus, 2006; Nielsen & Hansen, 2006). Dette skyldes primært grønne områders potentiale for mental restitution.

Der er således i det moderne samfund såvel fysiske som mentale udfordringer i forhold til folkesundheden. I tusinder af år har der været formuleret ideer og visioner om at human mental sundhed og velvære er positivt relateret til brug af naturen og grønne områder (Cooper Marcus & Barnes, 1999; Stigsdotter, 2005). Ét af de mest betydningsfulde argumenter for at etablere urbane åbne arealer, herunder grønne arealer i det 18., 19. og begyndelsen af det 20. århundrede har været at forbedre befolkningens sundhed (Stigsdotter, 2005; Ottosson, 2007).

Med strukturreformen fulgte en væsentlig del af de daværende amters sundhedsforebyggende indsatser over i kommunalt regi. Kommunerne er nu pålagt at udarbejde egentlige sundhedsstrategier. Da grønne områder implicit besidder et potentiale som ramme for både fysisk aktivitet og mental restitution, er det relevant at fokusere på kvaliteten af de offentlige grønne områder, og at se på dette i relation til arbejdet med at fremme den samlede folkesundhed, dvs. både den fysiske og den mentale sundhed.

Foruden tilgængelighed til grønne områder spiller også tidsforbruget i området en afgørende rolle for sundheden (Grahn & Stigsdotter, 2003). Generelt har meget få forvaltninger registreringer af brug og brugermønstre i de enkelte parker og naturområder. Ligeledes findes der få forankrede strategier for udviklingen af de grønne områder. Dette skyldes en overordnet operationel tilgang til planlægning og drift af de grønne områder (Randrup & Persson, 2006).

Dermed er der et behov for at undersøge de grønne områders potentiale i forbindelse med at fremme brugen, set ud fra et kvalitetsmæssigt perspektiv. I en offentlig sammenhæng vil arbejdet med hhv. de grønne områder og sundhedsfremmende foranstaltninger ofte foregå indenfor to forskellige forvaltninger, hvilket fordrer en tværfaglig tilgang til problemstillingen.

1.2 Formål

Overordnet formål

Dette projekt har som overordnet formål at analysere og beskrive sammenhængen mellem grønne områders udformning og udtryk, områders brug og befolkningens selvoplevede sundhedstilstand. Det er derudover et formål at udarbejde en analyse af hvert af de 10 områder, der indgår i undersøgelsen, således at forvalterne kan danne sig et fornyet overblik over hvert områdes oplevelsesmæssige brug, borgernes præferencer i forhold til oplevelser samt befolkningens sundhed i relation til hvert enkelt område.

Specifikke formål

Mere specifikt er det formålet at:

- a) udvikle en metode som kan anvendes til at tilpasse såvel planlægning som drift af byernes lokale skove og parker, så disse kan være medvirkende til at fungere som et sundhedsfremmende tilbud i byen for både organiserede og uorganiserede borgere.
- b) beskrive hvilke konkrete tiltag der kan foretages, i relation til planlægning og drift, i forhold til at fremme brugen og dermed indirekte til at øge områders sundhedsfremmende rolle.

Delformål

På baggrund af ovenstående kan der yderligere defineres tre delformål;

- a) Brugsmønstre og besøgstal
Som en konsekvens af et stadigt stigende pres på byens grønne områder

er det relevant at kende til den faktiske brug af byens skove og parker. Derudover er det relevant at kende til besøghyppigheden, brugertyperne og brugsmønstrene blandt borgeren ved de udvalgte skove og parker. Som en forlængelse af dette fokuseres der også på, hvilke barrierer de faktiske og de potentielle brugere oplever.

b) Oplevelsesværdi

For at kunne fokusere på parkernes og skovenes sundhedsfremmende værdier er det nødvendigt at kortlægge hvilke oplevelser og muligheder områderne kan tilbyde. Ved en sammenligning af borgerpræferencerne og de faktiske oplevelsesværdier kan der udarbejdes strategier med fokus på befolkningens sundhed for parkerne og skovene.

c) Sundhedspotentialet

For at kunne underbygge antagelsen om at særligt grønne områder har en helbredende og forebyggende effekt på brugernes generelle sundhedstilstand, er det vigtigt at undersøge borgernes sundhedstilstand, deres aktivitetsniveau og at sammenholde denne viden med deres brug af eksakte skove og parker. Denne viden vil være med til at kortlægge sundhedspotentialet i de udvalgte skove og parker.

1.3 Målgruppe

Projektet har taget udgangspunkt i 10 konkrete grønne områder, varierende fra bynære skove til egentlige byparker. Områderne blev udvalgt i tæt samarbejde med de involverede planlæggere og driftsansvarlige (forvaltere) repræsenterende hhv. Roskilde, Vordingborg, Hillerød og Holbæk Kommuner, samt Skov- og Naturstyrelsen. I kommunerne var repræsentanter fra både »de grønne« – og fra sundhedsforvaltningerne involveret. Der er via projektet frembragt resultater og udviklet metoder som forvalterne efterfølgende selv kan implementere på andre grønne områder med henblik på at målrette planlægning og drift af skove og parker i et sundhedsperspektiv. Ligeledes er der frembragt resultater som kan benyttes ved tilrettelæggelsen af den fremtidige sundhedsfremmende indsats i de involverede kommuner.

Særligt kortlægningen af områdernes oplevelsesværdier er en enkel og illustrativ metode til at skabe sig et overblik over, og forståelse for områdernes rekreative og oplevelsesmæssige potentiale. Men vigtigst er nok at se rapporten som et tiltrængt led i en brobygning mellem sundhedsforvaltningen og den grønne forvaltning. Ved at anvende metoderne beskrevet i denne rapport er der skabt en forbindelse mellem de to forvaltninger, som kan målrette indsatsen i forhold til udviklingen af de grønne områder og særligt i forhold til befolkningens sundhed. Rapportens målgruppe er derfor primært planlæggere og driftsansvarlige i den offentlige (kommunale og statslige) forvaltning, samt medarbejdere i kommunale og statslige sundhedsforvaltninger, der arbejder med sundhedsfremmende tiltag.

2. Teori

2.1 Relationen mellem Natur & Mental Sundhed

Parker har været en del af byerne lige siden 1500 FK (van Zuylen, 1999). Antikkens Rom var den første by i vores historie med en meget hurtig og intensiv befolkningstilvækst. Det medførte en kraftig nybebyggelse og resulterede i byfortætning, samt at folk fra alle sociale grupper højlydt klagede over støj, smuds og manglen på skønhed, grønt og mulighed for rekreation. Folkets øgede krav tvang Det Romerske Rige til at anlægge flere parker for almenheden (Mumford, 1966). Vitruvius (1999) beskriver i overensstemmelse hermed, at der fra antikken findes beskrivelser af byplaner set ud fra et sundhedsperspektiv.

I løbet af 1800-tallet indså man, at folk der levede på landet var mindre syge og blev ældre end de der boede i byerne. I løbet af dette århundrede ledte den stigende industrialisme til problemer med øget urbanisering, dårlige boligforhold, mad med dårligt næringsindhold, farlige arbejdspladser og luftbåren smitte, såsom TBC, hvilket alt i alt resulterede i en forringet folkesundhed. Folkets krav om sollys, frisk luft og grønne omgivelser fremtvang en forandring af byerne (Svedberg, 1988). I USA fremkom i 1890'erne og i begyndelsen af 1900-tallet bevægelsen The City Beautiful Movement, som en progressiv reformbevægelse inden for arkitektur og byplanlægning. Intentionerne blandt bevægelsens tilhængere var at benytte forskønnelse og monumental storhed i byer for at modvirke det stigende moralske og fysiske forfald i de fattigdomsramte bymiljøer. Det var afgørende ikke at søge skønhed for skønhedens egen skyld, men som en social kontrolparameter (Bluestone, 1988).

Denne bevægelse var i første omgang særligt rettet mod byer som Chicago, Detroit og hovedstaden Washington DC, der med sin berømte The Mall stadig fremstår som et glimrende eksempel på en bypark hvor en markant grøn struktur spiller en central rolle. Også Central Park i New York, designet af F. L. Olmsted, regnes for at være et eksempel på hvordan sociale hensyn er udmøntet fysisk i byplanlægningen. I flere Europæiske byer sås kirurgiske indgreb hvor man rev gamle tætte boligområder ned til fordel for grønne boulevarder og byparker samt en mindre tæt bygningsmasse (Svedberg, 1988). I Danmark fremkom C.Th. Sørensen med sit manifest om Parkpolitik i Sogn og Købstad, hvor han argumenterede for at »bymennesker har et grundlæggende behov for natur – inden for rammerne af urbanitet, og (at) det er samfundets opgave at opfylde disse behov« (Sørensen, 1931).

Historien gentager sig. I dag står samfundet igen overfor en situation med øget urbanisering (Starke et al., 2007) og en stigning blandt stressede personer (Kjøller et al., 2007). Meget tyder på, at det igen er tid til at forandre byerne, så de modsvarer vor tids behov og de moderne sygdomme. Sundhed

betragtes som et holistisk begreb af stadig flere forskningsdiscipliner. Det betyder, at sundhed ikke kun indebærer fraværet af sygdom, men inkluderer hele individets livssituation, både socialt, biologisk, kulturelt og ikke mindst miljømæssigt (Qvarsell & Torell, 2001; Hansson, 2004).

En måde hvorpå samfundet kan forebygge sundhedsmangel på, kunne være at betragte det grønne i byerne som et sundhedsfremmende element (Stigsdotter, 2005).

Forskning om relationen mellem natur og mental sundhed

Forskning vedrørende interaktionen mellem mennesket, menneskets mentale sundhed og de fysiske omgivelser har foregået intensivt gennem de sidste 30 år. I starten var det fremdeles forskning fra USA med base i miljøpsykologien, men siden er forskningen blevet tværvideenskabelig og sker nu i flere dele af verden. I dag arbejder miljøpsykologer, psykologer, landskabsarkitekter, arkitekter, geografer, sociologer, idrætsforskere m.fl. for at opnå en øget forståelse af sammenhængen mellem miljø, menneske og velvære. Særligt to teorier er vokset frem som de mest betydningsfulde.

Den første teori, Aesthetic Affective Theory, (AAT), tager udgangspunkt i, at mennesket er en biologisk skabning, og skabt til et liv i naturen (Ulrich, 1983). I dag bor majoriteten af verdens befolkning dog i urbane miljøer (Starke et al. 2007). I følge den amerikanske forsker Roger Ulrich har mennesket en gammel evne til at kunne bedømme, hvorvidt et miljø er godt ud fra et overlevelsesperspektiv (Ulrich, 1983). Er miljøet trygt, kan vi koble af. Det betyder, at når vi opholder os i et natur- eller parkmiljø, som vores følelser signalerer er trygt, øges vores positive følelser. I et bymiljø er det svært for mennesket at stole på sine følelser og spontane reflekser, og vi anvender i stedet vores logisk tænkende instinkt, hvilket Ulrich (1983; 1999) mener på sigt leder til træthed, irritation og stress.

Til forskel fra Ulrich betragter forskerparret Stephen og Rachel Kaplan (1989), at perceptionsprocesserne sker på et højere mentalt niveau. Deres teori, Attentive Restoration Theory, (ART) handler om, hvordan vi oplever vort miljø og bearbejder information (ibid). Ifølge ART har mennesket to typer af opmærksomhedssystemer. Den rettede opmærksomhed (Directed Attention System) anvender vi, når vi opholder os i et bymiljø, når vi laver kontorarbejde eller kører bil («unaturlige miljøer»). I de situationer bombarderes vi med information, som vil have vores opmærksomhed. Vi må ubevidst sortere al uvæsentlig information væk. Det system, der sorterer, er begrænset og kræver energi. Hvis vi hele tiden befinder os i miljøer, hvor vi skal sortere uvæsentlig information væk, bliver vi mentalt trætte. I naturen mener Stephen og Rachel Kaplan, at vi anvender en anden opmærksomhed, som de kalder spontan opmærksomhed (Soft Fascination). Med den sorterer vi ikke indtrykket men »scanner« i stedet konstant omgivelserne. Denne proces er ubegrænset og kræver ingen energi. Natur- og parkmiljøer gør, at informationen om omgivelserne går en anden og kortere vej i hjernen, samtidig med, at den rettede opmærksomhed hviler. Ud fra dette ræsonnement mener forskerparret Kaplan & Kaplan (1989), at man får mental hvile og kan genvinde sine kræfter, når man opholder sig i naturen.

Mental sundhed

Stress forårsages af en belastning, som individet kan have vanskeligt ved at håndtere. Graden af stress og evt. helbredsmæssige følgevirkninger afhænger bl.a. af belastningens styrke og varighed, oplevelsen af belastningen, de personlige og miljøbestemte ressourcer hos det belastede individ, samt håndteringen af belastningen (Kjøller et al., 2007).

Stress er basalt set en livsnødvendig reaktion som indtræder når individets overlevelse eller sundhed er truet (Lundberg, 2001). Ved sådanne situationer frigøres kroppens vågenhedshormon som gør individet opmærksomt og som forbereder én til kamp eller flugt (ibid). Inden for begrænset tid kan stress opleves som værende positivt eftersom individets aktivitetsniveau stimuleres. Uden stress kan livet opleves som kedeligt og ensformigt. Vi har brug for at opretholde et balanceret aktivitetsniveau. God stresshåndtering er derfor at holde sig på et stimulansniveau der er sundt og lystfyldt (Netterstrøm, 2007).

Forebyggelsen af stress bør rettes mod nedsættelsen af belastningen både i arbejdslivet og i befolkningens dagligdag (Kjøller et al., 2007). En nedsættelse af stressbelastningen kan foregå ved at hvile. Dermed menes ikke at sove, men at hvile i vågen tilstand (Asp, 2002). Flere forskere, såsom de ovenfor nævnte, Roger Ulrich og forskerparret Kaplan, beskriver natur- og parkmiljøer som ekstra gode miljøer for vågen hvile og til at komme sig i.

2.2 Forståelsen af grønne områder

I relation til den stigende urbanisering, udsættes grønne områder bestandigt for trusler i form af nye bygninger og infrastruktur. I løbet af de senere årtier er grønne områder i byerne blevet betragtet som en teknisk ressource, hvor fokus primært har været operationel og driftsorienteret (Randrup & Persson, 2006). Dermed bliver grønne områder til noget som let kan betragtes som landreserver for eksploration. Dette er også i linie med de aktuelle diskussioner omkring den tætte by kontra den spredte by, hvor den tætte by ofte betragtes som en mere passende form for byudvikling med tanke på bæredygtighed (Hardy, 2004). Samtidig har byboerne også behov for grønne rekreative miljøer i deres hverdag (Ulrich, 1983; Kaplan & Kaplan, 1989). Der er med andre ord behov for at kunne forstå og analysere de brugs- og sundhedsmæssige værdier i byernes eksisterende grønne områder, for at kunne planlægge og forvalte optimalt.

Hvilke grønne områder er populære og højt vurderede af borgerne, hvilke har potentiale til at blive gode rekreative miljøer og hvilke skulle med fordel kunne eksploreres? Ud fra et byplanlægningsperspektiv er der behov for at kunne nuancere det, der på bykortene er markeret med grønt. Studier viser, at der findes mange grønne områder, som har ganske få besøgende, medens andre er meget populære (Berggren-Bärring & Grahn, 1995; Jensen & Guldager, 2005; Bom Frøst, 2007; Larsen & Molin, 2008).

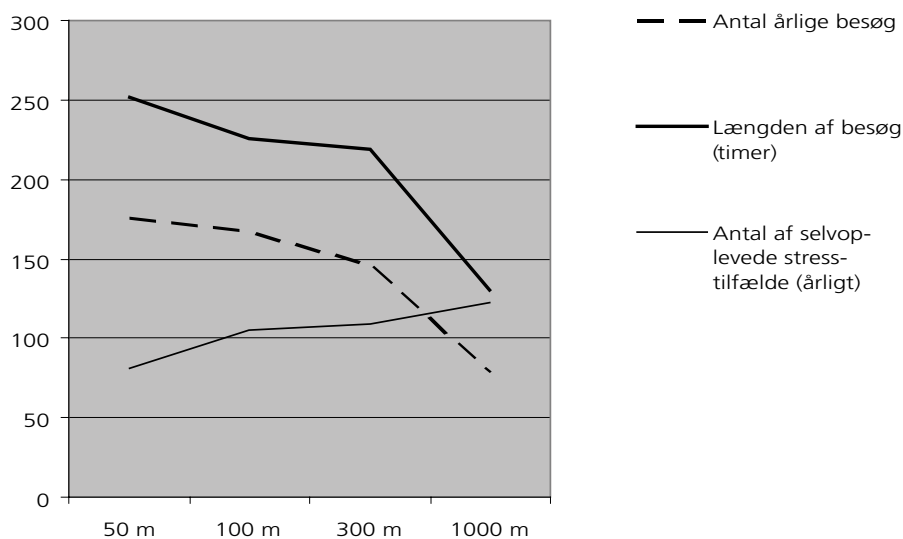

Tilgængelighed, brug og mental sundhed

En mulig del af forklaringen på hvorfor visse parker er mere besøgte end andre, kan kobles sammen med parkens tilgængelighed. Forskningsresultater viser, at brugerne er meget følsomme overfor afstanden til naturen og parkerne. Jo længere væk en park ligger fra ens hjem, desto færre parkbesøg (Grahn & Stigsdotter, 2003; Hansen & Nielsen, 2005; Nielsen & Hansen, 2007). Man kan sige, at afstanden kan gøre parken utilgængelig. De mennesker, som ikke har længere end 50 meter fra deres bolig til det nærmeste grønne område, besøger det almindeligvis tre til 4 gange om ugen. Hvis afstanden til det grønne er 300 meter besøger man det i gennemsnit 2,5 gange om ugen, medens de, der har 1.000 meter til det grønne, kun besøger det én gang om ugen, se figur 1 (Grahn & Stigsdotter, 2003; Hansen & Nielsen, 2005). Interessant er også, at den tid parkbesøget varer, bliver kortere jo længere parken er beliggende fra hjemmet (ibid).

Ud fra et sundhedsperspektiv er forholdet mellem afstand og brug specielt interessant eftersom forskningsresultater (Nielsen & Hansen, 2006; Hansen & Nielsen, 2005; Grahn & Stigsdotter, 2003) viser, at jo oftere folk besøger parker og jo længere parkbesøget er, desto mere sjældent lider de af stress, irritation og mental træthed. Det kan summeres med, at jo nærmere vi lever på grønne områder, desto bedre har vi det. Og den positive relation mellem at bruge tid i byernes parker og sundhed er lige for alle, det vil sige, at det er uafhængigt af køn, alder og socioøkonomisk tilhørighed (Grahn & Stigsdotter, 2003). Eftersom tiden ofte er begrænset for de mest stressede, er nærheden især vigtig hvis man vil nå denne målgruppe.

Afstanden og nærhed har altså betydning for antallet af parkbesøg og dermed for folks sundhed. Men tilgængelighed er ikke kun af fysisk karakter, der findes også mentale hindringer. Forskningsresultater viser, at der også findes en stærk sammenhæng mellem hvor tilgængelig en park er og hvilke oplevede kvaliteter den har (Berggren-Bärring & Grahn, 1995). En park med kvaliteter som svarer til hvad folk vil have, besøges ofte og længe.

Figur 1. Forholdet mellem hvor længe (antal timer per år) og ofte (antal besøg per år) man besøger en park i forhold til afstanden til den, samt relationen mellem sundhed (stress) og afstand (fra Grahn & Stigsdotter, 2003).

Klassificering af naturoplevelsen

Idéen om at naturen kan klassificeres eller grupperes i specielle oplevelsesklasser deles af stadigt flere forskere. Tabel 1 viser et udvalg af de mest tilfældige klassificeringer.

Tabel 1. Antal oplevelsesklasser der er beskrevet ved klassificeringen ved oplevelsen af grønne områder.

Land	Forskere	Antal oplevelser
Sverige	Berggren-Bärring & Grahn, 1995	8
Sverige	Malmros, 2001	7
Sverige	Stähle, 2003	7
Belgien	Van Herzele & Wiedemann, 2003	5
Finland	Kyttä & Kahila, 2005	18 (9 pos. + 9 neg.)
Danmark	Caspersen & Olafsson, 2006	7
Finland	Tyrväinen, Mäkinen & Schipperijn, 2007	11 (8 pos. + 3 neg.)

Fælles for disse klassificeringer er, at brugeren oplever dem gennem sine sanser, såsom gennem syn, hørelse, lugtesans og gennem at bevæge sig i området. Generelt for samtlige klassificeringer er også, at de spiller en meget betydningsfuld rolle i valget af, hvilket grønt område borgeren har lyst til at besøge. Det fremkommer tydeligt, at visse af de enkelte klasser er mere populære end andre.

2.3 Beskrivelse af »De 8 Parkkarakterer«

I dette projekt tager vi udgangspunkt i den klassificering som initialt udvikledes i løbet af 1990'erne på Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU af Patrik Grahn og Ann-Margreth Berggren-Bärring (Grahn, 1991; Berggren-Bärring & Grahn, 1995; Grahn & Stigsdotter, manus). Klassificeringen kaldes for »De 8 Parkkarakterer« og er præsenteret i tabel 2. I løbet af de år hvor De 8 Parkkarakterer har indgået i forskningen, er de løbende blevet udviklet, forandret og nuanceret.

De 8 Parkkarakterer er baseret på, hvilken betydning strukturen i de grønne områder har for brugerens præferencer og oplevelser, og er fremkommet gennem studier af, hvordan de grønne områder bliver brugt (Berggren-Bärring & Grahn, 1995). Forskningsresultaterne viser, at der findes et ønske blandt byboer om et stort og varieret antal oplevelser og rumlige kvaliteter i byens grønne områder.

Under udviklingen af De 8 Parkkarakterer indgik totalt 2.536 individer, som har svaret på spørgeskemaer, deltaget i en fotoundersøgelse, deltaget i dybdeinterviews, skrevet dagbøger i et år, samt fotograferet og tegnet billeder.

Hvilke af De 8 Parkkarakterer synes brugerne bedst om?

Ifølge de Svenske undersøgelser synes byboerne bedst om grønne områder som indeholder karaktererne: Fredfyldt, Rumligt, Vildt og Artsrigt, (Grahn

& Stigsdotter, manus). Fælles for disse karakterer er, at de kræver et større areal (gennemsnitligt > 30 ha) og en sammenhængende form (Bergren-Bärning & Grahn, 1995). De parkkarakterer, folk syntes mindst om, er Åbent og Folkeligt. Åbent er også den karakter, man er mest uenig om, hvad man synes om.

Tabel 2. Rangorden over De 8 Parkkarakterer (oversat til Dansk, som de er benyttet i dette projekt), ud fra hvilke karakterer de adspurgte svenskere havde størst præference for og helst ville have i en park.

De 8 parkkarakterer	Præference-rangorden
Fredfyldt	1
Rumligt	2
Vildt	3
Artsrigt	4
Trygt	5
Kulturhistorisk	6
Åbent	7
Folkeligt	8

Sammenhængen mellem De 8 Parkkarakterer og mental sundhed

For at kunne undersøge sammenhængen mellem befolkningens mentale sundhed og De 8 Parkkarakterer skabtes, i overensstemmelse med andre forskningsresultater, et mentalt sundhedsindeks. Det består af tre tilstande; Irritation, Mental træthed og Stress (Grahn & Stigsdotter, 2003; Stigsdotter, 2005).

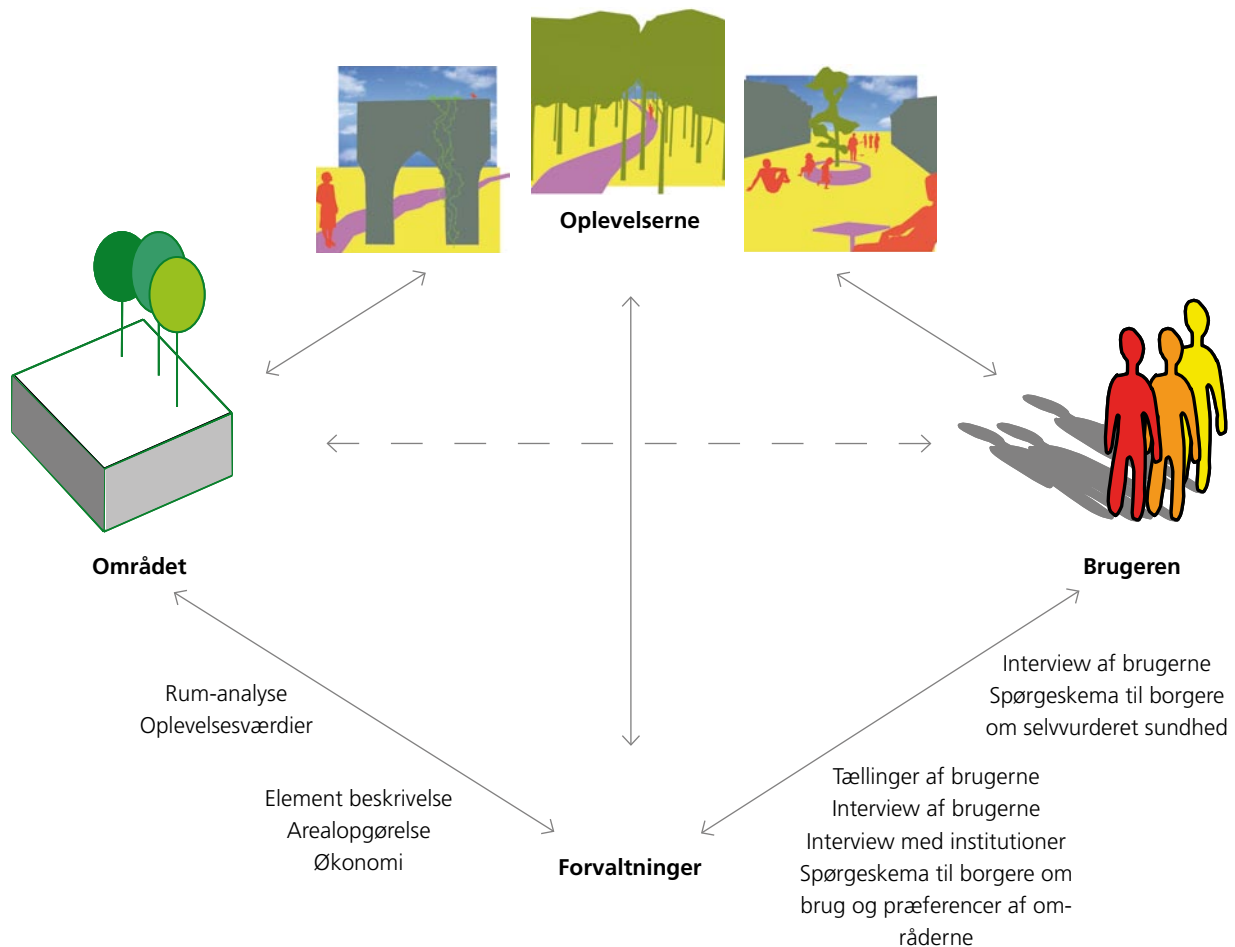
Der eksisterer en positiv forbindelse mellem det mentale sundhedsindeks og parkkaraktererne: Trygt, Vildt og Fredfyldt (Grahn & Stigsdotter, manus). En tilsvarende negativ forbindelse findes mellem det mentale sundhedsindeks og parkkarakteren Folkeligt. Parkkaraktererne kan ligesom farverne på en palet blandes for at opnå nye kvaliteter. Hvis man vil blande to karakterer ud fra et mentalt sundhedsperspektiv, kan man med fordel blande Trygt og Vildt. Vil man blande tre, bør man blande Artsrigt, Trygt og Vildt (Grahn & Stigsdotter, manus).

Fokus i dette studium er den mentale sundhed. For at fremme den fysiske sundhed gælder formentlig en anden prioritering af parkkaraktererne. Dog ses det, at også motionister, der benytter grønne områder for at dyrke fysisk aktivitet, foretrækker oplevelsen af det stille og fredfyldte (Toftager & Christensen, 2007). Der ses dermed også en sammenhæng mellem de oplevelser i grønne områder, der rummer stilhed, fred og ro og befolkningens præferencer for brug af områderne til fysisk aktivitet.

3. Metoder

3.1 Opbygning af studiet

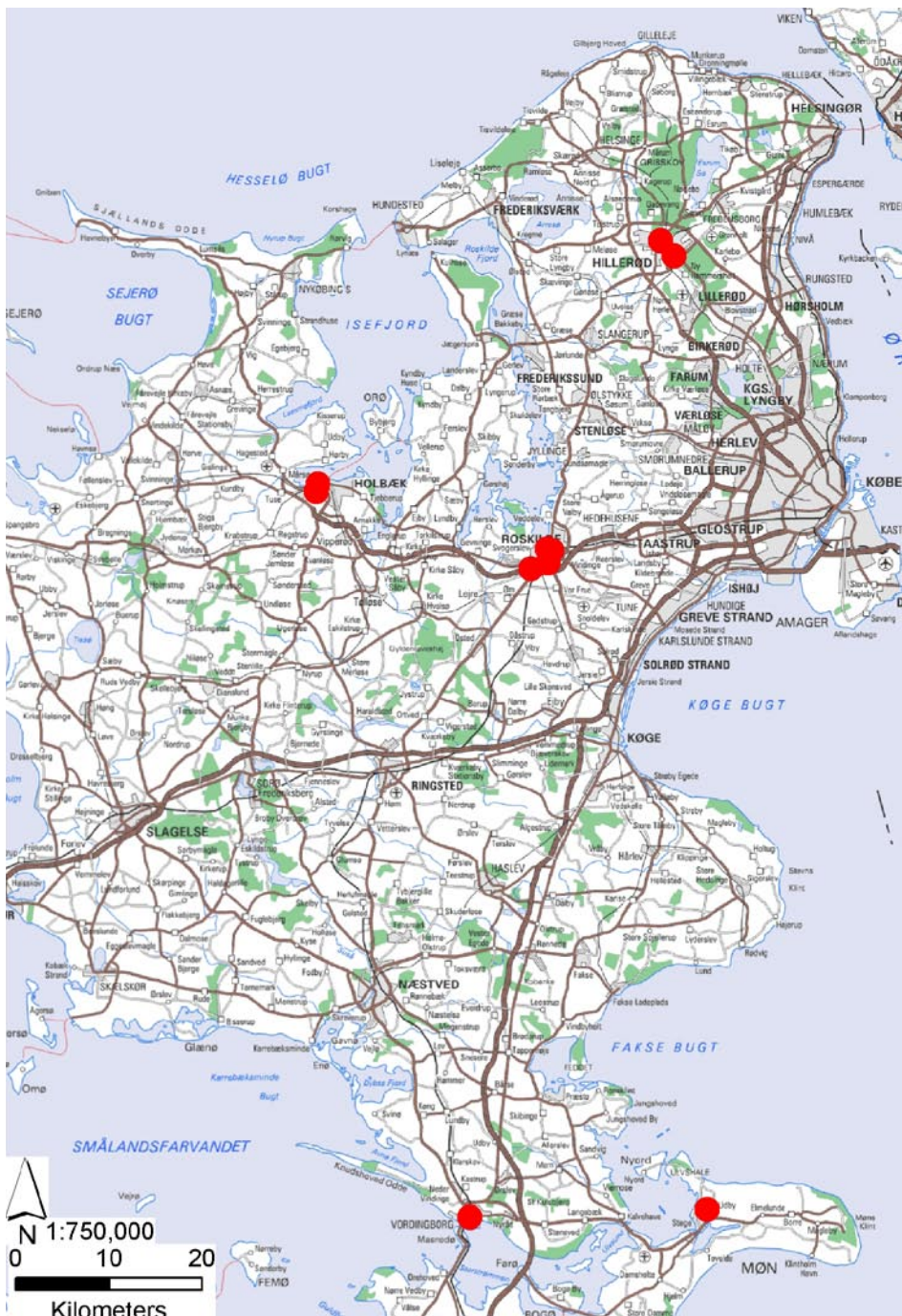
Undersøgelsen er bygget op af 5 moduler og er baseret på, at de deltagende kommuner samt Skov- og Naturstyrelsen havde en interesse i at få analyseret forskellige typer af bynære arealer ud fra et brugs- og sundhedsmæssigt perspektiv.

Figur 2. Projektets relationer mellem Området, Brugeren og Forvaltningen.

Via figur 2 kan man få et samlet overblik over, hvilke typer af information projektets 5 moduler har affødt og hvordan disse informationer indbyrdes hænger sammen.

Selve projektet er bygget op om tre fokusområder, nemlig området (som i dette projekt udgøres af de 10 områder), oplevelserne (som borgeren kan få ved besøg af stedet) og brugeren (defineret både som den faktiske og den potentielle bruger). Derudover har man forvaltningen, som i dette projekt skal ses som en kombination af Skov & Landskab, Skov- og Naturstyrelsen og hver af de 4 kommuners forvaltninger.

De 10 områder der indgår i projektet er fordelt med to områder i hhv. Hillerød, Holbæk og Vordingborg, samt med 4 områder i Roskilde.

Området

Området er som udgangspunkt allerede kendt af forvaltningerne. De fleste forvaltninger har en elementbeskrivelse (se f.eks. Juul et al., 1998), en driftsplan og en arealopgørelse for stedet. For de forvaltninger, som ikke har haft sådanne oplysninger, er der lavet en arealopgørelse for stedet samt en kort gennemgang og beskrivelse af stedet.

Brugeren

De fleste forvaltninger har en formodning om hvem og hvor mange, der bruger området. For at få et konkret indblik i områdernes brug er der gennemført tællinger af hver af de 10 udvalgte områder, samt foretaget spørge-

undersøgelser af såvel de organiserede som de uorganiserede, og de faktiske som de potentielle brugere (børne- og ældreinstitutionerne og de lokale borgere). Derudover er der også spurgt til borgernes selvvaluerede helbredstilstand (både fysisk og mentalt). Dette er gjort for at opnå endnu en dimension på forståelsen af relationen mellem borgeren, og forvaltningen (der er beskrevet nedenfor).

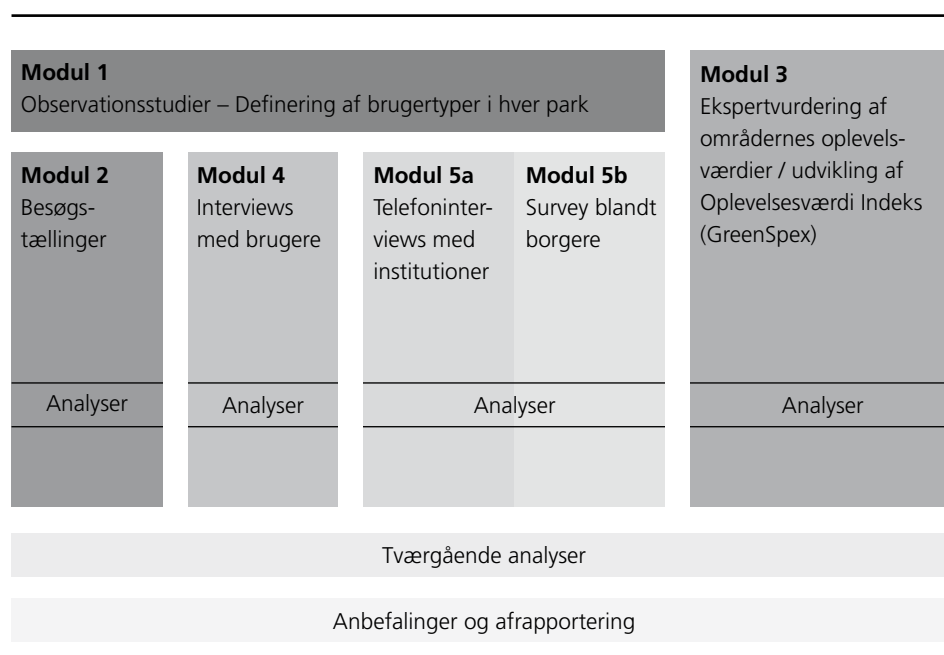
Oplevelserne

Det tredje fokusområde, oplevelserne, skal forstås som en kombination af input fra området og brugeren der besøger området. Selve området og områdets udformning er med til at give brugeren nogle oplevelser, og omvendt kan man sige, at uden brugeren eksisterer der ingen oplevelser. At der er en relation mellem området og brugeren, er de færreste i tvivl om. I dette projekt har vi defineret relationen mellem området og brugeren som de oplevelser man får, når man besøger et offentligt grønt område.

Der findes ligeledes en sammenhæng mellem oplevelserne og forvaltningen. Denne sammenhæng skal forstås som forvaltningens mulighed for at forstærke oplevelsesværdierne på det enkelte sted, så de bl.a. tilgodeser brugerens ønsker og behov.

Forvaltningen

Det sidste fokusområde er forvaltningen. Projektet har bl.a. til formål at udarbejde et redskab til forvaltningerne, der for det første kan hjælpe planlæggere af grønne områder og driftsansvarlige til at udforme og pleje grønne arealer, så de bedst muligt imødekommer borgernes behov og ønsker – set ud fra et sundhedsperspektiv. For det andet har projektet det formål at være med til at skabe en ny og gangbar bro mellem sundhedsforvaltningen og den grønne forvaltning.

Figur 3. Projektets opbygning, der består af 6 selvstændige undersøgelser med relaterede analyser.

I figur 3 er projektets opbygning skitseret. Overordnet er der tale om at gennemføre en brugerundersøgelse, og en analyse af de grønne områders oplevelsesværdier. Begge undersøgelser overlapper hinanden, idet brugerundersøgelsen, i alle sine del-undersøgelser, inddrager sundhedsperspektivet, ligesom oplevelsesværdianalysen inddrager brugerbetragtningerne.

3.2 Metodebeskrivelse

I det følgende gennemgås mere detaljeret de enkelte moduler i undersøgelsen.

Metode Modul 1 (Indledende Observationsstudier)

I Modul 1 blev de 10 områder udvalgt. De overordnede kriterier for udvælgelse af områder var, at områderne skulle være bynære og der skulle kunne identificeres tydelige ind- og udgange. Desuden skulle hver af de deltagende kommuner have både et parkområde og et skovområde med i undersøgelsen. Et yderligere kriterium var at skovene i hhv. Hillerød og Vordingborg skulle være ejet af Skov- og Naturstyrelsen.

Efter de 10 områder var identificeret, blev et observationsstudie gennemført. Formålet var at skabe et overordnet kendskab til undersøgelsesområderne, herunder at identificere 10-15 typiske brugerkategorier for hvert område. Det indledende observationsstudie (se Bilag 1) blev benyttet som grundlag for udarbejdelsen af tælledata-skemaet (se Modul 2). Der blev ligeledes udarbejdet et kort over områderne, hvor ind- og udgangene blev indtegnet med henblik på udpegning af tællesteder, samt vægtning af tællesteder.

De udvalgte områder blev hver besøgt én gang, i alle tilfælde sammen med en lokalt kendt person, f.eks. den lokale driftsansvarlige, eller den lokale planlægger. Områdets præg i forhold til vedligeholdelsesniveau blev identificeret og beskrevet, ligesom områdets stil-type set i en landskabsarkitektonisk sammenhæng blev beskrevet. Karakteristiske forhold eller elementer i området (dyreliv, vand, legeplads, skateboardanlæg, områder med læ, publikumsfaciliteter, beplantning, m.m.) blev identificeret. I Bilag 1 er de anvendte kriterier i Modul 1 angivet.

Metode Modul 2 (Tællinger) og 4 (Interviews)

På baggrund af det indledende observationsstudium (Modul 1), blev modulerne 2 og 4 gennemført. Den metodik som er anvendt i Modul 2 og 4 er udviklet af Skov & Landskab, til brug for undersøgelser af den rekreative anvendelse af grønne områder. Metoden er tidligere anvendt ved tællinger og interviews i eksempelvis Jægersborg Dyrehave, på Vestamager samt på tre parker i Københavns Kommune (Koch, 1984; Jensen & Guldager, 2005).

Ved brug af metoden er det muligt at opfylde en række formål, herunder:

- 1) at opnå viden om den totale anvendelse af et område, og
- 2) at opnå viden om bruger-typerne for et område.

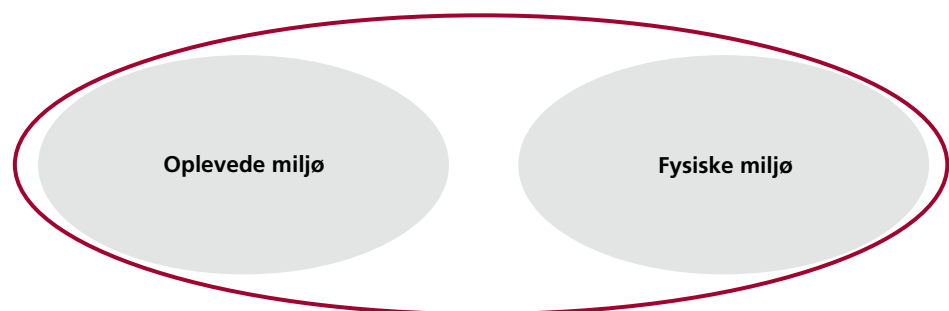
Ovennævnte formål kan opfyldes på grundlag af tællinger (Modul 2) i det enkelte område. En mere detaljeret information om de besøgende, eksempelvis besøgsvarighed, transportafstand og -tid, aktiviteter samt holdninger/præferencer til en række forhold, indsamles ved hjælp af supplerende interviews (Modul 4) der foretages i forbindelse med tællingerne. I Bilag 2 og 4 er analyse protokollerne angivet i sin helhed. I Bilag 6 er den anvendte analysemetode beskrevet mere detaljeret.

Metode Modul 3: Sundhedspotentialet i de grønne områder

Kendetegnende for De 8 Parkkarakterer er, at identifikationen af de enkelte karakterer ofte grunder på meget stedsspecifikke forhold, men af og til også på selve oplevelsen. Det medfører en utydelighed, da parkkaraktererne således både er udtryk for eksakte og stedsspecifikke forhold, samt for brugernes oplevelsesmæssige rumlige præferencer, i forhold til hvad et grønt område skal indeholde (jf. Berggren-Bärring & Grahn, 1995). Forskning fra bl.a. Belgien (Van Herzele & Wiedemann, 2003) viser desuden, at for at forstå brugerens oplevelse af et fysisk miljø, må man være bevist om, at alle brugere ikke oplever et miljø på samme måde. Grafisk kan dette vises i form af et skema, se figur 4. Figuren viser to forskellige miljøer; det »fysiske miljø« som er den fysiske virkelighed (i vores undersøgelse et grønt område) og det »oplevede miljø«, hvilket er det brugeren selv oplever. De 8 Parkkarakterer baserer sig på begge disse miljøer.

Vores grundtanke er, i overensstemmelse med andre forskere som f.eks. van den Berg (2007) i Holland, at alle brugere af grønne områder skal opfattes som individer. Det betyder, at de har forskellig baggrund, køn, alder, uddannelse, etc., hvilket udgør brugernes »indre oplevelse«. Brugernes baggrund, dvs. hvem vi er, påvirker hvordan vi oplever det fysiske miljø. Det betyder, at ikke alle brugere oplever det fysiske miljø på samme måde. I dette projekt fokuserer vi derfor på det »oplevede miljø«, se figur 5.

Operationaliseringen indebærer at vi fokuserer på, hvilken type oplevelse man som bruger af et grønt område kan opnå. Det har vi gjort gennem at

Figur 4. Fokus for De 8 Parkkarakterer er en blanding af det »oplevede miljø« og det »fysiske miljø«.

Figur 5. Figuren viser, at De 8 Oplevelsesværdier fokuserer på det oplevede miljø.

studere den grunddata, der ligger til grund for De 8 Parkkarakterer. Vi har valgt kun at studere svar fra individer og har set bort fra svar afgivet af organisationer. Hensigten er at komme så tæt på individernes egen oplevelse af naturen som muligt. Det har medført, at vi har omformuleret beskrivelsen af de forskellige klassificeringer, således at De 8 Parkkarakterer er blevet til De 8 Oplevelsesværdier. Vi har beskrevet dem ud fra individernes svar i grunddata, dvs. oplevelsen (det »oplevede miljø«) og ikke ud fra den fysiske plads (det »fysiske miljø«).

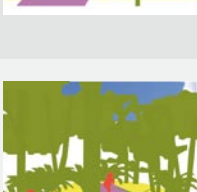
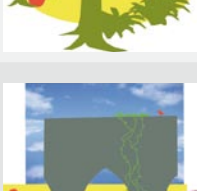

For at lette forståelsen af De 8 Oplevelsesværdier, har vi valgt at give hver oplevelsesværdi et eget navn, en forklarende sætning og et antal nøgleord, se tabel 3. Vi har desuden valgt at præsentere alle oplevelsesværdierne med en collage. Vi har bevidst valgt denne metode i stedet for tegninger, for at få et højere abstraktionsniveau. Målet er ikke at man skal gå ud og lede efter et fysisk miljø der ligner collagen, men at man ser collagen som et stemningsbillede for den oplevelse, den repræsenterer. Erfaring viser, at dette skulle vanskeliggøres, hvis man i stedet havde brugt fotos eller tegninger. Farverne er af samme grund heller ikke naturtro.

Oplevelsesværdierne skal som udgangspunkt anvendes til at identificere den/de oplevelser en borger kan opnå ved at besøge et specifikt område, og på den måde være med til at beskrive/konkretisere den relation, der kan være mellem et grønt område og brugeren. Dermed er oplevelsesværdierne meget subjektive.

Fire forskellige typer af rum

Erfaringer fra projektet viser, at det kan være svært at forstå hvor en specifik oplevelsesværdi hhv. starter og slutter samt hvor den næste tager over. Som et led i metodeudviklingen af De 8 Oplevelsesværdier, valgte vi derfor at formulere forudsætningerne for at identificere dem. De 8 Oplevelsesværdier kan i princippet hver især identificeres indenfor 4 forskellige typer af rum (åbent, spredt, lysning og lukket) (se figur 6). Denne inddeling har sin grund i de tre grupperinger som Gustavsson & Ingelög (1994) udførte på forskellige skovtyper. Imidlertid var vi nødsaget til at tilføje én ny type

Tabel 3. Sammenfatning af De 8 Oplevelsesværdier. III. Berit I. Hansen

Nr.	Collage	Oplevelsesværdi	Beskrivende sætning	Nøgleord
1		Artsrigt	Oplevelsen af liv i form af stor variation af både dyr og planter	<ul style="list-style-type: none"> - Varierende populationer af planter og dyr - Rigeligt med liv i form af planter og dyr
2		Fredfyldt	Oplevelsen af stilhed, ro, uforstyrrethed, velhold og af at være ét med naturen.	<ul style="list-style-type: none"> - Visuel og auditiv ro - Intet affald - Ingen forstyrrende personer
3		Åbent	Oplevelsen af robusthed og åbenhed, der inviterer til mange forskellige aktiviteter.	<ul style="list-style-type: none"> - Tydeligt afgrænset - Mulighed for pladskrævende aktiviteter - Tilgængeligt - Udsigt
4		Folkeligt	Oplevelsen af en festlig atmosfære, hvor man møder andre mennesker og service findes tilgængelig i forskellige former.	<ul style="list-style-type: none"> - Folkeliv - Underholdning - Let tilgængelighed - Handicaphensyn - Mange faciliteter og meget inventar til stede; kiosker, restauranter, lys, toiletter etc.
5		Rumligt	Oplevelsen af at komme ind i en anden verden, som er rumlig, fri og giver indtryk af en sammenholdende helhed.	<ul style="list-style-type: none"> - Kontrast til byen - Beroligende - Samhørighed - Helhed - Tydeligt afgrænset - evt. skovfølelse - Få eller ingen veje eller stier
6		Trygt	Oplevelsen af at være omgærdet og tryk, hvor man tør lade børn lege frit og man selv kan slappe af og bare være sig selv.	<ul style="list-style-type: none"> - Robust - Afskærmet - Sikkert - Mange buske og træer - Inviterer til leg - Tillukkende for børn og voksne
7		Kulturhistorisk	Oplevelsen af kulturhistorie, der fascinerer og giver følelsen af en svunden tid.	<ul style="list-style-type: none"> - Kulturhistoriske spor - Menneskelig påvirkning - Ikke behov for andre brugere, underholdning eller aktiviteter
8		Vildt	Oplevelsen af livskraftig og frit voksende vegetation	<ul style="list-style-type: none"> - Få andre brugere - Ingen tegn på urbanitet - Visuel og auditiv ro - Naturens præmisser - »Utilgængelighed«

rum, nemlig Spredt eftersom denne type rum ofte forekommer i danske byparker. Hensigten med de forskellige typer af rum er altså at lette forståelsen for hvor en oplevelsesværdi starter og hvor den slutter.

De 4 rum-typer er karakteriseret ved følgende:

Åbent: et åbent rum, hvori beplantninger ikke eksisterer.

Spredt: et rum der kendetegnes ved et åbent område, der har spredt bevoksning. Bevoksningen kan udgøres af solitærtræer eller større eller mindre buskbeplantning(er). Afgørende er at rummet ikke domineres af beplantningen, men af det åbne område.

Lysning: et rum der primært dannes af væggene. Her er der ingen loftsforførmelse, rummet kan være en lysning i skoven eller det kan være et højt krat/bevoksning, der kan give en rumførmelse.

Lukket: et lukket rum, hvor trækronerne danner loftet. Træstammerne skaber interiøret i rummet. Aflæsningen af rummet mht. rummets dybde, topografien, m.m. afhænger af træernes lysgennemtrængelighed, da dette danner vægge og gulv.

Figur 6. Præsentation af de 4 forskellige typer af rum, der kan bruges til identifikation af placeringen af De 8 Oplevelsesværdier. Fra oven ses: Åbent, Spredt, Lysning og Lukket. Ill. Berit I. Hansen.

Det bør nævnes, at selv om en bestemt type rum kan identificeres, er det ikke givet at en oplevelsesværdi findes i tilknytning til rummet. Samtidig kan én type rum indenfor et område fremkalde flere oplevelsesværdier ad gangen – nogle typer af oplevelser vil dog som oftest være mere dominerende end andre.

Oplevelsesgradering

Alle 4 typer af rum betragtes som ligeværdige rent oplevelsesmæssigt. Oplevelsesværdierne indenfor hvert rum bliver dog graderet på en skala fra 0-3, afhængigt af hvor markant, eller »stærk« oplevelsen er. Dette foregår ved hjælp af 4 graderede skalatrin:

0. Fraværende: Oplevelsen kan ikke identificeres.
1. Svag: Oplevelsen kan kun svagt identificeres.
2. Moderat: Oplevelsen kan identificeres, men er ikke markant.
3. Kraftig: Oplevelsen er meget markant og kan ikke findes stærkere.

Oplevelsesværdi Indeks

Ideen med at fokusere på disse ikke-stedspecifikke, abstrakte oplevelser er, at det er oplevelsen eller følelserne hos brugeren, der fremkaldes af et sted og har en oplevelsesmæssig effekt. Det er ikke stedet i sig selv, der har en effekt. På denne måde kan man sige, at summen af et områdes oplevelsesværdier er et udtryk for områdets Oplevelsesværdi Indeks.

Et områdes Oplevelsesværdi Indeks kan aldrig overstige værdien 24 (3 identificerede gradueringer, i forhold til 8 oplevelsesværdier).

Metoden Green Space Experience (GreenSpex)

Område

Én af de 10 lokaliteter der indgår i projektet.

Rum

Hvert Område består af ét til flere Rum.

Type af Rum

Hvert Rum er karakteriseret af én af 4 typer (åbent, spredt, lysning, lukket).

Oplevelsesværdi

En abstrakt værdi for brugerens oplevelse af et Rum. Der findes 8 Oplevelsesværdier (artsrigt, fredfyldt, åbent, folkeligt, rumligt, trygt, kulturhistorisk, vildt).

Graduering

Hver Oplevelsesværdi er gradueret i forhold til det specifikke Rum i graden 0-3, hvor 0 betyder at Oplevelsesværdien ikke eksisterer indenfor Rummet. Gradueringen 3 betyder at oplevelsesværdien er maksimal (høj).

Oplevelsesværdi Indeks (Green Space Experience, GreenSpex)

Udtryk for et Områdes sum af Rum og dets graduerede Oplevelsesværdier sat i forhold til Områdets størrelse.

$$\sum_{1-n} \left[\left(\frac{\text{Rumareal}}{\text{Totalareal}} \right) \times \left(\sum_{1-8} \text{Oplevelsesværdi} \right) \right]$$

$n = \text{antal rum}$

Med hjælp af en analyseprotokol blev det kortlagt hvilke oplevelsesværdier de enkelte områder indeholdt. Analyseprotokollen er bygget op af 4 dele (se også Bilag 3):

1. Observationsdata
2. Registrering og analyse af arealtyper
3. Analyse af de forskellige typer af rum
4. Registrering af oplevelsesværdierne

Alle registreringer og analyser er foretaget af den samme medarbejder fra Skov & Landskab (Berit Ipsen Hansen), og er senere i enkelte områder verificeret med de øvrige forfattere, samt medlemmer af følgegruppen.

Skovenes og parkernes sundhedspotentiale blev defineret ud fra en antagelse om at besøgshyppighed og besøgenes længde har positiv indflydelse på helbredstilstanden. Denne meget forenkede tilgang skal naturligvis ses i forhold til områdernes indre kvalitet, eller det vi definerer som områdernes Oplevelsesværdi Indeks.

1. Observationsdata

Ved udførelsen af analyseprotokollen blev informationer om dato, tid, vejr, temperatur og sted registreret.

2. Registrering og analyse af arealtyper

Denne registrering tager udgangspunkt i forvaltningernes arealopgørelser, samt for de tilhørende driftsbeskrivelser for området (se f.eks. Juul et al., 1998). Særligt for skovene fandtes der ikke detaljerede driftsbeskrivelser. Det viste sig at være en meget omfattende opgave at digitalisere alle områderne, hvorfor metoden forenkledes og følgende 5 arealtyper blev opgjort i procent af det samlede areal:

- Bevoksninger (hvor vegetationen er tæt og danner en fysisk barriere)
- Græs
- Belægninger
- Vand (vandløb, søer, bassiner)
- Bygninger

3. Rum-analyse

På baggrund af grundkortet og observationer i områderne blev hvert område inddelt i relation til de 4 rum-typer (se figur 6).

4. Registrering af oplevelsesværdierne

Fremgangsmåden for de 10 områder har været at lave en vurdering af oplevelsesværdiernes eksistens i hvert af de rum, som de 10 områder er inddelt i. Efterfølgende er oplevelsen gradueret på en skala fra 0 til 3.

En mere detaljeret gennemgang af relationerne mellem oplevelsesværdierne og sundhed er beskrevet i teoriafsnittet.

Metode Modul 5: Institutioners og borgeres brug og præferencer i forhold til parker og bynære skove, samt borgernes selvoplevede sundhed

Hvor der i Modul 1 blev fokuseret på de faktiske brugere af de 10 områder, er fokus i dette modul på de potentielle brugere af de 10 udvalgte områder (borgerne og institutionerne). Modul 5 er opdelt i to dele.

Telefoninterviews med institutioner

Den ene del er en telefon-interview-undersøgelse, der som udgangspunkt henvendte sig til samtlige foreninger og institutioner i lokalområdet indenfor en radius på 300-500 m fra det enkelte områdes definerede grænse, afhængigt af områdets befolkningsmæssige tæthed. En afstand på 300 m. er tidligere dokumenteret som en grænse for hvor ofte et grønt område besøges (Grahn & Stigsdotter, 2003; Hansen & Nielsen, 2005). Se endvidere teoriafsnittet. Ligger bopælen indenfor 300 m. fra det nærmeste grønne område, er der overvejende sandsynlighed for at området besøges 3-4 gange om ugen. Er afstanden større er det mest sandsynligt at området kun besøges én gang om ugen (dvs. oftest i weekenden). I denne sammenhæng valgtes på visse lokaliteter en radius på 500 m, for at inkludere så mange respondenter som muligt.

Formålet var at få informationer, der dels belyste det faktuelle brug af områderne, og dels belyste hvilke præferencer de organiserede borgere, kendetegnet ved foreninger og institutioner, havde i forhold til de udvalgte områder.

For at målrette undersøgelsen blev der iværksat en pilotundersøgelse, hvor Holbæk Kommune fungerede som case. Pilotundersøgelsen blev gennemført som et speciale ved Sveriges Lantbruksuniversitet (Olsson, 2007), og involverede 38 forskellige organisationer (24 foreninger og 14 institutioner), der alle blev identificeret indenfor en radius af 500 m. fra hhv. Knuds Skov og Strandparken. Disse to områder ligger geografisk i kort afstand fra hinanden, og flere organisationer har derfor potentielle relationer til begge områder. Der blev derfor gennemført i alt 52 interviews. Via pilotundersøgelsen fremgik det tydeligt, at undersøgelsen kunne målrettes børne- og ældreinstitutioner, samt friluftsföreninger (Olsson, 2007).

Der blev efterfølgende udført skemalagte telefoninterviews med forenings- og institutionsledelserne indenfor den definerede radius af de øvrige 8 områder, og der blev udsendt elektroniske spørgeskemaer til skolelærere i indskolingsklasserne. Det enkelte interview havde en varighed på ca. 10 minutter.

Se Bilag 5b for hele interviewskemaet.

Spørgeskemaer til lokale borgere

Den anden del af Modul 5 henvendte sig til privatpersoner, der bor i en radius på 300 m. fra området. Der blev vha. kommunernes databaser tilfældigt udvalgt 200 lokale borgere pr. område, der bor indenfor denne radius.

Spørgeskemaerne indeholdt 22 spørgsmål, kategoriseret inden for 4 kategorier:

- Der blev spurgt til brugen af det specifikke grønne område. Besøgsfrekvenser, og spørgsmål der kunne afdække årsagerne til besøget (præferencer for det specifikke område), blev inkluderet her.
- Der blev spurgt til respondentens generelle præferencer for oplevelser i grønne områder, relateret til De 8 Oplevelsesværdier, sådan som de er defineret i dette projekt.
- Der blev spurgt til respondentens selvvaluerede sundhed, og sidst
- blev der spurgt til respondentens alder, køn, og familiemæssige status.

Se Bilag 5a for hele spørgeskemaet.

Skemaerne blev sendt til alle 2.000 borgere (10 områder x 200 borgere) med alm. post, og der blev anvendt to rykkere, hver med 14 dages intervaller. Den samlede svarprocent var på 51 %, hvilket må betegnes som tilfredsstillende for denne type af undersøgelse.

4. De 10 områder

4.1 Størrelser og indretning

I tabel 4 ses, at de 10 områder varierer i størrelse fra 5,1 ha til 98,4 ha. Dette er et meget stort spænd, men afspejler udvælgelseskriterierne. Områdernes andel af bevoksning, dvs. fortrinsvist træer og buske, varierer ligeledes fra 16,3 % i Folkeparken til 86,9 % i Præstevangen, der er en skov med ingen åbne områder, og meget få lysninger. Folkeparken er som Kirkeskoven sammensat af primært en skovdel og en åben del, hvilket naturligvis nedsætter det samlede bevoksede areal. De bevoksede dele består, som i Præstevangen, næsten udelukkende af lukkede rum. Udby og Stege Skov og Hyrdehøj Skov er begge nyere skove, der har store bevoksningsandele, men som endnu ikke er fuldt tilvoksede, hvilket giver et mere nuanceret udtryk, med flere andele af spredte bevoksninger. Dog har Hyrdehøj Skov et lukket udtryk i mere end 70 % af området.

Byparken og Strandparken repræsenterer to »traditionelle« byparker, der er præget af store andele af spredt bevoksning. Indelukket har ligeledes en stor andel af spredt bevoksning, men også mere end 35 % lukkede rum. Dette område er skovlignende, med udprægede parkkarakterer, hvilket bl.a. kommer til udtryk i et meget højt plejeniveau.

Tabel 4. Størrelse og fysisk fordeling af de 10 områder.

	Kirkeskoven	Udby Stege Sk.	Indelukket	Præstevangen	Strandparken	Knuds Skov	Byparken	Folkeparken	Roskilde Ring	HyrdehøjSkov
Størrelse (ha)	14,5	98,4	28,7	76,3	5,4	53,6	5,1	12,0	8,4	55,7
Arealfordeling, % af total areal										
Bevoksning	50,0	72,9	41,6	86,9	28,8	67,0	20,7	16,3	47,2	73,2
Græs	47,1	24,1	22,2	0,4	59,8	29,8	65,8	68,6	37,0	22,5
Belægning	2,3	2,2	3,0	2,0	11,4	1,8	11,0	6,4	7,3	1,8
Vand	0,0	0,8	33,2	10,8	0,0	1,4	1,8	8,6	8,5	2,6
Bygning	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8	0,1	0,0	0,0
Rumtype, % af total areal										
Åbent	50,7	9,8	2,5	0,0	12,1	14,3	0,0	46,2	12,1	8,8
Spredt bevoksning	11,1	40,9	58,1	8,7	59,8	19,7	97,8	33,6	65,3	17,7
Lysning	2,9	0,7	4,1	6,9	4,4	0,4	2,2	4,6	14,0	0,7
Lukket	35,2	48,6	35,4	84,4	23,8	65,6	0,0	15,6	8,6	72,9
Antal rum	7	19	18	13	7	10	3	10	10	14
Rum/størrelse	0,50	0,20	0,60	0,17	1,30	0,20	0,6	0,82	1,2	0,25
Størrelse/rum	2,07	5,18	1,59	5,87	0,77	5,36	1,70	1,20	0,84	3,98

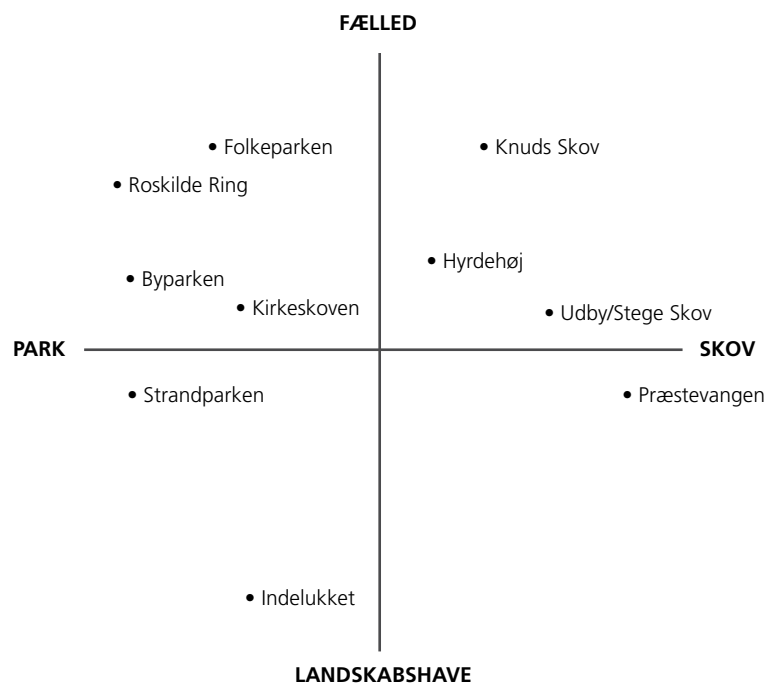
Relationen mellem antal rum i forhold til områdernes størrelse siger noget om oplevelsesvariationen i de enkelte områder. En stor oplevelsesvariation kan f.eks. opleves indenfor et lille område med mange rum. Et relativt lille område med mange rum vil potentielt generere mange, og ofte varierede oplevelser. Strandparken, Roskilde Ring og Folkeparken er således de områder, der har den største ratio, og de er alle traditionelle parkområder.

Relationen mellem områdernes størrelse og antallet af rum siger noget om udbredelsesgraden af de individuelle rum, samt dermed indirekte noget om oplevelsernes udbredelse. De største ratios fremkommer i skovområderne; Præstevangen, Knuds Skov, Udby Stege Skov, Hyrdehøj Skov, og Kirkeskoven. Disse udgør de største områder i undersøgelsen, men altså også de relativt mindst sammensatte områder, rent rummæssigt.

4.2 Beskrivelse af de 10 områder

Som en del af projektet var det en forudsætning, at metoden kunne anvendes på flere typer af grønne områder. Som et led i dette er 4 af de udvalgte grønne områder karakteriseret som skov og de øvrige 6 er karakteriseret som park.

På figur 7 ses hvordan de 10 områder er karakteriserede i forhold til 4 udvalgte karaktertyper (park/skov, landskabshave/fælle). Der er en forholdsvis flydende overgang fra skov til park blandt de udvalgte projektområder, og særligt parkerne varierer i deres karakteristik. Ejerskabet af de 10 områder spænder fra kommunale områder til statslige.

Figur 7. Karakterisering af de 10 områder i forhold til type

Tabel 5. Oversigtstabel over de 10 områder der indgår i undersøgelsen. Tabellen skaber et umiddelbart overblik over undersøgelsens grundmateriale.

	Vordingborg park; Kirkeskoven (1)	Vordingborg skov; Udby og Stege Skov (2)	Hillerød park; Indelukket (3)	Hillerød skov; Præstevangen (4)	Holbæk park; Strandparken (5)
Ejerskab	Vordingborg Kommune	Skov- & Naturstyrelsen	Slots- og Ejendomsstyrelsen	Skov- & Naturstyrelsen	Holbæk Kommune
Plejeniveau	Middel / højt	lavt	højt	Lavt	Højt
Stiltype	Bypark / byfælled	Rekreativ skov	Landskabshave	Rekreativ skov	Romantisk have
Placering ift. bykerne	Tæt på centrum	I udkanten af byen	Meget tæt på centrum	Tæt på centrum	Tæt på centrum
Regional/ lokal anvendelse	Lokal	Lokal	National/ Regional/ Lokal	Lokal	Lokal
Karakteristiske forhold /aktiviteter	Aktivt medborgerhus m. pavillon og amfiscene, grusbane m. mål	Børne- og skoleskov der bruges til undervisning, indhegnet hundeskov. Planlagte grusstier til kørestolsbrugere og motionister	Badstueslot (miniature slot), bambusskov til børn, græssende får	Fantasiens Ø kunstig ø m. ruiner der er opført af Chr. D. 4, der er placeret audioguide på øen	Tyrkisk bad og badeanstalt, gammel stub-mølle, skulptur af O. Eliason, rosenhave, hotel
Anlæggelses tidspunkt	Ca. 1850 – tilføjelse i 1950	Udby 1997 og Stege 2004	Ca. 1850	Nævnt første gang i 1573, anlagt i 1850'erne	Omkring 1898
Primær brugergrp.	Gennemgående fodgængere og cyklister, boldspillere	Personer m. hund, spadserende, spejdere, ridende	Gennemgående fodgængere og cyklister, spadserende	Gennemgående cyklister, spadserende, personer m. hund	Gennemgående cyklister, spadserende
Sekundær brugergrp.	Spadserende, motionister	Naturinteresserede, motionister	Turister, picnic besøgende	Turister, picnic besøgende, cross-cyklister	Børnefamilier, hotelgæster, (sømer: badegæster)
Primær aktivitet i området	Boldspil	Hundeluftning, ridning	Besigtigelse af kulturhistoriske seværdigheder, motion	Hundeluftning, besigtigelse af kulturhistoriske seværdigheder	Transport, promenade tur
Sekundær aktivitet i området	Rollespil, forlystelser (amfiscenen)	Undervisning /guidedede ture, jagt	Picnic	Picnic og grill, motion	(sømer: picnic, badning), legeplads
Tilknyttede foreninger og institutioner	Div. Pensionistfor. (stavgang, kroket), tennis-, fodboldklub	Stege sundhedscenter (motion på recept), naturvejlederordning, spejdere	Stavgang	Naturvejlederordning	Roklub, badeanstalt, hotel
Belyste stier	Ja	Nej	Nej	Ja	Ja, delvist
Asfaltbelagte stier	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja
Borde og bænke	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja (primært om sommeren)
legeredskaber	Nej	Ja	Nej	Nej	Ja
Klare adgangsforhold	Ja	Ja, delvist	Ja	Ja	Ja

Holbæk skov; Knuds Skov (6)	Roskilde park; Byparken (7)	Roskilde park; Folkeparken (8)	Roskilde park; Roskilde Ring (9)	Roskilde skov; Hyrdehøj Skov (10)
Holbæk Kommune	Roskilde Kommune	Roskilde Kommune	Roskilde Kommune	Skov- og Naturstyrelsen
Lavt	Højt	Højt	Middel	Lavt
Rekreativ skov	Bypark	Bypark med fæled	Aktivitetspark	Rekreativ skov
Tæt på centrum	Meget tæt på centrum	Meget tæt på centrum	Forholdsvis tæt på centrum	I udkanten af byen
Lokal	Regional (pga. placering tæt på vikingemuseet)	Lokal	lokal	Lokal
Sø m. grill og opholdsplads, spor fra gamle markskel/ alléer, fortidsminde	Bæk og sø, indhegnet legeplads, udsigt	Historiske fiskedamme, amfiscene	Mange planlagte motionsrelaterede aktiviteter	Naturen
Omkring 1970	1850-1900	1819	1968	1991
Gennemgående cyklister, legende skolebørn	Gennemgående turister, dagplejemødre, børneinstitutioner	Lokale skolebørn, gennemgående fodgængere	Motionister	Motionister
Spadserende m. eller uden hund	Koncertgængere	Boldspillende	Gennemgående fodgængere	Spadserende m. eller u. hund
Motion, boldspil	Legepladsen, ophold (bænke)	Boldspil, hundeluftning, andefodring	Motion, leg og ophold	Hundeskov, motion
Naturoplevelse	Picnic, solbadning, kulturelle arrangementer	Motion	Disc-golf	Øko-base, fiskning
Skole, plejehjem	Kulturelle foreninger	Kulturelle foreninger, skoler	Disc-golf	Øko-base (Københavns Kommune)
Nej	Ja	Ja	Nej	Nej
Nej	Ja	Ja	Nej	Nej
Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Nej	Ja	Nej	Ja	Ja
Ja, men få	Ja	Ja	Ja	Ja, delvis

Kirkeskoven (Vordingborg)

Placering og udformning

Kirkeskoven er en 14,5 ha bypark/ byfælled, der er centralt placeret i Vordingborg. Kirkeskoven fungerer som en grøn kile, der deler Vordingborg by i en nordlig og en sydlig del. Mod vest er området afgrænset af en jernbane og mod øst af Masnedssund.

Selve Kirkeskoven kan groft deles ind i tre områder; sportsanlæg, skovområde, græsfælled. Sportsanlægge ne inddrages ikke i denne undersøgelse. Plejeniveauet er relativt højt, hvilket tydeligst ses på den åbne fælled.

Historie

Kirkeskoven blev etableret allerede tilbage i 1850'erne, hvor der blev anlagt en pavillon, som skulle danne ramme for skydeforeningen. I den forbindelse blev det nuværende skovstykke anlagt. Græsfælleden blev etableret i 1950'erne, hvor den indtil da fungerede som græsningseng.

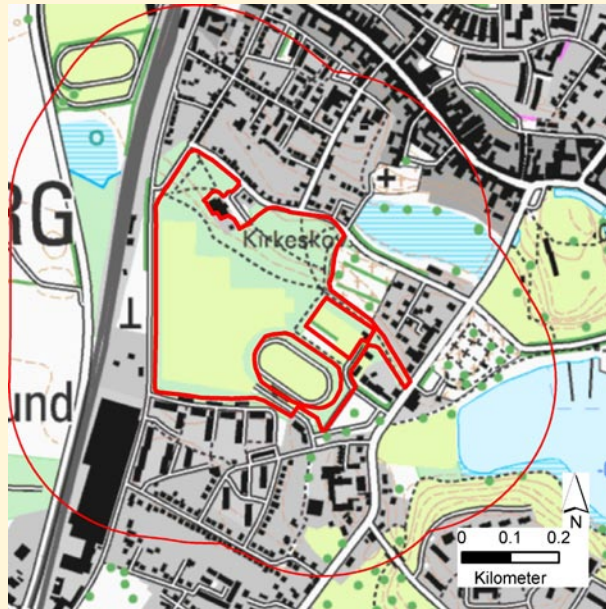
Kirkeskoven kan karakteriseres som en blanding af en bypark og en byfælled. Kirkeskoven ejes og forvaltes af Vordingborg Kommune.

Karakteristiske forhold

Af karakteristiske forhold kan nævnes; amfi-scenen der ligger i forbindelse med medborgerhuset, og den indhegnede fodboldbane (ligger i den sydlige del af området). Selvom skovarealet i Kirkeskoven er forholdsvis lille, er der en klar følelse af skov, når man bevæger sig gennem den gamle del af Kirkeskoven.

Brug og anvendelse

Grundet placeringen af Kirkeskoven bruges området som gennemgangsareal for krydsende cyklister og fodgængere fra den nordlige til den sydlige del af byen – og omvendt. Da den mest benyttede sti er befæstet og belyst bruges området også om aftenen. De største brugergrupper er fodboldspillere, stavgængere og andre motionister. Af andre brugere kan nævnes; brugere af medborgerhuset, tennisklubbens medlemmer, tilskuerne til fodboldstadion og rollespilsfolk.

Kirkeskoven er centralt placeret i Vordingborg, og består af tre karakteristiske dele; sportsanlæg, skov og en åben græsfælled.

Skovdelen i Kirkeskoven er præget af store, gamle træer i et vildt, fredfyldt og artsrigt udtryk. Foto: Berit I. Hansen

Kirkeskovens indgange og primære stisystem er relateret til hhv. nord og sydøst. Mod vest er der principielt fri adgang til fælleden.

Analysen

Kirkeskoven er en park, der er opdelt i to hovedområder; et mindre skovområde og en større græsfælle. Fordelingen mellem bevoksning og åbent areal er således 50 % bevoksning og 47 % græs. Denne opdeling afspejles også i de oplevelsesværdier, der er identificeret i parken. Oplevelserne Vildt, Fredfyldt, Trygt, Rumligt, Artsrig og Kulturhistorisk er alle kun identificeret i skovområdet. Og omvendt er oplevelserne Folkeligt og Åbent næsten kun identificeret på den åbne græsbane / fælle. Dette viser, at det relativt lille skovområde tilbyder den besøgende nogle oplevelser, der ikke er tilgængelige i den øvrige del af området, og som dermed understreger værdien af skovområdet. Omvendt viser analysen også, at området indeholdende den store åbne græsfælle er relativt oplevelsesfattigt. Områdets samlede oplevelsesindeks er 4,6, hvilket primært skyldes de mange oplevelser i skovdelen.

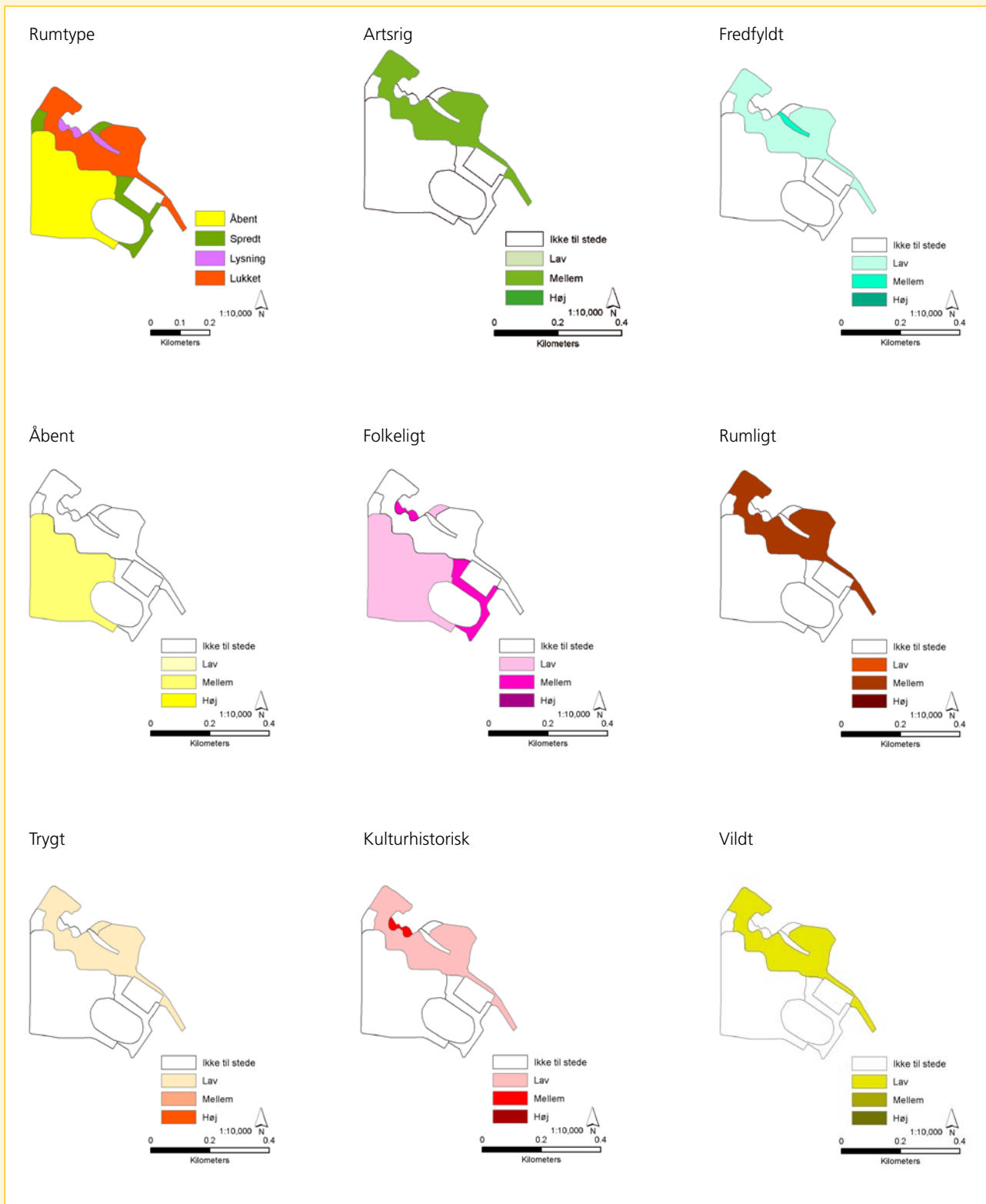
Bemærkelsesværdigt ved Kirkeskoven er, at oplevelsesværdien Folkeligt er så tydeligt repræsenteret. Dette skyldes dels placeringen af parken (tæt på byen) og dels, at der ved hovedindgangen til parken ligger et aktivt medborgerhus med udendørs scene og servering. Derudover indeholder parken også et fodboldstadion og flere tennisbaner. Idrætsanlæggene er dog ikke direkte tilgængelige for parkgæsten, men aktiviteterne omkring de to anlæg er med til at skabe sociale aktiviteter og liv i parken.

De 5 mest betydningsfulde oplevelsesværdier er alle identificeret i skovområdet. På det åbne græsområde er det oplevelsesværdien Åbent der er den mest dominerende, men kun 40 % af borgerne vurderer denne værdi som vigtig / meget vigtig. Dette understreger, at de lokale borgere tilsyneladende værdsætter skovområder og de tilhørende oplevelsesværdier, mere end åbne græsområder, hvilket kan ses som et modsætningsforhold i relation til Kirkeskovens tilbud af oplevelser.

Formål med besøg

95 % af de omkringboende borgere plejer at besøge Kirkeskoven. 12-13 % besøger arealet dagligt, afhæn-

Kirkeskoven (Vordingborg)

Kirkeskoven har 7 rum, og alle rumtyper er repræsenteret. De 8 Oplevelsesværdier fordeler sig næsten udelukkende i enten skovdelen, eller på den åbne græsfælle. Kun værdien Folkeligt er identificeret både på den åbne græsfælle og i skovdelen. I det primære rum i skovdelen er der identificeret 6 af 8 oplevelsesværdier.

gigt af årstiden. Det er et område, der af 64 % af borgerne bliver brugt med det formål at skyde en genvej, hvilket er en hel del over gennemsnittet for alle 10 områder (38 % af samtlige borgere omkring de 10 områder benytter områderne som genvej). Dette skyldes naturligvis parkens placering som et bindeled mellem to byområder, men også at der er faciliteter til at kunne udføre denne type aktivitet.

Institutionerne kunne generelt godt tænke sig at området bliver »bedre passet«, hvilket kan ses som et paradoks i forhold til områdets udtryk som skov, med de primære oplevelsesværdier som Vildt, Fredfyldt, Artsrigt og Trygt. Dette tilsyneladende misforhold hænger muligvis sammen med områdets urbane beliggenhed og nærhed til brugerne. Som skov, opleves og benyttes området som en bypark, hvilket givetvis afstedkommer ønsker til et mere »velplejet« udtryk end skovudtrykket.

Foruden at bruge området som genvej besøger 75 % af borgerne Kirkeskoven med det formål at få frisk luft og 65 % for at opleve naturen. Kun 27 % af borgerne anvender området for at få fred og ro, hvor gennemsnittet for de 10 områder er på 35 %. Denne relativt lille andel hænger formentlig sammen med, at det primært er skovdelen, der rummer muligheden for at opleve fred og ro, samt at denne del er begrænset i sin størrelse.

Besøgshyppighed og -varighed

Kirkeskoven har årligt ca. 216.000 besøg, heraf 22 % af børn. Besøgene i Kirkeskoven varierer i længde, men er relativt korte ift. de øvrige 9 parker. I Kirkeskoven varer 45 % af besøgene i mindre end et kvarter, 48 % varer omkring en halv time og kun 7 % besøger området i mere end en time. Dog benytter institutionerne typisk 2-3 timer ved hvert besøg. De korte enkelt-person besøg understreger at Kirkeskoven primært benyttes som genvej. En årsag til de korte besøg, kan skyldes områdets relativt begrænsede størrelse (14,5 ha).

Blandt borgerne ved Kirkeskoven er der 39 %, der har behov for / lyst til at besøge Kirkeskoven hyppigere end de gør, mens 61 % får opfyldt deres besøgsbehov. Blandt dem, der ikke synes, at de får dækket deres be-

hov for at besøge Kirkeskoven, angav kun 6 % deres egen helbredstilstand og hele 81 % mangel på tid, hvilket er den største andel sammenlignet med de øvrige 9 områder.

Barrierer

Udover de personlige problemer ved at besøge Kirkeskoven, er der en række forhold i Kirkeskoven, der kan nedsætte lysten til at besøge området. Knap halvdelen af borgerne er enige / meget enige i, at der er mangel på siddepladser (45 %) i Kirkeskoven. Knap hver tredje (29 %) synes Kirkeskoven er for mørk og hver fjerde synes, der er for mange hundeefterladenskaber (25 %). For mange løse hunde og for mange hundeefterladenskaber er også væsentlige barrierer for de omkringliggende institutioner (50 %).

Af de forhold der direkte nedsætter borgernes besøgshyppighed, er tre ud af de 4 mest betydningsfulde forhold tryghedsrelateret. Den største barriere mod besøgshyppigheden er, at området er for mørkt (14 %), den næste er, at der er for stille og forladt (8 %), derefter kommer, at området ikke opfylder de individuelle krav / behov til en park (6 %), samt utryghed i området (6 %). Udover tryghedsfaktorerne er der også en barriere i form af borgernes behov / krav til en parks udformning. Denne er tre gange så betydningsfuld i Kirkeskoven som i resten af områderne.

Betydningen af elementer

At borgerne synes at skovområdet i Kirkeskoven spiller en stor rolle, når de besøger området, er ikke til at tage fejl af, når man kigger på betydningen af parkelementerne i Kirkeskoven. For knapt 90 % er skovarealet vigtigt / meget vigtigt. Tilsvarende mener kun 40 % af borgerne at græsarealet er vigtigt / meget vigtigt, og kun 23 % mener at boldbanerne, som dominerer på græsarealet er vigtige / meget vigtige.

Hvis man sammenholder de oplysninger med analysen af oplevelsesværdierne, kan man se, at der hvor størstedelen af oplevelsesværdierne er blevet identificeret netop er i skovområdet. Altså er der en sammenhæng mellem det område, som de lokale borgere vurderer

Kirkeskoven (Vordingborg)

som mest betydningsfuldt og det område, som oplevelsesmæssigt er mest betydningsfuldt.

Brugen og betydningen af aktivitetsmuligheder

Det er især muligheder og aktiviteter som at slappe af og få frisk luft, at opleve / være i naturen og at gå en tur, der har stor betydning for næsten alle beboerne omkring Kirkeskoven, idet mellem 95-99 % finder dette meget vigtigt / vigtigt. Interessant er det, at 78 % af borgerne mener, at det at kunne finde et sted, hvor man kan være i fred er vigtigt / meget vigtigt. Altså en mulighed / aktivitet der ligger sig tæt op ad oplevelsesværdierne Trygt og Fredfyldt – to oplevelsesværdier, der kun er identificeret i skovområdet.

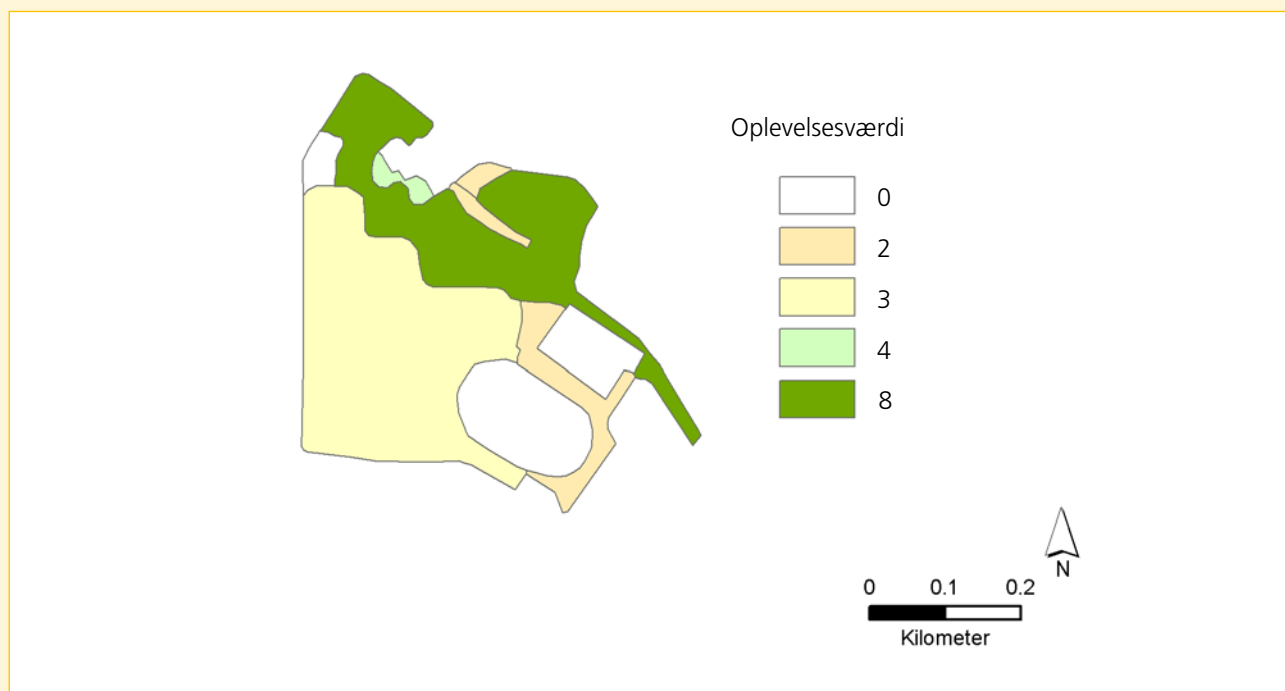
Til gengæld er der kun 25 % af borgerne, der mener at det er vigtigt / meget vigtigt at kunne spille bold i Kirkeskoven. En aktivitet der er forbundet med det åbne græsområde. Altså igen en konstatering af, at skovområdet er meget værdifuldt for borgerne omkring Kirkeskoven. Der er et misforhold mellem hvilke aktiviteter

/ muligheder borgerne rent faktisk benytter sig af, og hvad der angives som vigtigt. Et eksempel på dette er aktiviteten »at børn leger i naturen«, hvor 86 % af borgerne mener det er vigtigt / meget vigtigt, men kun 16 % gør det. Dette misforhold kan formentlig forklares ved, at mulighederne for at denne aktivitet kan finde sted, er relativt begrænsede.

Kirkeskoven benyttes ugentligt af institutioner, der primært kommer for det sociale samvær, for at få fysisk aktivitet / motionere og for at lege. Det sociale aspekt, det at få frisk luft og opleve naturen er meget værdsatte værdier ved Kirkeskoven. Institutionernes besøg har da også tendens til at vare mellem 1-3 timer, hvilket er tegn på, at området rummer mulighederne for længere ophold, men også at disse muligheder bliver benyttet.

Befolkningens sundhedstilstand

Den lokale befolknings selvvaluerede sundhedstilstand er generelt god. 75 % af beboerne vurderer deres tilstand som God eller Virkelig God, hvilket er blandt de højeste i undersøgelsen. Andelen af personer, der ople-

Kortet viser, i hvilke rum Oplevelsesværdierne er identificeret. Det ses, at de fleste Oplevelsesværdier i Kirkeskoven er identificeret i skovdelen.

I Kirkeskovens syd-østlige hjørne er der placeret tennisbaner, hvilket har betydning for oplevelsen Folkeligt. Foto: Berit I. Hansen

ver sig som stressede, ligger lige omkring gennemsnittet for hele undersøgelsen (38 %).

Sammenfatning

Kirkeskoven er en park der grundet sin beliggenhed og udformning primært bruges til korte besøg og ofte med det formål at skyde en genvej. Parken er opdelt i to hovedområder; et mindre skovområde og en større græsfæld. Det relativt lille skovområde tilbyder den besøgende nogle oplevelser, der ikke er tilgængelige i den øvrige del af parken, og som dermed understreger værdien af skovområdet. Den store åbne græsfæld er relativt oplevelsesfattig og monofunktionel.

Skovområdet spiller en stor rolle for de besøgende i Kirkeskoven, men skovområdets aflange form og begrænsede udtrækning gør, at kvaliteten af oplevelsesværdierne er relativt svage. Trods dette er der en sammenhæng mellem det område, som de lokale borgere

vurderer som mest betydningsfyldt og det område, som oplevelsesmæssigt er mest betydningsfuldt. Det ser dog ud til at der er et misforhold, i forhold til hvor mange der ønsker, at børn skal lege i naturen og hvor mange der rent faktisk får deres børn til at lege i naturen i Kirkeskoven. Dette misforhold synes til en vis grænse at ophæves af institutionernes brug af området. Et andet problem ved Kirkeskoven er en manglende tryghed blandt en gruppe af de besøgende, hvilket primært kan henføres til mørke og løse hunde og deres efterladenskaber.

Gradueringerne af oplevelsesværdierne er relativt svage. Årsagen til dette skal dels findes i det begrænsede areal, som skovarealet udgør og dels den aflange form på arealet. Så en måde at hæve oplevelsesintensiteten i Kirkeskoven kan bl.a. være at fastholde og videreudvikle skovarealet, evt. ud i græsarealet, hvis den mentale sundhedsmæssige funktion ønskes øget.

Udby og Stege Skov (Vordingborg)

Placering og udformning

Udby og Stege Skov er en bynær skov, der primært har et rekreativt formål. Der er dog en begrænset del af skoven, der fungerer som produktionsskov (primært når der skal foretages udtynding af skoven). Da skoven har et rekreativt formål, er der i høj grad indtænkt oplevelsesværdier i planlægningen af skoven. F.eks. er de planlagte stier anlagt, så de har et bugtet forløb og på den måde gør skovoplevelsen spændende og uforudsigelig. Langs nogle af stierne (motions- og legestier) er der etableret forskellige robuste lege- og motionsredskaber i træ. Desuden er de anlagte åbne sletter lagt således, så de er med til at skabe variation og lave gode udsigts- og orienteringspunkter. Plejeprincippet for skoven er, at skoven, så vidt det er muligt, skal være plejefri. Dog bliver stierne holdt frie.

Udby Skov udgør ca. 70% af skovens samlede areal. Selvom skoven først blev rejst i 1997, har skovbeplantningen en rumlig struktur, der er med til at give området karakter af skov. Beplantningen er meget varieret både mht. træernes beplantningstæthed og de anvendte arter.

Trods Stege Skovs unge alder (rejst i 2001) kan man tydeligt se, at området allerede er taget i brug. Stege Skov udgøres primært af egeskov.

Historie

Udby og Stege Skov er et 98 ha stort område, som fysisk forbinder de to byer Stege (sydvest for skoven) og Udby (nordøst for skoven). Skovstykket er afbrudt af en åben slette, der er med til at opdele området i to dele, nemlig Udby og Stege Skov. Desuden er der etableret flere kunstige søer i området. Skoven ejes og forvaltes af Skov- og Naturstyrelsen

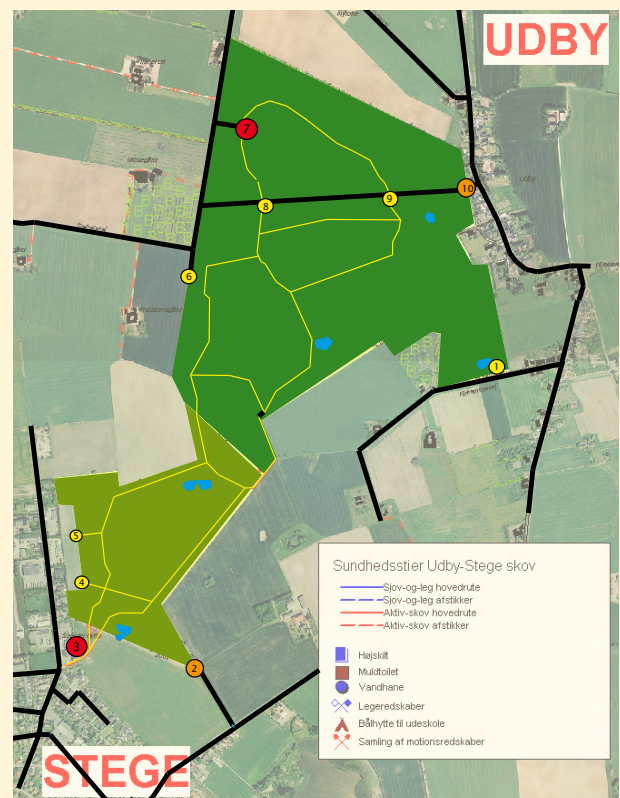
Karakteristiske forhold

Udby og Stege Skov indeholder på nuværende tidspunkt kun få karakteristiske områder, men hvis man kigger på planerne for området, vil der i løbet af de næste par år blive etableret flere spændende områder i takt med, at træerne i skoven vokser og giver identitet til området.

Udby og Stege Skov er en forholdsvis nyanlagt bynær skov, placeret nord for Stege by og vest for landsbyen Udby.

Udby og Stege Skov har de primære indgange i relation til de to byområder. Stisystemet er anlagt som en motionsrute.

Den åbne slette i Udby og Stege Skov. Foto: Berit I. Hansen.

Af nuværende karakteristiske områder kan dog nævnes Hundeskoven i Stege Skov, samt søerne og Børneskoven i Udby Skov. Derudover er der planlagt grusstier til kørestolsbrugere og motionister.

Brug og anvendelse

Da Udby og Stege Skov er relativt nyetablerede skove, er anvendelsen af skovene begrænset. Udby Skov, som er den mest udviklede af skovene, er placeret uden direkte forbindelse til Stege by, hvilket betyder, at størstedelen af de besøgende skal transportere sig til området. De grupper, der primært anvender området, er tilsyneladende lokale hundeluffere og ridende. Sekundære brugere er formentlig skoleklasser og motionister / naturnydere.

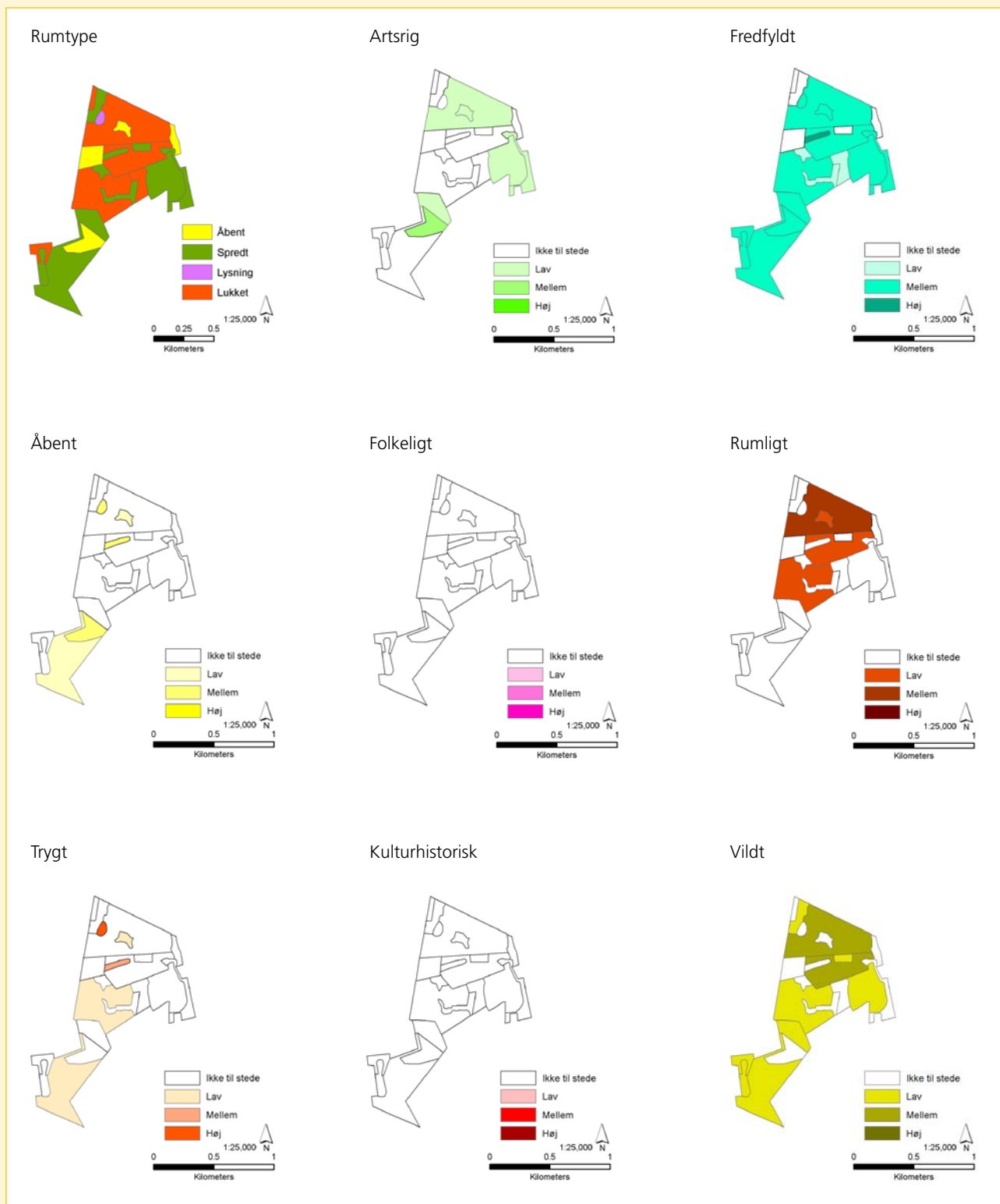
Stege Skov ligger i udkanten af Stege by. Den primære brugergruppe er hundeluffere. Dette skyldes den indhegnede hundeskov, der er placeret tæt ved skovens hovedindgang. Udover hundelufferne er der tydeligere tegn på at området også benyttes af ridende og en lokal spejdergruppe.

Analysen

Udby og Stege Skov er en ung skov, og derfor kunne man forvente, at skoven ville være relativt fattig på oplevelser. Men som analyserne antyder, er dette ikke tilfældet. Oplevelser som Vildt, Fredfyldt og Rumdannende er alle oplevelser, der er identificeret i store områder i skoven. Gældende for oplevelserne er dog, at de er relativt svage. Dette billede vil formentlig se anderledes ud om få år, når skovens træer har vokset sig større. Dette vil helt sikkert have betydning for en oplevelsesværdi som Rumligt, der vil være langt mere udbredt og kraftigere i de områder, hvor der er plantet skov. 73 % af arealet er således bevokset hvoraf ca. 50 % rumtypen Lukket.

I Udby og Stege Skov findes mange rum (19), og dermed også en stor variation af rumtyper, fra lukket rum (ca. 50 %) til åbent rum (ca. 10 %). Rumtypen Spredt udgør godt 40 % af området. Denne variation vil formentlig komme til at få en større indvirkning på antallet

Udby og Stege Skov (Vordingborg)

Udby og Stege Skov er undersøgelsens største område på knap 100 ha. Området har fået identificeret hele 19 forskellige rum. Rumtypen Lukket dominerer den nordlige del, medens rumtypen Spredt dominerer den sydlige del. Dette afspejler arealernes alder i forhold til tilplantning. Rumtypen Lysning er kun identificeret i ét mindre rum i den nordlige del af skoven. Kun 6 af de 8 Oplevelsesværdier er identificeret i området. De primære oplevelsesværdier er Vildt, Fredfyldt, og i den nordlige del desuden Rumligt og Artsrigt.

af oplevelsesværdier og deres intensitet end på nuværende tidspunkt, da kontrasten mellem sletten (det åbne rum) og skoven (det lukkede rum) samt skoven og lysningen, vil være større i takt med at skovens tæthed øges.

Selvom man allerede nu kan se en forskel på oplevelsesintensiteten i de 4 typer af rum, vil en sådan udvikling formentlig øge styrken i nogle typer af oplevelser. Altså ser man tegn på, at kombinationen af en skov med store åbne sletter, lysninger og traditionel skov er med til at skabe en oplevelsesmæssig variation. Områdets Oplevelsesværdi Indeks er 4,6. Dette relativt lave tal skyldes, at det (endnu) primært er oplevelsesværdierne Fredfyldt og Vildt, der er dominerende i de største dele af området.

Oplevelsesværdien Trygt er den oplevelsesværdi, der er vurderet som den mest betydningsfulde blandt borgerne i Stege, men det er ikke den mest dominerende oplevelsesværdi i skoven. Borgerne føler sig dog generelt meget trygge i Udby og Stege Skov. I definitionen af oplevelsesværdien Trygt gælder parametre som afskærmethed, indbydelse til leg, robusthed, og tilbagetrukkethed. Disse er endnu ikke veludviklede i skoven og derfor bliver oplevelsesværdien Trygt ikke vurderet som dominerende i mere end et enkelt rum. Formentligt vil denne type af oplevelsesværdi udvikles i takt med, at skoven vokser op.

Oplevelsesværdien Fredfyldt er dominerende i store dele af skoven. Dette skyldes primært skovens meget rurale placering, hvor urbane forstyrrelser ikke eksisterer. Skovens stier er som oftest velholdte og der er tilpas med bænke til at sidde og nyde freden og roen. Men årsagen til, at oplevelsen ikke er identificeret stærkere, skyldes den ikke færdigvoksede skov, hvor bl.a. vegetationen mellem trærækkerne virker en smule forstyrrende og rodet og svækker oplevelsen af Fredfyldthed. Man må forvente, at en oplevelse som Fredfyldt vil blive yderligere positivt forstærket, efterhånden som skoven vokser til. Der er fin sammenhæng mellem den dominerende oplevelsesværdi Fredfyldt i skoven, og at over 80 % af borgerne vurderer denne værdi som vigtig / meget vigtig.

Hvad der ikke fremgår af analysen, er de nøje planlagte udsigtspunkter, der er placeret på strategisk vigtige (rigtige) steder på toppen af de åbne sletter, hvormed man udnytter terrænets og omgivelsernes potentiale til at forstærke en oplevelsesværdi som Åben.

Udby og Stege Skov er således atypisk ved, at man i relativt store områder af skoven kan få oplevelsen Åbent og dette er også gældende i områder, hvor der er plantet skov. Man må forvente at Udby og Stege Skovs oplevelsesværdi som Åben vil ændres og udvikle sig i de kommende år.

To af de 8 oplevelsesværdier (Folkeligt og Kulturhistorisk) er ikke repræsenteret i Udby og Stege Skov. Måske er det derfor, at kun 11 % af borgerne omkring skoven vurderer oplevelsesværdien Folkeligt som vigtigt / meget vigtig og kun 15 % vurderer oplevelsesværdien Kulturhistorisk vigtig / meget vigtig.

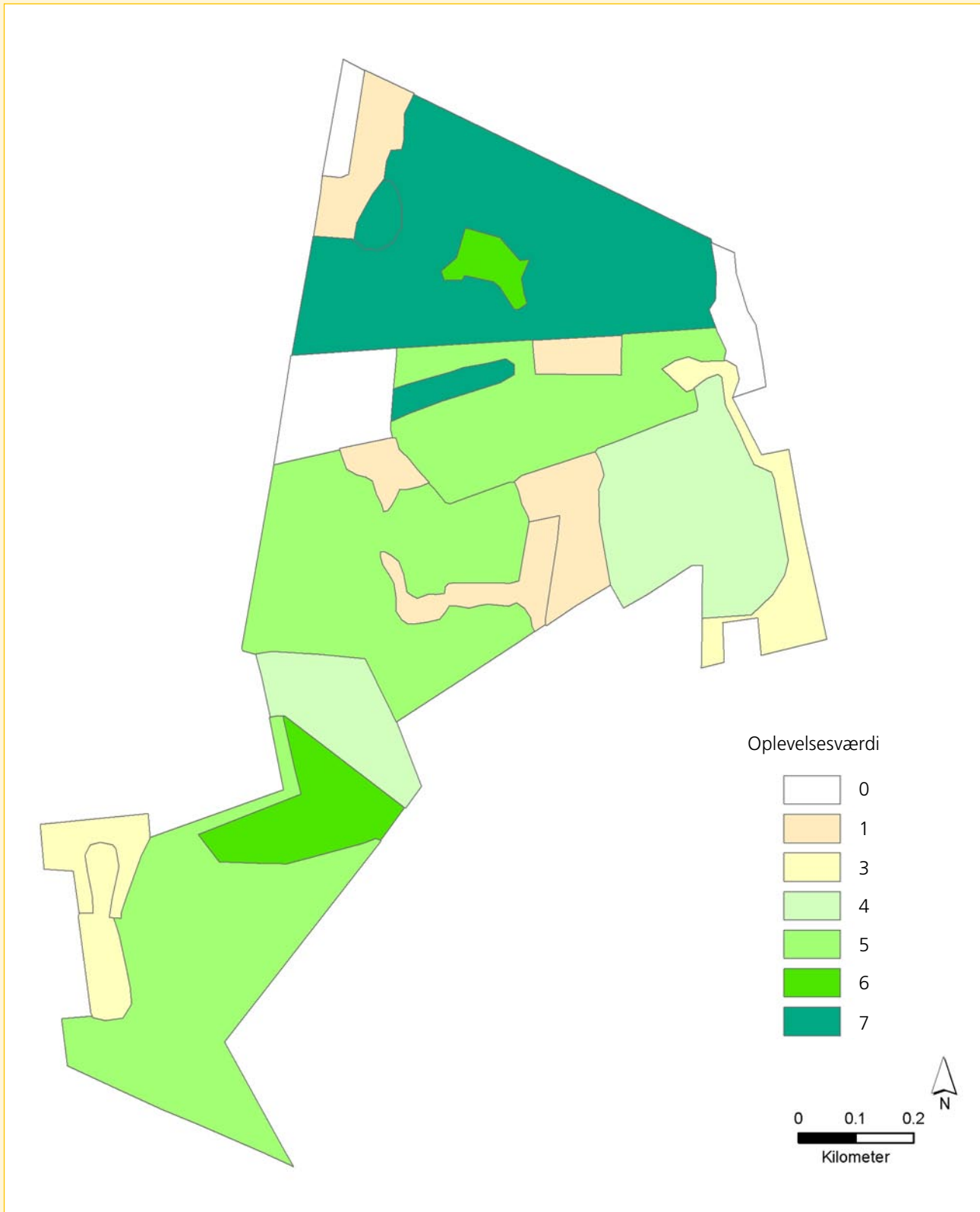
Formål med besøg

Borgerne omkring Udby og Stege Skov har især som formål at opleve naturen (81 %) og for at få frisk luft (77 %), når de besøger skoven. Tæt på halvdelen tager til Udby og Stege Skov for at få fred og ro (49 %), hvilket ligger noget over gennemsnittet for borgerne ved alle områderne (36 %). At netop dette formål ligger højt, stemmer fint overens med analysen af oplevelsesværdierne, hvor oplevelsen Fredfyldt er den mest dominerende oplevelsesværdi i Udby og Stege Skov. Hver fjerde borger besøger skoven, for at familien kan gøre noget sammen, hvilket er højest for de 10 områder i undersøgelsen.

Besøgshyppighed og -varighed

Udby og Stege Skov har ca. 62.000 besøg årligt, heraf 18 % børn. Dette besøgstal er det laveste blandt de 10 områder i undersøgelsen. Til gengæld er Udby og Stege Skov det område, hvor folks besøg varer længst. I Udby og Stege Skov varer kun 2 % af besøgene mindre end et kvarter og hele 43 % af borgerne er der i mere end en time. Disse tal viser, at borgerne anvender skoven som et udflugtsmål, også selvom man kun bor 300 m. fra skoven.

Udby og Stege Skov (Vordingborg)

Kortet viser i hvilke rum Oplevelsesværdierne er identificeret. Det ses at de fleste oplevelsesværdier i Udby og Stege Skov er identificeret i den nordlige (ældste) del af skoven, men også at den nyere sydlige del indeholder flere oplevelsesværdier.

Institutionerne omkring skoven besøger denne månedligt, primært for at få fysisk aktivitet, lege, få frisk luft samt for at opleve naturen. Der er færre besøg om vinteren end i de øvrige perioder på året.

Barrierer

Den største ikke-personlige barriere i Udby og Stege Skov er manglen på siddepladser, som 24 % af borgerne anser som et problem. 21 % mener, at området er for dårligt passet, hvilket er en relativt høj procentdel. Årsagen til dette kan formentlig findes i, at skoven (primært Udby Skoven) er så ung, at beplantningen flere steder ser tilfældig og rodet ud, da vegetationen mellem træækkerne nogle steder er høj og indeholder ukrudt. Lignende problematik findes i identificeringen af oplevelsesværdien Fredfyldt, som netop er svækket pga. den forstyrrende vegetation.

Selvom skoven ikke har nogen belysning, er det kun et problem for 10 % af borgerne, at skoven er for mørk. Dette understreger, at Udby og Stege Skov bruges mere som udflugtsmål end som genvej. Desuden er det også værd at bemærke, at kun 5 % føler sig utrygge omkring dette område, hvor borgerne ved de 10 områder gennemsnitligt har dobbelt så mange der føler sig utrygge. Den trygge stemning, som skoven åbenbart indeholder, afspejles også i oplevelsesværdien Trygt og Fredfyldt, som begge er meget udbredte i Udby og Stege Skov og som samtidig er en konstatering af, at der er en tryk og afslappet stemning i skoven.

Blandt borgerne omkring Udby og Stege Skov er det omkring halvdelen (49 %), der har behov for / lyst til at besøge Udby og Stege Skov hyppigere end de gør. Blandt dem angav 64 % mangel på tid og hele 18 % deres egen helbredstilstand som en barriere for dette. Sidstnævnte tal er det næsthøjeste tal sammenlignet med borgerne for de øvrige 9 områder. Det antydes dermed, at knapt hver femte af de lokale borgere finder

et besøg i den lokale skov for besværligt pga. egen helbredstilstand. Om dette skyldes, at der i Udby og Stege Skov ikke er faste belægnings i skoven og dermed fraskriver gangbesværede borgere et besøg i parken, kan være en mulighed, men det kan også være mangel på siddepladser, der afholder især ældre fra at besøge området. Der er planlagt grusbelagte stiforløb på i alt ca. 5 km i Udby og Stege Skov. Beliggenheden har en negativ betydning for institutionernes brug.

Betydningen af elementer

Borgerne omkring Udby og Stege Skov værdsætter i høj grad dyrelivet (90 %) og søerne (82 %). Overraskende er det, at områder med læ bliver vurderet som vigtige / meget vigtige for 87 % af borgerne. Forklaringen på dette skal nok findes ved, at den unge skov (Udby Skoven) ligger på et meget åbent område, hvor det let kan virke meget forblæst, derfor vil områder med læ være meget attraktive på en blæsevejrsdag. Hvis man kigger på betydningen af skovarealet og græsarealet ses det, at borgerne værdsætter de to arealtyper stort set lige

De anlagte grusstier plejes således, at oplevelsesværdier som Vildt og Fredfyldt kan identificeres. Foto: Berit I. Hansen

Udby og Stege Skov (Vordingborg)

højt (henholdsvis 82 % og 79 %). Dette indikerer, at borgerne er glade for de vekslende rumlige oplevelser, de to typer af arealer kan give.

Børneskoven, Naturlegepladsen og Hundeskoven spiller en meget stor rolle for en relativt stor gruppe af borgerne, hvor 28-34 % mener, at disse elementer spiller en meget vigtig rolle for deres besøg i Udby og Stege Skov.

Brugen og betydningen af aktivitetsmuligheder

Det er især muligheder og aktiviteter som at slappe af og få frisk luft, at gå en tur, at opleve / være i naturen og at man kan finde et sted, hvor man kan være i fred, der har stor betydning for næsten alle borgere omkring Udby og Stege Skov. 92-97 % finder dette meget vigtigt / vigtigt. Sidstnævnte mulighed / aktivitet (at man kan finde et sted, hvor man kan være i fred) ligger noget over gennemsnittet for, hvad borgerne fra de øvrige områder har vurderet den til (Udby og Stege 92 %, øvrige områder 79 %), hvilket indikerer, at Udby og Stege Skov ofte bliver anvendt som et udflugtssted, hvor man kan slappe af og være i fred.

Befolkningens sundhedstilstand

En relativt stor andel af borgerne omkring Udby og Stege Skov (44 %) føler sig stressede. Dette tal er større end gennemsnittet blandt borgerne ved de øvrige 9 områder (39,5 %). Hele 61 % af borgerne føler dog, at de har en god helbredstilstand. Dette udgør den største andel blandt de 10 områders borgere. Ser man samlet på andelen af borgere, der vurderer de har en god / virkelig god helbredstilstand, er der dog flere områders borgere, der ligger over borgerne ved Udby og Stege Skov.

Sammenfatning

Udby og Stege Skov er en ung skov, der er en kombination af en skov med store åbne sletter, lysninger og traditionel skov, der er med til at skabe en oplevelsesmæssig variation. Oplevelser som Vildt, Fredfyldt og Rumligt er alle oplevelser, der er blevet identificeret i store områder i skoven. Gældende for oplevelserne er

I Udby og Stege Skov er der, på trods af skovens unge alder, stor rumlig variation. Her et udsyn ud over et åbent græsareal. Foto: Berit I. Hansen

dog, at de er relativt svage – billedet vil formentlig se anderledes ud om nogle år. Man må således forvente, at en oplevelsesværdi som Fredfyldt vil blive yderligere positivt forstærket, efterhånden som skoven vokser til. Da skoven er rejst ud fra et rekreativt perspektiv, er der i høj grad indtænkt oplevelsesværdier i planlægningen af skoven. Den store variation af rum vil formentlig komme til at få en større indvirkning på antallet af oplevelsesværdier og deres intensitet end på nuværende tidspunkt, da kontrasten mellem sletten (det åbne rum) og skoven (det lukkede) vil forstærkes.

Resultaterne fra undersøgelsen understreger, at også de omkringboende borgere værdsætter de vekslende rumlige oplevelser, sletten og skoven kan give. Flere indikatorer påpeger, at der er en tryk og afslappet stemning i skoven.

Borgernes formål med at besøge skoven er at få fred og ro, samt at opleve naturen, hvilket stemmer fint overens med analysen af oplevelsesværdierne, hvor oplevelsesværdien Fredfyldt er den mest dominerende værdi i Udby og Stege Skov. Hver fjerde borger besøgte skoven, for at familien kan gøre noget sammen. Altså anvender mange borgere skoven som et udflugtsmål, hvor man kan slappe af og være i fred, også selvom

man kun bor 300 m. fra skoven. Det er dog også væsentligt at bemærke, at hver femte af de lokale borgere finder et besøg i den lokale skov for besværligt pga. egen helbredstilstand og hver fjerde mener, at der er mangel på siddepladser. At skoven er meget ung og har et vildt udtryk og ikke har stier med fast belægning, kan være grunden til at særligt ældre finder en tur i Udby og Stege Skov besværlig.

I fremtiden vil skoven udvikle sig og nogle af oplevelsesværdierne vil blive forstærket og udviklet, i takt med at tiden går. Det er derfor væsentligt, at man fastholder den udvikling som oplevelsesværdierne er inde i, for at sikre at skovens samlede oplevelsesværdi vil være i overensstemmelse med borgernes ønsker og forventninger.

Indelukket (Hillerød)

Placering og udformning

Indelukket er en gammel landskabshave på knapt 29 ha, med intakte slyngede stier, kanaler og sigtelinier. På trods af havens romantiske stil har den sydlige del af området et tydeligt præg af natur, hvilket kommer til udtryk ved, at når eksempelvis et træ dør og vælter, vil træet blive liggende og indgå i naturens kredsløb. Plejeniveauet er relativt højt i hele området. Dette ses tydeligt på de meget velholdte stiforløb, der løber gennem hele området.

Mod øst er der en flydende grænse mellem Indelukket og Frederiksborg Slotshave. Mod nord er der ligeledes en flydende grænse mellem Indelukket og Lille Dyrehave. Lille Dyrehave er et parkområde, som har mere karakter af traditionel skov. Mod vest og syd afskæres parken af en større vej med et tilstødende boligområde på den anden side af vejen.

Historie

Indelukket ligger vest for Frederiksborg Slotshave, og blev anlagt som landskabshave af Frederik d. 7. (1848-1863). Haven blev anlagt med slyngede stier, kanaler og søer. Tilhørende til Indelukket er de to søer / damme Ødam og Badstuedammen. Indelukket ejes og forvaltes af Slots- og Ejendomsstyrelsen (SES).

Karakteristiske forhold

Et besøg i Indelukket kan opleves som en eventyrlig oplevelse. Årsagen til dette skal findes i de mange referencer, der er til den kongelige fortid, hvilket bl.a. gøres vha. de strategisk placerede sigtelinier med Slottet som fikspunkt, som sørger for, at man bliver mindet om, hvor man befinder sig. Af andre historiske kuriositeter kan nævnes Badstuedammen, der indeholder en lille ø, hvor Frederik d. 7. anlagde en miniature model af et norsk herresæde, eller Badstueslottet, som går helt tilbage til Frederik d. 2.'s tid samt Christian d. 4.'s sten. Alle sammen referencer der er tydeligt læsbare for alle besøgende.

Brug og anvendelse

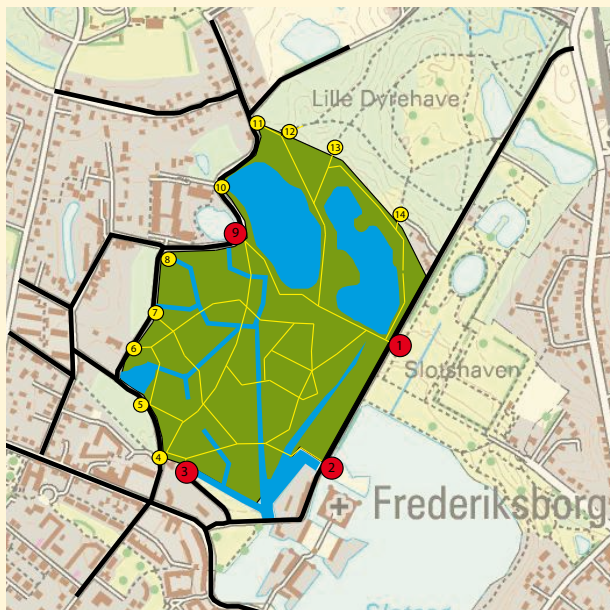
Indelukket har en bred brugerskare. I kraft af Indelukkets yderst centrale placering i Hillerød centrum, bruges

Indelukket er placeret centralt i Hillerød, vest for Frederiksborg Slot og Slotshaven, og syd for Lille Dyrehave.

De kulturhistoriske værdier er tydelige i Indelukket, hvor der f.eks. er flere kig til Frederiksborg Slot. Foto: Berit I. Hansen

I Indelukket er de primære indgange jævnt fordelt i forhold til byen, Frederiksborg Slot, Slotshaven og beboelseskvarteret vest for området. Der er en række sekundære indgange placeret mod nord og vest i forbindelse med områdets stisystem.

området ofte som en genvej for områdets cyklister. SES har dog været nødsaget til at forbyde al knallertkørsel i hele området, da det generede de øvrige brugere. Siden genåbningen af den tilstødende barokhave har man kunnet konstatere en øget brug af Indelukket, da den massive turisme som barokhaven tiltrækker, har skubbet særligt de picnic-spisende gæster over i Indelukket. For at kunne tilgodese så mange af områdets brugere som muligt har man valgt at anvende flere forskellige typer af belægning på stierne – slotsgrus, asfalt og græs. Hver type af belægning er med til at sige noget om brugernes præferencer.

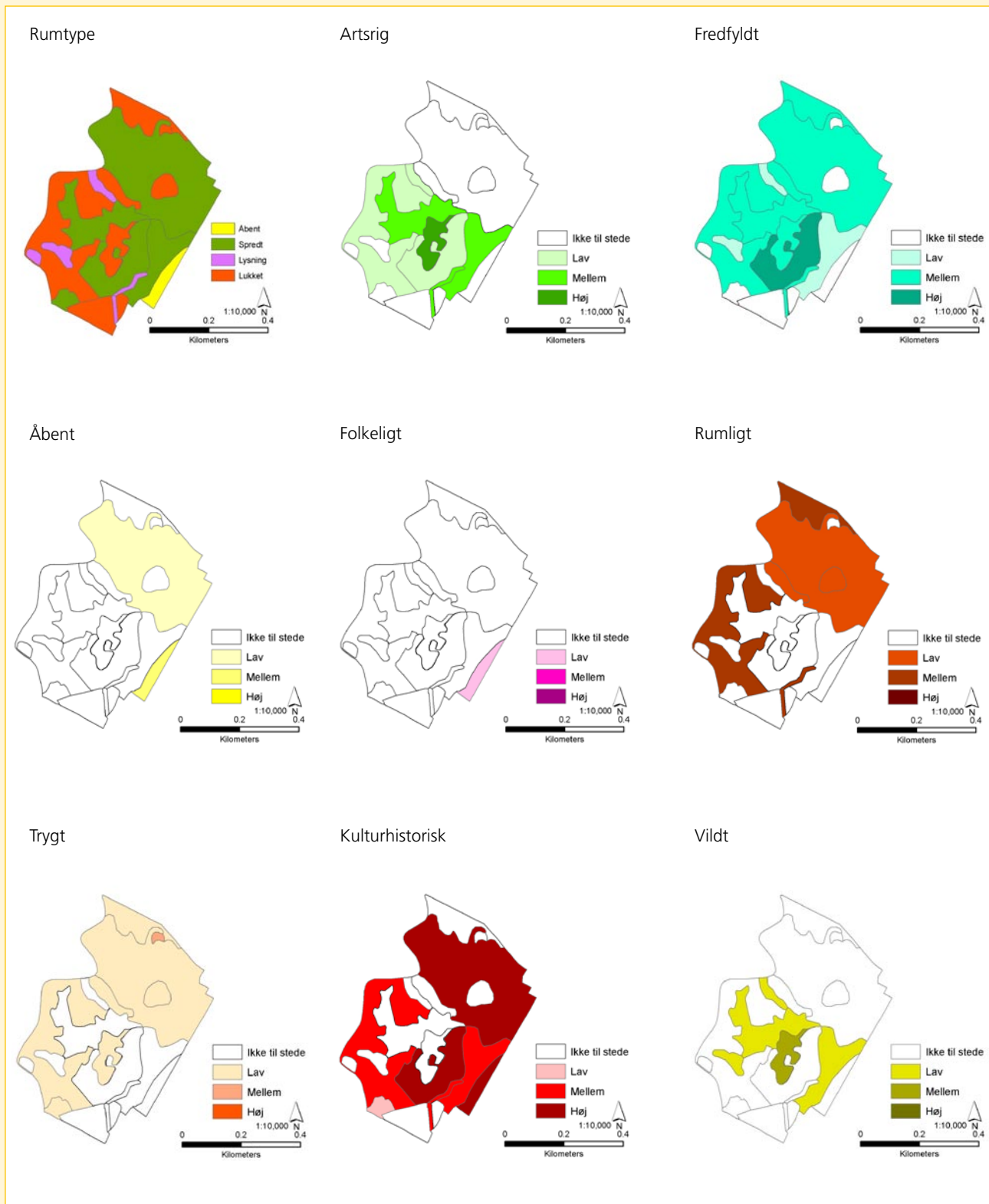
Der er ingen deciderede legeredskaber i området, men til gengæld er der et stort område, hvor der er plantet bambus. »Bambusskoven« er meget populær blandt de lokale børneinstitutioner.

Analysen

Indelukket har med sine snoede stier og varierende udtryk vist, at selv små arealer kan indeholde mange oplevelsesværdier, der tilmed ofte er meget dominerende. Området har hele 18 rum, og et samlet Oplevelsesværdi Indeks på 6,4, der er blandt de højeste i undersøgelsen. Den konstante vekslen mellem rumlige oplevelser er dermed med til at danne kulissen for skiftende typer af oplevelsesværdier. Ikke mindst de lokale institutioner værdsætter rumligheden, ligesom 100 % af borgerne vurderer denne oplevelsesværdi som vigtig. Karakteristisk for oplevelsesværdierne i Indelukket er, at tre af de 8 oplevelsesværdier er meget stærkt repræsenteret og de øvrige 5 kun er svagt repræsenteret. De tre dominerende oplevelser er Vildt, Fredfyldt og Kulturhistorisk.

Vekslen mellem små snoede stier og tæt vegetation (35 %) og større områder med en mere åben karakter (58 % er spredt bevoksning), er med til at give stedet en dynamik og en følelse af, at noget nyt venter rundt om hjørnet. Derudover er det tydeligt at se, at man er meget bevidst om, hvordan man skal pleje og udvikle området. De steder, hvor oplevelsen Vildt er dominerende, virker det som et helt bevidst udtryk, man har ønsket at opnå. Der er dog flere rum, hvor der er mulig-

Indelukket (Hillerød)

Indelukket er på knap 30 ha, og har fået identificeret hele 18 rum. Det er primært rumtyperne Lukket, Spredt og Lysning der er identificeret. Rumfordelingen afspejler, at området har skovkarakter, men også at der er tale om en relativt varieret skov. Alle 8 oplevelsesværdier er identificeret i Indelukket.

hed for at opleve Vildt. Det høje plejeniveau i Indelukket er med til at begrænse »vildheden« i området.

Den absolut mest dominerende oplevelse i Indelukket er Fredfyldt. 93 % af borgerne omkring området vurderer den som vigtig / meget vigtig, hvilket ligger noget over gennemsnittet for alle områderne for denne oplevelsesværdi. Det meget høje plejeniveau i Indelukket er med til at underbygge følelsen af fredfyldthed – her er ro og orden. Dog har de rum, der ligger tæt op ad Frederiksborg Slotshave, ikke den samme oplevelse af Fredfyldthed. Dette skyldes de mange besøgs-gæster til slottet, der både visuelt og auditivt svækker oplevelsen.

Den anden dominerende oplevelse i Indelukket er den Kulturhistoriske oplevelse. Her har man vha. præcist placerede sigtelinier trukket slottets tilstedeværelse ind i Indelukket. På trods af den til tider tætte bevoksning har man alligevel formået at skabe en visuel forbindelse til slottet. Frederiksborg Slot er en kraftig historisk reference, men i Indelukket er der også historiske referencer (Badstueslottet, m.m.), som konstant er med til at minde den besøgende om stedets historiske ånd. 55 % af borgerne vurderer de kulturhistoriske elementer meget vigtig / vigtig, og hele 72 % af institutionerne vurderer denne oplevelse som vigtig. Til sammenligning vurderer kun 34 % af samtlige de adspurgte borgere oplevelsesværdien Kulturhistorisk som vigtig / meget vigtig. Der ses således en tilsyneladende sammenhæng mellem borgernes ønsker og hvad Indelukket tilbyder.

På mange måder er Indelukket et oplevelsesrigt sted, som værdsættes ikke mindst af de lokale institutioner. Området tilbyder mange typer af oplevelser, og ofte af en høj kvalitet, på et relativt begrænset areal. Dette skyldes en kombination af udformningen af parken og det høje plejeniveau, samt parkens unikke beliggenhed.

Formål med besøg

Formålet med at besøge Indelukket er især at få frisk luft (83 %) og at opleve naturen (77 %). Godt halvdelen af borgerne kommer for at forbedre deres kondition (51 %), hvilket er en ret høj andel, sammenlignet med

de andre parker / skove. Mere end hver tredje borger anvender Indelukket som genvej (39 %). Institutionerne i området besøger Indelukket for at opleve naturen, dyrke motion, for at lege og få frisk luft.

Besøgshyppighed og -varighed

Indelukket er det mest besøgte område i undersøgelsen, idet der er 1.142.000 besøg i området pr. år. Kun 10 % af disse er dog børn, hvilket udgør den laveste andel i undersøgelsen. Et gennemsnitligt besøg i Indelukket varer omkring en halv time for 63 % af borgerne. 27 % af borgerne besøger området i mere end en time, hvilket er en relativt stor gruppe. Kun 10 % af borgerne anvender området mindre end et kvarter, hvilket er en smule overraskende, eftersom hver tredje anvender Indelukket som en genvej. Institutionerne benytter området i mellem 1 og 3 timer.

Af borgerne er der 44 %, der har behov for / lyst til at besøge Indelukket hyppigere end de gør. Blandt dem angav 54 % mangel på tid som begrænsende faktor og hele 30 % nævner deres egen helbredstilstand som begrænsning, hvilket er den højeste procentvise andel af alle de 10 områder. Dog besøger 100 % af de lokale borgere området, heraf hele 43 % 1-3 gange om ugen.

Barrierer

Ud over de personlige hindringer for parkbesøg er der en række forhold i Indelukket, der kan nedsætte lysten til at besøge området. Hver fjerde borger er enig / meget enig i, at der er mangel på siddepladser i Indelukket. Dette svarer til, at 29 % af institutionerne finder manglende siddepladser som en barriere for besøg. Knap hver femte borger er enig / meget enig i, at Indelukket er for mørkt. Omkring hver tiende borger synes, der er for mange cyklister (11 %), hvilket er ganske få, når man tænker på, at knapt 40 % af borgerne anvender Indelukket som genvej, hvoraf en del af dem formentlig er cyklister. Dette viser, at på trods af at cyklister og fodgængere skal gå på de samme stier, foregår det i store træk uden problemer. 95 % af borgerne finder, at området opfylder kravene og behovene til en park. Ligeledes finder institutionerne generelt ingen hindringer for besøg i Indelukket. Altså viser dette, at

Indelukket (Hillerød)

der blandt brugerne er en høj grad af tilfredshed med Indelukkets udformning og indhold.

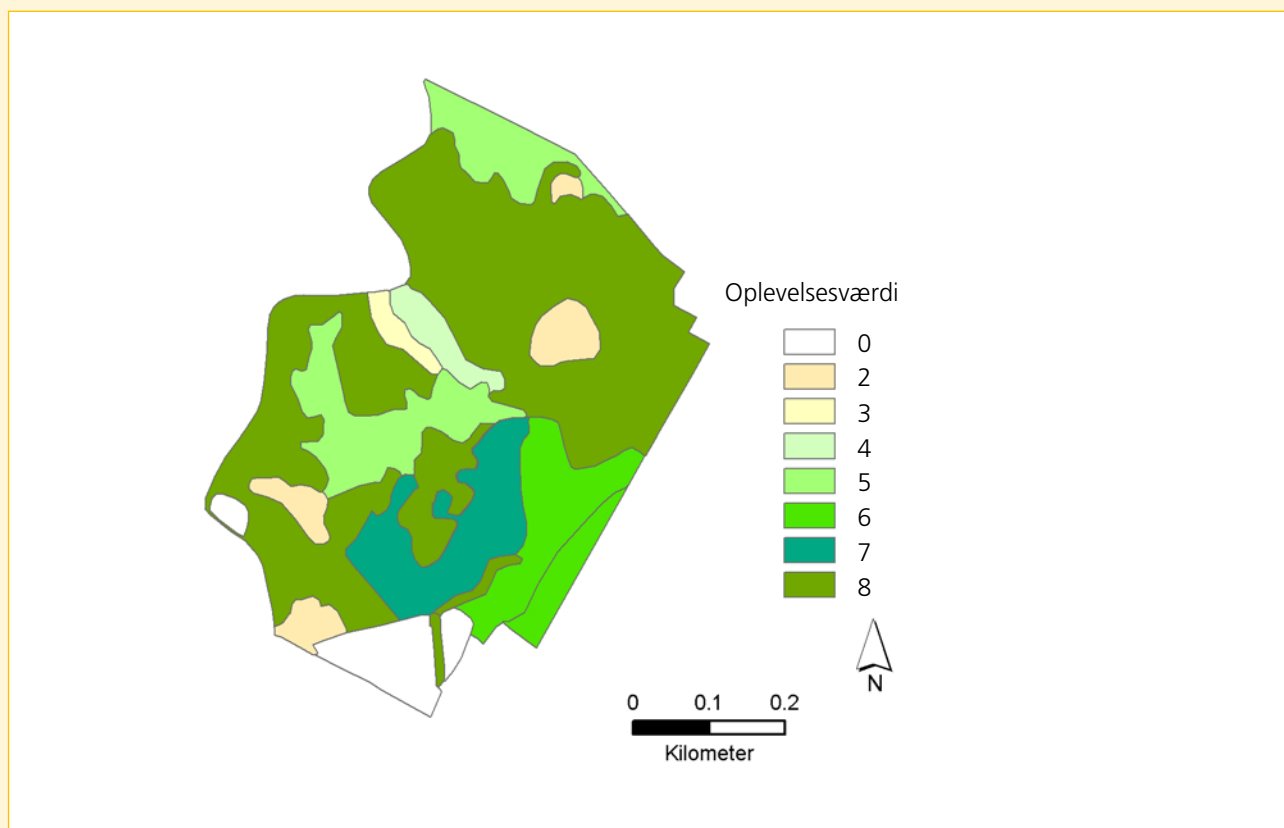
De to vigtigste forhold, der nedsætter besøgene i Indelukket, er mangel på siddepladser (hhv. 10 % af borgerne og 29 % af institutionerne), og at området er for mørkt (10 % af borgerne). Sidstnævnte kan skyldes de mange, der anvender området som genvej og derfor også anvender området, når det er mørkt (der er punktbelysning på hovedstien gennem Indelukket).

Betydningen af elementer

Borgerne omkring Indelukket synes især at parkelementer som søer (90 %), skovarealet (86 %), store træer (85 %), dyrelivet (90 %) og græsarealet (83 %) spiller en stor rolle, når de besøger området. Men også kulturelle seværdigheder (71 %) og mindre træer og buske (75 %) har ret stor betydning. Det at søerne,

skovarealet, de store træer og græsarealet er vurderet nærmest lige betydningsfuldt, siger noget om at de besøgende værdsætter den alsidighed og variation, der er i Indelukket. At Indelukket er en alsidig og varieret park, afspejles også i analysen af oplevelsesværdierne, hvor oplevelsesværdierne er forholdsvis jævnt fordelt udover hele området og flere af oplevelsesværdierne er dominerende flere forskellige steder i parken.

Elementet Bambusskoven har 43 % af borgerne vurderet som betydningsfuldt. Bambusskoven er et mindre område i Indelukket, hvor man engang har plantet en del bambusplanter. Bambusskoven er et populært sted primært for de lokale børnefamilier og institutioner, men når knapt halvdelen af borgerne mener, at Bambusskoven er vigtig / meget vigtig kunne noget tyde på, at flere end disse brugergrupper anvender Bambusskoven.

Kortet viser, i hvilke rum Oplevelsesværdierne er identificeret. Det ses, at der i Indelukket er flere rum, der indeholder betydelige værdier, samt at disse rum er jævnt fordelt.

Brugen og betydningen af aktivitetsmuligheder

Det at kunne opleve naturen / være i naturen, at slappe af og få frisk luft og at gå en tur har stor betydning for mellem 95-98 % af borgerne omkring Indelukket. Også at man kan finde et sted, hvor man kan være i fred, er af stor betydning, hvilket der burde være gode muligheder for, da oplevelsesværdien Fredfyldt er meget dominerende. Faktisk har 85 % af borgerne svaret at den mulighed / aktivitet er vigtig / meget vigtig. Knap 40 % af borgerne anvender Indelukket til at finde et sted, hvor man kan være i fred. Altså er der en meget fin sammenhæng mellem borgernes ønsker og parkens indhold.

Befolkningens sundhedstilstand

Borgerne omkring Indelukket har ét af de laveste selv-vurderede stressniveauer i hele undersøgelsen (33 %). 62 % af borgerne føler, at de har et godt eller virkeligt godt helbred, hvilket til gengæld er lidt lavere end gennemsnittet for alle 10 områder.

Sammenfatning

Indelukket er en alsidig og varieret park, hvilket afspejles i analysen af oplevelsesværdierne, hvor oplevelsesværdierne er forholdsvis jævnt fordelt over hele området, og flere af oplevelsesværdierne er markante flere forskellige steder i parken. Den konstante vekslen mellem rumlige oplevelser i Indelukket er med til at danne kulissen for skiftende typer af oplevelsesværdier. I Indelukket er det således vist, at med de snoede stier og varierende udtryk, kan selv små arealer indeholde mange oplevelsesværdier. De mange typer oplevelser, der ofte er af en høj kvalitet på et relativt begrænset areal, skyldes formentlig en kombination af udformningen af parken og det høje plejeniveau, samt parkens unikke beliggenhed.

Blandt borgerne er der en høj grad af tilfredshed med Indelukkets udformning og indhold. Dog vurderes oplevelsesværdierne Fredfyldt og Artsrig som to meget dominerende oplevelsesværdier i området, men at opnå fred og ro er formål, som ikke er centrale blandt borgerne. Dog vurderer institutionerne, at oplevelsen af

Indelukket er en alsidig og varieret park med mange oplevelsesværdier. Foto: Berit I. Hansen

dyr (Artsrig) er meget væsentlig. Hele 30 % af borgerne nævner deres egen helbredstilstand som begrænsning for besøg i Indelukket, hvilket er den højeste procentvise andel blandt alle 10 områder.

Indelukket er det område, hvor oplevelsesværdien Kulturhistorisk er mest udbredt og er mest dominerende blandt de 10 områder i undersøgelsen. Dette afspejler sig tillige i borgernes vurdering af oplevelsesværdien, hvor 55 % vurderer den som meget vigtig / vigtig. Til sammenligning vurderer kun 34 % af gennemsnittet af de adspurgte borgere oplevelsesværdien Kulturhistorisk som vigtig / meget vigtig.

Indelukket er en park, hvor der er en meget fin sammenhæng mellem borgernes ønsker, brugen og parkens indhold (oplevelsesværdier) – dog tilsyneladende ikke for børn, da området har den laveste andel af børn i undersøgelsen blandt sine brugere (10 %).

Præstevangen (Hillerød)

Placering og udformning

Præstevangen ligger på en nord-vest vendt skråning (falder fra kote 60 til 32,5) og dækker et areal på 76 ha. Mod nord og øst skærer en større vej sig gennem skoven og deler den i to. Langs skovens sydlige skel ligger der mindre husparceller. Husene indgår i et større boligområde, der er placeret syd for skoven. Langs det vestlige skel løber en asfalteret cykelsti, som er nært forbundet med et gymnasium, teknisk skole, en skole og resten af Hillerøds cykelstinet. De nævnte institutioner er alle placeret nærmest skoven. Præstevangen er et skovområde med et fintmasket netværk af mindre og større vandløb, som munder ud i henholdsvis Teglgårds Søen, Brededammen og Sortedammen. Skovbestanden udgøres af primært Bøg, men også Ær, Birk, Elletræer og Ask.

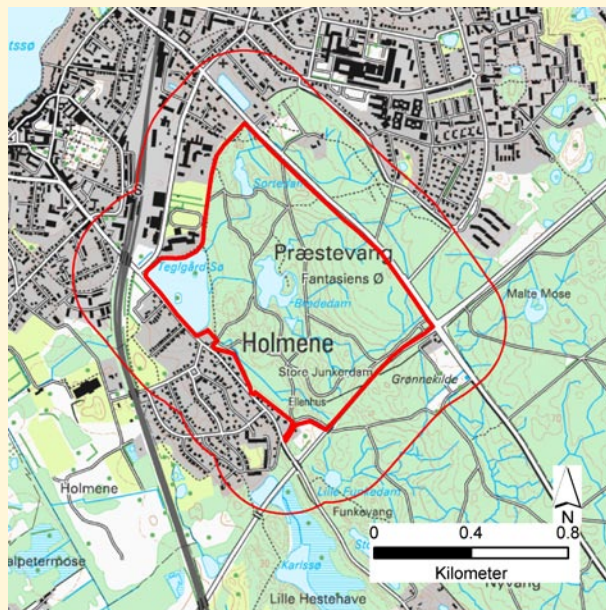
Historie

Præstevangen er den nordlige del af Store Dyrehave, som er en af de forhenværende kongeskove. Præstevangen nævnes for første gang i 1573, hvor kongen giver området til slots- og sognepræsten. Præstevangen blev indhegnet (stendige) og man kan i dag se rester af indhegningen. Præstevangen blev i 1851 henlagt som en del af parkanlægget under Frederiksborg Slot. Frederik d. 7. byggede derefter to bygninger på en kunstig anlagt ø i Brededam – »Fantasiens Ø«, hvor Grevinde Danner og Kongen ofte opholdt sig. Præstevangen er i dag ejet og forvaltet af Skov- og Naturstyrelsen.

Karakteristiske forhold

»Fantasiens Ø« er Præstevangens mest karakteristiske sted. Stemningen på den kunstigt anlagte ø er på samme tid mystisk og dragende. Jagt- og Skovbrugsmuséet har sammen med Skov- og Naturstyrelsen opstillet en audioguide, som giver informationer om »Fantasiens Ø«, desuden er der opstillet infotavler mange steder i hele området, primært ved ind- og udgange. Rundt om på skovens stier kan man finde små brostensbelagte områder, som er resterne af en tidligere anlagt blindesti, der har gået gennem hele skoven.

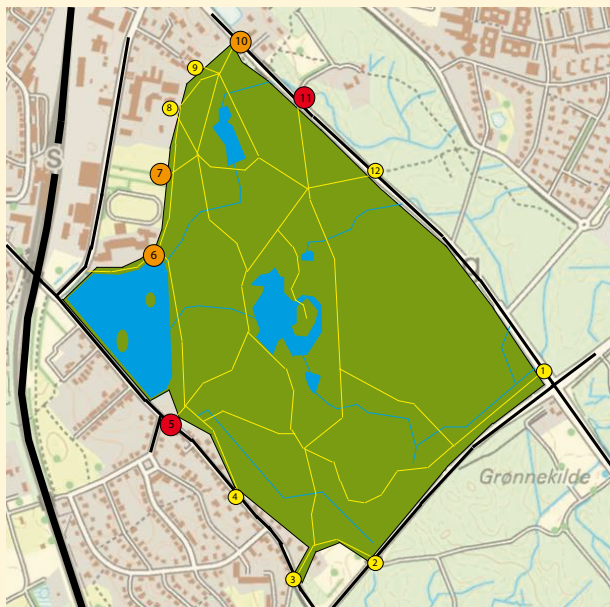
De mange vandløb og damme er med til at give skoven liv og bevægelse. Men som en konsekvens af at løse

Præstevangen er placeret i Hillerøds sydlige del, og ligger placeret som en kile ind i et større beboelsesområde. Området afgrænses af Overdrevsvejen mod syd / øst, og af Københavnsvej mod nord / øst.

Præstevangen er præget af oplevelsesværdier som Vildt, Fredfyldt, Rumligt, Trygt og Artsrigt, men i enkelte rum dukker tydelige kulturhistoriske spor frem. Foto: Berit I. Hansen

I Præstevangen er de primære indgange placeret i forhold til beboelseskvartererne mod vest og nord i vest. Få, sekundære indgange er placeret ud til de to større veje, Overdrevsvejen og Københavnsvej.

hunde er tilladt, ser man yderst sjældent vildt og andre store dyr i skoven.

Brug og anvendelse

Umiddelbart er de to største brugergrupper cyklister og hundeluffere. Årsagen til førstnævnte er formentlig, at en central asfalteret, oplyst cykelsti løber gennem området, og at denne cykelsti ligger i tæt forbindelse med byens gymnasium og tekniske skole. Årsagen til de mange hundeluffere er antageligt, at det er tilladt at have løse hunde i skoven, samt at skoven ligger op af boligområder, hvor hundeejerne bor.

Ser man på skovens naturstier, er det tydeligt, at skoven bliver brugt. Flere steder langs skovens mange vandløb kan man se spor af børn og voksne, der har lavet større eller mindre konstruktioner af løst tilgængeligt materiale. I Præstevangen er der et opholdsareal med bænke, borde og grill. Opholdsarealet er placeret ned til Brede-dammen. At dømme ud fra slidtagen på inventaret og på underlaget bliver området brugt flittigt.

Analysen

Karakteristisk for oplevelsesværdierne i Præstevangen er, at 5 af de 8 oplevelsesværdier er meget stærkt repræsenteret og de øvrige tre er kun svagt repræsenteret. De 5 dominerende oplevelser er Vildt, Fredfyldt, Rumligt, Trygt og Artsrigt. Præstevangen er rumligt set meget ensartet (87 % er bevoksning og 84 % udgøres af lukkede rum), men dette hindrer ikke, at skoven tilbyder flere forskellige markante oplevelser. Præstevangen har da også det største Oplevelsesværdi Indeks af alle undersøgelsens 10 områder, på hele 11,9. Vi vurderer denne værdi som meget høj.

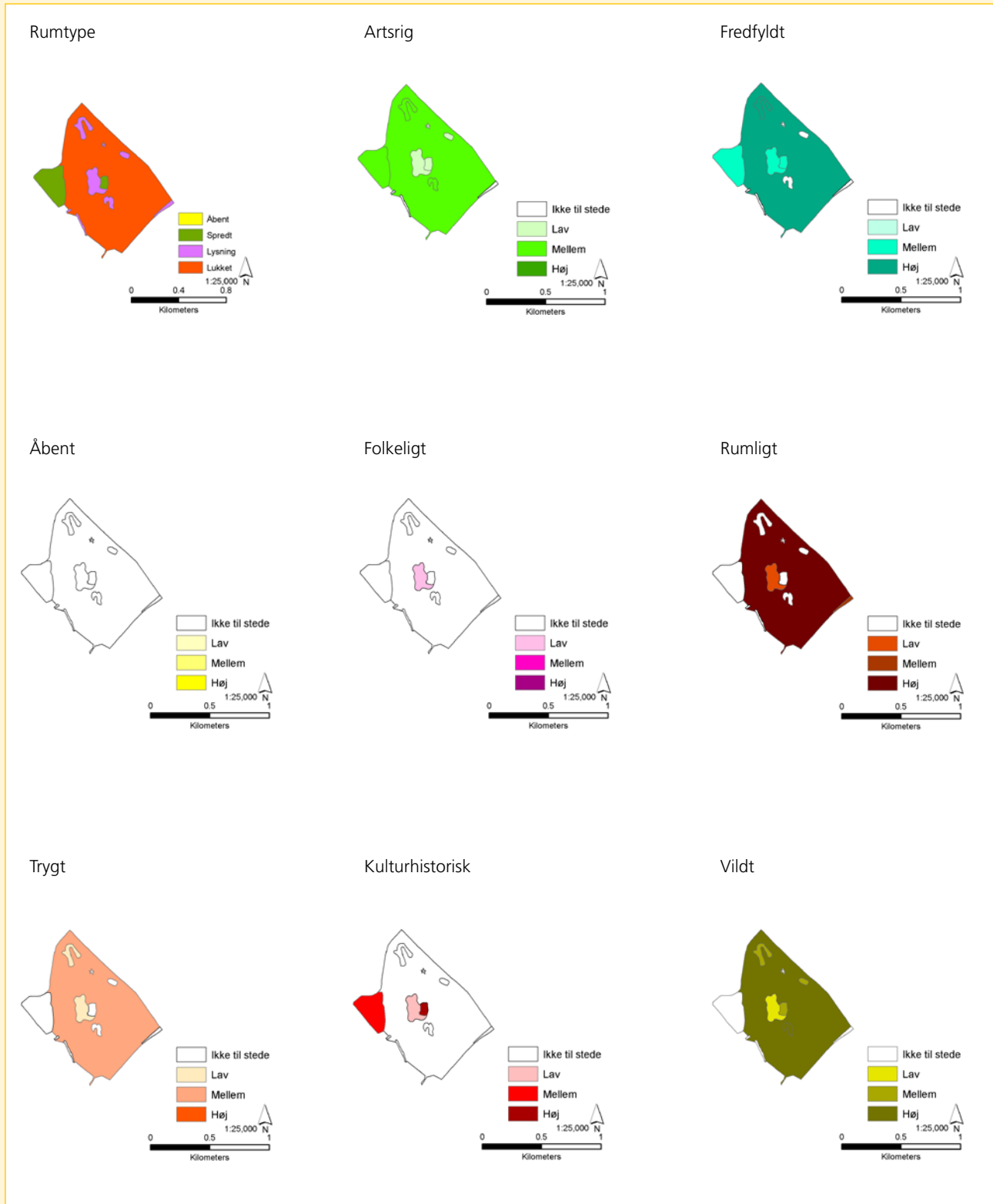
I Præstevangen er plejeniveauet lavt og forvaltningens holdning er, at skoven skal være selvregulerende og dermed stort set driftsfri. En konsekvens af dette oplever man, hvis man begiver sig udenfor stierne, hvor nogle områder nærmest er utilgængelige. Denne type af oplevelser giver indtryk af, at skoven er meget livskraftig. Oplevelsen af utilgængelighed og livskraft kombineret med de mange snoede vandløb er nogle vigtige parametre for identificeringen af oplevelsen Vildt.

Selvom oplevelsen Vildt er dominerende i det store skovområde, udelukker det ikke oplevelsen af Fredfyldt. Umiddelbart kan de to typer af oplevelser virke som hinandens modsætning, men hvis man holder sig på de store brede og velholdte stier, der løber gennem skoven, får den besøgende indtrykket af orden og ingen forstyrrende elementer. Og fordi skoven har den størrelse den har, møder man ikke så ofte andre skovgæster, der kan forstyrre oplevelsen. Det er dog ikke alle steder den fredfyldte oplevelse gradueres optimalt. Årsagen til dette er for det ene steds vedkommende beliggenheden nær store trafikale veje og for det andet område, som er et yndet udflugtsmål og opholdsareal, de mange besøgende og efterladt affald. Så selvom begge arealer objektivt set er fredfyldte, er der nogle faktorer, som forringer netop denne type oplevelse.

Ved arealet omkring Fantasiens Ø er det oplevelserne Folkeligt og Kulturhistorisk, der er dominerende. Årsagen til, at Folkeligt findes her, er, at Fantasiens Ø er

Præstevangen (Hillerød)

Præstevangen er et stort område på godt 75 ha, i hvilket der er identificeret 13 forskellige rum. Det er de skovprægede rumtyper som Lukket og Lysning der præger området. Rumtypen Åbent er ikke identificeret i Præstevangen. Området er domineret af ét stort centralt rum, der er af rumtypen Lukket. Indenfor dette rum findes hele 5 oplevelsesværdier i mellem eller høj graduering.

placeret midt i Præstevangen som en attraktion for skovens gæster. Man har hér udviklet et opholdsareal med borde-bænke og grill- og bålpladser.

Det er kombinationen af en attraktion og et opholdsareal, der afføder oplevelsen Folkeligt. På Fantasiens Ø er der som tidligere nævnt rudimenter af et lysthus fra Christian d. 4.'s tid. Ruinen er suppleret med informationer om stedet. Hele dette område er indhyllet i en historisk atmosfære og giver den besøgende en kulturhistorisk oplevelse. Med disse to oplevelsesværdier er området med til at øge skovens oplevelsesmuligheder.

I Præstevangen er oplevelsen Tryghed blevet identificeret i store dele af skoven. Dette skyldes flere faktorer. Stisystemet i skoven er delt op i tre niveauer. Der er de brede gennemgående stier og de smallere og mere snoede stier og så er der de naturligt opståede stier. En stor del af de sidstnævnte fører den besøgende ind i områder med en tæt bevoksning, der flere steder leder frem til små lysninger eller åbninger i beplantningen, hvor man kan slå sig ned og være sig selv og føle sig afskærmet fra andre. Derudover er den varierende beplantning, de mange vandkanaler og det meget kuperede terræn alle faktorer, der indbyder til leg. Det er oplevelser som disse, der identificerer oplevelsesværdien Tryghed.

Formål med besøg

Borgernes primære formål med at besøge Præstevangen er at få frisk luft (74 %) og opleve naturen (73 %). 48 % af borgerne benytter Præstevangen med det formål at forbedre deres kondition, hvilket ligger noget over gennemsnittet på 39 % for de 10 områder. Ifølge de lokale institutioner er de primære formål med at besøge Præstevangen at opleve naturen, dyr og planter (100 %), at forbedre konditionen, samt at få et bedre humør. Institutionerne betragter også Præstevangen som et godt sted at være sammen med sine venner (100 %).

Besøgshyppighed og -varighed

Præstevangen har 442.000 årlige besøg, hvor 34 % er af børn. Over halvdelen besøger Præstevangen i ca. en

halv time, hvilket gennemsnitligt foregår 1-3 gange om ugen. Institutionerne i området besøger typisk området i 1-2 timer, men hele 22 % benytter området i 4-8 timer. Blandt borgerne omkring Præstevangen er der 46 % der har behov for / lyst til at besøge området hyppigere end de gør. Blandt dem angav 67 % mangel på tid, og 20 % nævner deres egen helbredstilstand som begrænsning for besøg, hvilket er over gennemsnittet for de 10 områder.

Barrierer

De ikke-personlige problemer, der kunne nedsætte lusten til besøg, er mangel på siddepladser (ca. hver tredje borger og 22 % af institutionerne). Omkring hver sjette borger synes der er for meget affald (hver 3. af institutionerne). Hver fjerde borger mener, at der er for mange løse hunde (hver 3. af institutionerne). Sidstnævnte kan være en konsekvens af, at Præstevangen er en hundeskov – altså en skov hvor det er tilladt at lade hunde løbe frit rundt. Dette giver sig også udslag i spørgsmålet om forhold, der nedsætter besøgene i Præstevangen, hvor 11 % af borgerne angiver, at netop de mange løse hunde nedsætter antallet af besøg i Præstevangen.

Betydningen af elementer

Søerne og skovområdet i Præstevangen er stort set lige betydningsfulde for borgerne. 86 % mener således at søerne og skovområdet er meget vigtige eller vigtige. Dette kunne indikere, at borgerne værdsætter skovens variation.

Brugen og betydningen af aktivitetsmuligheder

Som tidligere nævnt synes et af de største problemer i Præstevangen de mange løse hunde. Knapt halvdelen af borgerne mener, at det er vigtigt / meget vigtigt, at man kan gå tur / lege med en hund i Præstevangen, men kun 15 % af borgerne angiver, at de faktisk går tur eller leger med hund.

Knapt 100 % af borgerne er enige om, at det er vigtigt / meget vigtigt, at man kan opleve / være i naturen samt at kunne gå en tur og at man kan slappe af og få frisk luft i Præstevangen. At Præstevangen er et mo-

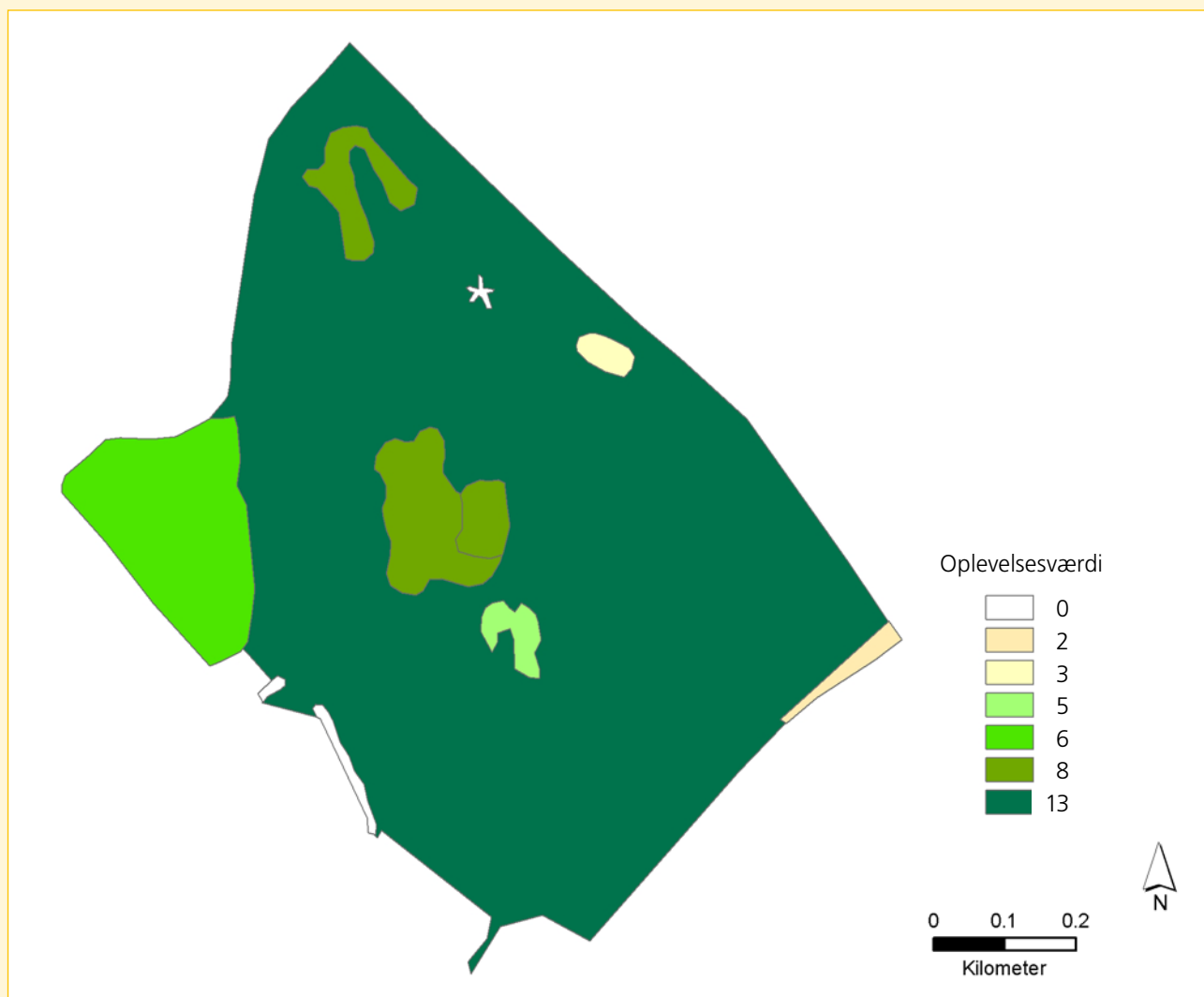
Præstevangen (Hillerød)

tionsrum antydes af, at godt 40 % har som formål at motionere, når de besøger Præstevangen, hvilket ligger 15 %-point over gennemsnittet for de 10 områder. Hele 89 % af institutionerne kommer for at motionere, hvilket er 19 %-point over gennemsnittet for undersøgelsen. Faktisk mener over halvdelen af borgerne, at det at kunne motionere i Præstevangen en vigtig / meget vigtig aktivitet.

80 % af borgerne mener, at det, at børn kan lege i naturen, og at man kan finde et sted, hvor man kan være i fred, er meget vigtigt / vigtigt. Netop de to sidst-

nævnte aktivitetsmuligheder er begge vigtige parametre i oplevelsesværdien Trygt – en oplevelsesværdi, som er dominerende i en stor del af skoven. Det at kunne være i fred er også en parameter, der er afgørende i oplevelsesværdien Fredfyldt. Igen en oplevelsesværdi som er meget dominerende i Præstevangen.

Konklusionen er dermed, at der er fin sammenhæng mellem borgernes holdning til betydningen af de 8 oplevelsesværdier og de eksisterende oplevelsesværdier og hvilke aktiviteter og muligheder, borgerne ønsker, er tilgængelige i Præstevangen.

Kortet viser i hvilke rum Oplevelsesværdierne er identificeret. Præstevangen er et oplevelsesrigt område, primært baseret på det store centrale rum, der indeholder flere betydelige oplevelsesværdier.

Det Vilde, Artsrige, Trygge og Fredfyldte dominerer i Præstevangen. Foto: Berit I. Hansen

Befolkningens sundhedstilstand

40 % af borgerne omkring Præstevangen føler sig stressede. 77 % føler, at de har et godt eller virkeligt godt helbred. Begge værdier ligger omkring gennemsnittet for undersøgelsen.

Sammenfatning

De 4 oplevelsesværdier Artsrigt, Fredfyldt, Trygt og Rumligt, er alle markant repræsenteret i Præstevangen og er tillige de værdier, som borgerne omkring området finder mest vigtige. Desuden gælder, at borgerne omkring Præstevangen generelt vurderer oplevelsesværdien Kulturhistorisk højere end gennemsnittet for de 10 områder. Dette kunne være et tegn på, at de besøgende værdsætter den Kulturhistoriske atmosfære, der omgiver arealet ved Fantasiens Ø.

Karakteristisk for oplevelsesværdierne i Præstevangen er, at 5 af de 8 oplevelsesværdier er meget stærkt repræsenteret og de øvrige tre er kun svagt repræsenteret. De 5 dominerende oplevelser er Vildt, Fredfyldt, Rumligt, Trygt og Artsrigt. Der hvor de rumlige forhold varierer, er der en tilsvarende variation i typer af oplevelser. Altså kan rummene omkring Fantasiens Ø tilbyde nogle andre oplevelsesværdier end i de øvrige rum. Dette kunne antyde, at hvis man skabte flere lysninger, spredte eller åbne rum, ville man samtidig skabe en større oplevelsesmæssig variation.

Præstevangen er en skov, som indeholder nogle stærke oplevelsesværdier og som i kraft af skovens kulturelle seværdigheder og varierende udtryk tilbyder skovgæsterne mange varierede oplevelsesværdier. Seværdighedernes tiltrækningskraft og det at det er tilladt at have løse hunde, giver dog skoven nogle problemer ift. interessekonflikter blandt de besøgende. Men generelt set er der en fin sammenhæng mellem borgernes holdning til betydningen af de 8 oplevelsesværdier, de eksisterende oplevelsesværdier og hvilke aktiviteter og muligheder borgerne ønsker, er tilgængelige i Præstevangen.

Strandparken (Holbæk)

Placering og udformning

Strandparken er et aflangt anlæg, som domineres af en nordvendt skråning, der afgrænses af den tilstødende Isefjord. På toppen af skråningen støder parkanlægget op til en større vej. Til de øvrige to sider er der henholdsvis stokbebyggelse og Patricia-villaer.

Strandparken blev anlagt i slutningen af 1800-tallet. På det tidspunkt var det meget populært at indføre eksotiske træarter i byens parker, hvilket anlægget stadig bærer tydeligt præg af. Udover den græsklædte skråning, der hælder ned mod Isefjorden, indeholder parken et gennemgående strøg, der strækker sig fra den vestlige ende med Hotel Strandparken som fixpunkt og ned til den vestlige ende, hvor en større legeplads afslutter parkanlægget. Denne sigtelinie er indrammet af en kraftig bevoksning, der indeholder flere »lommer« af forskellig størrelse og med varierende indhold (rosenhave, statue, Stubmølle, m.m.) – præcis som det sig hør og bør sig i en romantisk landskabshave.

Historie

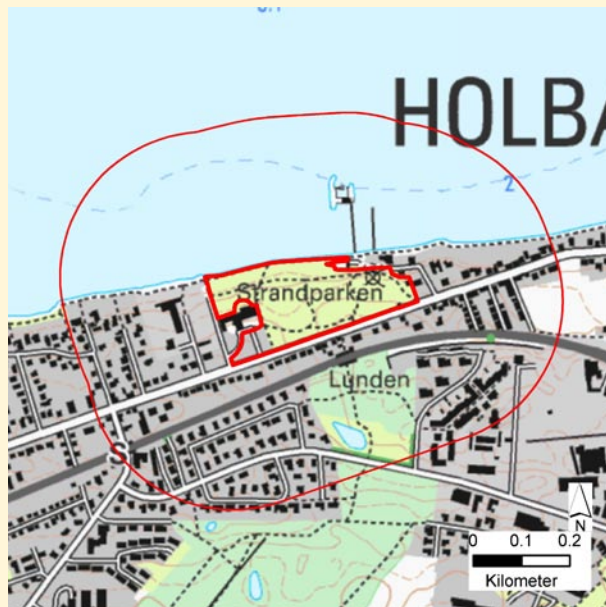
Strandparken blev i 1898 skænket til byens borgere. Forinden havde Strandparken været et privatejet haveanlæg, men blev ved overdragelsen omlagt som offentligt parkanlæg. Et parkanlæg der blev anlagt med den romantiske landskabshave, Frederiksberg Have (København), som forbillede. Parken er i dag ejet og forvaltet af Holbæk Kommune.

Karakteristiske forhold

Når man besøger Strandparken første gang, er det særligt udsigten over fjorden, der gør sit største indtryk på den besøgende. Også parkens udformning med den skrånende bakke er med til at understrege denne følelse (også alle bænkene er orienteret mod vandet). Et andet karakteristisk træk ved Strandparken er de slyngede stier der fører den besøgende gennem de tætslutende rum omkranset af beplantning og ud til det åbne rum med den store græsflade.

Brug og anvendelse

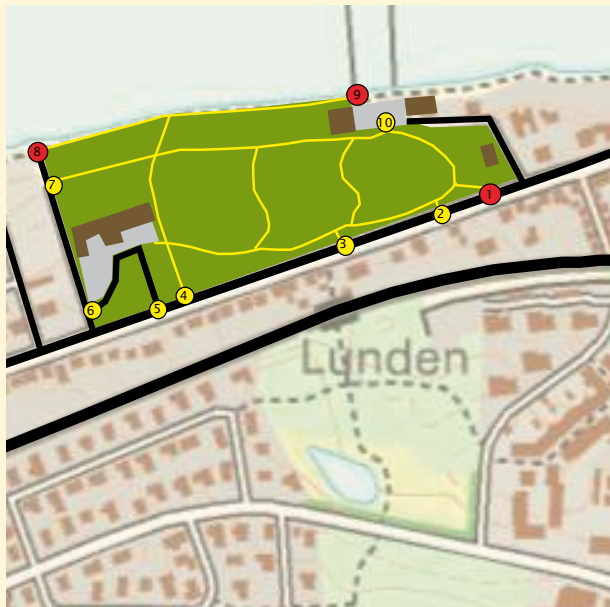
Langs Isefjorden løber en asfalteret cykelsti, Fjordstien. Fjordstien er en cykelsti, der bl.a. løber helt til Roskilde.

Strandparken er placeret centralt i Holbæk, ned til Isefjorden og med Kalundborgvej som afgrænsning mod syd.

Strandparken er en bypark. Som en væsentlig del af parken findes også et område med blomsterhave. Beliggenheden af denne gør dog at ingen oplevelsesværdier er identificeret i dette rum. Det er primært støj fra Kalundborgvej, der udgør et forstyrrende element. Foto: Berit I. Hansen

I Strandparken er de primære indgange placeret langs Fjordstien, samt ved Kalundborgvej mod centrum. Sekundære indgange findes i forbindelse med Hotel Strandparken og flere steder langs Kalundborgvej.

Denne cykelsti fører dagligt mange besøgende gennem parken. Strandparken danner også ramme for flere kulturelle arrangementer i løbet af året. Derudover er der ud for Strandparken etableret en badeanstalt, som mod betaling kan benyttes i sommerperioden.

Analysen

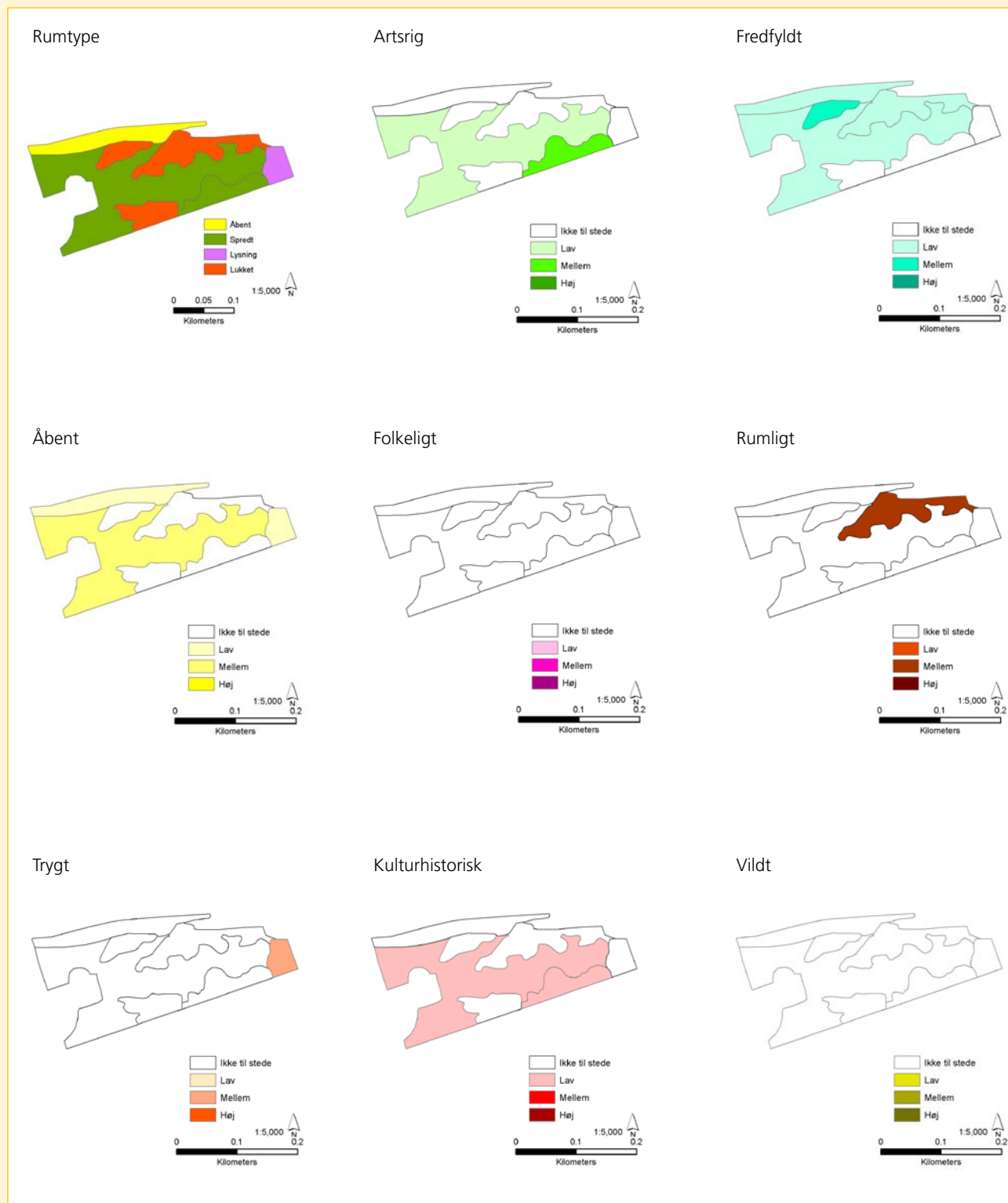
Et af kendetegnene for Strandparken er, at trods det relativt begrænsede areal (5,4 ha) er alle 4 rumtyper repræsenteret. Det store rum af typen Spredt (60 % af området) dominerer Strandparken, og er med til at formidle overgangen fra by til vand. 60 % af området er græsarealer, medens 29 % er bevoksninger og hele 11,4 % udgøres af belægningsrum. Set ud fra et oplevelsesmæssigt perspektiv udgør det centrale rum parkens vigtigste rum, da det klart indeholder flest oplevelsesværdier. Men kvaliteten af oplevelserne i det store rum er generelt mindre markante end kvaliteten af oplevelsesværdierne i de tilstødende mindre rum. Dette gælder for oplevelserne Fredfyldt, Rumligt, Trygt og Artsrigt.

Strandparkens Oplevelsesværdi Indeks er på 3,7, hvilket netop skyldes at flere oplevelsesværdier ikke er til stede, samt at de, der er til stede, kun eksisterer i moderat omfang. Knap 90 % af borgerne omkring Strandparken vurderer at oplevelsesværdien Trygt er vigtig / meget vigtig. Denne oplevelse er dog stort set ikke til stede i Strandparken.

Oplevelsen Åbent er dominerende i det store sammenhængende rum (af typen Spredt), hvilket formentlig også har været hensigten med formgivningen af dette rum. Rummets funktion som indgang fra byen og overgangszone mellem byen og vandet kræver bl.a., at rummet er let tilgængeligt og inviterer til ophold, hvilket det i høj grad også gør.

I det langstrakte rum mod nord-øst har man valgt at have et mindre areal med en tæt skovpræget vegetation. Her får man – på trods af arealets størrelse – oplevelsen af at komme ind i en anden verden. En oplevelse der virker som en god kontrast til oplevelsen af den åbne fjord, man får i de tilstødende rum.

Strandparken (Holbæk)

Strandparken er et mindre område på 5,4 ha., i hvilket der er identificeret 7 forskellige rum. Det er de parkprægede rumtyper som Spredt og Lukket der præger området. Området er domineret af ét stort centralt rum, der er af rumtypen Spredt. Primært fire oplevelsesværdier er identificeret i Strandparken; Fredfyldt, i varierende grad væk fra Kalundborgvej, Åbent, Kulturhistorisk og Artsrigt. Denne sammensætning af oplevelsesværdier karakteriserer »den traditionelle bypark«.

Strandparken er på mange måder en klassisk bypark og lægger udformningsmæssigt og indholdsmæssigt op til fredfyldte oplevelser. Oplevelsesværdien Fredfyldt er identificeret i store dele af parken. Knap 100 % af borgerne vurderer at oplevelsesværdien Fredfyldt er meget vigtig / vigtig og netop denne oplevelsesværdi er den mest dominerende i Strandparken. Men rummene i den sydlige del af parken er uden denne type af oplevelse, hvilket umiddelbart kan undre, da det er her at mindre arealer indeholdende rosen- og staudebede er placeret. Årsagen til dette er, at rummene er placeret langs en trafikeret vej, der løber gennem Holbæk by. Altså er de urbane lyde så forstyrrende, at oplevelsen ikke kan identificeres på trods af, at rummet er udformet til netop at rumme denne type af oplevelse.

Strandparken er Holbæks bypark, derfor bliver der om sommeren afholdt forskellige arrangementer. Men oplevelsesværdien Folkeligt kan ikke erkendes i Strandparken. Forklaringen på dette kan være mange. Men en af dem kan f.eks. være, at Strandparken mangler et naturligt centrum, et mødested eller en plads. Var dette tilfældet ville udformningen signalere et centrum og man ville have skabt grobund for oplevelsen af samvær eller folkelighed. 80 % af institutionerne i området vurderer at netop folkeligheden er en vigtig oplevelse.

Strandparken er med sin historie et billede på en tid hvor artsrigdom var »in«. I dag ses derfor mange store og markante individer som signalerer stor arts-variation i parken. Varierende løv, stammer, former mv. giver et meget varieret udtryk, og er med til at skabe en Artsrig oplevelse.

Formål med besøg

Der hvor Strandparken støder op mod fjorden er der anlagt en asfalteret cykelsti – Fjordstien. Fjordstien indgår i et større cykelsti-net og man kunne derfor forledes til at tro, at størstedelen af de besøgende ville have som formål at benytte parken som en genvej, men faktisk er det kun tilfældet for 28 % af borgerne. Størstedelens formål med at besøge Strandparken er at få frisk luft (77 % af borgerne og 100 % af institutionerne).

At Strandparken er en bypark afspejles tydeligt, da under

Stubmøllen udgør ét af flere kulturhistoriske indslag i Strandparken. Foto: Berit I. Hansen

10 % af borgerne har som formål at opleve dyr, fugle, insekter, m.m. (gennemsnittet for alle 10 områder er 25 %) og 57 % af borgerne vurderer »at opleve naturen« som formålet med at besøge Strandparken (gennemsnittet for alle 10 områder er 66 %). Institutionerne vurderer også At kunne opleve naturen (80 %), samt At kunne være sammen med andre mennesker er væsentlige oplevelser i Strandparken. At naturen og dyrelivet ikke er så betydningsfuldt for borgerne ses også når man spørger til betydningen af elementer i Strandparken, hvor dyrelivet ligger næstsidst på listen over borgernes præferencer.

Besøgshyppighed og –varighed

Strandparken har 652.000 besøg årligt, hvor 22 % er af børn. For over halvdelen (57 %) af borgerne varer et typisk besøg i Strandparken en halv time. Institutionerne besøger typisk Strandparken i 1-2 timer. Knap hver tredje borger tilbringer mindre end et kvarter i Strandparken. Blandt disse er der formentlig en del som blot benytter Fjordstien. Dette understreges yderligere af at knapt 30 % af borgerne svarede positivt på, hvor mange der jævnligt benytter muligheden for at cykle i Strandparken.

Kun 37 % af borgerne ønsker at besøge Strandparken oftere end de gør. Blandt dem angiver 70 % at dette

Standparken (Holbæk)

skyldes mangel på tid. Kun 5 % angiver deres helbred som forhindrede årsag, hvilket er den laveste procentdel blandt alle områderne i undersøgelsen.

Barrierer

De to vigtigste årsager til ikke at besøge Strandparken er mangel på siddepladser og for meget affald, hvilket 28 % af borgerne og hhv. 40 og 20 % af institutionerne mener de er enige / meget enige i. Derefter at der er for mange hundeefterladenskaber (20 % af borgerne) og der er forstyrrende mennesker (18 % af borgerne). Sidstnævnte afspejles også blandt svarene på, hvilke forhold der nedsætter besøget i Strandparken, hvor knapt 10 % af borgerne (20 % af institutionerne) nævner forstyrrende mennesker, som et generende forhold. Til sammenligning mener kun halvt så mange (hhv. 4 og 5 %) blandt gennemsnittet af de 10 områder, at forstyrrende folk nedsætter deres besøg i parker og skove.

Generelt set er det ret begrænset, hvor mange borgere der oplever problemer i Strandparken. Der er også kun 5 % der mener at Strandparken er for dårligt passet (0 % af institutionerne), hvilket ligger noget under gennemsnittet.

Betydningen af elementer

At de lokale borgere er meget tilfredse med Strand-

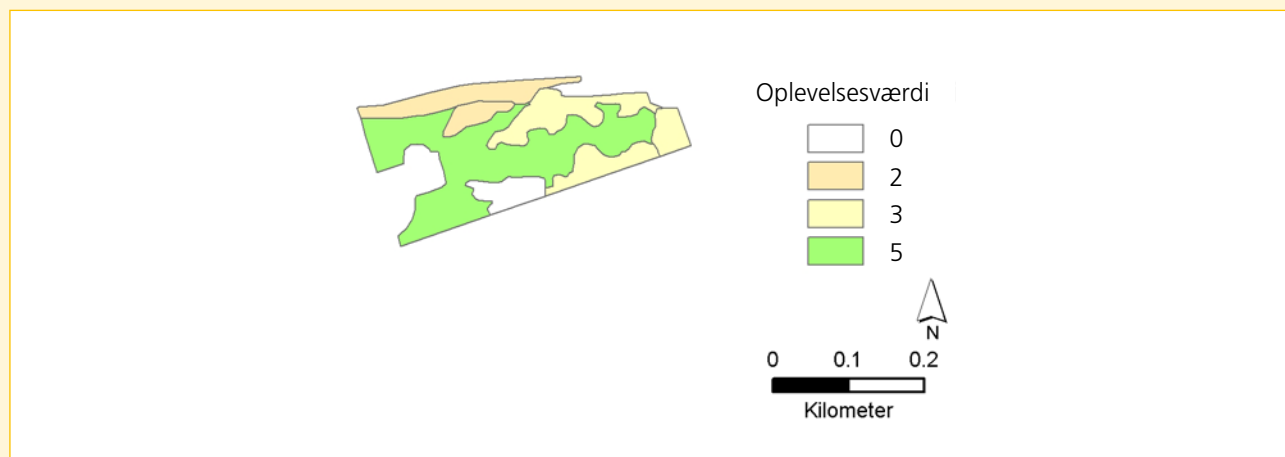
parken ses også når der spørges til betydningen af de forskellige elementer i parken. Her fremgår det, at betydningen af elementerne generelt er meget høje. Dette vidner om at parken er meget betydningsfuld for de lokale borgere. Særligt betydningsfuldt er Fjorden (96 % mener den er meget vigtig / vigtig), græsarealet (92 %) og de store træer (90 %). I den modsatte ende finder man de kulturelle seværdigheder. Kun godt halvdelen af borgerne (55 %) mener, at de er vigtige / meget vigtige.

Brugen og betydningen af aktivitetsmuligheder

Betydningen af diverse aktivitetsmuligheder i Strandparken viser, at borgerne værdsætter særligt 4 aktiviteter / muligheder. Dette gælder at gå en tur, at se på blomster og planter, at slappe af og få frisk luft, at opleve naturen og at børn kan lege i naturen. Konklusionen er derfor, at der opleves et misforhold mellem, hvad borgerne omkring Strandparken finder vigtigt og hvilke oplevelsesværdier, der rent faktisk er tilgængelige i parken.

Befolkningens sundhedstilstand

Borgerne omkring Strandparken har et selv vurderet stressniveau på 37 %. 81 % føler at de har et godt eller virkeligt godt helbred.

Kortet viser i hvilke rum Oplevelsesværdierne er identificeret. Strandparken er ikke karakteriseret ved at have fået identificeret mange og markante oplevelsesværdier. Faktisk er det kun i områdets centrale hovedrum at der er identificeret flere værdier.

Sammenfatning

Det er kendetegnene for Strandparken at trods det relativt begrænsede areal (5,4 ha) er alle 4 rum-typer repræsenteret. Det er dog særligt udsigten over fjorden, der er baseret på det store rum i midten, der gør det største indtryk på den besøgende.

Rummet i midten af parken er parkens vigtigste rum, da dette på den ene side indeholder flest oplevelsesværdier, og på den anden side forbinder de øvrige mere randprægede rum. På trods af dette, mangler Strandparken et naturligt centrum, et mødested eller en plads. Var dette tilfældet ville der være skabt grobund for oplevelsen af folkelighed, som efterspørges af brugerne, men som ikke kan erkendes i Oplevelsesanalysen.

De urbane lyde er så forstyrrende, at oplevelsen Fredfyldt ikke kan identificeres på trods af, at rum i parken er udformet til netop at rumme denne type af oplevelse.

Strandparken er en lille bypark, der på trods af størrelsen indeholder mange varierende rum og oplevelsesværdier. I nogle tilfælde virker udformningen af parken og parkens funktioner som utidssvarende – her tænkes på trafikken der ødelægger oplevelsesværdien Fredfyldt, samt det manglende samlingspunkt. En nytænkning af »den klassiske bypark« kunne være relevant i forhold til en opdatering af Strandparken.

Knuds Skov (Holbæk)

Placering og udformning

Knuds Skov ligger på et svagt nord-øst vendt skrånende terræn. Området er opdelt i to områder; 2/3 af området udgøres af et skovområde (27 ha) og 1/3 af området er domineret af en græsslette med spredt beplantning (17 ha). Foruden skoven og græssletten indeholder området flere mindre søer, hvor der i de største er mulighed for at fiske.

Knuds Skov er med tiden omringet af forskellige typer af bebyggelse. På den sydøstlige side af området udgøres boligerne af tæt-lave lejligheder. På den vestlige side er det primært institutionsbyggeri, der grænser op til området, og mod nord er det parcelhuse. I syd bliver området afskåret af en vej. Skovbestanden er domineret af Bøg, derudover er der mindre parceller med Gran og Fyr.

Historie

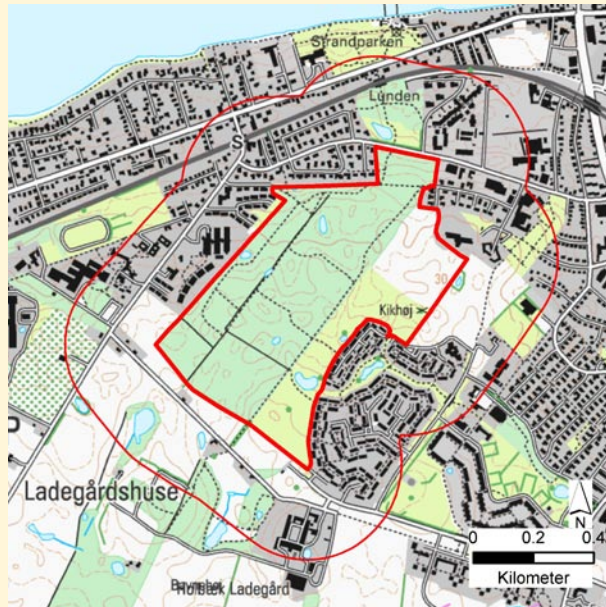
Knuds Skov er en kommunalt anlagt skov, som blev rejst i 1970'erne. Den ældste del af skoven blev allerede rejst tilbage i 1919-1920 og fik på det tidspunkt stedsnavnet. I skovområdet findes historiske levn, som fortæller om områdets tidligere funktion (gammel allé, gamle markskel af beplantning). Knuds Skov har primært et rekreativt formål, og ejes og forvaltes af Holbæk Kommune.

Karakteristiske forhold

Karakteristisk for Knuds Skov er områdets markante opdeling i skov og fælled. Overgangen er meget brat og er understreget af et gammelt bevaret stendige, som dermed er med til at tydeliggøre de to meget forskellige typer af oplevelser, området indeholder. Af særlige, bemærkelsesværdige steder bør desuden også nævnes den største af områdets søer, som er indpakket i beplantning og hvor der er mulighed for ophold og for at fiske.

Brug og anvendelse

Eftersom Knuds Skov fungerer som en grøn kile mellem to bebyggelsesområder og forskellige institutioner, har området en funktion som genvej for områdets beboere. På det åbne område har de lokale beboere fået opsat

Knuds Skov ligger som en markant grøn kile i Holbæk centrum. Området er afgrænset af bebyggelse på tre af fire sider.

Knuds Skov er præget af dels en markant skovdel, og dels en mere åben slette. På billedet ses en lysning, umiddelbart før overgangen til det lukkede, skovprægede rum.

Foto: Berit I. Hansen

I Knuds Skov er de primære indgange placeret mod nord, i forhold til beboelseskvartererne. En række sekundære indgange følger området stisystemer, og er strategisk placeret omkring hele området, i forhold til skole, idrætsfaciliteter mv.

grill, borde og bænke, samt fodboldmål. I skoven findes informationer om kondi- og motionsstier, samt en vejledning til hvordan man gennemfører en Coober's test (løbetest).

Analysen

Knuds Skov er et rumligt, modsætningsfyldt sted, da det både rummer den lukkede skov og den åbne græslette. 67 % af arealet er bevokset, medens 30 % er græsarealer. Denne arealmæssige fordeling giver sig udslag i en rumlig opdeling, der fordeler sig med 14 % åbent, 20 % spredt og 66 % lukket. Denne fordeling giver sig også tydeligt udslag i de oplevelsesværdier, der er blevet identificeret i Knuds Skov. De dominerende oplevelser er Rumligt, Fredfyldt, Folkeligt, Tryghed og Vildt.

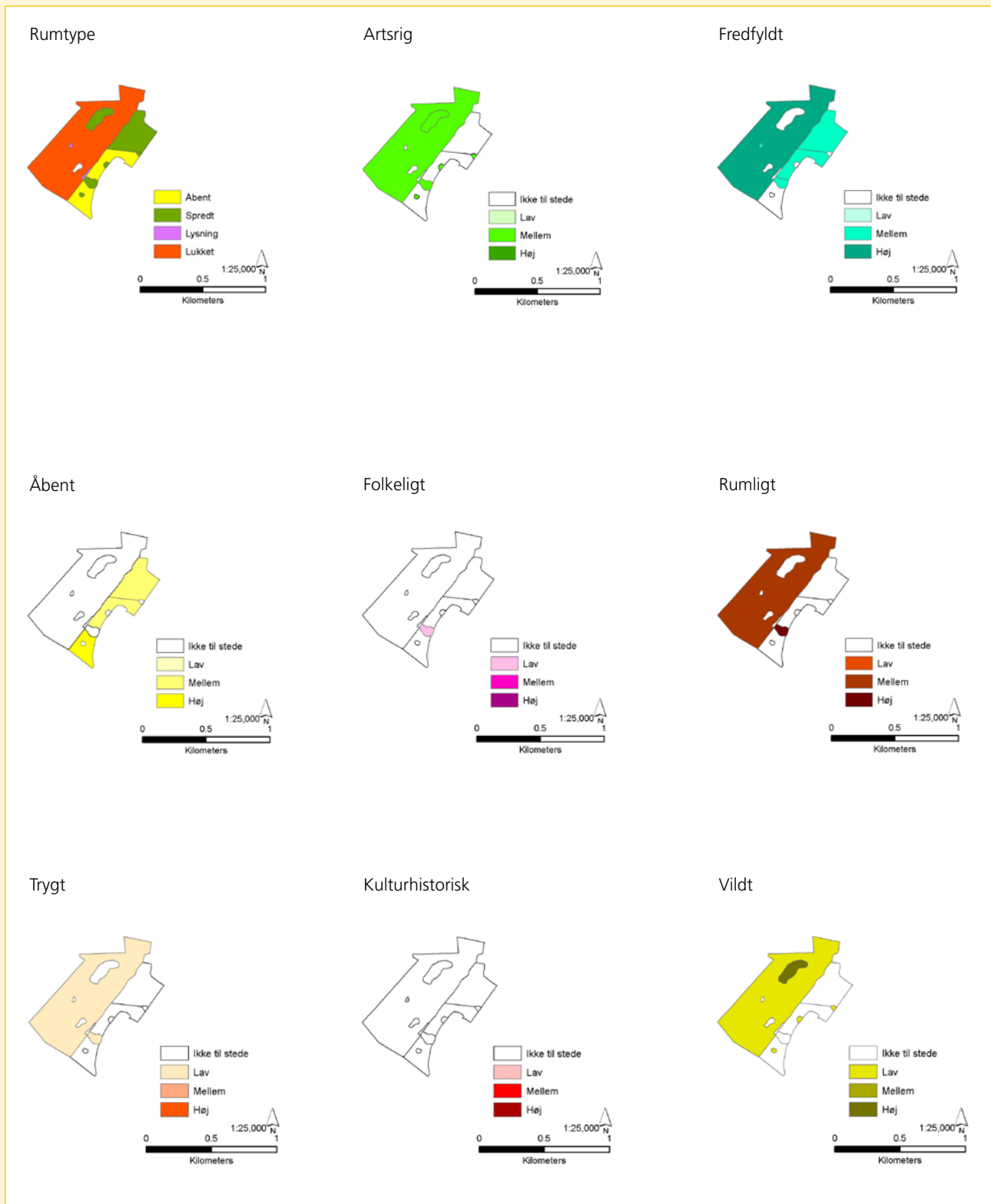
Analysen af oplevelsesværdier angiver at såvel de store som de små rum, hver indeholder forskellige styrker af oplevelsesværdierne. Altså ser man, at kombinationen af små og store rum er med til at skabe en oplevelsesmæssig variation, som godt kunne yderligere udvikles i Knuds Skov. Knuds Skov har dog et Oplevelsesværdi Indeks på 7,3 som er det næsthøjeste i undersøgelsen.

I skovområdet er oplevelsesværdien Rumligt blevet identificeret. Skiftet i oplevelsen af at komme fra den åbne græslette og ind i skoven mærkes tydeligt, hvor løvtaget lukker sig over hovedet på den besøgende og der føles en sammenhørighed og en helhed i rummet. Følelsen af at komme ind i en anden verden opstår.

Den anden dominerende oplevelse i Knuds Skov er Fredfyldt. Oplevelsen af fredfyldthed er stærkest i skoven, hvor de lange lige stier, skaber et uforstyrret rum. Her er (næsten) ingen forstyrrende mennesker eller urbane lyde, og det er kun vindens susen i træerne og fuglenes fløjten der høres. På den åbne græslette får man også en fredfyldt oplevelse, dog knap så intens.

Årsagen til dette er bl.a., at rummet er åbent, og at alle, der bevæger sig i rummet, derfor kan ses. Derudover er stierne hér knapt så velplejede som inde i skoven.

Knuds Skov (Holbæk)

Knuds Skov er et relativt stort område på 54 ha. Der er identificeret 10 forskellige rum, som domineres af ét stort skovpræget rum, af typen Lukket, samt to rum der er mere parkprægede, af typen Spredt. Alle 8 oplevelsesværdier er identificeret indenfor området, men det er primært 6, der dominerer.

87 % af borgerne har vurderet at oplevelsesværdien Fredfyldt er vigtig / meget vigtig. Næstvigtigst er oplevelsesværdien Trygt (83 %). Begge disse værdier vurderer de omkringliggende institutioner som meget vigtige (100 %). At netop disse to oplevelsesværdier er blevet vurderet som vigtige, er måske ikke den store overraskelse, da dette også er gældende for gennemsnittet blandt alle de adspurgte borgere.

Hvis disse resultater sammenholdes med, at knapt 80 % af borgerne mener, det er vigtigt / meget vigtigt at man kan finde et sted, hvor man kan være i fred og at knapt halvdelen af borgerne har som formål at få fred og ro, når de besøger Knuds Skov, ses der en tendens til, at skoven bruges som et sted til at få mental fred og ro, mere end det bruges til at være aktiv i. Institutionerne benytter primært Knuds Skov som et sted, hvor der kan trækkes frisk luft, og hvor naturen kan nydes.

Der er ét rum i Knuds Skov, hvor oplevelsen af Folkelighed er blevet identificeret. Rummet, hvor denne oplevelse findes, er der hvor skovens største sø er placeret. Rundt om søen er der placeret borde-bænke og opstillet grill. Dette er samlingspunktet i Knuds Skov. Der kan dog stilles spørgsmålstejn ved, hvorvidt dette er det mest optimale sted, eller om stedets potentiale som samlingspunkt bliver udnyttet optimalt.

I skovområdet er oplevelsen af Tryghed også blevet identificeret – men kun som en svag oplevelse. Årsagen til dette er, at skovens udtryk er temmelig ensartet uden den store terrænvariation eller snoede stier, der fører den besøgende ind i små beskyttede huller i vegetationen. Dog indeholder områderne med mindre stier og et kuperet terræn oplevelsen af Tryghed, da stier og terræn er med til at skabe en form for afskærmethed og privathed. Der er i en mindre centralt beliggende lysning identificeret en moderat oplevelse af Tryghed. Måske vil tilsvarende lysninger i Knuds Skov hæve oplevelsesniveauet af Tryghed og dermed også hæve skovens samlede oplevelsesværdi.

Det er primært i skovområdet i Knuds Skov, at oplevelsesværdien Vildt er identificeret. Stærkest er denne

oplevelse i området med spredt vegetation – altså i de mindre rum i skoven. Den umiddelbare forklaring på dette er nok, at den spredte vegetation (til forskel fra den tætte skov) tillader sollyset at trænge igennem og dermed skabe grobund for en busk- og græsagtig vegetation, som er med til at skabe oplevelse af Vildt. Som besøgende virker denne oplevelse ikke som en planlagt oplevelse, men mere som en tilfældigt opstået oplevelse. Dette forhold er med til at forstærke oplevelsen af Vildt.

Formål med besøg

Borgernes primære formål med at besøge Knuds Skov er at få frisk luft og opleve naturen, hvilket er helt enslydende med gennemsnittet for alle 10 områder. Knapt 50 % af borgerne anvender skoven med det formål at opnå fred og ro, hvilket ligger noget over gennemsnittet for samtlige 10 områder. Dette hænger i øvrigt godt sammen med analysen af Knuds Skovs oplevelsesværdier, hvor værdien Fredfyldt er den mest dominerende oplevelsesværdi. Kun 25 % af borgerne anvender Knuds Skov som genvej trods det, at skoven er omringet af boligområder og institutioner. Forklaringen på dette kunne være, at der ikke er anlagt cykelstier på den åbne græsslette, men kun i skovområdet.

Besøgshyppighed og -varighed

Knud Skov har 517.000 besøg årligt, og hele 48 % af disse er børn, hvilket udgør den største andel i undersøgelsen. Besøgshyppigheden for Knuds Skov ligger lidt under gennemsnittet for de 10 områder, hvilket er gældende hele året. Men varigheden af besøgene i Knuds Skov varer generelt længere tid end gennemsnittet for de 10 områder. Kun 9 % af borgerne besøger Knuds Skov i mindre end et kvarter, hvilket 23 % gennemsnitligt gør i de 10 områder. Denne skov benyttes dermed ikke primært som gennemgangsareal. Majoriteten af institutionerne i området (55 %) besøger Knuds Skov i 1-2 timer, medens resten kan foretage besøg på helt op til 8 timer i området. Dette signalerer, at området bruges mangfoldigt.

Knapt halvdelen af borgerne ønsker hyppigere besøg i skoven og af den gruppe mener 63 %, at de manglen-

Knuds Skov (Holbæk)

de besøg skyldes mangel på tid og 13 %, at det skyldes egen helbredstilstand.

Barrierer

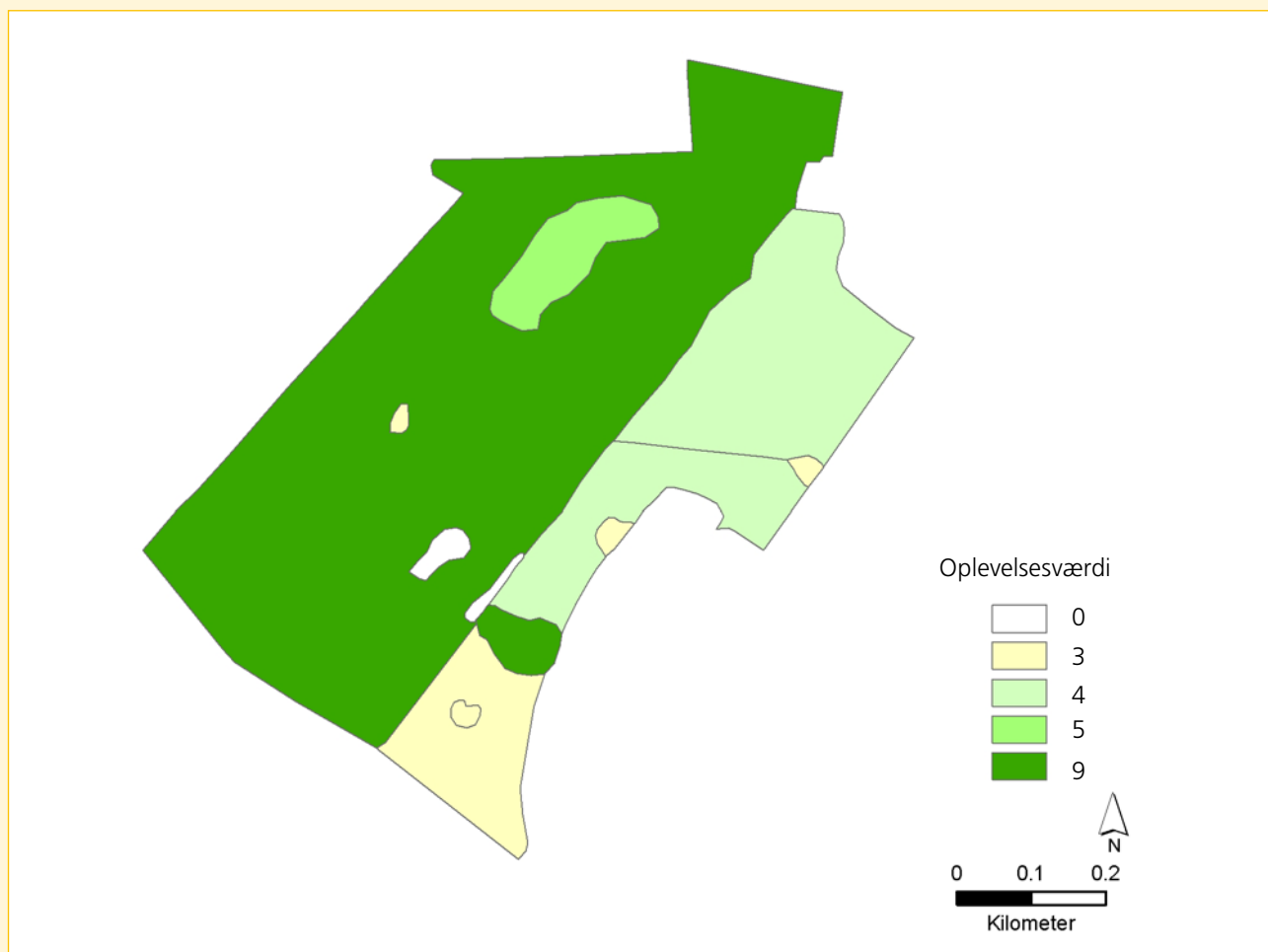
Overordnet set er der stor tilfredshed med Knuds Skov såvel blandt de lokale borgere som blandt institutionerne. Det procentvise største problem er manglen på siddepladser, hvor 36 % af borgerne er enige eller meget enige i dette. Der er ikke nævneværdige problemer med hunde, affald og mørke i Knuds Skov. Det forhold, der nedsætter flest menneskers besøg i Knuds Skov er utryghed. 10 % af borgerne føler sig så utrygge i området, at det har en indflydelse på antallet / varigheden af deres besøg i skoven. Dette bør ses ift. at 83 % af borgerne mener, at oplevelsesværdien Trygt er en

vigtig / meget vigtig oplevelse. Der kan dermed være et utryghedsproblem i Knuds Skov.

Betydningen af elementer

Skovområdet er det mest betydningsfulde område i Knuds Skov. Borgerne har vurderet elementerne dyreliv (87 %), skovarealet (83 %) og store træer (79 %) som værende de mest betydningsfulde elementer – alle elementer der er dominerende i skovområdet. Til sammenligning er det åbne græsareal vurderet vigtigt / meget vigtigt af 60 % af borgerne.

Lavest vurderet bliver boldbanerne (23 %) og motionsredskaberne (13 %). Dette hænger fint sammen med at kun knapt 20 % af borgerne vurderer det at kunne

Kortet viser i hvilke rum Oplevelsesværdierne er identificeret, og at det i Knuds Skov er i det store, centrale skovprægede rum, at områdets oplevelsesmæssige værdier er placeret.

spille med bold som en vigtig / meget vigtigt aktivitet i Knuds Skov. Altså bliver Knuds Skov ikke brugt som en aktivitets- og bevægelsesskov.

Brugen og betydningen af aktivitetsmuligheder

For over 90 % af borgerne er det vigtigt / meget vigtigt at kunne gå en tur (96 %), opleve / være i naturen (94 %) og slappe af og få frisk luft (96 %). De tilsvarende tal for institutionerne er på 100 %. Det er grundlæggende de samme tre aktiviteter borgerne benytter sig af i Knuds Skov.

De lokale borgere omkring Knuds Skov er en smule mere passive end gennemsnittet for alle 10 områder, hvilket ses af, at betydningen af at kunne løbe / motionere i Knuds Skov er vigtigt / meget vigtigt for 43 %, mod gennemsnitligt 58 % for denne aktivitet. Betydningen af at kunne cykle i Knuds Skov er vigtigt / meget vigtigt for 52 % af borgerne (gennemsnittet for denne aktivitet er 58 %). På baggrund af disse tal kan det tolkes, at borgerne omkring Knuds Skov er mere inaktive end gennemsnittet, eller at mulighederne for sådanne aktiviteter ikke er oplagte, hvorfor de fravælges.

Det er kun 42 % af borgerne der mener det er vigtigt / meget vigtigt at kunne have picnic i Knuds Skov - gennemsnittet for denne aktivitet er 53 %. Dette antyder, at borgerne omkring Knuds Skov er mindre interesserede i picnics, men til gengæld mere interesserede i at kunne stresses af i naturen – og gerne alene.

Befolkningens sundhedstilstand

47 % af borgerne omkring Knuds Skov vurderer, at de er stressede i større eller mindre grad. Dette stemmer fint overens med ønsket om fredfyldthed og tryghed, og at betydningen af at kunne løbe i skoven er den laveste i undersøgelsen. 57 % af borgerne vurderer selv at deres helbred er godt eller virkeligt godt (13 %).

Sammenfatning

Der er generel tilfredshed med Knuds Skov. Knuds Skov er ud fra et rum-analytisk synspunkt et modsætningsfyldt sted, da det både rummer den lukkede skov

og den åbne græsslette. De dominerende oplevelser er Rumligt, Fredfyldt, Folkeligt, Tryghed og Vildt. De store såvel som de små rum, indeholder alle forskellige gradueringer af oplevelsesværdierne. Altså ser man, at kombinationen af små og store rum er med til at skabe en oplevelsesmæssig variation, som kunne udbygges yderligere i Knuds Skov. Ligeledes er mindre stier og et kuperet terræn med til at skabe en form for afskærmethed og privathed og er med til at give oplevelsen af Tryghed.

Det bør overvejes om søen er det mest optimale sted som områdets samlingspunkt, eller om stedets potentiale som samlingspunkt bliver udnyttet optimalt. Ligeledes bør det overvejes om der skal skabes lysninger i Knuds Skov. Dette kan ske for at løse et utryghedsproblem. Ved at etablere lysninger i skovdelen, kan oplevelsesniveauet af Tryghed højnes, og dermed også hæve skovens samlede oplevelsesværdi. Knap 50 % af borgerne anvender skoven med det formål at opnå fred, hvilket hænger godt sammen at værdien Fredfyldt er den mest dominerende oplevelsesværdi i Knuds Skov.

Kun 25 % af borgerne anvender Knuds Skov som genvej trods det, at skoven er omringet af boligområder og institutioner. Knuds Skov bliver tilsyneladende ikke brugt som en aktivitets- og bevægelsesskov, men som et sted til at få mentalt fred og ro. Det ser dog ud til, at der i området er et potentiale i forhold til at øge andelen af folk, der bevæger sig og dyrker motion i området. Værdien som bevægelsesområde kan sandsynligvis etableres rimeligt enkelt, ved at tilføje nogle af de faciliteter, som ikke allerede er til stede i Knuds Skov (flere anlagte cykelstier, tydelige motionsruter, samlingspunkt, oplagte picnic områder m.m.). Dette skal dog gøres uden at forstyrre muligheden for at få mentalt fred og ro, hvilket er et vigtigt og betydningsfyldt formål for mange af skovens gæster.

Byparken (Roskilde)

Placering og udformning

Byparken er en centralt placeret park, der forbinder Roskilde Fjord med Roskilde Domkirke og resten af den centrale kerne i Roskilde bymidte. Parken er ca. 5 ha og ligger på en nordvendt skråning, der har et nogenlunde jævnt fald på 15 m. fra top til bund, hvilket er med til at fremhæve udsigten over Roskilde Fjord. Parken er domineret af den åbne græsflade, hvorpå der er placeret flere solitære træer. På den vestlige del af plænen løber en åben bæk, der for foden af bakken munder ud i et spejlbassin. Derudover rummer parken en indhegnet legeplads, samt en restauration på toppen af bakken. Parken er mod øst afgrænset af et boligområde domineret af ældre villaer. Mod nord en større vej (11.000-12.000 biler i døgnet), og mod syd og vest er afgrænsningen domineret af boliger og tilstødende grønne områder. Plejeniveauet i parken er relativt højt.

Historie

Byparken blev anlagt i 1916 bl.a. med det formål at bevare den smukke udsigt over Roskilde Fjord. Parken blev renoveret i 1998, hvor der blev anlagt en åben bæk og et spejlbassin. Parken ejes og forvaltes af Roskilde Kommune.

Byparken er centralt placeret i Roskilde, mellem Roskilde Domkirke og Roskilde Fjord. Der er beboelse, hvoraf en del er villaer i umiddelbar nærhed af området.

Byparkens helt centrale element er en åben bæk, der dels fungerer som en kontrast til den ellers højt plejede park, og dels udgør et populært samlingspunkt, ikke mindst for børn.

Foto: Berit I. Hansen

I Byparken er de primære indgange placeret mod vest, i hver sin ende af parken. En række sekundære indgange følger området stisystemer, og er strategisk placeret omkring hele området, hvilket understreger én af områdets primære funktioner som gennemgangsareal.

Karakteristiske forhold

Det mest karakteristiske ved Byparken er formentlig den storslåede udsigt, der stort set kan nydes i hele parken. Foruden udsigten, udgør den åbne bæk med sit livlige og rislende vand en stor attraktion for især børn, men også for voksne.

Brug og anvendelse

Byparken fungerer i dag som en rekreativ park, som bl.a. har til formål at fungere som rum for folkelige arrangementer (koncerter m.m.). Desuden har den en vigtig funktion som grøn passage bl.a. for gæsterne fra byens Vikingskibsmuseum.

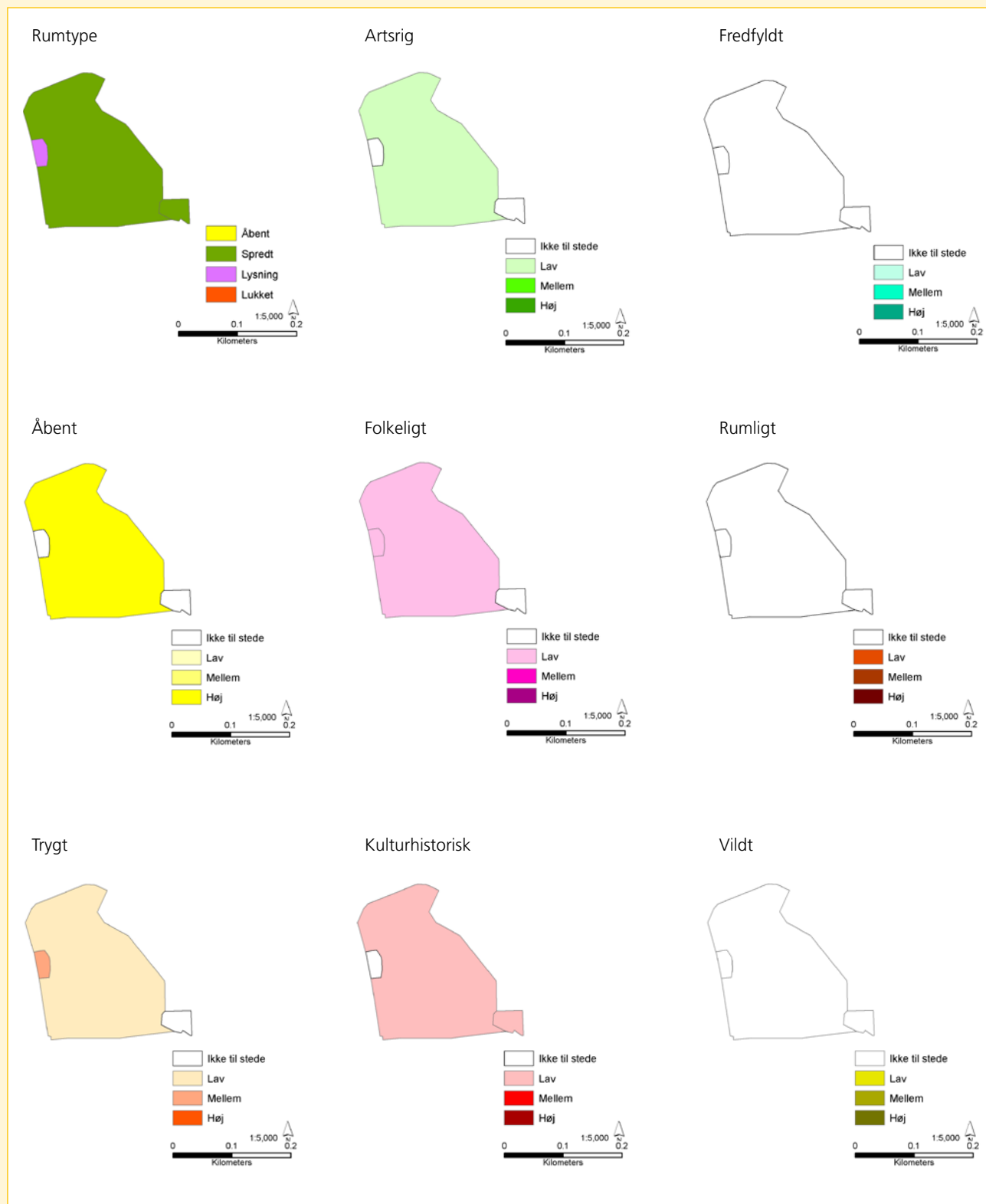
Analysen

Det karakteristiske ved Byparken er, at den kun indeholder tre rum. De to af rummene er af typen Spredt (98 % af området), og det er da også oplevelsesværdien Åbent, der er den mest dominerende oplevelse i parken. Udover den dominerende plæne med de spredte træer er det udsigten over Roskilde Fjord, der er med til at understrege oplevelsen af Åbent og Tilgængeligt. Arealfordelingen i Byparken er 21 % til bevoksning og 65 % til græs. Der er således tale om en typisk landskabspræget park, der understreges yderligere af ca. 11 % belægninger.

Byparken har et Oplevelsesværdi Indeks på 6,7 hvilket er det 3.-højeste i undersøgelsen. Byparken er et eksempel på hvor ensartet (og betydningsfulde) oplevelsesværdierne kan blive inden for et område. Dominans af oplevelsen Åbent kan umiddelbart virke som en barriere for oplevelsen af Tryghed, men det store rum af typen Spredt indeholder også oplevelsen Trygt. Årsagen til dette er, at rummet inviterer til leg. Vandkanalen, der bugter sig ned over den skrånende plæne, er et element, der har en magnetisk virkning på børn og legesyge voksne. Attraktionsværdien er så stor, at børnene nærmest glemmer, hvor de befinder sig.

Som Folkeparken er Byparken beliggende på en nordvendt skråning med udsigt over Roskilde Fjord. På trods af Byparkens relativt begrænsede størrelse (5,1 ha)

Byparken (Roskilde)

Byparken er en bypark på godt 5 ha. Der er kun identificeret 3 forskellige rum, som domineres af ét stort rum, af typen Spredt. Området er præget af parkkarakteren, hvorfor de primære oplevelsesværdier er identificeret som Folkeligt, Trygt, Åbent, Kulturhistorisk og Artsrigt.

opnår den besøgende en oplevelse af at parken er stor. Dette skyldes formentlig den direkte adgang/ udsigt til fjorden, der er med til at åbne rummet.

Blandt borgerne omkring Byparken er det oplevelsesværdierne Fredfyldt (81 %) og Trygt (77 %), der er de mest betydningsfulde. Knap hver fjerde borger vurderer oplevelsesværdien Vildt som betydningsfuld, hvilket er en noget mindre procentdel end hos gennemsnittet for de 10 områder (knap halvdelen af borgerne). For oplevelsesværdien Artsrig ser man den samme tendens, men dog knapt så tydeligt (for borgerne omkring Byparken er tallet 66 %, for samtlige borgere i undersøgelsen er tallet 74 %). For institutionerne i området ses tilsvarende tendenser, nemlig at oplevelsesværdierne Trygt og Rumligt udgør de mest eftertragtede (88 %), medens Fredfyldt og Vildt betyder næstmest (63 %). I Byparken er oplevelsesværdien Vildt slet ikke identificeret og oplevelsesværdien Artsrig er kun svag. Blandt institutionerne synes efterspørgslen således ikke at modsvare tilbuddet, der gives i Byparken.

Analyserne antyder dog, at der er sammenhæng mellem de oplevelsesværdier Byparken tilbyder og graden af den betydning som borgerne omkring Byparken giver de 8 oplevelsesværdier. Et andet eksempel på dette er oplevelsesværdien Folkeligt, som oftest ikke er tillagt en særlig stor betydning blandt de adspurgte i denne undersøgelse. For enden af Byparken kan man ved blot at krydse en vej besøge byens Vikingeskibsmuseum. Dette museum har en stor søgning af skoleklasser og turister i øvrigt. For at komme til Vikingeskibsmuseet vælger mange at gå gennem Byparken, hvilket giver en gennemstrømning af mennesker i Byparken, som er med til at give liv til parken og gøre parken til et samlingssted. Særligt skoleklasser vælger at gøre holdt ved legepladsen eller den rislende bæk, før turen går videre. Derfor har Byparken et folkeligt præg.

I Byparken er netop Folkeligt en af de 5 oplevelsesværdier, som er identificeret, altså er Folkeligt en relativ karakteristisk oplevelsesværdi i Byparken. Knap halvdelen af borgerne omkring Byparken anser også Folkeligt for at være en betydningsfuld oplevelsesværdi, hvilket

er interessant, idet det i øvrigt kun er knapt hver fjerde af alle borgerne, som mener, at værdien er betydningsfuld.

Formål med besøg

Formålet med at besøge Byparken er især at få frisk luft (71 % af borgerne og 89 % af institutionerne) og at bruge byparken som genvej (66 %). At 2/3 af de omkringboende borgere benytter Byparken som genvej er et meget højt antal. Knap halvdelen kommer for at opleve naturen (48 %), hvilket er et relativt lavt antal. Hele 78 % af institutionerne kommer dog for netop at få en naturoplevelse. Omkring hver fjerde borger kommer for at forbedre konditionen (27 %, 67 % for institutionerne), for at blive i bedre humør (25 %, 67 % for institutionerne), eller for at få fred og ro (23 %, 56 % for institutionerne). Det kan dermed konkluderes at Byparken primært er en gennemgangspark. For institutionerne gælder dog også, at området benyttes med sociale hensyn, som f.eks. at være sammen med venner (78 %).

Besøgshyppighed og -varighed

Byparken har 739.000 besøg årligt, heraf er 22 % af børn. At hele 97 % af de omkringboende besøger Byparken vidner om at parken er velbesøgt. Størstedelen besøger parken 1-3 gange om ugen (mellem 36-39 %, og 44-56 % af institutionerne). Interessant er også at hele 12-13 % af borgerne besøger parken dagligt. Altså er Byparken en yderst benyttet park, som fungerer som en hverdagspark for de lokale beboere. Forklaringen på denne popularitet kan skyldes Byparkens meget centrale placering i byen, samt stiernes beskaffenhed og deres direkte stiføring gennem parken, der fører den besøgende hurtigt gennem parken. Sidstnævnte hænger fint sammen med hvor lange de gennemsnitlige besøg varer, hvor hele 42 % kun er i Byparken i mindre end et kvarter og kun 12 % har besøg der varer i en time eller mere. Institutionerne har tendens til at benytte parken i 1-2 timer, men hele 22 % benytter ofte kun parken i ½ time, hvor det tilsvarende gennemsnitstal for de øvrige områder i undersøgelsen er 3 %. 56 % benytter dog parken i 1-2 timer. Det må dog konkluderes, at Byparken er et gennemgangsområde, med skråningen,

Byparken (Roskilde)

udsigten og vandkanalen som de primære aktiver for ophold.

Blandt borgerne omkring Byparken er der 31 %, der har lyst til / behov for at besøge Byparken hyppigere end de gør, mens omkring 69 % får opfyldt deres besøgsbehov – hvilket er det højeste antal blandt de 10 parker. Forklaringen på dette kunne være, at parken er både lille og overskuelig, hvilket bevirker, at man hurtigt har oplevet det, der var at opleve i Byparken.

Barriere

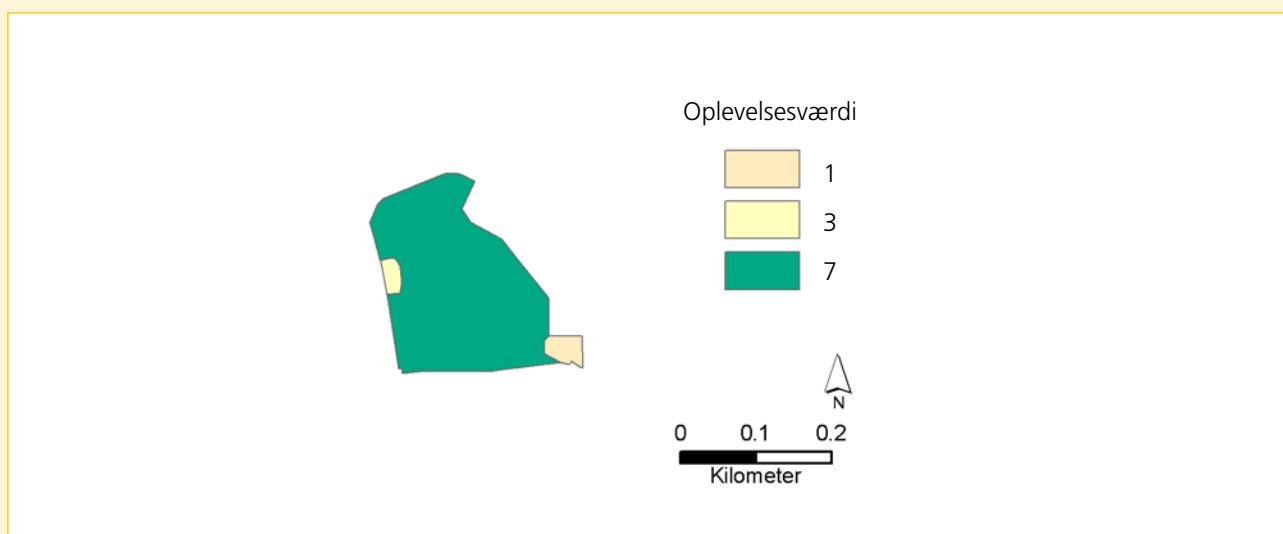
Ud over de personlige hindringer for parkbesøg, er der en række forhold, der kan nedsætte lysten til at besøge området. Men det er ret begrænset, hvor mange der oplever problemer i Byparken, hvilket kan tolkes som, at der er en ret stor tilfredshed blandt borgerne med Byparken. Det største problem er mangel på siddepladser, som 30-33 % er enige eller meget enige i, hvilket ligger lidt under gennemsnitsholdningen blandt samtlige adspurgte borgere. Det lader heller ikke til, at de mange mennesker, der anvender Byparken som genvej (hvoraf en del formentlig er cyklister) forstyrrer de øvrige parkgæster. Dette bekræftes i, at kun 6 % er enige / meget enige i, at der er for mange cyklister i Byparken.

Betydningen af elementer

Borgerne omkring Byparken synes især, at parkelementerne som græsarealet (92 %), store træer (88 %) og søen (87 %) spiller en betydningsfuld rolle i Byparken. Kategorien dyreliv (fugle, insekter, m.m.) er kun betydningsfuldt for 74 % af borgerne, hvilket ligger i den lave ende sammenlignet med betydningen af kategorien dyreliv blandt de øvrige 9 områders borgere. Det er da også kun knapt halvdelen af borgerne, der besøger Byparken for at opleve naturen. Oplevelsesværdien Artsrig er endvidere kun repræsenteret som en svag oplevelsesværdi i Byparken. Dermed tegner der sig et billede af Byparken, som en park hvor naturen ikke er i højsædet. En park som den typiske parkbruger anvender som en grøn transportkorridor, men hvor man også kan få en tiltrængt pause fra byen.

Brugen og betydningen af aktivitetsmuligheder

Det er især muligheder og aktiviteter som at gå en tur, at slappe af og få frisk luft og at opleve / være i naturen, der har stor betydning for næsten alle beboerne omkring Byparken, idet 91-97 % finder dette meget vigtigt eller vigtigt. Af andre aktiviteter, der er interessante at nævne, er det, at børn har mulighed for at lege

Kortet viser i hvilke rum Oplevelsesværdierne er identificeret, og at det i Byparken er i det store, centrale parkprægede rum, at områdets oplevelsesmæssige værdier er placeret.

på faste legeredskaber, hvor 62 % finder dette vigtigt / meget vigtigt og 83 % finder det vigtigt / meget vigtigt at børn kan lege i naturen. Men der er flere børn, der leger på faste legeredskaber (25 %) og kun 14 % af borgerne benytter muligheden for at få børn til at lege i naturen. Forklaringen på dette er formentlig, at der i Byparken er en centralt placeret legeplads (som man derfor benytter!), og at »leg i naturen« i Byparken må henføres til den anlagte vandkanal. Der synes at være et misforhold mellem borgernes præferencer og deres angivne brugsmønstre, hvilket muligvis skyldes en uklarhed vedr. begrebet »natur«, som i tilfældet Byparken særligt kommer til udtryk vedr. vandkanalen.

Befolkningens sundhedstilstand

Blandt borgerne omkring Byparken vurderer kun 26 %, at de er stressede. Dette udgør den laveste andel i undersøgelsen, hvor gennemsnittet er på 39,5 %. Det lave stressniveau stemmer umiddelbart overens med et meget højt besøgstal, men er omvendt proportionalt med længden af besøg, der generelt er korte. 74 % vurderer at deres helbred er godt eller virkelig godt, hvilket er gennemsnitligt for undersøgelsen.

Sammenfatning

Byparken er en yderst centralt placeret park, der forbinder Roskilde Fjord med Roskilde Domkirke og resten af den centrale kerne i Roskilde bymidte. Byparken er primært en gennemgangspark, der er ofte besøgt, men med korte besøg. Der er stor tilfredshed med parkens udtryk og funktioner. Dog findes et tilsyneladende misforhold mellem borgernes ønsker og hvad de rent faktisk har mulighed for at benytte sig af i Byparken, når det drejer sig om, hvilke miljøer børn skal lege i. Byparken fungerer som hverdagspark for de lokale beboere, på grund af dens meget centrale placering i byen, samt stiernes beskaffenhed og den direkte stiføring gennem parken. Parken er lille og overskuelig. Der er tale om en park, hvor naturen ikke er i højsædet. En park som den typiske parkbruger anvender som en grøn transportkorridor, og hvor man kan få en tiltrængt pause fra byen.

Byparken er kun opdelt i tre rum, hvoraf Åbent udgør den mest dominerende oplevelse i parken. Byparken er

*Byparken er domineret af det store rum af typen Spredt, der bl.a. rummer en høj graduering af oplevelsesværdien Åbent.
Foto: Berit I. Hansen*

et eksempel på hvor ensartet oplevelsesværdierne kan blive, når variationen blandt rumtyper er begrænset. De omkringboende borgere har, sammenlignet med de øvrige områder, et godt helbred, men efterspørger en oplevelsesværdi som Fredfyldt i området. En sådan værdi kan overvejes etableret ved hjælp af tættere bevoksninger, og evt. med underbeplantningerne i dele af området. Sådanne virkemidler kan danne flere rum, men må ikke ødelægge udsigten og fornemmelsen af det storslåede rum, som parken danner i dag.

Vandkanalen har en magnetisk virkning på børn og legesyge voksne og attraktionsværdien er så stor, at børnene nærmest glemmer, hvor de befinder sig. Derfor bliver oplevelsesværdien Tryghed identificeret i det store rum, på trods af rummets ellers meget åbne struktur. Dette er et eksempel på, hvad et enkelt element kan have af virkning på oplevelsen af et rum.

Folkeparken (Roskilde)

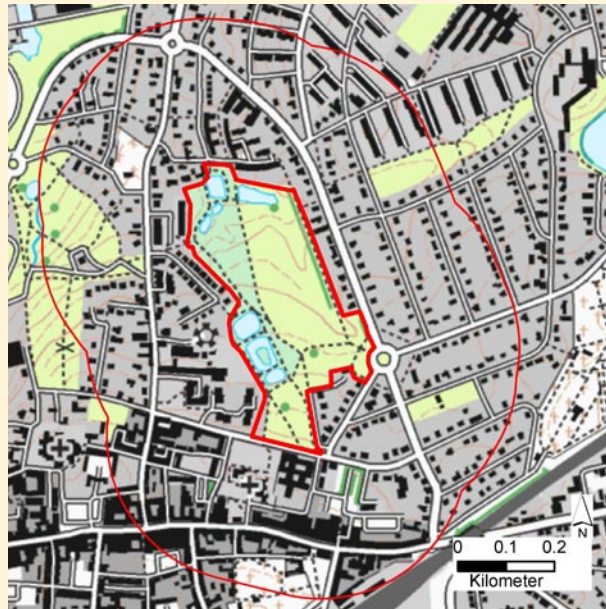
Placering og udformning

Folkeparken er et rektangulært område på 12 ha og har et fald på 20 meter fordelt over 650 m. Skråningen er nordvendt. Overordnet set er Folkeparken opdelt i to dele; den ene del består af flere fiskedamme omkranset af mere eller mindre tæt bevoksning (nogle steder bøgeskov), den anden del er domineret af en åben græsflade indeholdende et amfi-teater, fodboldmål og en sø.

Folkeparken er stort set omkranset af boligområder hele vejen rundt, bortset fra den sydlige og syd-østlige del, hvor afgrænsningen udgøres af veje. Der ligger også forskellige offentlige institutioner i tæt tilknytning til Folkeparken, heraf kan nævnes skole, bibliotek og plejehjem.

Historie

Folkeparken er den anden store centrale park i Roskilde bymidte. Folkeparken blev oprindeligt anlagt i år 1819 og tilhørte på daværende tidspunkt »Det adelige Jomfrukloster«. På anlæggelsestidspunktet blev der etableret flere fiskedamme, som stadig kan ses i parken. Folkeparken ejes og forvaltes i dag af Roskilde Kommune.

Folkeparken er central placeret i Roskilde, midt i et beboelsesområde.

Folkeparken indeholder flere betydelige og markante elementer, heriblandt et amfiteater der jævnligt frekventeres af unge som et regionalt samlingspunkt.

Foto: Berit I. Hansen

I Folkeparken er de primære indgange jævnt fordelt, således at primære og sekundære indgange skiftevis optræder i stort set hele området periferi.

Karakteristiske forhold

Med Folkeparkens markante opdeling i det åbne fælles areal og det mere lukkede og intime areal er det netop dette skift, der udgør det mest karakteristiske ved Folkeparken. Da de to typer af rum hver især er meget karakteristiske, er det med til at gøre besøget i Folkeparken til en varieret oplevelse.

Brug og anvendelse

Pga. sin centrale placering og de omkransende boligområder og institutioner bliver Folkeparken ofte brugt som en grøn genvej gennem byen.

Desuden bruges Folkeparken – særligt amfi-teatret også som samlingssted for de lokale unge mennesker. Amfi-teatret danner også ramme for udendørs-arrangementer i løbet af året.

Analysen

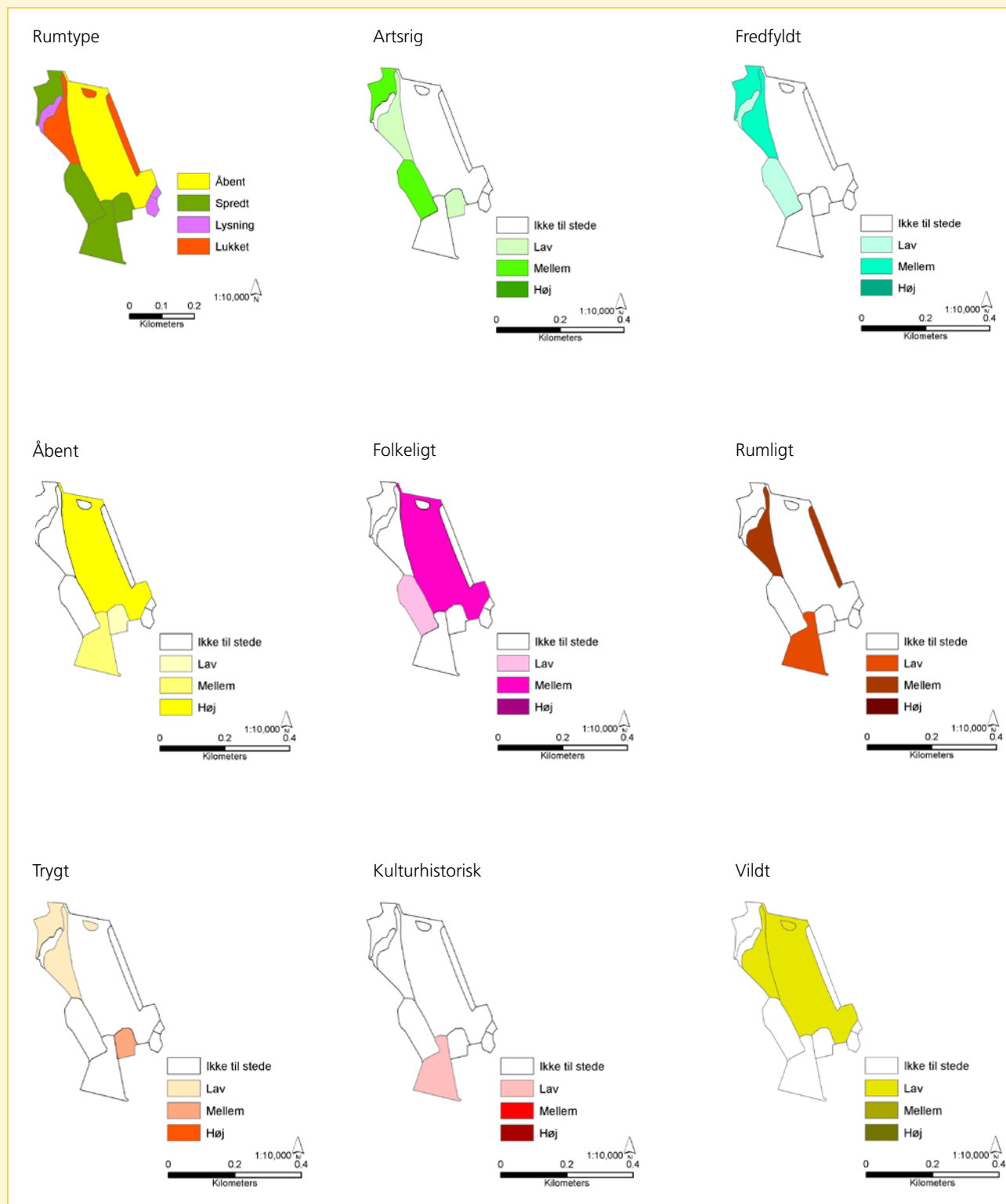
Folkeparken er en park, hvor alle 8 oplevelsesværdier er repræsenteret. Også alle 4 rum-typer er at finde i Folkeparken. Disse fordeler sig med 46 % åbent, 34 % spredt, 16 % lukket og 5 % lysninger. Denne fordeling skyldes primært, at parken er opdelt i et skovområde, som indeholder flere fiskedamme, samt at der i den sydlige ende er et større åbent område med en spredt bevoksning og et stort åbent område uden bevoksning (69 % af arealet). Også terrænet er meget varieret i Folkeparken og dermed også med til at understrege nogle af oplevelsesværdierne.

Områdets samlede Oplevelsesværdi Indeks er på 5,0, hvilket vurderes som moderat. Den oplevelsesværdi, som er den mest dominerende i Folkeparken, er Åbent. Det store sammenhængende rum har med sin nordvendte skråning en udsigt over Roskilde Fjord, der er med til at understrege rummets store udstrækning. Denne udsigt bliver yderligere indrammet af en allé mod øst og af det tilstødende skovområde mod vest.

Foruden oplevelsen Åbent indeholder det store åbne rum oplevelsesværdien Folkeligt. Denne oplevelse bliver primært opvagt pga. det store amfiteater, der er place-

Folkeparken (Roskilde)

Folkeparken er en bypark på ca. 12 ha, med en relativt høj andel af rum. Der er således identificeret 10 forskellige rum i Folkeparken, og alle 4 rumtyper er repræsenteret. Området er præget af 3 hoved typer; en markant skovpræget del i områdets nord-vestlige ende, en åben del i områdets østlige ende, og en mere parkpræget del mod syd. Alle oplevelsesværdier er identificeret i Folkeparken, hvilket afspejler områdets store rumlige og brugsmæssige diversitet.

ret centralt i rummet, samt det faktum, at det er i dette rum, at de fleste af parkens besøgende opholder sig. Det er her, at hovedindgangen til parken er, og det er her, at der afholdes fællesarrangementer. Pudsigt nok er det oplevelsesværdien Folkeligt, der af beboerne omkring Folkeparken bliver vurderet som den mindst betydningfulde oplevelsesværdi. Dog er der flere borgere omkring Folkeparken, der vurderer værdien Folkeligt, end ved nogle af de øvrige 9 områder. Institutionerne omkring området vurderer dog ikke denne oplevelsesværdi som væsentlig overhovedet.

For Folkeparken er det især oplevelsesværdierne Fredfyldt (88 %) og Trygt (83 %), samt Artsrigt (76 %) og Rumligt (68 %), som borgerne synes er meget vigtig / vigtig, hvilket svarer til besvarelsene fra de øvrige 9 områder. Alle værdier, bortset fra Folkeligt og Vildt, vurderes som væsentlige for institutionerne i området.

Skovområdet indeholder nogle historiske fiskedamme. Netop de velholdte fiskedamme og den omkringliggende beplantning er med til at skabe oplevelsen af Fredfyldt. Her er der mulighed for at trække sig tilbage og nyde et idyllisk og velholdt rum. Men årsagen til, at oplevelsen kun bliver kategoriseret som moderat, er, at Folkeparken er en meget centralt beliggende bypark, hvor byens lyde / støj er med til at forstyrre den Fredfyldte oplevelse. Dette mærkes dog mest i den sydlige ende af parken, hvor en skole har direkte adgang til parken og dermed er med til at bidrage med en konstant trafik og larm af børn, der går ind og ud af parken. Den form for forstyrrelser kan i andre sammenhænge være med til at understrege en oplevelse, men i dette tilfælde er det med til at hæmme oplevelsesværdien Fredfyldt.

Kun 33 % af borgerne i området mener, at oplevelsesværdien Vildt er vigtig / meget vigtig. Lidt under halvdelen mener ikke / slet ikke, at den er vigtig. Til sammenligning svarer knapt halvdelen af samtlige borgere ved de 10 områder, at oplevelsesværdien Vildt er meget vigtig / vigtig. Samme tendens ses også blandt områdets institutioner, hvoraf ingen anser Vildt for at være en væsentlig oplevelsesværdi. Dette er usædvanligt,

men kan hænge sammen med Folkeparkens urbane placering, og dermed med de forventninger der findes i og omkring parkens borgere og institutioner.

I parkens sydligste hjørne er der en svag bevægelse i terrænet. Denne bevægelse virker indbydende for de mange børn, der besøger parken. De informationsskilte der er sat op i parken, fortæller, at bakkerne er resterne fra Roskilde bys gamle voldanlæg. Skiltene er med til at berige den interesserede parkgæst med en oplysning, der kan give endnu en oplevelsesmæssig dimension til Folkeparken – en kulturhistorisk oplevelse.

Tilsvarende kan man forestille sig skilte med informationer om parkens tidligere funktion som klosterhave, samt at fiskedammene er et historisk levn fra den tid.

Formål med besøg

Borgerne omkring Folkeparken besøger især parken for at få frisk luft (69 %), at skyde genvej (57 %) og for at opleve naturen (49 %). Blandt institutionerne er det at opleve naturen, samt at møde andre mennesker væsentlige oplevelsesværdier i Folkeparken. Folkeparken ligger i et boligområde tæt på Roskildes bykerne og der er tilmed mange institutioner, der ligger i tæt forbindelse med parken. Det er derfor forventeligt, at så mange anvender området som genvej. Denne funktion bliver udformningsmæssigt understøttet (anerkendt) af en belyst cykel / gangsti med fast belægning, der går fra parkens sydlige del til den nordlige del.

Besøgshyppighed og -varighed

Folkeparken har lige over én million besøg hvert år og 41 % af disse er af børn. At Folkeparken fungerer som et gennemgangsareal, bliver tydeliggjort af, at 39 % af borgerne er i området i mindre end et kvarter. Dog anvender størstedelen (45 %) omkring en halv time på deres besøg og kun 15 % af besøgene varer mere end en time. Institutionerne i parken benytter tilsvarende området til korte ophold (mellem ½ og 1-2 timer).

39 % af borgerne omkring Folkeparken har behov for / lyst til at besøge Folkeparken hyppigere, end de gør. Blandt dem svarede 58 % at mangel på tid og 10 %

Folkeparken (Roskilde)

at deres egen helbredstilstand var begrænsninger for besøg. Den største personlige forhindring for at besøge Folkeparken er dermed manglende tid.

Barrierer

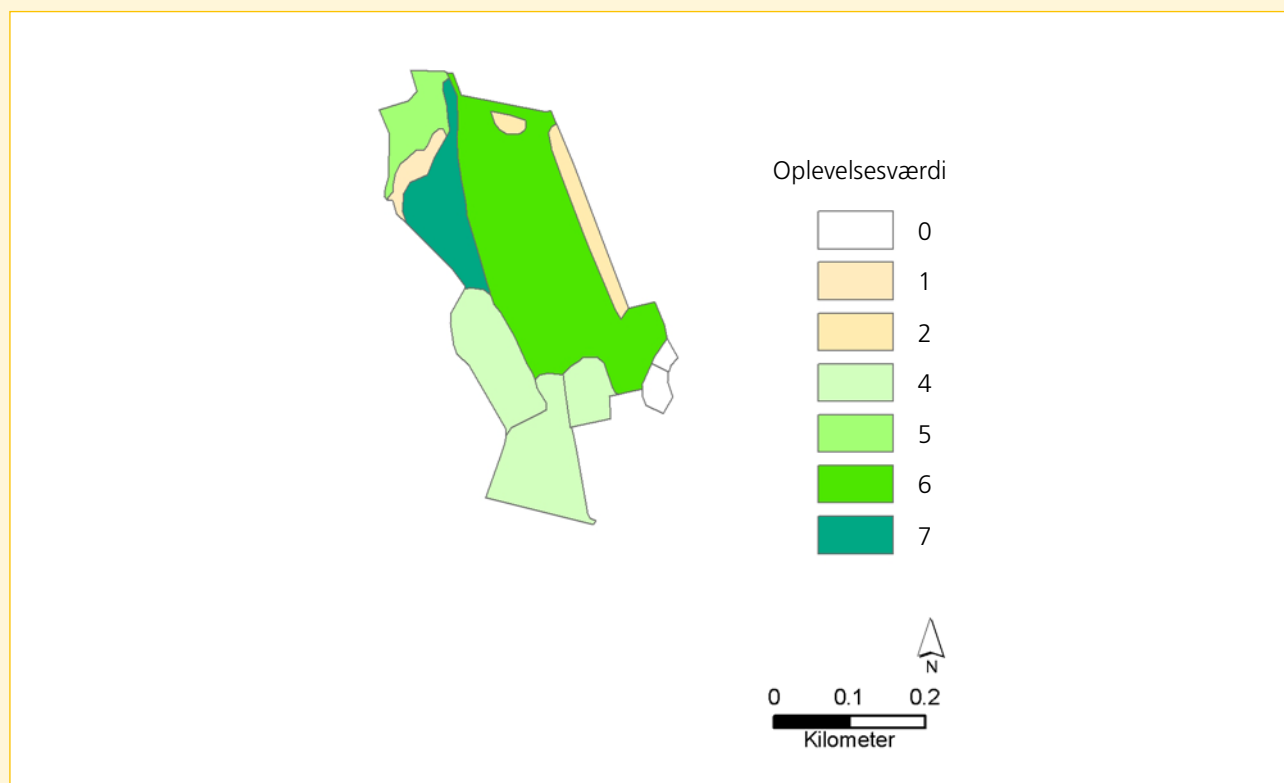
De primære forhindringer / problemer, borgerne mener, at Folkeparken indeholder, er for meget affald (37 %) og mangel på siddepladser (38 %). Hver fjerde er enige / meget enige i, at der er for mange hundeefterladenskaber (28 %), der er forstyrrende mennesker (25 %) og at der er for mørkt (24 %).

De mest betydningsfulde barrierer i Folkeparken adskiller sig noget ift. de øvrige 9 områder. Det kan skyldes, at oplevelsesværdien Folkeligt er meget dominerende i særligt ét af parkens store rum. Når et rum er domineret af oplevelsesværdien Folkeligt, kan det være fordi, der ofte er mange mennesker i rummet. Mange men-

nesker i en park kan ofte virke forstyrrende for andre parkgæster og det kan også medføre mere affald og give mangel på siddepladser.

Betydningen af elementer

Borgerne omkring Folkeparken synes især at parkelementer som dyrelivet (83 %), søer (93 %), græsarealer (92 %), store træer (88 %) samt mindre træer og buske (76 %) spiller en stor rolle, når de besøger området. De nævnte elementer repræsenterer stort set alle delområderne i parken og viser dermed, at folk værdsætter den store variation, der er i parken. At græsarealerne er lige så højt værdsat som de store træer og søerne, er ikke gældende for ret mange af de andre områder, som har den samme opbygning som Folkeparken. Forklaringen på dette kan være, at alle oplevelsesværdierne i Folkeparken er ligeligt fordelt udover hele parken og ikke kun koncentreret omkring et eller to delområder.

Kortet viser i hvilke rum Oplevelsesværdierne er identificeret, og at det er i det lukkede, skovprægede rum, at de mest markante oplevelsesværdier findes. Det ses dog også, at områdets åbne del har markante oplevelsesværdier, hvilket primært er værdierne Folkeligt og Åbent.

Brugen og betydningen af aktivitetsmuligheder

Det er især muligheder og aktiviteter som at gå en tur, at slappe af og få frisk luft og at opleve / være i naturen, der har stor betydning for næsten alle borgerne og institutionerne omkring Folkeparken. 95-98 % finder dette vigtigt / meget vigtigt. Også at kunne være i fred, at børn kan lege i naturen, og at se på blomster og planter er af stor betydning for mere end tre fjerdedele af borgerne (76-86 %).

En af aktivitetsmulighederne, som er vurderet mere betydningsfuld i Folkeparken end i de andre 9 områder, er at se på dyr og fodre dyr (65 % af borgerne vurderer det som vigtigt / meget vigtigt, og 10 % af institutionerne). Forklaringen er formentlig, at Folkeparken indeholder flere mindre søer, hvor en af aktiviteterne netop er at fodre og kigge på ænder og andre vandfugle. Tilsvarende kan man se, at aktiviteten At se på andre mennesker også er vurderet mere betydningsfuldt end i de øvrige parker (35 % af borgerne vurderer det som vigtigt / meget vigtigt), hvilket igen hænger fint sammen med, at oplevelsesværdien Folkeligt – som den nævnte aktivitet tilhører – er så udbredt i Folkeparken.

Befolkningens sundhedstilstand

Blandt borgerne omkring Byparken vurderer 31 % at de er stressede. Dette er som for Byparken et relativt lavt antal set i forhold til de øvrige områder, der indgår i undersøgelsen (gennemsnittet er 39,5 %). Hele 79 % vurderer at deres helbred er godt eller virkeligt godt.

Sammenfatning

Folkeparkens markante opdeling i det åbne fælles areal og det mere lukkede og intime areal gør besøget til en varieret oplevelse. Også terrænet er meget varieret i Folkeparken og dermed også med til at understrege nogle af oplevelsesværdierne.

I parkens sydligste hjørne er der en svag bevægelse i terrænet og informationsskilte fortæller, at bakkerne er resterne fra Roskilde bys gamle voldanlæg – en oplysning der er med til at berige den interesserede parkgæsts besøg.

Borgerne omkring Folkeparken synes at værdsætte stort set alle delområderne i parken, og dermed den store variation der er i parken. Også oplevelsesværdierne i Folkeparken er ligeligt fordelt udover hele parken og ikke kun koncentreret omkring ét eller to delområder. Der er i Folkeparken en fin sammenhæng mellem borgernes vurdering af betydningsfulde områder og oplevelsesværdianalysen.

Forklaringen på borgernes begrænsede begejstring for oplevelsesværdien Vildt kan skyldes Folkeparkens urbane placering, som den lokale beboer er meget bevidst om. Det virker dermed modsætningsfyldt, at parken skulle kunne indeholde en oplevelsesværdi, som kræver fravær af urbanitet.

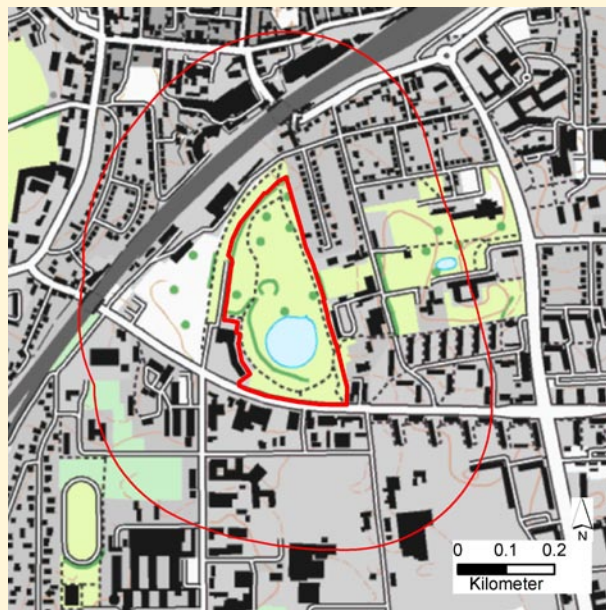
Oplevelsesværdien Folkeligt er meget dominerende i parkens store åbne rum. I rummet er der ofte mange mennesker, som kan virke forstyrrende for andre parkgæster, ligesom det kan medføre mere affald og give mangel på siddepladser. Det, at over halvdelen anvender Folkeparken som genvej, og at 39 % af borgerne er i parken i mindre end et kvarter, hænger meget fint sammen med Folkeparkens placering, der gør den til et primært gennemgangs areal. Folkeparken har dermed to vigtige funktioner, som er meget forskellige: gennemgangsareal og samlingssted – begge funktioner synes at fungere fint side om side.

Roskilde Ring (Roskilde)

Placering og udformning

Området dækker et areal på knapt 8,5 ha og har i sit formsprog tydelige spor fra fortiden. Dette ses tydeligst på områdets topografi. Roskilde Ring har en næsten tragtformet opbygning/udformning, med et fald på 10 m. fra top til bund (fra kote 37,5 til kote 47,5). I den vest-, syd- og østlige del af parken er dette fald meget brat, hvor det i den nordlige del er trukket ud og skaber en udstrakt sydvendt skråning.

Kanten af Roskilde Ring er markeret af en tæt og forholdsvis varieret bevoksning. Nogle steder er bevoksningen smal for andre gange at brede sig ud og skabe nye rum med forskelligt indhold. I bunden af Roskilde Ring ligger en cirkelformet fiskesø, og fra søen kan man se det store græsområde, som nærmest har karakter af fælled. Parkens østlige skel grænser op til et større boligområde, der er præget af etageejendomme. Langs det vestlige skel løber der flere jernbanelinier, der fører op til Roskilde Station. Parkens sydlige del bliver afskåret af en større vej.

Roskilde Ring er placeret syd for Roskilde centrum, med Ringvejen som afgrænsning mod syd. Der er blandet beboelse og institutioner omkring området.

I Roskilde Ring findes flere lege- og motionsredskaber, der i kombination med det skrånende terræn er med til, at oplevelsesværdien Trygt er udpræget i området. Området bliver også flittigt benyttet til hundeluftning. Foto: Ulrika K. Stigsdotter

I Roskilde Ring er de primære indgange jævnt fordelt, med direkte tilknytning til områdets centrale stisystem. Kun to sekundære indgange er identificeret.

Historie

Opindeligt er Roskilde Ring en grusgrav, som i 1955 blev omdannet til Danmarks første permanente motorsportsbane. Her blev der bl.a. kørt Formel 1 løb i sin tid. I 1968 blev det sidste motorløb kørt. Roskilde Ring er i dag et rekreativt grønt område, der ejes og forvaltes af Roskilde Kommune.

Karakteristiske forhold

Når man besøger Roskilde Ring og kender historien bag stedet, er det svært at lade være med at forestille sig, hvordan der i sin tid er kørt racerløb. »Er denne sti måske et forhenværende skarpt sving?« osv. Netop stedets historie og dets specielle udformning er det mest karakteristiske ved Roskilde Ring.

Brug og anvendelse

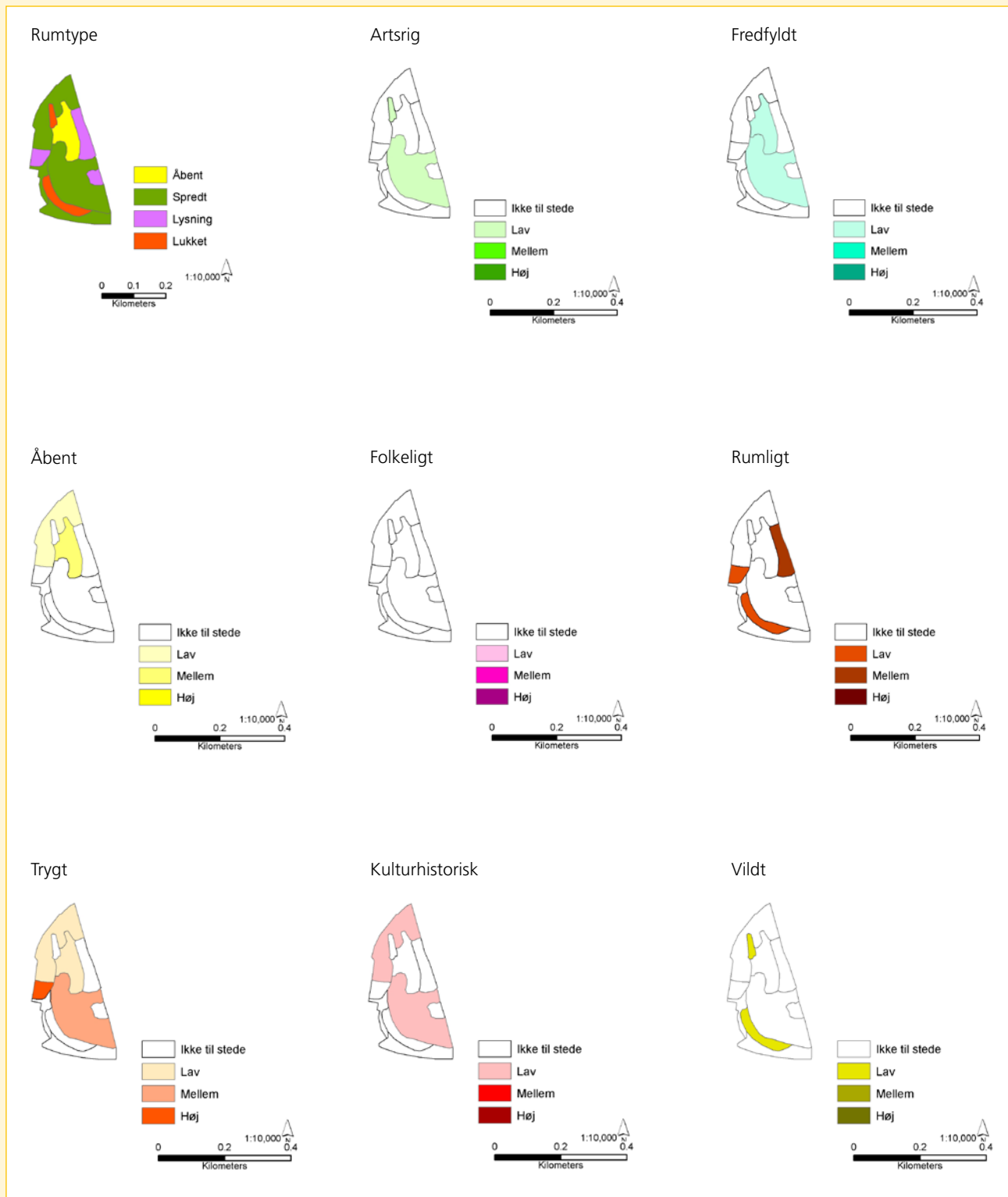
Grundet det kuperede terræn, en træningspavillon og en Disc Golf bane, samt placeringen i et boligområde er det oplagt for områdets beboere at henlægge deres motion til netop Roskilde Ring. Også de opstillede legeredskaber synes at have en tiltrækningskraft blandt områdets børneinstitutioner. Der er også en del, der anvender området som en grøn genvej til stationen.

Analysen

Roskilde Ring er en alsidig park, der kan tilbyde den besøgende mange typer af oplevelser. Det varierede terræn, kombineret med en varieret beplantning (47 % bevoksning og 37 % græs) er formentlig årsagen til, at der er identificeret 7 af 8 oplevelsesværdier indenfor området.

Roskilde Rings Oplevelsesværdi Indeks er på 3,2. Området er et eksempel på, at få markante oplevelsesværdier har vanskeligt ved at påvirke det samlede Indeks, når området består af mange rum (10) indenfor et relativt lille areal (8,4 ha). Roskilde Ring udgør på denne måde en modsætning til f.eks. Byparken, som har få rum, men med markante oplevelsesværdier, og dermed et noget højere Oplevelsesværdi Indeks. Det er især oplevelsesværdierne Fredfyldt (86 %), Trygt (85 %) og Rumdannende (76 %), som borgerne synes er meget

Roskilde Ring (Roskilde)

Roskilde Ring er en nyere bypark på godt 8 ha., med en relativt høj andel af rum. Der er således identificeret 10 forskellige rum i Roskilde Ring, og alle 4 rumtyper er repræsenteret. Området er præget af den parkprægede rumtype Spredt. Syv af de 8 oplevelsesværdier er identificeret i Roskilde Ring, hvilket afspejler områdets store rumlige og brugsmæssige diversitet. Det er dog bemærkelsesværdigt at de identificerede oplevelser generelt er graderet lavt, samt at værdien Folkeligt ikke er identificeret.

vigtige / vigtige. De lokale institutioner synes, at de mest betydningsfulde oplevelsesværdier er Vildt og Rumdannende. At de to førstnævnte oplevelsesværdier er betydningsfulde falder helt i tråd med den generelle vurdering af betydningen af oplevelsesværdierne, og også med hvilke oplevelsesværdier, der er identificeret som dominerende i Roskilde Ring. Oplevelsesværdien Rumdannende er kun identificeret i tre rum i Roskilde Ring – og det kun som to svage og en moderat oplevelse. Oplevelsesværdien Vildt er kun identificeret i to mindre rum indenfor området. Altså ses der umiddelbart et misforhold mellem borgernes generelle ønsker, oplevelsesværdier, og hvad Roskilde Ring pt. indeholder.

Oplevelsen Trygt er en af de mest dominerende oplevelsesværdier i Roskilde Ring. Det skålformede terræn er med til at underbygge tryghedsoplevelsen i bunden af området. De mange legeredskaber, der er placeret i parken, er sammen med skråningerne med til at invitere til leg, hvilket også er en vigtig parameter i oplevelsen Trygt. Årsagen til, at oplevelsesværdien kun er identificeret som svag, skyldes, at rummene er relativt åbne og ikke særligt ofte er afskærmet. Man kan derfor hurtigt føle sig overvåget af personer placeret på siden eller på toppen af skrænterne.

De steder, hvor der er etableret beplantning på skråningerne, er der skabt mange forskellige rumlige oplevelser. Ét af disse rum har en størrelse, så en person eller en mindre gruppe af personer kan opholde sig her ganske uforstyrret. Som et yderligere supplement til rummet er der placeret en motionspavillon. Motionspavillonen fungerer som legeredskab for både voksne og børn. På mange måder er dette sted et godt eksempel på et rum, hvor tryghedsfølelsen er optimal.

Allerede når man hører navnet på parken, vil nogle (primært ældre mennesker) begynde at associere til parkens tidligere funktion som motorvæddeløbsbane. For dem der ikke er gamle nok til at huske denne funktion, er der placeret forskellige skilte rundt om ved indgangene, der kort fortæller om stedets historie. Ved at få denne information kan man finde spor af stedets historie, som kan være med til at give besøget en ekstra

dimension. Den type af oplevelse er kategoriseret som Kulturhistorisk og det er en oplevelsesværdi, der er udbredt i store dele af parken.

Som tidligere nævnt er Roskilde Ring et oplevelsesmæssigt alsidigt sted at besøge. Inden for få meter kan man opleve et skift i rum-typer og oplevelsesværdier. Sammen med det skrånende terræn skaber det en park, som virker dynamisk og varierende og som kan virke attraktiv på mange typer af brugere.

Formål med besøg

75 % af borgerne besøger især Roskilde Ring for at få frisk luft (100 % af institutionerne). Knap halvdelen af borgerne kommer for at få fred og ro og knapt hver tredje kommer for at blive i bedre humør (hhv. 80 og 40 % af institutionerne). Disse to sidstnævnte formål er begge tilknyttet mental afslapning. Svarprocenten ligger i begge tilfælde højere end svarprocenten for de tilsvarende formål for alle de adspurgte borgere. Dette kunne indikere, at en del af borgerne benytter parken som en mental pause. Institutionerne i området kommer også i området for at lege og motionere (100 %).

Besøgshyppighed og -varighed

Der er årligt 555.000 besøg i Roskilde Ring, hvoraf 17 % er af børn. Andelen af børn er lav, sammenlignet med de øvrige 9 områder i undersøgelsen. Besøgene varierer naturligvis, men er ret gennemsnitlige i forhold til de øvrige 9 parker. I Roskilde Ring varer 25 % af besøgene mere end en time, 61 % varer omkring en halv time. Institutionerne besøger oftest området i 1 time, men også i længere tid (2-3 timer). Roskilde Ring er det område i undersøgelsen, der har det laveste besøg af de omkringboende (80 % besøger parken, 18 % gør ikke).

For dem, der besøger parken, foregår størstedelen af besøgene 1-3 gange om ugen. Blandt borgerne omkring Roskilde Ring er der 42 %, der har behov for / lyst til at besøge Roskilde Ring hyppigere. Af dem nævner 14 % deres egen helbredstilstand som begrænsning for besøg, mens størstedelen (64 %) nævner mangel på tid som begrænsning. 40 % af institutionerne besøger

Roskilde Ring (Roskilde)

området dagligt, hvilket er et højt tal sammenlignet med de øvrige 9 områder i undersøgelsen.

Barrierer

Den største barriere i Roskilde Ring er enslydende med den største barriere for samtlige af de 10 områder, nemlig mangel på siddepladser (Roskilde Ring 33 %, alle områder 23 %). Interessant er det derimod, at der i Roskilde Ring er enighed mellem hver fjerde / femte besøgende om, at området er for mørkt (26 %), at man føler sig utryk i området (21 %), at der er for mange hundeefterladenskaber (24 %) og at der er forstyrrende mennesker (18 %). Alle disse påstande er, undtagen en enkelt, tryghedsfaktorer. Tilsvarende ses, at for institutionerne er de væsentligste barrierer manglende siddepladser og for mange hundeefterladenskaber.

Det er tryghedsfaktorer, der påvirker besøghyppigheden, nemlig »jeg føler mig utryk« (17 %), »området er for mørkt« (15 %) og »der er forstyrrende mennesker« (13 %). Alle svarprocenter ligger markant over gennemsnittet for svarene for samtlige 10 områder. Altså er der flere ting, der peger på, at Roskilde Ring har et utryghedsproblem. Trygt som oplevelsesværdi er identificeret

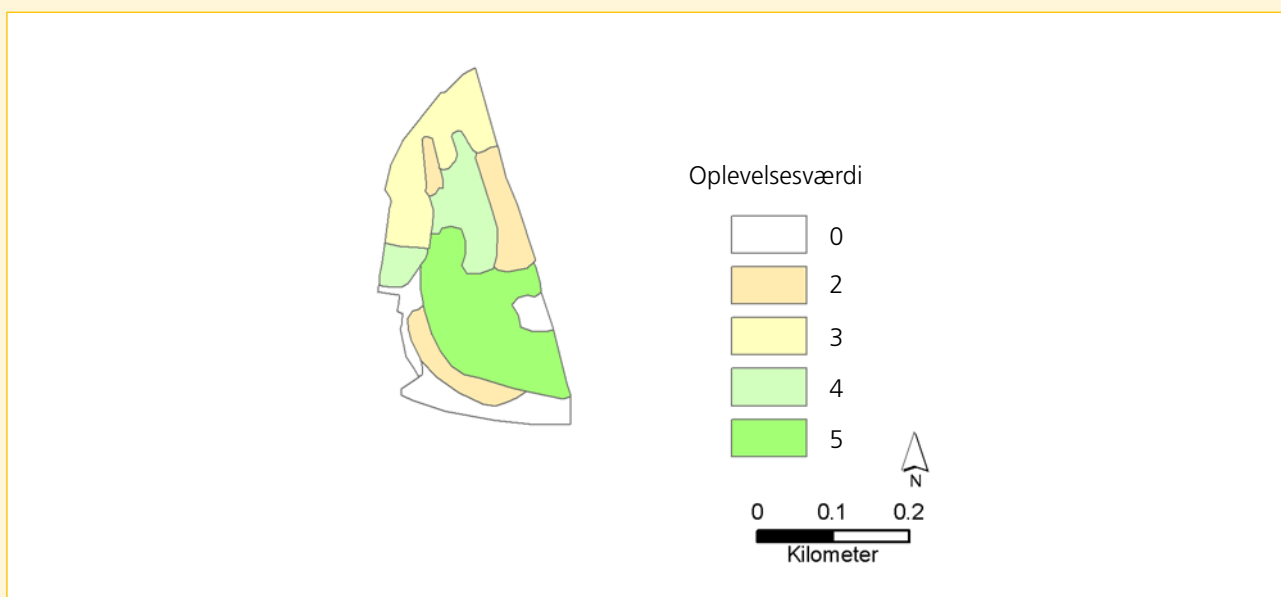
i 4 af områdets rum. Kun i ét af rummene er oplevelsen dog gradueret som stærk. Umiddelbart kunne man mene, at der er et misforhold mellem, hvad oplevelsesanalysen konkluderer og hvad de lokale borgere vurderer. Men områdets udformning taget i betragtning bør en sådan park være domineret af oplevelsen Trygt.

Betydningen af elementer

Borgerne omkring Roskilde Ring synes især at følgende parkelementer er af stor betydning, når de besøger parken: søer (81 %), græsarealet (89 %), skråningerne og bakkerne (76 %), store træer (82 %) og dyrelivet (83 %). Netop disse elementer viser den store variation, der er i Roskilde Ring og at de besøgende tydeligvis foretrækker denne variation, hvilket kan ses ud fra den relativt begrænsede procentvise spredning, der er på de nævnte parkelementer.

Brugen og betydningen af aktivitetsmuligheder

91-94 % af borgerne omkring Roskilde Ring finder det meget vigtigt / vigtigt, at der er muligheder og aktiviteter som at opleve / være i naturen, at gå en tur og at slappe af og få frisk luft. Knap 70 % vurderer, at det er

Kortet viser i hvilke rum Oplevelsesværdierne er identificeret, samt at værdierne generelt er gradueret lavt. Det forventes, at oplevelsesintensiteten vil øges i Roskilde Ring, efterhånden som området vokser til.

Træningspavillionen i lysningen, hvor der er en høj graduering af oplevelsesværdien Trygt. Foto: Ulrika K. Stigsdotter

vigtigt / meget vigtigt, at børn kan lege på faste legeredskaber, hvilket er den største procentvise andel, der vurderer denne aktivitet som betydningsfuld sammenlignet med de øvrige 9 områder. Forklaringen på dette kan være, at netop faste legeredskaber har en central placering i Roskilde Ring og dermed visuelt fylder meget i folks bevidsthed.

Befolkningens sundhedstilstand

Hele 51 % af Roskilde Rings besøgende vurderer, at de er stressede. Dette er den højeste andel i undersøgelsen. Ligeledes vurderer »kun« 66 %, at deres helbred er godt eller virkelig godt. Dette er også blandt de laveste andele i undersøgelsen. Som nævnt ovenfor har Roskilde Ring også den laveste andel af lokale besøgende i undersøgelsen (80 %).

Sammenfatning

Roskilde Ring har en næsten tragtformet opbygning / udformning, og det varierede terræn, kombineret med en varieret beplantning, er formentlig årsagen til den brede vifte af oplevelsesværdier, der her er til stede. Netop stedets historie og dets specielle udformning er det mest karakteristiske ved Roskilde Ring. Får man som gæst denne viden, vil man kunne finde spor af stedets

historie, som kan være med til at give besøget en ekstra dimension.

Roskilde Rings primære oplevelsesværdier er Fredfyldt, Trygt og Kulturhistorisk. Der er dog ingen af disse oplevelsesværdier, der gradueres som meget markante. Da Roskilde Ring består af relativt mange rum på et relativt begrænset areal, burde der skabes mere intensive oplevelser, end tilfældet er i dag. Der bør derfor defineres nogle klarere oplevelser, alternativt skal strukturen i området forenkles.

Det skålformede terræn er med til at underbygge tryghedsoplevelsen i bunden af området. Der er dog flere forhold, der peger på, at Roskilde Ring har et utryghedsproblem. De besøgende foretrækker variationen i parken, men variationen betyder også, at få oplevelsesværdier gradueres som markante. Dette, sammenholdt med at der er et misforhold mellem borgernes ønsker til, hvilke oplevelsesværdier de anser som væsentlige og hvad parken pt. indeholder, gør, at området bør revurderes således, at oplevelsesværdierne Trygt, Vildt og Artsrigt kommer mere markant til udtryk i området. Disse værdier vurderes at ville etableres yderligere, efterhånden som området vokser til.

Hyrdehøj Skov (Roskilde)

Placering og udformning

Hyrdehøj Skov dækker et samlet areal på 55 ha og forbinder Roskilde og Svogerslev og bliver mod syd afgrænset af Holbækmotorvejen. Skoven består primært af løvtræer (bøg, eg, ask og el), men også af nåletræer (østrigsk fyr og lærk). Desuden udgør søer og græssletter med overdrevskarakter ca. 1/3 af det samlede areal.

Hyrdehøj Skov er placeret i et byudviklingsområde, som indeholder nyopførte børneinstitutioner, boligbebyggelser af forskellig karakter, indkøbscentre, samt et gymnasium. Det er tydeligt, at man ved rejsningen af Hyrdehøj Skov har lagt vægt på naturoplevelser og naturaktiviteter. Førstnævnte opleves særligt på de åbne sletter, der fungerer som afvekslende rum, når man bevæger sig på de bredt anlagte stier, der føres gennem både skovpartier og de åbne områder. Trods skovens unge alder får man flere steder følelsen af at bevæge sig gennem en skov – det gælder særligt, når man benytter sig af de mindre stier i den østlige del af skoven, der også repræsenterer den ældste beplantning.

Historie

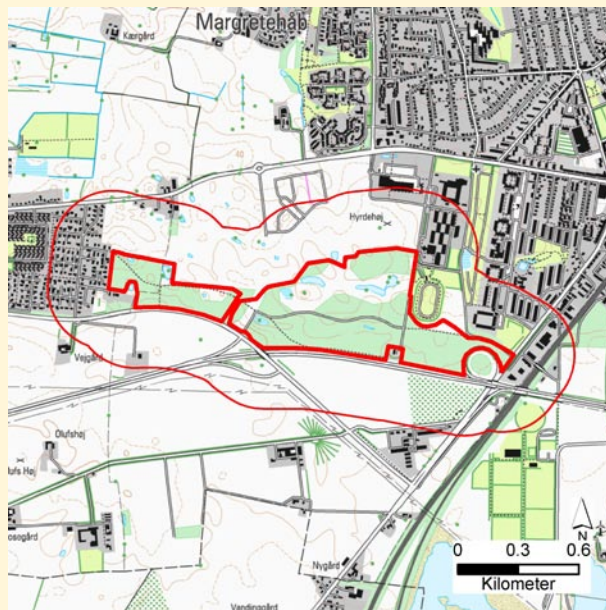
Hyrdehøj Skov udgør et samarbejde mellem Roskilde Kommune og Skov- & Naturstyrelsen og blev rejst over to omgange – i 1991 og igen i 2000. Skoven ejes og drives af Skov- & Naturstyrelsen.

Karakteristiske forhold

Da Hyrdehøj Skov er en relativt ung skov, mangler den nogle steder den karakteristiske fornemmelse af skov. På trods af dette er der alligevel flere karakteristiske træk ved området. De mest dominerende er skovfitnessruten med de 4 motionsstationer, samt udsigten fra bronzealderhøjen, Låddenhøj over Hyrdehøj Skov og Roskilde by med Domkirken.

Brug og anvendelse

Da området indeholder en skovfitness-rute med redskaber og motionsstier, og da der samtidig er placeret et stort atletik-stadion ved den nord-østlige indgang til parken, er det forventeligt, at området bliver benyttet til at udøve fysik aktivitet. Af øvrige naturaktiviteter kan nævnes Øko-basen, der er placeret i skovens østlige

Hyrdehøj Skov forbinder Roskilde (mod vest) og Svogerslev (mod øst), og afgrænses mod syd af Holbækmotorvejen.

Hyrdehøj Skov er relativt ny (anlagt i 1991 og 2000), men er alligevel præget af rumtypen Lukket. På billedet ses, hvordan overgangen fra det lukkede skovprægede rum til et Spredt rum opleves. Foto: Berit I. Hansen

I Hyrdehøj Skov er de primære indgange placeret i forhold til Svogerslev og stadion. Sekundære indgange er jævnt fordelt omkring arealet, dog med en naturlig undtagelse langs med Holbækmotorvejen.

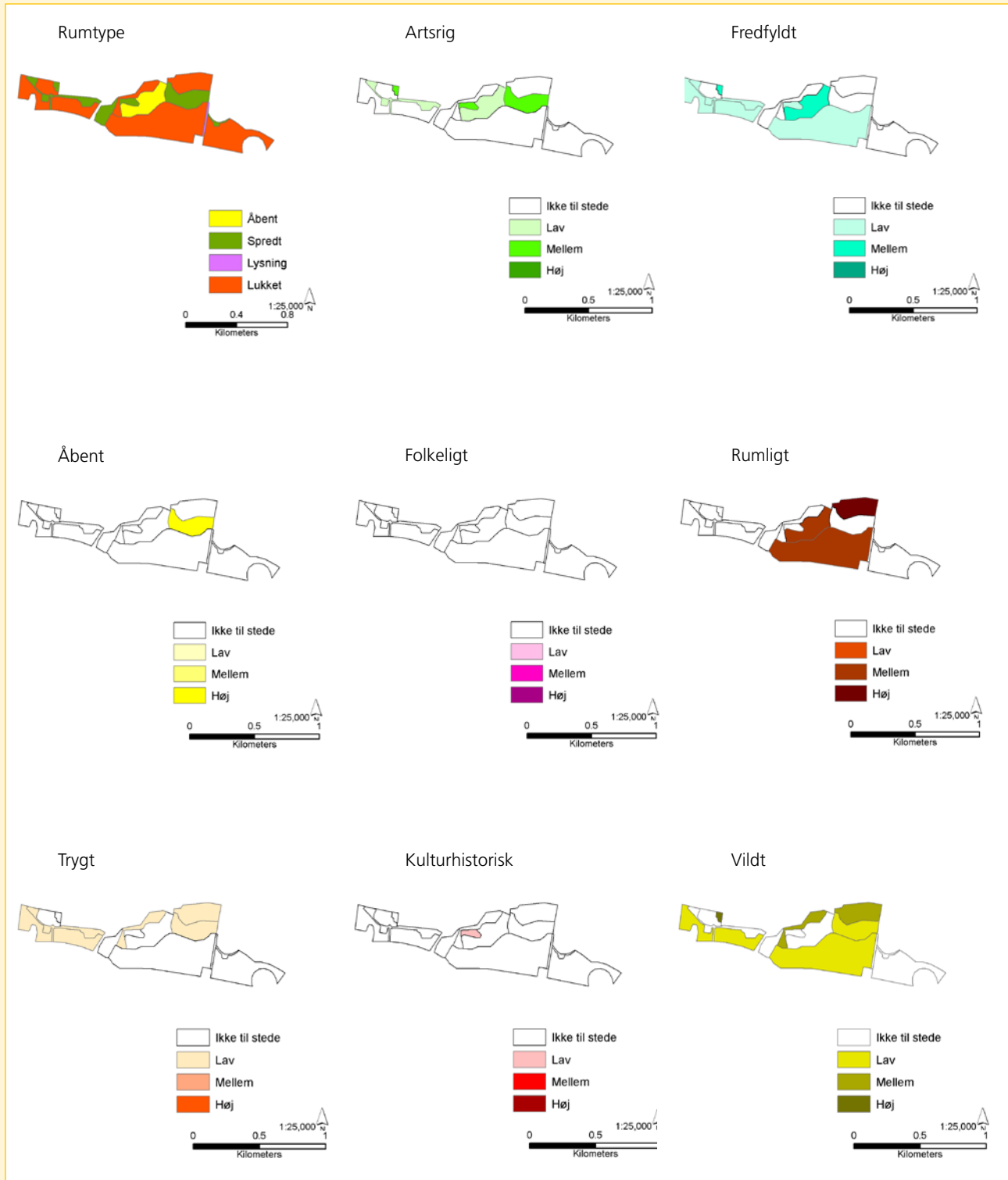
del, fiskesøerne og hundeskoven. På mange måder er Hyrdehøj Skov en meget alsidig skov, som henvender sig til mange forskellige typer af brugere.

Analysen

Hyrdehøj Skov er en forholdsvis ung skov, med 73 % bevoksning og 73 % lukkede rum. Skoven indeholder flere større åbne græssletter (18 % spredt bevoksning og 9 % åbne arealer, men ingen lysninger). Disse forhold afspejles i oplevelsesværdierne. Af dem fremgår det, at de åbne græssletter indeholder nogle oplevelsesværdier, som skovområderne ikke har – og omvendt. Dette er gældende for oplevelsesværdierne Vildt (som er stærkest i skovområderne), Rumligt (som kun findes i skovområderne), Trygt (som er mest udbredt i skovområderne), og Artsrig (som er stærkest i de åbne/ spredte rum).

Én af de eneste oplevelsesværdier, som er lige udbredt i såvel de åbne som de lukkede rum, er oplevelsen Fredfyldt. Faktisk er oplevelsen stærkest i de åbne / spredte rum. Forklaringen på dette er, at der langs skovens sydlige skel løber en motorvej, der med sin konstante

Hyrdehøj Skov (Roskilde)

Hyrdehøj Skov er en nyere bynær skov på godt 55 ha. I området er der identificeret 14 forskellige rum, med en overvægt af rumtypen Lukket, enkelte af typen Spredt og et enkelt centralt rum af typen Åbent. Der er ikke identificeret rum af typen Lysning i Hyrdehøj Skov, hvilket skal ses i sammenhæng med skovens relativt unge alder (anlagt i 1991 og 2000). Syv af de 8 oplevelsesværdier er identificeret i Hyrdehøj Skov, hvilket afspejler områdets store rumlige og brugsmæssige diversitet. Området er dog domineret af oplevelsesværdierne Vildt, Fredfyldt, Rumligt og i svag grad Trygt.

trafikstøj forhindrer den besøgende i at få en Fredfyldt oplevelse i samtlige af skovens sydligt beliggende rum. Der er derfor ingen sammenhæng mellem rumtypen og oplevelsen af Fredfyldt i Hyrdehøj Skov.

Områdets Oplevelsesværdi Indeks er på 3,4, hvilket vurderes som relativt lavt. Flere af de oplevelser, der er fundet, er ikke markante. Da de fleste oplevelser findes i mindre rum, betyder det, at de enkelte oplevelsesværdier ikke har stor indflydelse på det samlede Indeks. Området er relativt nyttilplantet, hvilket formentlig er den afgørende faktor for at områdets samlede Oplevelsesværdi Indeks er så lavt, og en garanti for at Indekset vil stige med tiden, når skoven vokser til.

At oplevelsen Fredfyldt er så dominerende, hænger meget fint sammen med, at den absolut mest betydningsfulde oplevelsesværdi ifølge borgerne netop er Fredfyldt. 95 % af borgerne vurderer denne oplevelsesværdi som meget vigtig / vigtig. Der er 10 procentpoints forskel på oplevelsesværdien Fredfyldt og de øvrige oplevelsesværdier. Dette spring og det faktum at betydningen af oplevelsesværdierne generelt er vurderet lidt lavere for borgerne ved Hyrdehøj Skov, hænger måske sammen med, at oplevelsesværdierne i Hyrdehøj Skov ikke er særligt dominerende. Institutionerne i området vurderer ligeledes, at oplevelsesværdien Fredfyldt er betydningsfuld (57 %), men den mest betydningsfulde oplevelsesværdi er Rumligt (71 %).

Artsrig er en oplevelse, der i Hyrdehøj Skovs tilfælde er forbundet med de åbne og spredte rum. På de åbne græssletter har den besøgende bl.a. mulighed for at gå på græsklippede stier, der bevæger sig gennem det høje græs, hvor der er mange vilde blomster og mindre buske. Et af de store åbne rum er dog indhegnet, hvilket hæmmer den besøgendes tætte oplevelse med naturen.

Om sommeren er der en livlig summen af insekter (bl. a. en del sommerfugle) i det høje græs. Derudover rummer flere af de spredte og åbne rum større og mindre søer, hvor det er muligt at fiske og se på forskellige vandfugle. På mange måder er disse rum vigtige for variationen af oplevelser i Hyrdehøj Skov, da de indehol-

der nogle oplevelsesværdier, som ikke er repræsenteret andre steder i skoven. Institutionerne i området kommer da også i området for at nyde naturen og for at opleve planter og dyr (100 %).

I Hyrdehøj Skov er der – primært i kraft af beplantningen – flere og større områder, der indeholder oplevelsesværdien Trygt. Denne oplevelse bliver understøttet af, at der flere steder i skoven er placeret motions- / legeredskaber, som den besøgende kan benytte sig af. Disse redskaber er ofte placeret i små rydninger i skoven, dog i tæt forbindelse med stien. Ved at placere dem der, opnås en form for privathed, som er med til at give den besøgende en mulighed for at trække sig tilbage og udforske redskaberne.

Formål med besøg

Borgerne omkring Hyrdehøj Skov besøger området for at få frisk luft (83 %). For 64 % af borgerne er formålet at opleve naturen og for næsten halvdelen er det at forbedre deres kondition (45 %). Sidstnævnte formål er vurderet meget højere end ved de øvrige områder. Det samme gælder for formålet at være sammen med venner, hvor hele 12 % kommer med det formål, hvilket er højest af alle områderne. Også institutionerne i området benytter Hyrdehøj Skov til at motionere og lege.

Til gengæld er der kun 13 %, der benytter Hyrdehøj Skov som genvej, hvilket er meget lavt sammenlignet med de øvrige områder. Forklaringen på dette er Hyrdehøj Skovs beliggenhed. Hele den sydlige del af parken grænser op mod en motorvej, hvor der naturligt nok ikke er placeret udgange.

Besøgshyppighed og -varighed

Hyrdehøj Skov har 227.000 besøg årligt, heraf er 1/3 af børn. Størstedelen (43-46 %) af dem, der besøger Hyrdehøj Skov, gør det 1-3 gange om ugen stort set hele året rundt, dog med lidt mindre frekvens om vinteren for institutionernes vedkommende. Kun mellem 2-13 % besøger skoven dagligt eller 4-5 gange om ugen. Altså er andelen af folk, der hyppigt besøger Hyrdehøj Skov mindre end hos mange af de andre områder i undersøgelsen. Til gengæld ses det, at besøgene i Hyrdehøj

Hyrdehøj Skov (Roskilde)

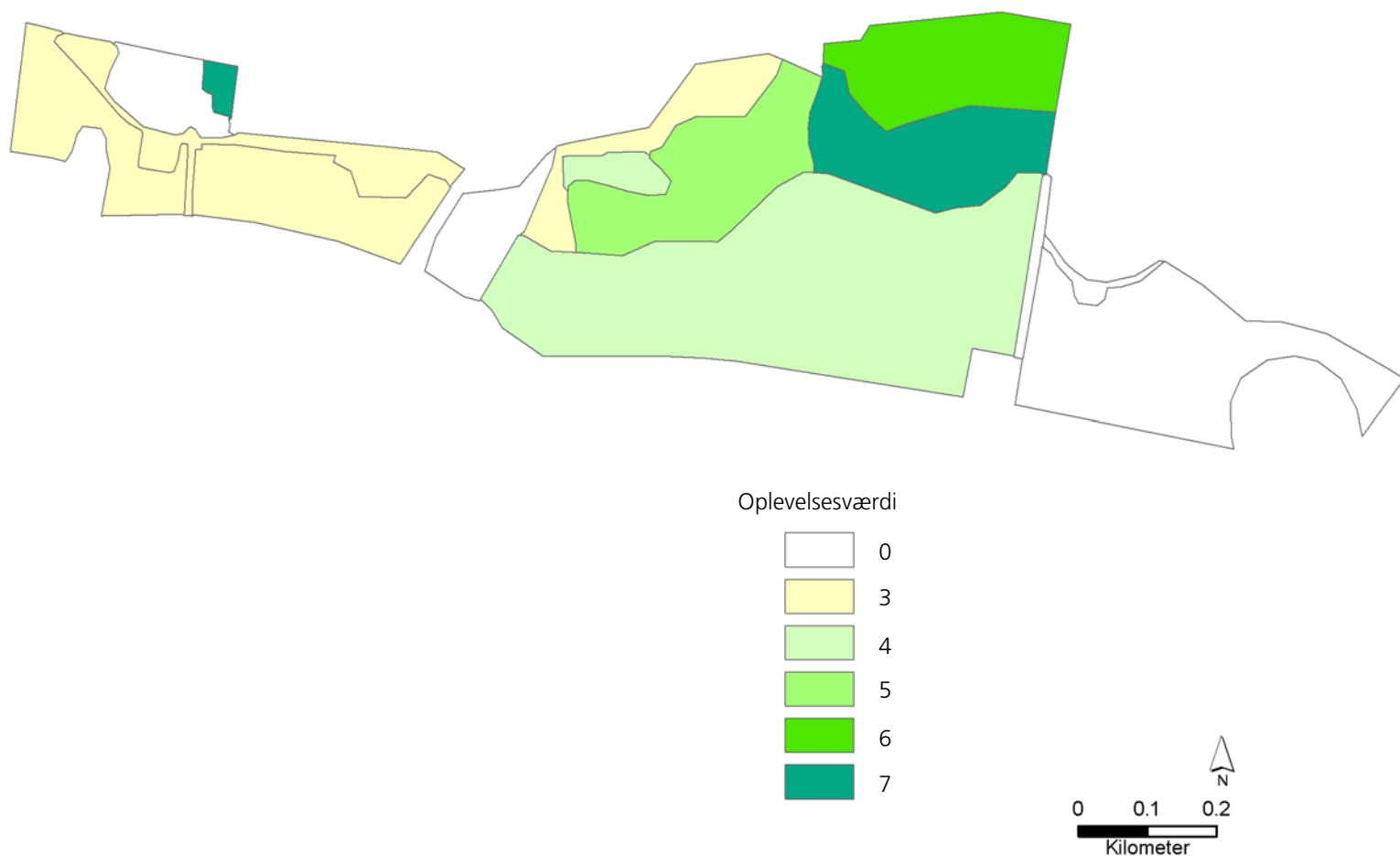
Skov er relativt lange i forhold til de øvrige 9 områder. Hvert tredje besøg varer i en time eller mere. Kun 5 % af borgerne er der i mindre end et kvarter, hvilket er meget lavt. Institutionerne kommer der oftest i 1-2 timer, men enkelte er der i helt op til 8 timer.

Hele 52 % af borgerne ønsker at besøge Hyrdehøj Skov hyppigere, end de gør. Dette er den største andel i samtlige 10 områder i undersøgelsen. Mangel på tid (69 %) og egen helbredstilstand (8 %) er de væsentligste årsager til ikke at besøge området. At en stor andel af borgere angiver manglende tid som årsag til ikke

at besøge området, hænger sammen med områdets beliggenhed og karakter af motionskov. Man besøger Hyrdehøj Skov af en årsag.

Barrierer

Knap halvdelen af borgerne omkring området (42 %) er enige / meget enige i, at der er mangel på siddepladser i Hyrdehøj Skov. At så mange angiver mangel på siddepladser, kan måske forklares ved, at den typiske borger besøger Hyrdehøj Skov relativt længe, hvilket ofte inkluderer et hvil på en bænk. Derudover nævner hver femte, at der er for mange hundeefterladenskaber (18

Kortet viser, i hvilke rum Oplevelsesværdierne er identificeret. Det ses, at områdets centrale dele rummer en del oplevelsesværdier, hvorimod f.eks. rummet mod motorvejsafkørslen (mod øst) ingen oplevelsesværdier har fået identificeret.

%). Godt hver tiende synes, at der er for mange løse hunde (14 %) og at området er for mørkt (13 %). De samme forhold nævnes af institutionerne. Det er dog generelt få, der oplever forhold i Hyrdehøj Skov, som direkte nedsætter besøghyppigheden.

Betydningen af elementer

Borgerne omkring Hyrdehøj Skov synes især at søerne (73 %), dyrelivet (72 %) og skovarealet (83 %) er betydningsfulde. Kun 64 % mener, at græsarealet er vigtigt / meget vigtigt, hvilket er en smule i kontrast til oplevelsesanalyserne over Hyrdehøj Skov, hvoraf det fremgår, at græsarealet indeholder flere oplevelsesværdier.

Brugen og betydningen af aktivitetsmuligheder

Det er især muligheder og aktiviteter som at slappe af og få frisk luft, at gå en tur og at opleve / være i naturen, der har stor betydning for næsten alle borgere og institutioner omkring Hyrdehøj Skov, idet 93-97 % finder dette meget vigtigt / vigtigt. Også at man kan finde et sted, hvor man kan være i fred, at se på blomster og planter, at børn kan lege i naturen, samt at være sammen med familie / venner er af ret stor betydning for mere end tre fjerdedele, idet 75-84 % finder dette meget vigtigt eller vigtigt.

For knapt to tredjedele af borgerne er det at motionere eller løbe vigtigt / meget vigtigt, hvilket er en del over gennemsnittet blandt samtlige adspurgte borgere. Dette hænger fint sammen med, at en stor andel af de besøgende i Hyrdehøj Skov havde som formål at forbedre deres kondition, når de besøgte skoven.

Befolkningens sundhedstilstand

Hele 48 % af Hyrdehøj Skovs besøgende vurderer, at de er stressede. Dette er den næst-højeste andel i undersøgelsen. Dog vurderer 77 %, at deres helbred er godt eller virkelig godt.

Sammenfatning

Det er tydeligt, at der ved etableringen af Hyrdehøj Skov er lagt vægt på naturoplevelser og naturaktiviteter. Variationen i skoven sikrer, at de åbne græssletter inde-

holder nogle oplevelsesværdier, som skovområderne ikke har – og omvendt. Dermed bliver det variationen mellem de åbne og spredte rum, der er vigtige for variationen af oplevelser i Hyrdehøj Skov, da de indeholder nogle oplevelsesværdier, som ikke er repræsenteret andre steder i skoven.

Trods skovens unge alder opnås flere steder følelsen af at bevæge sig gennem en skov.

Kendetegnene for Hyrdehøj Skov er, at det er en skov, hvor en relativt stor del af de besøgende dyrker motion i skoven. Derudover anvendes Hyrdehøj som et lokalt udflugtsmål og til at få nogle naturoplevelser. At skoven bruges til fysiske aktiviteter, stemmer fint overens med den måde, skoven er blevet udformet på, hvor der er blevet anlagt motionsstier og en skovfitnessrute. Der er dog bl.a. også derfor behov for flere sidde- / opholdsmuligheder i området.

Langs skovens sydlige skel løber en motorvej, der med sin konstante trafikstøj forhindrer den besøgende i at få en fredfyldt oplevelse i samtlige af skovens sydligt beliggende rum.

Oplevelsesværdien Trygt er ofte repræsenteret som små rydninger i skoven i tæt forbindelse med stien. Ved at trække rummene endnu mere tilbage fra stien, samt gøre dem en lille smule større vil legerummene blive små selvstændige rum præget af oplevelsesværdien Trygt.

5. Resultater og diskussion

I dette kapitel beskrives hvilke oplevelser de enkelte områder indeholder (afsnit 5.1), hvilke præferencer brugerne, borgerne og institutionerne / organisationerne har (afsnit 5.2), hvor mange besøgende områderne har (afsnit 5.3), samt en tilsyneladende sammenhæng mellem borgernes brug af områderne og deres selvvaluerede stress (afsnit 5.4).

Det er væsentligt at skelne mellem begreberne »bruger« og »borger«. I tabel 6 fremgår det, hvordan begreberne er anvendt i denne rapport. Brugere udgør de individer, der er interviewet i områderne. Borgerne udgør de individer, der bor indenfor 300 m. af et område, og som er kontaktet via et spørgeskema. Institutioner / organisationer er ligeledes kontaktet via et spørgeskema, eller er interviewet. Ligesom borgerne udgør institutionerne / organisationerne dermed potentielle brugere.

Tabel 6. Analyser vedrørende oplevelsesværdierne.

Analyse	Kontaktform?	Hvor?	Hvad?	Hvem?
1	Vurdering af Oplevelsesværdier i området	I området	Specifik vurdering af Oplevelsesværdier	Ekspert
2	Direkte interview	I området	Generelt syn på Oplevelsesværdier	Brugere
3	Spørgeskema	Omkring området	Generelt syn på Oplevelsesværdier	Borgere
4	Telefoninterview	Omkring området	Generelt syn på Oplevelsesværdier	Organisationer

5.1 Oplevelsesværdi Indeks

I forbindelse med dette projekt er der udviklet en metode, kaldet Oplevelsesværdi Indeks, (på engelsk Green Space Experience (GreenSpex)). Metoden er detaljeret beskrevet i metodeafsnittet 3.2, under beskrivelsen af Modul 3. Metoden forudsætter et velafgrænset område. Indenfor dette område identificeres en række rum, som er defineret til at være enten åbne, lukkede, lysninger, eller spredte. Indenfor hvert rum kan der identificeres 8 forskellige oplevelsesværdier. Disse 8 oplevelsesværdier er udviklet på baggrund af tidligere videnskabelig dokumentation af relationen mellem parkers karakterer (Berggren-Bärring & Grahn, 1995), og befolkningens mentale sundhed. Alle 8 oplevelsesværdier gradueres i hvert rum på en skala fra 0-3. Når summen af oplevelser sættes i forhold til arealets størrelse opnås Oplevelsesværdi Indekset for området.

Fordelingen af oplevelsesværdier

Det ses af tabel 7, at samtlige 10 områder indeholder mindst 5 forskellige oplevelsesværdier. Kun Byparken indeholder 5 oplevelsesværdier, hvorimod resten indeholder fra 6-8 oplevelsesværdier i stærkt varierende grad.

Oplevelsesværdierne Fredfyldt og Rumligt er de oplevelsesværdier der optræder indenfor flest områder (i hhv. 7 og 6 af områderne), og værdien Folkeligt er fraværende i 4 områder, og ganske svagt tilstede i yderligere 3 områder. I Folkeparken og Kirkeskoven er værdien Folkeligt mest udprægede, hvilket hænger sammen med områdernes klare identiteter i forhold til hhv. amfiteater og stadionanlæg. Det er således kombinationen af en attraktion og et opholdsareal, der afføder oplevelsen Folkeligt.

Ud fra Oplevelsesværdi Indekset kan man karakterisere hvert af de 10 områder med én værdi. Det ses af tabel 7, at områderne fordeler sig med samlede Oplevelsesværdi Indeks der varierer fra 11,9 (Præstevangen) til 3,2 (Roskilde Ring). Disse tal skal ses ud fra et perspektiv om, at den maksimale værdi for hvert område er 24. En værdi på 24 betyder, at samtlige rum i området (dvs. hele området) opnår en maksimal graduering (3) for samtlige 8 oplevelsesværdier. Dette scenarium er i praksis helt usandsynligt. En værdi på knap 12 i Oplevelsesværdi Indeks vurderer vi derfor som værende et udtryk for, at området rummer flere, meget betydelige oplevelsesværdier, og dermed at området har et højt oplevelsespotentiale.

For at opnå et Oplevelsesværdi Indeks på 6 eller derover, skal der tilsyneladende optræde flere rimeligt markante oplevelsesværdier (gradueringer på 2-3) i flere rum, alternativt skal områdets hovedareal, (hvis et sådan eksisterer), have en meget markant oplevelsesværdi (være gradueret højt).

Præstevangen, der scorer 11,9, er et skovområde domineret af ét stort og flere ganske små rum, samt et lavt plejeniveau. Områdets centrale og dominerende rum har markante oplevelsesværdier i relation til Fredfyldt, Rumligt og Vildt, hvilket netop kan karakterisere et areal, der har megen bevoksning og en stor andel af rum-typen Lukket (se tabel 4).

Knuds Skov, Byparken og Indelukket er også områder, som har et relativt højt samlet Oplevelsesværdi Indeks. Dette er tre områder af meget forskel-

Tabel 7. Oplevelsesværdi Indeks (max score = 24). De tre mest udprægede oplevelsesværdier er fremhævet for hvert område.

	Kirkeskoven	Udby Stege Sk.	Indelukket	Præstevangen	Strandparken	Knuds Skov	Byparken	Folkeparken	Roskilde Ring	Hyrdehøj Skov
Artsrigt	0,70	0,45	0,71	1,93	0,68	1,43	0,94	0,48	0,35	0,33
Fredfyldt	0,38	1,78	1,77	2,81	0,86	2,43	0,00	0,46	0,45	0,67
Åbent	1,01	0,28	0,37	0,00	1,20	0,63	2,82	1,68	0,44	0,24
Folkeligt	0,71	0,00	0,02	0,03	0,00	0,01	0,96	1,03	0,00	0,00
Rumligt	0,70	0,63	0,83	2,57	0,27	1,35	0,00	0,42	0,26	1,04
Trygt	0,36	0,35	0,64	1,73	0,09	0,67	0,98	0,25	1,08	0,36
Kulturhistorisk	0,38	0,00	1,85	0,21	0,60	0,00	0,98	0,13	0,53	0,01
Vildt	0,35	1,07	0,25	2,64	0,00	0,77	0,00	0,57	0,09	0,77
Total	4,6	4,6	6,4	11,9	3,7	7,3	6,7	5,0	3,2	3,4

lig karakter, fra skov, til »traditionel bypark«, over skovområdet med højt plejeniveau.

Små områder med mange rum genererer tilsyneladende lave Oplevelsesværdi Indeks. Dette ses i f.eks. Roskilde Ring og Strandparken, og skyldes, at selv markante oplevelsesværdier i denne type af områder ikke fylder meget rent geografisk, i forhold til det samlede område. Indenfor et lille område med mange rum, skal der derfor mange forskellige højt graduerede oplevelser til for at opnå et højt Oplevelsesværdi Indeks.

Der kan dog ikke sættes et direkte forhold mellem områdets størrelse, antallet af rum og områdets Oplevelsesværdi Indeks. Populært sagt er det i et lille område med mange rum nemt at forlade et rum med en høj gradueret oplevelsesværdi og ende i et rum med en lav værdi. Omvendt vil et område med få rum, hvori én eller flere oplevelsesværdier gradueres højt, have en stor indflydelse på områdets samlede Oplevelsesværdi Indeks.

Sundhedsoplevelsesværdi Indeks

Hvis der fokuseres på de 3 oplevelsesværdier, der har størst betydning for befolkningens mentale sundhed (tabel 8), ses det, at Præstevangen skiller sig markant ud i forhold til de øvrige 9 områder. Det Trygge, det Vilde og det Fredfyldte er alle markante oplevelsesværdier i Præstevangen, der er et større skovområde med en relativt stor andel af vand (ca. 10 %). Også Knuds Skov, Udby og Stege Skov og Indelukket har relativt høje værdier set i forhold til et Sundhedsoplevelsesværdi Indeks. Dette er alle skovområder med meget store andele af bevoksninger og primære rumtyper som lukkede og spredt. Disse rumtyper kan antages at være meget betydningsfulde for at skabe oplevelser, der er trygge, vilde og fredfyldte. Det kan dog ikke udelukkes, at de øvrige rumtyper også kan rumme disse værdier i en høj graduering.

Tabel 8. Mental Sundhedsoplevelsesværdi Indeks (max score = 9).

	Kirkeskoven	Udby Stege Sk.	Indelukket	Præstevangen	Strandparken	Knuds Skov	Byparken	Folkeparken	Roskilde Ring	Hydehøj Skov
Trygt	0,36	0,35	0,64	1,73	0,09	0,67	0,98	0,25	1,08	0,36
Vildt	0,35	1,07	0,25	2,64	0,00	0,77	0,00	0,57	0,09	0,77
Fredfyldt	0,38	1,78	1,77	2,81	0,86	2,43	0,00	0,46	0,45	0,67
Total	1,1	3,2	2,7	7,2	1,0	3,9	1,0	1,3	1,6	1,8

5.2 Brugernes, borgernes og organisationernes præferencer i forhold til De 8 Oplevelsesværdier

I tabel 9, 10 og 11 er de tre oplevelsesværdier som brugerne, borgerne og institutionerne / organisationerne i og omkring områderne vurderer som

vigtige eller meget vigtige markeret. I alle tilfælde viser det sig, at brugere, borgere og institutioner har præference for særligt 4 oplevelsesværdier. Dette er Rumligt, Fredfyldt, Trygt og Artsrigt. Disse 4 oplevelsesværdier er kendetegnet ved ro, stilhed, tryghed samt »det at komme ind i en anden verden« og oplevelsen af variation i relation til planter og dyr. Der er således fuld overensstemmelse mellem, hvad man som bruger, borger og som institution efterspørger. Man må derfor antage, at præferencerne for de rolige og fredfyldte oplevelser gælder uanset alder og formål med besøg i det grønne område.

Tabel 9. Brugernes præferencer i forhold til De 8 Oplevelsesværdier. Betydning af De 8 Oplevelsesværdier (vigtigt) i % af alle respondenter indenfor hvert område. Kilde: Interviews blandt brugere i områderne. Bilag 4. De tre mest udprægede præferencer er fremhævet.

	Kirkeskoven	Udby Stege Sk.	Indelukket	Præstevangen	Strandparken	Knuds Skov	Byparken	Folkeparken	Roskilde Ring	Hyrdehøj Skov
N	15	22	28	47	61	48	33	88	39	36
Artsrigt	97	72	87	52	70	90	89	95	87	82
Fredfyldt	100	89	88	84	95	90	100	93	72	90
Åbent	51	45	29	29	88	37	69	46	70	24
Folkeligt	48	14	30	8	54	30	50	19	20	14
Rumligt	94	92	97	95	88	78	90	90	78	83
Trygt	92	85	95	84	95	90	90	93	87	82
Kulturhistorisk	62	12	62	22	50	12	38	42	34	19
Vildt	87	69	80	30	25	80	58	65	60	72

Tabel 10. Borgernes præferencer i forhold til De 8 Oplevelsesværdier. Betydning af De 8 Oplevelsesværdier (meget vigtigt + vigtigt) i % af alle respondenter i relation til hvert område. Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt 200 beboere inden for 300 m. fra hvert område. Bilag 5b. De tre mest udprægede præferencer er fremhævet.

	Kirkeskoven	Udby Stege Sk.	Indelukket	Præstevangen	Strandparken	Knuds Skov	Byparken	Folkeparken	Roskilde Ring	Hyrdehøj Skov
N	126	114	111	94	99	81	99	102	87	76
Artsrigt	73	79	73	71	78	71	67	76	7	78
Fredfyldt	87	84	93	79	96	88	81	88	86	95
Åbent	39	49	51	27	74	32	60	55	66	48
Folkeligt	25	11	24	8	33	11	44	32	23	20
Rumligt	65	75	72	73	78	78	74	68	75	74
Trygt	75	81	81	80	88	82	76	82	85	85
Kulturhistorisk	35	15	55	39	48	15	39	38	32	18
Vildt	53	39	42	64	38	48	22	33	37	43

Tabel 11. Institutionernes / organisationernes præferencer i forhold til De 8 Oplevelsesværdier. Betydning af 8 oplevelsesværdier (vigtigt) i % af alle institutioner i relation til hvert område. Kilde: Telefoninterview blandt institutioner / organisationer indenfor 300-500 m. fra hvert område. Bilag 5.b. De tre mest udprægede præferencer er fremhævet.

	Kirkeskoven	Udby Stege Sk.	Indelukket	Præstevangen	Strandparken	Knuds Skov	Byparken	Folkeparken	Roskilde Ring	Hyrdehøj Skov
N	11	5	8	16	11	31	15	11	8	13
Artsrigt	80	100	71	42	100	100	50	100	80	29
Fredfyldt	60	50	43	92	100	100	62,5	100	20	57
Åbent	60	0	43	50	80	73	37,5	100	60	43
Folkeligt	0	0	0	17	80	55	25	0	0	14
Rumligt	100	50	100	67	100	100	87,5	100	100	71
Trygt	60	50	72	92	100	100	87,5	100	60	57
Kulturhistorisk	80	0	71	25	60	36	37,5	100	40	14
Vildt	80	100	14	58	40	91	62,5	0	100	43

Oplevelsesværdierne Trygt, Vildt og Fredfyldt er endvidere de oplevelsesværdier, der teoretisk er størst præference for blandt personer med stress, hvilket 40 % af borgerne i denne undersøgelse angav at de havde.

De mest efterspurgte oplevelsesværdier ses oftest og mest tydeligt i de områder der har skovpræg, eller i den del af et område der har skovpræg. Dette gælder f.eks. i Kirkeskoven, Knuds Skov og i Folkeparken.

Oplevelsesværdien Folkeligt er generelt ikke en efterspurgt værdi. Det er alligevel bemærkelsesværdigt, at det kun er i Strandparken, at oplevelsesværdien Folkeligt markant efterspørges af institutionerne (tabel 11). I 5 af de 10 områder efterspørges denne værdi slet ikke af institutionerne. Det er således andre værdier end de sociale, der efterspørges af institutioner. De steder hvor brugerne og borgerne vurderer oplevelsesværdien Folkelig højest, er ved de to byparker, der indgår i undersøgelsen, Byparken og Strandparken.

5.3 Antal besøg

De mest benyttede arealer har mere end 1 mill. besøg per år (tabel 12). Dette er områderne Indelukket og Folkeparken. De øvrige arealer har mellem 62.000 besøg (Udby og Stege Skov) og 739.000 besøg (Byparken). De to områder i Roskilde by, der ligger umiddelbart op ad hinanden (Folkeparken og Byparken), har altså et samlet årligt besøgstal på næsten 1.8 mill. De to parker i Holbæk, der ligeledes er placeret tæt på hinanden, har samlet knap 1.2 mill. besøg. De to områder i Hillerød, som geografisk er tæt placeret på hinanden (Indelukket og Præstevangen), har meget forskellige besøgstal, idet der er 3-4 gange så mange besøg i Indelukket som i Præstevangen.

En central park som Kirkeskoven i Vordingborg har 216.000 årlige besøg, dog er der heri ikke medregnet brugerne af tennis- og fodboldbaner. De to nyanlagte skove, der indgår i undersøgelsen, Udby og Stege Skov og Hyrdehøj Skov, har begge relativt lave besøgstal, sammenlignet med de øvrige områder i undersøgelsen, hvilket givetvis skal tillægges, dels at de er nyanlagte, og dels beliggenhedsfaktoren.

Københavns Kommune gennemførte i 2005 en tilsvarende tælling af den rekreative brug af Amager Fælled, Enghaveparken, Fælledparken og besøgstallene var hhv. 500.000, 1,1 mill. og hele 11 mill. (Jensen & Guldager, 2005). Et højt besøgstal hænger sammen med beliggenheden, størrelsen og naturligvis indholdet (kvaliteten). Det er dog interessant at centrale byparker i Hillerød, Holbæk og Roskilde har samme besøgsfrekvenser som den centralt beliggende bypark Enghaveparken på Vesterbro i København.

Indelukket, Udby og Stege Skov og Roskilde Ring har alle mindre end 20 % børn som brugere. Omvendt har områder som Folkeparken og Knuds Skov mere end 40 % børn som brugere. Knuds Skov har den største andel i undersøgelsen, med hele 48 % børn blandt de besøgende.

Der er tilsyneladende ingen sammenhæng mellem områdernes Oplevelsesværdi Indeks og børns brug. Det mest benyttede område i undersøgelsen (Indelukket) har den laveste andel af børn blandt sine brugere. Indelukket kan betragtes som et område, hvor der er god overensstemmelse mellem brug, borgernes ønsker og områdets tilbud – dog tilsyneladende ikke for børn. De faktorer, der har indflydelse på børns brug af grønne områder bør undersøges nærmere.

Tabel 12. Individuelle besøg per område i % af det samlede antal besøgende. Intervaller angiver variatione over de 4 sæsoner.

	Kirkeskoven	Udby-Stege Sk.	Indelukket	Præstevangen	Strandparken	Knuds Skov	Byparken	Folkeparken	Roskilde Ring	Hyrdehøj Skov
Antal besøg (i 1.000)	216	62	1.142	442	652	517	739	1.046	555	227
– heraf børn (%)	22	18	10	34	22	48	22	41	17	33
Samlet andel af borgere der besøger området (%)	95	90	92	90	95	94	97	95	80	81
<i>Andel der bruger arealet: (%)</i>										
Dagligt	12-13	16-21	13-18	19-20	22-22	8-12	12-13	15-18	3	5-8
4-5 gange om ugen	11-17	8-13	6-16	14-16	8-11	8-11	8-12	9-13	6-10	2-6
1-3 gange om ugen	29-37	23-25	37-43	30-34	31-33	26-32	36-39	34-41	19-37	43-46
1-4 gange om måneden	12-13	22-27	16-26	20-23	25-29	25-29	21-25	13-18	24-33	13-25
1-4 gange per årstid	12-13	14-19	7-9	8-10	7-10	19-20	13-18	14-16	19-23	19-26
Sjældnere	0-4	4-11	1-8	2-5	1-7	1-10	0-2	2-8	6-19	5-11

Tabel 13. Organisationers besøghyppighed (variation over årstiderne) angivet i %.

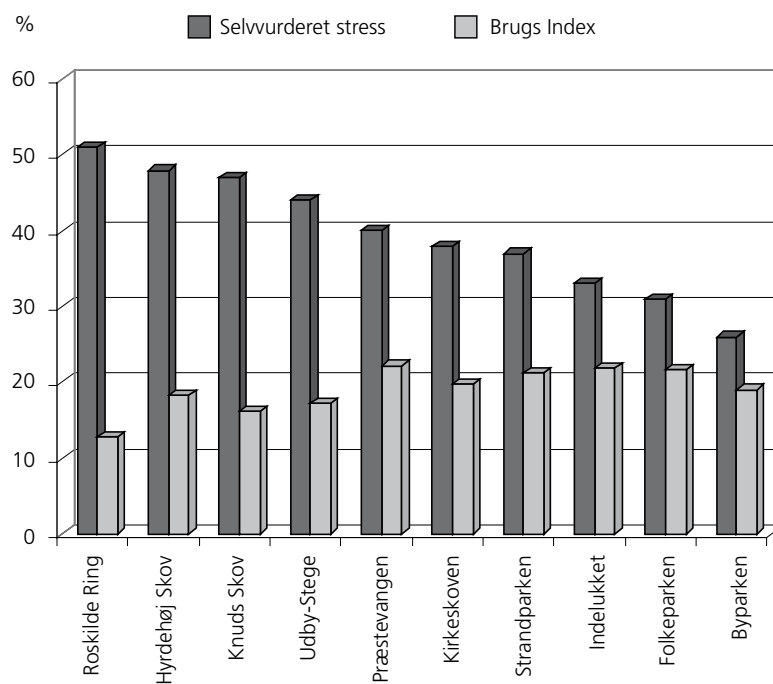
	Kirkeskoven	Udby-Stege Sk.	Indelukket	Præstevangen	Strandparken	Knuds Skov	Byparken	Folkeparken	Roskilde Ring	Hyrdehøj Skov
Antal institutioner (n)	11	5	8	16	11	31	15	11	8	13
Svar (%)	80	100	100	75	62,5	65	90	67	100	86
Dagligt	0	0	0	11-22	0	0	0	0	0	0
4-5 gange om ugen	0	0	0-14	0	0	9	0	0-50	20-40	0
1-3 gange om ugen	25	0	43	11-22	40-60	73	44-56	50	20-40	17-67
1-4 gange om måneden	50	0-50	14-29	56-67	20	9	22	0-50	20-40	33-67
1-4 gange per årstid	25	50-100	14-29	11-22	20-40	9	11-33	0	20	0-17
Sjældnere	0	0	14-29	0-11	0	0	0-11	0	0	0-17

Organisationernes besøg (primært institutioner) varierer i forhold til de enkelte områder (tabel 13). Kun Præstevangen har daglige besøg af institutioner, og kun yderligere 4 områder har næsten daglige besøg (4-5 gange per uge). Dette drejer sig om Indelukket, Knuds Skov, Folkeparken og Roskilde Ring. Alle områder har månedlige besøg. Den mest hyppige besøgsfrekvens synes at være 1-3 gange per uge, eller 1-4 gange om måneden, hvilket kan tolkes som ca. ét besøg per uge, per institution, per område.

Indelukket og Folkeparken er de mest besøgte områder ifølge de faktiske tællinger, og undersøgelsen af institutioner (telefoninterviews) bekræfter delvist dette billede. Undersøgelsen af de nyligt anlagte skovområder, og geografisk mest yderligt beliggende områder Udby og Stege Skov og Hyrdehøj Skov bekræfter, at det er områder, der ikke benyttes dagligt, men som besøges som deciderede udflugter. Iflg. Skov- og Naturstyrelsens naturvejledere i området har grusstier og motionsredskaber anlagt efter gennemførelsen af denne undersøgelse, generelt fremmet besøgene i Udby og Stege Skov.

5.4 Sammenhæng mellem brug og selv vurderet stress

Figur 8 viser en tilsyneladende sammenhæng mellem befolkningens selvoplevede stress og brugen af de specifikke områder. Der antydes således en korrelation mellem at, jo mindre et område benyttes, des mere stresset er befolkningen i nærområdet af dette. Grønne områder, der tilfredsstillende borgernes præferencer og behov, kan dermed anses for at være centrale i forhold til at fremme befolkningens mentale sundhed. Der er på denne baggrund grund til fortsat at studere, hvordan brugen af det enkelte område kan fremmes.

Figur 8. Befolkningens selv vurderede stress, angivet i forhold til brugen (gennemsnit af besvarelser ved hhv. dagligt brug, 4-5 gange om ugen og 1-3 gange om ugen). Begge angivelser er i % i forhold til det samlede antal besvarelser inden for kategorien.

6. Perspektiver

I dette kapitel etableres der sammenhænge mellem områdernes fysiske sammensætninger (afsnit 4.1), områdernes oplevelsesværdier, befolkningens præferencer og den faktuelle brug (kapitel 5). Der gives generelle planlægnings- og driftstiltag til fremme af brugen, med særlig fokus på hvordan grønne områder kan indrettes som mentale afstresningsområder.

Denne undersøgelse af 10 grønne områder har omfattet en række forskellige analyser af områdernes fysiske indhold og oplevelser, samt analyser af brugernes, borgernes og institutionernes brug og præferencer af hvert område. Derudover har vi spurgt til borgernes selvvaluerede sundhedstilstand. Projektet adskiller sig dermed fra lignende projekter, dels ved at der hér er fokuseret på en række individuelle områders udtryk og 'tilbud' til borgerne, og dels ved at der er fokuseret på borgernes specifikke forhold til hvert enkelt område. På denne baggrund er der beskrevet en række sammenhænge mellem grønne områders udformning og udtryk, områdernes brug og befolkningens selvoplevede sundhedstilstand.

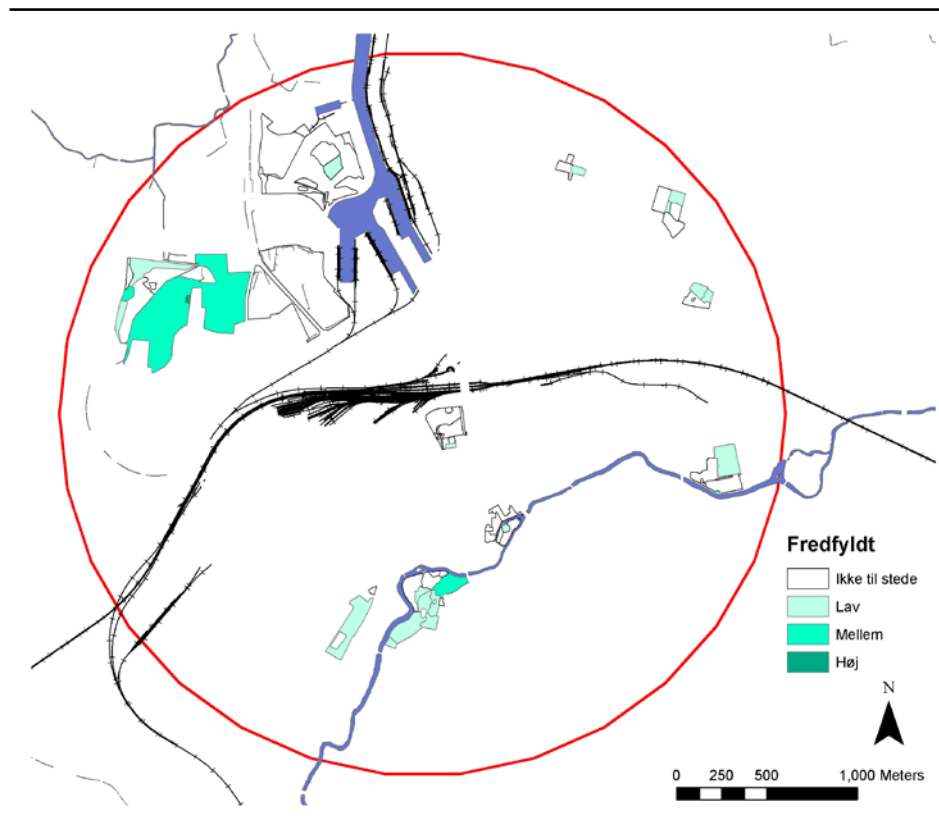
6.1 Oplevelsesværdi Indekset

Det Oplevelsesværdi Indeks, der er udviklet til denne undersøgelse, kan anvendes af forvaltninger, planlæggere og driftsansvarlige til at få et yderligere overblik over grønne områders oplevelsespotentialer.

Generelt har undersøgelsen givet eksempler på, at den oprindelige planlægning af et område ikke nødvendigvis følger med tidens, omgivelsernes og befolkningens udvikling. Undersøgelsen viser, at der kan indhentes nye typer af informationer om grønne områders indretning og »tilbud« ved at benytte Oplevelsesværdi Indekset. Dermed er der skabt et supplement til de mere traditionelle eksisterende planlægningsrelaterede landskabsanalyser, der primært fokuserer på kulturhistoriske, arkitektoniske, biologiske og sociale forhold. Oplevelsesværdi Indekset er også et supplement til de offentlige forvaltningers primære analyse af de grønne områder, der ofte er plejeorienteret og baseret på en optimering af driftsøkonomien.

Brug af Oplevelsesværdi Indekset forudsætter træning i anvendelse af metoden. Særligt har det vist sig, at forståelsen og defineringen af de enkelte oplevelsesværdier kræver erfaring. En endnu enklere og mere »hands-on« metode bør derfor udvikles med henblik på, at en forvaltning selv skaber et samlet oplevelsesværdi kort over samtlige grønne områder.

Forskellighederne i hvad grønne områder tilbyder af oplevelser, og analysen af hvilke oplevelser borgerne efterspøger og værdsætter retfærdiggør Oplevelsesværdi Indekset. Ved at benytte Oplevelsesværdi Indekset er der overvejende sandsynlighed for, at også borgernes interesser tilgodeses. Det skal dog anbefales, at forvaltningerne fortsat involverer og inddrager såvel lokale

Figur 9. Tilstedeværelse og graduering af oplevelsen Fredfyldt i den centrale del af Odense (Schipperijn, 2008).

brugere som regionalt bosatte borgere i den fortsatte analyse og udvikling af de offentlige grønne områder.

Oplevelsesværdi Indekset dokumenterer, at det som planlægger ikke er tilstrækkeligt at kende til beliggenheden af de grønne områder, hvis fokus er på optimalt brug og hensyn til borgernes præferencer. Indekset vil dermed indenfor et forvaltningsområde være velegnet til at analysere samtlige grønne områder. Dermed vil det synliggøres, hvor hvilke oplevelsesværdier er til stede, og hvor andre mangler. Dermed bliver analysen af de grønne områder ikke udelukkende et spørgsmål om fysisk beliggenhed, men også et spørgsmål om hvilke tilbud forvaltningen reelt tilbyder indenfor bydele, eller lignende afgrænsede geografiske områder.

I et igangværende studium af Odense Kommunes grønne områder, er Oplevelsesværdi Indekset også anvendt. Her er det dokumenteret, at der indenfor en bydel godt kan være tilgængelige grønne områder indenfor f.eks. 300 m., men også at hele bydele kan mangle en oplevelsesværdi som f.eks. Fredfyldt (Schipperijn, 2008), se figur 9.

En grundlæggende og bevidst planlægning er nødvendig for at opnå et optimalt resultat, rent oplevelsesmæssigt. For et område som Hyrdehøj Skov, der er et nyplanlagt og nyanlagt skovområde i Roskilde Kommune, gælder, at de 4 generelt mest betydningsfulde oplevelsesværdier ikke bliver vurderet nær så højt, som de 4 mest betydningsfulde oplevelsesværdier i de øvrige områder. Forklaringen er sandsynligvis, at skoven endnu ikke er vokset til og dermed heller ikke har udviklet oplevelsesværdierne færdigt. Der skal

i nyanlagte områder dermed planlægges for, at de individuelle oplevelsesværdier kan »vokse« frem indenfor de enkelte områder. Dette vil med stor sandsynlighed ske i positiv retning i Hyrdehøj Skov, og f.eks. også i Udby og Stege Skov, medens det i andre områder vil kræve en aktiv plejeindsats for at fremme en sådan udvikling. Planlægning for oplevelsesværdier er dermed væsentligt, men en driftsmæssig opfølgning er afgørende for succes.

6.2 Befolkningens præferencer for oplevelser i grønne områder

Denne undersøgelse dokumenterer, at de oplevelsesværdier, der kan karakteriseres som værende mest afstressende, generelt også er de mest eftertragtede blandt borgerne. Dette er oplevelsesværdierne Trygt, Vildt og Fredfyldt. Der er desuden god overensstemmelse mellem, hvilke oplevelsesværdier brugerne, borgerne og institutionerne efterspørger i de enkelte områder.

Resultatet understreger, at der i den fremtidige planlægning ikke blot fokuseres på adgang, og dermed på afstanden mellem hvor folk bor og det nærmeste grønne område. Også indholdet af områderne er relevant at fokusere på for at tilfredsstille befolkningens ønsker til områderne, og dermed for at øge brugen af områderne. En stigning i brugen vil øge såvel den mentale som den fysiske sundhed. Set over et geografisk defineret område bør der derfor være en mangfoldighed af oplevelsesværdier, og Trygt, Vildt og Fredfyldt bør være iblandt disse.

Ét væsentligt perspektiv fra denne undersøgelse er, at grønne områder i høj grad må betragtes som værende pauser i befolkningens hverdag. Selv områder der blot benyttes som en passage fra punkt A til B, er værdsat som en (mental) pause. Der er derfor grund til at planlægge ud fra grønne områders basale værdier som pauser i en moderne og hektisk hverdag og bystruktur. Befolkningen har tilsyneladende behov for disse pauser – hvad enten pausen er 15 minutter eller af flere timers varighed.

Oplevelsen Kulturhistorie er ofte ikke særligt udbredt i de 10 områder. Men bare en svag tilstedeværelse af oplevelsen kan give den besøgende en hel anden læsning (og dermed oplevelse) af området, som kan være meget berigende. Selv mindre skilte eller historiske spor kan være nok til, at stedet får en ny dimension for den besøgende.

De parker og skove, der indgår i denne undersøgelse, er alle centralt placeret, eller har en klar urban tilknytning (dog muligvis med undtagelse af Udby og Stege Skov). Der er nok en vanlig opfattelse af, at grønne områder er samlingssteder, men oplevelsesværdien Folkeligt udgør generelt ikke en markant værdi i undersøgelsens områder. Den er fraværende i 4 områder og stort set fraværende i yderligere 3. I forbindelse med skvområder opleves denne værdi stort set ikke. Det er heller ikke en oplevelsesværdi, der er særligt efterspurgt blandt borgerne. Det kan på denne baggrund anbefales, at der tænkes i multifunktionalitet, når områderne gentænkes og videre-

udvikles. F.eks. bør oplevelsesværdien Folkeligt indtænkes i områderne i forbindelse med skabelsen af rammer for fælles aktiviteter. Dette kan f.eks. ske i forbindelse med anlæggelse af skråninger til at danne rum, trykthed, fredfyldthed – der samtidig kan udgøre basis for folkelige arrangementer.

For oplevelsen Fredfyldt er det essentielt, at der findes såvel auditiv som visuel ro. Dette opnås oftest indenfor et større skovområde, primært pga. afstanden til trafikstøj og bygninger. Oplevelsen Fredfyldt findes derfor ofte i rumtypen Lukket. Hvis man ønsker at fremme oplevelsesværdien Fredfyldt, skal der dannes lukkede rum, alternativt skal der dannes mindre (lukkede) rum, f.eks. lysninger i det lukkede rum. Oplevelsen kan f.eks. stimuleres ved at plante således, at der dannes en oplevelse af visuel afstand til byrummet.

Skovprægede områder med relativt tæt bevoksning, en stor andel af rumtypen lukket eller spredt, samt et lavt plejeniveau vil kunne rumme markante oplevelsesværdier i relation til Fredfyldt, Rumligt og Vildt.

6.3 Besøgstal og besøgsfrekvenser

Centrale byparker i Hillerød, Holbæk og Roskilde har samme besøgsfrekvenser som den centralt beliggende bypark Enghaveparken på Vesterbro i København, dvs. mere end 1 mill. besøgende per år. Dette dokumenterer at byens grønne områder udgør et væsentligt bidrag til befolkningens rekreation, og dermed også til folkesundheden. Denne undersøgelse dokumenterer dermed, at der fortsat er behov for både at beskytte og for at udvikle byens grønne områder.

Besøgstallene i de enkelte områder varierede fra 62.000 til mere end 1.1 mill. Disse variationer hænger primært sammen med beliggenheden, dvs. befolkningstætheden omkring områderne samt området eventuelle funktion som gennemgangsareal. I 5 områder er det mellem 95 og 97 % af de omkringboende der benytter området. Dette må vurderes som værende en meget høj andel. I 8 af de 10 områder er der mellem 10 og 20 % af de lokale, der dagligt benytter området.

De to områder med de mindste Oplevelsesværdi Indeks (Roskilde Ring: 3,2 og Hyrdehøj Skov: 3,4) har de største andele af befolkningen, som ikke benytter områderne (hhv. 20 og 19 %). Dette forhold kan ikke alene forklares ved beliggenheden, idet Roskilde Ring har 555.000 årlige besøgende, og er beliggende indenfor et tæt befolket område. Der kan dermed være en sammenhæng mellem brugen og områdenes Oplevelsesværdi Indeks. Det skal dog understreges, at der ikke er tale om en liniær sammenhæng i relationen mellem de 10 områders Oplevelsesværdi Indeks og brugen.

Barriere for besøg varierer naturligvis, men et gennemgående træk er manglen på siddepladser, interne konflikter mellem brugere (for mange mennesker, hunde(efterlandeskaber) og i få tilfælde cyklister), samt trykthedsfaktoren, der oftest kommer til udtryk som et ønske om bedre belysning i vinterhalvåret.

6.4 Brug af grønne områder og sundhed

Der er tilsyneladende en sammenhæng mellem områdernes brug og borger-nes selvoplevede stress. De områder der benyttes oftest, har også de mindst stressede borgere boende i nærheden. Dette forhold er tidligere anerkendt (bl.a. af Grahn & Stigsdotter, 2003; Hansen & Nielsen, 2005), og taler for, at grønne områder bør prioriteres højt i byplanlægningen. I denne under-søgelse var den gennemsnitlige andel af selvurderede stressede på knap 40 %. Dermed synes der at være god grund til at satse på grønne områder som afstressende oaser i og nær byområder.

Fysisk sundhed har ikke udgjort fokus i dette projekt. Et nyligt studium do-kumenterede dog, at folk der besøger grønne områder, primært for at dyrke fysisk aktivitet, benytter grønne områder med en forventning om, at disse er rolige og fredfyldte omgivelser (Toftager & Christensen, 2007). Man kan dermed påstå, at for at fremme den fysiske sundhed gælder sandsynligvis en tilsvarende prioritering af oplevelsesværdierne som pointeret i denne under-søgelse.

Oplevelsesværdien Åbent vil øge mulighederne for fysisk aktivitet i form af boldspil. En sådan oplevelsesværdi står umiddelbart i kontrast til, hvad en stresset borger efterspørger. Undersøgelsen rummer dog eksempler på, at de umiddelbart modsatrettede hensyn der bør tages i forhold til oplevelses-værdier, der fremmer den mentale og den fysiske sundhed, godt kan kom-bineres. Dette er områderne Folkeparken i Roskilde og Kirkeskoven i Vor-thingborg eksempler på. Begge områder er karakteriseret ved at indeholde mindst to meget forskellige dele, med hvert sit overordnede udtryk, hvoraf Folkeligt dominerer det ene udtryk og de mentalt stimulerende oplevelses-værdier Fredfyldt, Rumligt og Vildt dominerer det andet rum.

Der er som planlægger og driftsansvarlig derfor ingen enkle løsninger i forhold til at fremme befolkningens samlede sundhed, men denne rapport angiver en række punkter, hvorved analysen af grønne områder i forhold til befolkningens brug og mentale sundhed kan nuanceres.

7. Litteratur

Asp, M. (2002):

Vila och lärande om vila. En studie på livsvärldsfenomenologisk grund. (diss.) Acta Universitatis Gothoburgensis, Göteborg.

Berggren-Bärring, A-M. & Grahn, P. (1995):

Grönstrukturens betydelse för användningen : en jämförande studie av hur människor i barnstugor, skolor, föreningar, vårdinstitutioner m fl organisationer utnyttjar tre städers parkutbud. Rapport 1400-3287; 95:3. Landskapsplanering, Sveriges lantbruksuniversitet, Alnarp.

Bluestone D. M. (1988):

Detroit's City Beautiful and the Problem of Commerce. Journal of the Society of Architectural Historians, Vol. XLVII, No. 3, pp. 245-62. Columbia University, (September 1988).

Bom Frøst, M. (2007):

Grøn kvalitet og sammenhæng i Køge Kommune. Udvikling af Grøn Strukturplan for Køge Kommune. 30 point speciale, Parkforvaltning. Københavns Universitet, Center for Skov, Landskab og Planlægning

Caspersen, O.H. & A.S Olafsson (2006):

Oplevelsesværdier og det grønne håndtryk. En metode til kortlægning og udvikling af friluftsoplevelser i Hovedstadsregionen. Skov & Landskab, By- og Landsplanserien nr. 27.

Cooper Marcus, C, & Barnes, M. (eds.) (1999):

Healing gardens. Therapeutic benefits and design recommendations. Wiley & Sons, New York.

Grahn P. & U. Stigsdotter, (in manus):

Qualities in urban open green spaces may promote people's health. A study on possible connections between human health and experienced qualities in urban open green spaces.

Grahn, P. & U.K. Stigsdotter (2003):

Landscape Planning and Stress. Urban Forestry & Urban Greening, Vol. 2,1:1-18.

Grahn, P.(1991):

Om parkers betydelse. (diss.) Stad & Land, nr 93, Alnarp.

Gustavsson, R. & T. Ingelög (1994):

Det nya landskapet. Skogsstyrelsen, Jönköping, Sverige.

- Hansen, K.B. & T.S. Nielsen (2005):*
Natur og grønne områder forebygger stress. Københavns Universitet, Skov & Landskab.
- Hansson, A. (2004):*
Häslöpromotion i arbetslivet. Studentlitteratur, Lund.
- Hardy, M. (2004):*
Renässans för den traditionella staden. *Axess*, nr. 1 årg. 3. pp. 23-27.
- Hartig, T. & C. Cooper Marcus (2006):*
Healing gardens – Places for nature in healthcare. *The Lancet*, 368, 36-37.
- Jensen, F. S. (2003):*
Friluftsliv i 592 skove og andre naturområder. – Skovbrugsserien nr. 32, Skov & Landskab, KVL, Hørsholm, 2003. 335 s. ill. + bilag.
- Jensen, F.S. & S. Guldager (2005):*
Den rekreative brug af tre parker i Københavns Kommune – Enghaveparken, Fælledparken og Amager Fælled, 2003-2004. Center for Skov, Landskab og Planlægning. Udgivet af Københavns Kommune, Vej & Park.
- Juul, J.O., S. Bjerregaard & T. Dam (1998):*
Kvalitetsbeskrivelse for drift af grønne områder. Forskningscentret for Skov & Landskab, Hørsholm.
- Kaplan, R. & S. Kaplan (1989):*
The experience of nature. A Psychosocial Perspective. Cambridge University Press, Cambridge.
- Kjøller, M., K. Juel & F. Kamper-Jørgensen (2007) (Eds.):*
Folkesundhedsrapporten Danmark. Statens Institut for Folkesundhed. Syddansk Universitet. København.
- Klarlund Petersen, B. & B. Saltin (2003):*
Fysisk aktivitet – håndbog om forebyggelse og behandling. Center for Forebyggelse, Sundhedsstyrelsen, København.
- Koch, N. E. (1984):*
Skovenes friluftsfunktion i Danmark. III. del. Anvendelsen af skovene, lokalt betragtet. - *Forstl. Forsøgsv. Danm.*, København, 39 (1984): 121-362.
- Kyttä, M. & M. Kahila (2005):*
The perceived quality factors of the environment and their ecoefficient accessibility. COST Action E39 Proceedings Thessalonica, Greece, October 2005, pp. 337-351.

Larsen, K.T. & J. Molin (2008):

Sundhedsfremmende Landskabsplanlægning i landsbyen Eskildstrup – med udgangspunkt i borgerinddragelse og analyser af De 8 Oplevelsesværdier. 2 x 30 point speciale, Parkforvaltning. Københavns Universitet, Skov & Landskab.

Lundberg, T. (2001):

Stress. En fysiologisk forsvarsreaktion. Svensk Rehabilitering, 3. pp. 36-38.

Malmros, B.L. (2001):

Upplevelsevärden – Sociala kvaliteter i den regionala grönstrukturen. Rapport 1, Regionplane- och trafikkontoret, Stockholm.

Mumford, L. (1966):

The city in history: its transformations, and its prospects. Secker & Warburg, London.

Netterstrøm B. (2007):

Stresshåndtering. København. Hans Reitzel

Nielsen, T.S. & K.B. Hansen (2006):

Nearby nature and green areas encourage outdoor activities and decrease mental stress. CAB Reviews: Perspectives in Agriculture, veterinary Science, Nutrition and natural resources 2006;069

Nielsen, T.S. & K.B. Hansen (2007):

Do green areas affect health? Results from a Danish survey on the use of green areas and health indicators. Health & Place, 13(4), December 2007, pp. 839-850.

Olsson, J. (2007):

Organisationers användande av specifika grönområden – en intervjuundersökning med fokus på metodutveckling, case Knuds Skov & Standparken. Eksamensarbete ved Sveriges Lantbruksuniversitet, MSc (Jägmästare).

Ottosson, J. & P. Grahn (2005):

A Comparison of Leisure Time Spent In a Garden with Leisure Time Spent Indoors: on Measures of Restoration in Residents in Geriatric Care. Landscape Research 30, 23-55.

Ottosson, J. (2007):

The Importance of Nature in Coping. Creating increased understanding of the importance of pure experiences of nature to human health. Doctoral Thesis No. 2007:115. Faculty of Landscape Planning, Horticulture and Agricultural Science.

- Petersen, T.A.G., Rasmussen, S & M. Madsen (2002):*
Danske skolebørns BMI målt i perioden 1986/87-1996/97 sammenlignet med danske målinger fra 1971/72. Ugeskrift for Læger, 164:5006-10.
- Qvarsell, R & Torell, U. (2001) (Eds.):*
Humanistisk hälsoforskning. Ett växande forskningsfält I: Humanistisk hälsoforskning – en forskningsöversikt, pp. 9-22, Studentlitteratur, Lund.
- Randrup, T.B. & B. Persson (2006):*
Forvaltning af byens grønne områder – et sammenlignende studie af forholdene i de Nordiske lande. Stads- og Havneingeniøren, 5;37-44.
- Schipperijn, J. (2008):*
Oplevelsesværdier i Odense Kommune. Arbejdsrapport som grundlag for PhD afhandling. Københavns Universitet, Skov & Landskab. [In preb.]
- Starke, L. (2007) (Ed.):*
State of the world. Our Urban Future. A World Watch Institute Report on Progress Towards a Sustainable Society. W.W. Norton & Company, New York.
- Stigsdotter, U. (2005):*
Landscape Architecture & Health. Evidence-based health-promoting design and planning. (Diss.) 2005:55, Faculty of Landscape Planning, Horticulture and Agricultural Science.
- Ståhle, A. (ed.) (2003):*
Sociotophandboken. Planering av det offentliga uterummet med Stockholmarna och sociotopkartan. SBK 2003:2 Rapport 4, Regionplane- och trafikkontoret. Stockholms Kommune, Sverige.
- Sundhedsstyrelsen (2003):*
Oplæg til national handlingsplan mod svær overvægt – Forslag til løsninger og perspektiver. Kort version. Center for Forebyggelse, Sundhedsstyrelsen, København.
- Svedberg, O. (1988):*
Arkitekternas århundrade. Europas arkitektur 1800-talet.
- Sørensen, C.Th. (1931):*
Parkpolitik i Sogn og Købstad. Dansk Byplanlaboratorium.
- Toftager, M. & M.E. Christensen (2007):*
Græsset skal betrædes – en folkesundhedsvidenskabelig undersøgelse af bynære parker og grønne områders betydning for fysisk aktivitet. Speciale på Institut for Folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet.

Tyrväinen, L., K. Mäkinen & J. Schipperijn (2007):

Tools for mapping social values of urban woodlands and other green areas. *Landscape and Urban Planning* 79 (2007) 5-19.

Ulrich, R. (1983):

Aesthetic and affective responses to natural environments. In Altman & Wohlwill (eds.) *Human Behavior and Environment*, vol 6. Plenum Press, New York.

Ulrich, R. (1999):

Effects of gardens on health outcomes, Theory and research. In Cooper Marcus & Barnes (eds.) *Healing Gardens: Therapeutic benefits and design recommendations*. John Wiley & Sons, New York.

Van den Berg, A.E. (2007):

Innerlijke versus uiterlijke ruimte: een filosofischpsychologische onderbouwing. InnovatieNetwerk, <http://www.agro.nl/innovatienetwerk>. ISBN: 978-90-5059-326-7 [På Hollandsk].

Van Herzele, A. & T. Wiedemann (2003):

A monitoring tool for the provision of accessible and attractive urban green spaces. *Landscape and Urban Planning* 63, 109-126.

van Zuylen, G. (1999):

The Garden, Visions of Paradise. Thames and Hudson/New Horizons, London.

Willemann, M. (2004):

Motion på recept – en litteraturgennemgang med fokus på effekter og organisering. Viden- og dokumentationsenheden, Sundhedsstyrelsen.

Vitruvius, 1999:

(15 B.C.) *Ten books on architecture*. Cambridge University Press, Cambridge.

Währborg, P. (2002):

Stress och den nya ohälsan. *Natur och kultur*, Stockholm.

Bilag 1

Modul 1

– indledende observationsstudier

De typiske brugere defineres for de udvalgte områder.
Der kategoriseres 10-15 hovedkategorier af brugere.
Evt. kortfattede interviews med centrale driftspersoner.

På selve besøget identificeres

Brugertyper (10-20 kategorier)

Alle ind- og udgange, samt de centrale ind- og udgange (med henblik på udpegning af tællesteder, vægtning af tællesteder)

Områdets præg (ift. vedligeholdelses niveau)

Areal (omfang af området – hvor meget skal med i undersøgelsen)

Stil-type

Brug (aktivitetstyper, generelle anvendelsesformål)

Karakteristiske forhold eller elementer i området (dyreliv, vand, legeplads, skateboardanlæg, omr. m. læ, publikumsfaciliteter, beplantning, m.m.)

Bymæssig anvendelse (lokal/regional betydning)

Evt. interview med driftsfolk..

Mulige bruger-kategorier:

Gående

Motionist (løb/gang)

Person m bold/ boldudstyr

Person med andet parkudstyr

Person m hund(e)

Person m barnevogn

Person m rollator/kørestol

Person m rulleskøjter

Cyklist

Andet

Formål-kategorier

Siddet stille

Spist mad

Leget

Fodret fugle

Mødes m andre

Brugertyper (10-20 kategorier)

Mulige bruger kategorier:

Gående

Motionist (løb/gang)

Person m bold/ boldudstyr

Person med andet parkudstyr

Person m hund(e)

Person m barnevogn

Person m rollator/kørestol

Person m rulleskøjter

Cyklist

Andet

Formålskategorier

Siddet stille

Spist mad

Leget

Fodret fugle

Mødes m andre

Karakteristik af området

Stil-type

Brug (aktivitetstyper, generelle anvendelsesformål)

Karakteristiske forhold eller elementer i området (dyreliv, vand, legeplads, skateboardanlæg, omr. m. læ, publikumsfaciliteter, beplantning, m.m.)

Bymæssig anvendelse (lokal/regional betydning)

INDLEDENDE OBSERVATIONSSTUDIE; *Eksemplet Udby & Stege Skov*

BRUGERTYPER

Gående (uden stave)
Motionist (løb/ gang – m. eller u. stave)
Person m bold/ boldudstyr (dog et særsyn)
Person m andet parkudstyr (picnic, kælk, tæpper, stole, kroket, m.m.)
Person m hund(e) (hele området bliver brugt til at lufte hund. Det mest anvendte sted er hundeskoven, der er placeret i den vestlige del af Stege skov)
Person m barnevogn (særsyn da der ingen befæstede stier er)
Person på hest
Cyklist

FORMÅLSKATEGORIER

Siddet stille
Spist mad
Leget
Mødes med andre
Frisk luft
Opleve naturen
Få fred og ro
Cykle en tur (kun cross-cykling er muligt)
Blive i bedre humør
For at kunne gøre noget sammen
For at kunne være sammen med mine venner
For at kunne forbedre min kondition

Udby og Stege Skov

KARAKTERISTIK AF OMRÅDET

Udby og Stege Skov er et 98 ha stort område, som fysisk forbinder de to byer Stege (sydvest for skoven) og Udby (nordøst for skoven). Skovstykket er afbrudt af en åben slette, der er med til opdele området i to dele, nemlig Udby og Stege Skov. Skoven ejes af Skov- og Naturstyrelsen, som i 1997 rejste Udby skov. Stege skov blev rejst i 2001. Desuden er der etableret flere kunstige søer i området.

Brug og anvendelse

Da Udby og Stege Skov er relativt nyetablerede skove, er brugen og anvendelsen af skovene begrænset. Udby Skov, som er den mest udviklede af skovene, er placeret uden direkte forbindelse til Stege by, hvilket betyder at størstedelen af de besøgende skal transportere sig til området. Den primære anvendelse af området er tilsyneladende lokale hundeluffere og ridende. Sekundære brugere er formentlig skoleklasser og motionister/ naturnydere.

Stege Skov ligger i udkanten af Stege by. Den primære brugergruppe er hundeluffere. Dette skyldes den indhegnede hundeskov, der er placeret tæt ved skovens hovedindgang. Udover hundelufferne er der tydeligere tegn på at området også benyttes af ridende og en lokal spejdergruppe. Trods Stege Skovs unge alder kan man tydeligt se, at området allerede er taget i brug.

Karakteristiske forhold

Udby og Stege skov (skal) fungerer som en bynær skov, der primært har et rekreativt formål. Der er dog en begrænset del af skoven, der fungerer som produktionsskov (primært når der skal foretages udtynding af skoven). Da skoven har et rekreativt formål, er der i høj grad indtænkt oplevelsesværdier i planlægningen af skoven. F.eks. er de planlagte stier anlagt så de har et bugtet forløb og på den måde gør skovoplevelsen spændende og uforudsigelig. Langs nogle af stierne (motions- og legestier) er der etableret forskellige robuste legeredskaber i træ. Desuden er de anlagte åbne sletter lagt således, så de er med til at skabe variation og lave gode udsigts- og

orienteringspunkter. Plejeprincippet for skoven er, at skoven så vidt det er muligt skal være plejefri. Dog bliver stierne holdt frie.

Udby Skov udgør ca. 70% af skovens samlede areal. Selvom skoven først blev rejst i 1997 har skovbeplantningen en rumlig struktur, der er med til at give området karakter af skov. Beplantningen er meget varieret både mht. træernes beplantningstæthed og de anvendte arter. Stege Skov udgøres primært af egeskov.

Bilag 2

Modul 2 - Tælleskema

Park/skov: _____

Tælling nr.: _____ af 14

Løbenummer: _____

Ind-/udgang nr.: _____

Tælling startet kl.: _____ den _____ 2007

time min. dag måned

Tælling afsluttet kl.: _____

time min.

Tællepersonens navn: _____

Vejr (sæt ét kryds)				Vind (sæt ét kryds)			
Sol	Let overskyet	Overskyet	Regn/sne	Vindstille	Let blæst	Kraftig blæst	Storm

Observeret kategori (afhængig af det enkelte områdes bruger kategorier)	Antal personer	I alt
1. Gående		
2. Motionist (løb/gang)		
3. Person med bold/boldudstyr		
4. Person med andet parkudstyr - forklar		
5. Person med hund(e)		
6. Person med barnevogn		
7. Person med rollator / i kørestol		
8. Person med rulleskøjter / skateboard		
9. Cyklist		
10. Andet		
I alt		

	Antal grupper	I alt
Gruppebesøg		

Eventuelle bemærkninger (f.eks. om personer i kategorien "Andet"):

.....

.....

.....

.....

1. Observationsdata

Dato	Vejr	Temperatur	Sted, By

2. Registrering og analyse af de overordnede fysiske rammer

2.1 Forhåndsregistreringer

For hvert område udarbejdes et registreringskort, hvor områdets stier er indtegnet sammen med vandområder, områdets grænse og områdets terræn.

Hvis der er tale om et egentligt skovområde benyttes luftfoto til registrering af evt. lysninger og åbne sletter. Disse indtegnes på registreringskortet, som anvendes i marken. Desuden skal terrænet ud fra de indtegnede koter underinddele området i kategorierne; fladt – bakket/bølget – skrånende. Disse to registreringer afhjælper ruminddelingen i skoven.

2.2 Arealtyper

Gulvet er defineret, som det underlag man træder på. Der opereres med fire arealtyper: 1.vand, 2.bevoksning, 3.befæstelse, 4.græs. Derudover tilføjes bygninger som type.

Under kategorien vand hører vandløb, søer, bassiner. Områder hvor vegetationen er tæt og danner en fysisk barriere, defineres området som bevoksning. Gulvet underopdeles i følgende:

Belægninger: fast (fliser, asfalt) og løs belægning (grusstier – både anlagte og naturlige).

Græs: Græsset underinddeles i højt og lavt græs.

Vand: indeholder både søer, mindre vandløb, bassiner, m.m.

Bevoksninger: denne kategori skal anvendes, når beplantningen er andet end græs. Undtagelsen er opstammede solitærtræer placeret på en græs/grus flade.

Bygninger

2.3 Rumanalyse

Området inddeles i rum, som findes i 4 typer:

Lukket, Lysning, Semi-åbent, Åbent.

Lukket; et lukket rum, hvor trækronerne danner loftet. Træstammerne skaber interiøret i rummet. Aflæsningen af rummet mht. rummets dybde, topografien, m.m. afhænger af træernes lysgennemtrængeligheden, da dette danner vægge og gulv.

Lysning; et rum der primært dannes af væggene. Her er der ingen loftsforfølelse, rummet kan være en lysning i skoven eller det kan være et højt krat/bevoksning, der kan give en rumfølelse.

Semi-åbnet; et rum der kendetegnes ved et åbent område, der har spredt bevoksning. Bevoksningen kan udgøres af solitærtræer eller større eller mindre buskbeplantning(er). Afgørende er at rummet ikke domineres af beplantningen, men af det åbne område.

Åbent: et åbent rum, hvori beplantninger ikke eksisterer.

3. Oplevelsesværdierne

Hver af de otte oplevelsesværdier vurderes hvorvidt de kan identificeres i området og i hvilken grad (vurderes på en skala fra 0 til 3).

Vurderingen af hvorvidt den enkelte oplevelsesværdi er repræsenteret vurderes ved hjælp af ruminddelingskortet, hvor man ser på de allerede definerede rum og for hvert rum vurderes det hvilke af oplevelsesværdierne der er tilstede og i hvilken grad.

Faktorerne som står under hver af de otte parkkarakterer skal bruges som et supplement til beskrivelsen af karakteren for at forstå betydningen/ indholdet af oplevelsen.

- **Det fredfyldte;** stilhed og ro. Lyden af vinden der suser, fugle, og insekter. Intet affald, intet ukrudt, ingen forstyrrende personer. Kendetegnende for karakteren er også at ingenting må forstyrre indtrykket af en ren natur og at karakteren både findes i naturprægede parker og kulturprægede parker. En grønt område der er rent giver mere tryghed end et grønt område med affald (Grahn Berggren-Barring 1995). En typisk engelsk landskabshave er domineret af den rofyldte parkkarakter. Skrald og støj kan forandre en parks anvendelse. Formen på området er af betydning for denne karakter.
- At området er stille og roligt(.75)
- At området er rent og velholdt(.67)
- At området føles trygt at opholde sig i sammen med en gruppe(.55)
- At der findes muligheder for at finde rolige, aflukkede steder hvor en gruppe kan opholde sig(.51)

0	1	2	3

- **Det vilde;** Den vilde naturs fascination, selvsåede planter, gamle nedtrådte stier, afsides rumfornemmelse. Området skal være stille og kun dyre- og plantelivet skal kunne få den besøgendes opmærksomhed. Den spontane opmærksomhed bliver aktiveret når man bevæger sig i et område indeholdende karakteren vild. Formen på området er af betydning for denne karakter. Kræver et stort areal.
- At der findes mange fugle, insekter, m.fl. at opdage
- At der findes muligheder for at finde læ, aflukkede steder hvor en gruppe kan opholde sig(.55)
- At området har naturpræg(.54)
- At der findes mange planter at studere(.49)
- At området er stille og roligt(.48)
- At området føles stort og frit(.39)

0	1	2	3

- **Det artsrige;** Ingenting må forstyrre indtrykket af en ren natur. Et område fyldt med en stor artsrigdom af både dyr og planter. Karakteren gælder primært naturlige miljøer, men også mere kulturprægede parker hvor artsrigdommen er stor indeholder denne karakter. Søer og vandløb har en forstærkende effekt. Formen på området er af betydning for denne karakter. Vigtig karakter for mange mennesker. Tilstedeværelsen af denne karakter betyder at der ikke er kulturelle indslag (statuer, fontæner, m.m.) eller store robuste græsplæner.
- at der findes mange fugle, insekter, m.fl., at opdage(.91)
- at der findes mange planter at studere (.81)

0	1	2	3

- **Rumlighed**; en følelse af at komme ind i en anden verden. Et rum som bliver opfattet som beroligende og sammenhængende og blive opfattet som en helhed (både de store åbne vidder, men også små lukkede rum der dog har en tydelig dybde - f.eks. en nåleskov med stier). Området skal være tydeligt afgrænset som et rum samtidig med at det skal virke langstrakt, rummeligt og let fremkommeligt. Området appellerer ofte til ældre der her kan gå en lang tur uden at møde nogle barrierer. Til karakteren kan man knytte ord som; dybde, plads, samhørighed, helhed. Formen på området er af betydning for denne karakter.
- At området føles stort og frit(.62)
- At området er let at færdes i(.57)
- At området har naturpræg(.57)

0	1	2	3

- **Åbent**; Et robust stort åbent grønt område der inviterer til ophold, gerne indeholdende store plæner uden nogen egentlig formålsbestemt anvendelse, men udnyttes ofte til idrætsaktiviteter og sociale arrangementer som koncerter, demonstrationer, m.m. Plænen skal derfor være det dominerende element i området. Området skal ikke kunne opfattes som indeholdende naturpræg. Området skal være indeholde en beskyttende læbeplantning langs kanten, så det skaber et veldefineret og velafgrænset rum. Området må gerne indeholde bakker m. trapper, der kan fungere som tilskuerrækker og som træningsredskab.
- At området har græsboldbaner(.81)
- At området har store, plane, veltrimmede grønne plæner(.64)
- At området har grusbolddbaner(.52)

0	1	2	3

Kulturhistorisk; Et historisk sted der fascinerer ved oplevelsen af en svunden tid. Karakteren kan både opleves områder med naturpræg og områder med kulturpræg. Her er det blomsterne, fontænerne og historiske indslag der er fascinerende – ikke de folkelige og underholdende indslag. Det kan være detaljer som viser en kulturel sammenhæng eller en tidligere anvendelse af et område (f.eks. en gammel allé beplantning eller et stendige).

- At området er udsmykket med blomster, statuer og fontæner(.41)

0	1	2	3

- **Folkeligt**; et område hvor man mødes for at feste og fornøje sig (heriblandt også kiosker o.l.) Kendetegnende for denne karakter er et område med et stærkt kulturpræg og hvor der ofte sker festlige begivenheder. Det er her man tager hen for at møde andre mennesker, spise, bevæge sig eller bare for at være. Ord der knytter sig til denne karakter er; folkeliv, aktiviteter, servering, underholdning, tæt atmosfære, blomster. Karakteren findes ofte på torve, havne kajer, eller som en del af en større park.
- At der findes udflugtsmål, såsom servering og kiosk(.66)

- At der findes mange folk og at stedet har liv og bevægelse(.61)
- At der findes muligheder for underholdning – f.ex. parkkoncerter(.54)
- At området er udsmykket med blomster, statuer og fontæner(.36)

0	1	2	3

- **Trygt;** Et aflukket, sikkert og tilbagetrukket sted, hvor man kan lege, slappe af og være sig selv. Her skal miljøet virke tillokkende for børn og det skal være udformet så det får børn til at bevæge sig. Området er ofte robust og for at understøtte formålet med området er der ofte placeret legeredskaber. Andre typiske elementer er store sten, robuste kratbeplantninger, samt større åbne græsområder.
- At der findes gode legeredskaber(.46)
- At området er kuperet og at der findes græsbevoksede skråninger at bruge til leg og idræt(.38)
- At området huser dyr som børn og voksne kan fodre og kæle med(.36)

0	1	2	3

Bilag 4

Modul 4 – Interviewskema

Interview i forbindelse med TÆLLING LØBENUMMER:.....

1. HVAD HAR DU BESKÆFTIGET DIG MED OG HVAD VAR FORMÅLET MED BESØGET HER I DAG? (vis skilt 1 – der må gerne svares mere end én aktivitet og ét formål)

Aktivitet:

- Siddet stille
- Spist medbragt mad
- Brugt **parken/skoven** som genvej
- Gået en tur
- Cyklet en tur
- Motioneret
- Luftet hund
- Studeret planter og/eller dyr
- Leget
- Fællesarrangementer (koncerter, sport, familie)

Formål/ årsag

- Opleve naturen
- Få fred og ro
- Blive i bedre humør
- Få frisk luft
- Møde andre mennesker
- For at familien kunne gøre noget sammen
- For at kunne være sammen med mine venner
- For at kunne forbedre min kondition
- Opleve dyr og insekter

Andre aktiviteter eller formål, skriv hvad:.....

1A. HVILKEN AF AKTIVITETERNE OG FORMÅLENE VAR VIGTIGST FOR DIG?

(vis skilt 1 – kun et kryds)

Aktivitet:

- Siddet stille
- Spist medbragt mad
- Brugt **parken/skoven** som genvej
- Gået en tur
- Cyklet en tur
- Motioneret
- Luftet hund
- Studeret planter og/eller dyr
- Leget
- Opleve naturen
- Få fred og ro
- Blive i bedre humør
- Få frisk luft
- Møde andre mennesker
- For at familien kunne gøre noget sammen
- For at kunne være sammen med mine venner
- For at motionere
- Opleve dyr og insekter
- Fællesarrangementer(koncerter, sport, familie)

Formål/ årsag:

2. HVOR LÆNGE VAREDE DIT BESØG HER I

PARKEN I DAG? (sæt ét kryds)

- mindre end 5 minutter
- et kvarters tid
- ½ times tid
- 1 times tid
- 1 til 2 timer
- 2 til 3 timer
- 3 til 4 timer
- 4 til 8 timer
- mere end 8 timer

3. HVOR LANG TID BRUGTE DU PÅ SELVE TUREN HEN TIL PARKEN? (sæt ét kryds)

- mindre end 5 minutter
- 5 til 10 minutter
- 10 til 30 minutter
- en halv time til en time
- mere end en time

4. HVILKET TRANSPORTMIDDEL BRUGTE DU PÅ SELVE TUREN HEN TIL PARKEN?

(sæt ét kryds - blev der brugt mere end ét, sæt da kryds ved det, der blev benyttet den længste strækning)

- Til fods
- Cykel
- Knallert
- Personbil
- Motorcykel/scooter
- Bus
- Tog
- Andet, skriv hvad:.....

5. HVOR LANG AFSTAND HAR DU TIL OMRÅDET FRA DIN BOPÆL? (sæt ét kryds)

- 0-50m
- 51-100m
- 101-300m
- 301-1000m
- 1001-5000m
- mere end 5000m

6. HVOR TIT BESØGER DU KIRKESKOVEN?

(sæt ét kryds pr. årstid)

	forår	sommer	efterår	vinter
Dagligt				
4-5 gange om ugen				
1-3 gange om ugen				
1-3 gange om Måned				
1-4 gange pr årstid				
Aldrig				
Første gang jeg besøgte området				

7. ER DER NOGLE ÅRSAGER TIL AT DU IKKE BESØGER KIRKESKOVEN OFTERE?

(vis skilt 2 - sæt gerne flere krydser)

- mangel på tid
- for mange mennesker
- for stille og forladt
- for mørk/ bange for vold
- forstyrrende mennesker
- min egen helbredstilstand
- andre årsager .....

HVILKEN AF DE NÆVTE ÅRSAGER ER DEN VIGTIGSTE (nævn kun én)

.....

8. PÅ DETTE SKILT ER DER SKREVET NOGLE PÅSTANDE OM XXXXX – HVOR ENIG ER DU I DISSE?
(vis skilt 3 – ét kryds ved hver påstand)

PÅSTANDE	Ikke enig	Hverken/eller	Enig	Ved ikke
A. området ligger for langt væk				
B. der er for dårlige adgangsforhold				
C. området er for dårligt udformet/ indrettet				
D. det opfylder ikke mine krav eller behov til et grønt område				
E. her er for meget affald				
F. for mange hunde efterladenskaber				
G. området er for dårligt passet				

ØVRIGE PROBLEMER?

.....

(hvis 'Enig' i 8.D spørges om følgende) KAN DU NÆVNE ET PAR EKSEMPLER PÅ HVILKE KRAV OG BEHOV DU HAR TIL ET GRØNT OMRÅDE SOM XXXXXX?

.....

9. PÅ DETTE SKILT ER DER SKREVET NOGLE FORHOLD DER ER KARAKTERISTISKE FOR KIRKESKOVEN - HVILKEN ROLLE SPILLER DE FOR DIG?

(vis skilt 4 – ét kryds ved hver karakteristika)

FORHOLD	Ikke vigtigt for mig	Hverken/eller	Vigtigt for mig	Ved ikke
Græsarealer				
Skovarealet				
Store træer				
Mindre træer og buske				
Pavillon				
Dyreliv (fugle, insekter, mm.)				
Områder med læ				
Borde og bænke				
Tennisbanerne				
Fodboldstation				
Områder til boldspil				
Motionsstier				
Belysning				
Andet				

Hvis "Andet", skriv hvad:.....

10. HVOR OFTE BRUGER DU GENERELT GRØNNE OMRÅDER TIL AT MOTIONERE I? (kun ét kryds)

- dagligt
- 4-5 gange om ugen
- 1-3 gange om ugen
- 1-3 gange om måneden
- sjældnere
- aldrig

11. PÅ DETTE SKILT ER DER SKREVET NOGLE GENERELLE KARAKTERTRÆK FOR FORSKELLIGE TYPER AF GRØNNE OMRÅDER – HVAD BETYDER NOGET FOR DIG?

(vis skilt 5 – ét kryds ved hver karaktertræk)

KARAKTERTRÆK	Ikke vigtigt for mig	Hverken/eller	Vigtigt for mig	Ved ikke
At der findes mange planter, fugle og insekter?				
At det grønne område virker stille og roligt og vedligeholdt?				
At der er store plane græsområder, hvor man f.eks. kan spille bold?				
At der findes andre mennesker og udflugtsmål (såsom kiosker, udeservering, m.m.)?				
At området føles stort frit og sammenhængende og let at færdes i?				
At området opleves som trygt og børnevenligt?				
At et grønt område indeholder kulturelle/ historiske indslag, (såsom statuer, springvand, blomsterbede, m.m.)				
At området opleves som vild natur?				

SÅ HAR JEG NOGLE SPØRGSMÅL SOM HANDLER OM FYSISK AKTIVITET:

12. HVORLEDES VIL DU VURDERE DIN NUVÆRENDE HELBREDSTILSTAND I ALMINDELIGHED?

(kun ét kryds)

- Virkelig god
- God.
- Nogenlunde
- Dårlig
- Meget dårlig

13. FØLER DU DIG STRESSET, IRRITERET OG TRÆT I DIN HVERDAG?

- Ja
- Nej

HVIS ”JA”, HVOR OFTE SKER DETTE? (kun ét kryds)

- mindre end én gang om ugen
- 1 gang om ugen
- 2-5 gange om ugen
- en gang om dagen
- flere gange om dagen

14. HVIS VI SER PÅ DE SIDSTE 12 MÅNEDER, HVAD VIL DU SÅ SIGE PASSER BEDST SOM BESKRIVELSE AF DIN FYSISKE AKTIVITET I FRITIDEN?

(vis skilt 6 - kun ét kryds)

- Træner hårdt og dyrker konkurrenceidræt regelmæssigt og flere gange om ugen
- Dyrker motionsidræt eller udfører tungt havearbejde e.l. mindst 4 timer om ugen
- Spadserer, cykler eller har anden lettere motion mindst 4 timer pr. uge (medregn også søndagsture, lettere havearbejde og cykling/gang til arbejde)
- Læser, ser fjernsyn eller har anden stillesiddende beskæftigelse

15. HVAD VIL DU ANBEFALE EN NÆR VEN, HVIS HUN ELLER HAN FØLTE SIG STRESSET ELLER BEKYMRET?

(vis skilt 7 - sæt gerne flere krydser)

- gå en tur i skoven
- lytte til afslappende musik
- at tage en god pause i en stille og rolig park
- at tage en god pause i en stille og rolig skov
- læse en bog

- se en underholdende film
- dyrke sport
- sove
- gå ud for at danse
- købe en hund
- at tage noget medicin

SÅ MANGLER JEG BARE AT SPØRGE DIG OM NOGLE FÅ PERSONLIGE OPLYSNINGER:

16. HVILKET ÅRSTAL ER DU FØDT?

.....

17. HVOR MANGE PERSONER PÅ 15 ÅR OG OPEFTER, BOR DER I DIN HUSSTAND?

skriv antal: .....

HVOR MANGE BØRN UNDER 15 ÅR BOR DER I DIN HUSSTAND

skriv antal: .....

HVILKET/ HVILKE ÅRSTAL ER BARNET/BØRNENE FØDT?

Årstal:

--	--	--	--	--

18. HVOR STARTEDE DU FRA, DA DU BESØGTE OMRÅDET HER IDAG?

.....
 (gadenavn og evt. nr.) (postnr.) (by)

ER DET DIN BOPÆL?

- Ja
- Nej

19. BOR DU I....

- en lejet lejlighed
- en andels eller ejerlejlighed
- eget hus eller rækkehus
- andet.....

20. OG TIL SIDST: HVAD ER DEN LÆNGSTE AF DINE GENNEMFØRTE UDDANNELSER?

(sæt ét kryds)

- Folkeskole, Mellemkole, Realskole
- Gymnasial uddannelse (inkl. HF, HH, HTX og studenterkursus)
- Erhvervsfaglig uddannelse (f.eks. handelsskole, teknisk skole)
- Kort videregående uddannelse (1-2 år, f.eks. laborant, datamatiker)
- Mellemlang videregående uddannelse (2-4 år, f.eks. Bachelor, sygeplejerske, folkeskolelærer)

- Lang videregående uddannelse (over 4 år, f.eks. universitetsuddannet)
- Andet, beskriv venligst:

21. EVENTUELLE BEMÆRKNINGER ELLER FORSLAG FRA PARKGÆSTEN?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

TAK FOR DIN HJÆLP !!!

HUSK AT UDFYLDE:

A. ANTAL NÆGTERE¹ inden dette interview: .....
ELLER:

INTET INTERVIEW ved denne tælling fordi ALLE NÆGTEDE:

ELLER: **INTET INTERVIEW ved denne tælling fordi INGEN BESØGENDE:**

Ved interview:

B.² Antal personer i gruppen:

Børn(under 15 år):.....

Voksne :.....(inkl. interviewpersonen)

I alt: .....

C. Observeret kategori nr. (fra tælleskemaet): .....

D. Antal hunde³ I snor: ..... Uden snor: .....

Interviewers evt. bemærkninger i forbindelse med udførelsen af interviewet herunder f.eks. hvilke typer der nægtede og hvorfor

---

¹ Hvis første kontakt giver interview, skrives der 0 (nul) her. – Det er vigtigt at første kontakt lykkes bedst muligt.

² B, C og D udfyldes selvfølgelig kun når der er gennemført et interview

³ Hvis interviewpersonen ingen hund(e) har med, skrives der 0 (nul) her – begge steder.

Bilag 5a Modul 5 - Spørgeskema (survey)

Løbenummer

1	1	4	7
---	---	---	---

Undersøgelse om brugen af parker og bynære skove

Skov & Landskab
Københavns Universitet
2007

VIGTIGT Det skal være den i husstanden, der har fødselsdag næste gang OG som er fyldt 16 år, der skal udfylde spørgeskemaet.

SPØRGSMÅL VEDRØRENDE XXX

1. Plejer du at besøge XXX? (også mindre ture regnes med - fx. genveje)

- ja
 nej (- hvis nej: gå til spørgsmål 5)

2. Hvis ja, hvor ofte besøger du XXX? (også mindre ture regnes med - fx. genveje)
(sæt ét kryds for hver årstid)

	forår	sommer	efterår	vinter
Dagligt	☐	☐	☐	☐
4-5 gange om ugen	☐	☐	☐	☐
1-3 gange om ugen	☐	☐	☐	☐
1-3 gange om måneden	☐	☐	☐	☐
1-4 gange pr årstid	☐	☐	☐	☐
Sjældnere	☐	☐	☐	☐

3. Hvad er (som oftest) formålet med at besøge XXX? (sæt gerne flere krydser)

- Opleve naturen
 Få fred og ro
 Blive i bedre humør
 Få frisk luft
 Møde andre mennesker
 For at familien kan gøre noget sammen
 For at være sammen med mine venner
 For at forbedre min kondition
 At bruge parken/den bynære skov som genvej
 Opleve dyr (fugle, insekter m.m.)
 Andet - skriv venligst hvad: .....

4. Hvor længe plejer dit gennemsnitlige besøg at være?

- Mindre end et kvarter
 Omkring en halv time
 En time eller mere

5. Har du behov for / lyst til at besøge XXX oftere end du gør nu?

- ja
 nej (- hvis nej: gå til spørgsmål 6)

5B. Hvis ja: Er der nogen personlige årsager til, at du ikke besøger XXX oftere?
(sæt gerne flere krydser)

- Mangel på tid
 Min egen helbredstilstand
 Andre årsager: .....

6. Nedenfor står en række påstande om XXX – Hvor enig er du i disse?

(sæt ét kryds for hvert emne)

	Slet Ikke enig	Ikke enig	Hver- ken/ eller	Enig	Meget enig	Ved ikke
1. Området ligger for langt væk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2. Der er for dårlige adgangsforhold	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3. Der er ingen trafiksikker vej til området	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4. Området opfylder ikke mine krav og behov til en park/bynær skov	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5. Der er for meget affald	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6. Der er for mange hundeefterladenskaber	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7. Området er for dårligt passet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8. Der er for mange mennesker i området	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9. Der er forstyrrende mennesker	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10. Der er for stille og forladt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11. Der er for mange løse hunde	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12. Der er mangel på siddepladser i parken/den bynære skov	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13. Der er for mange cyklister	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14. Området er for mørkt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15. Jeg føler mig utryk i området	☐	☐	☐	☐	☐	☐
16. Andet.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐

6B. Er der nogle af ovenstående forhold, der gør, at du kommer sjældnere i XXX, end du ellers ville? (Sæt max. 3 krydser nedenfor ud for de forhold, som gør, at du sjældnere kommer i XXX).

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

7. Nedenfor er der skrevet nogle forhold, der er karakteristiske for xxx . Hvilken rolle spiller de for dig, når du besøger xxx?

(sæt ét kryds for hvert emne)

NB. Tal varierer, da hver park/bynær skov har forskellige forhold (ud af i alt 31)

	Slet Ikke vigtigt	Ikke vigtigt	Hver- ken eller	Vigtigt	Meget vigtigt	Ved ikke
1 Åbne sletter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2 Hundeskoven	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3 Skoleskoven	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4 Skovarealet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5 Store træer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6 Mindre træer og buske	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7 Græsareal	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8 Dyreliv (fugle, insekter, m.m.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9 Områder med læ	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10 Borde og bænke	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11 Naturlegepladsen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
19 Fantasiens Ø	☐	☐	☐	☐	☐	☐
23 Boldbanerne	☐	☐	☐	☐	☐	☐
27 Amfiscenen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
31 Andet.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. Hvilke muligheder og aktiviteter i parker og bynære skove er vigtige for dig?
(sæt ét kryds for hvert emne)

	Slet Ikke Vigtigt	Ikke vigtigt	Hver- ken/ eller	Vigtigt	Meget vigtigt	Ved ikke
1. At gå en tur	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2. At motionere/ løbe	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3. At gå tur med hund og/eller lege med hund	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4. At spille med bold	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5. At bade	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6. At cykle	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7. At børn kan lege i naturen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8. At børn kan lege på faste legeredskaber, fx. gyngesving, rutschebaner, m.m.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9. At lege med teknisk legetøj (fx. flyve med drage, lege med fjernstyrede biler)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10. At se børn lege på legeredskaber	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11. At se på blomster og planter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12. At se på dyr og fodre dyr	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13. At lære om naturen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14. At male/tegne	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15. At samle svampe og bær	☐	☐	☐	☐	☐	☐
16. At have picnic	☐	☐	☐	☐	☐	☐
17. At spille boule, krog og lignende spil	☐	☐	☐	☐	☐	☐
18. At deltage i fællesarrangementer (loppemarked, underholdning o.lign.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
19. At være sammen med venner eller familie	☐	☐	☐	☐	☐	☐
20. At se på andre mennesker	☐	☐	☐	☐	☐	☐
21. At slappe af og få frisk luft	☐	☐	☐	☐	☐	☐
22. For at opleve/være i naturen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
23. At man kan finde et sted, hvor man kan være i fred	☐	☐	☐	☐	☐	☐
24. Andet:	☐	☐	☐	☐	☐	☐

9b. Sæt kryds ud for de muligheder og aktiviteter, som du jævnligt benytter dig af i xxx (sæt gerne flere krydser)

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15
16 17 18 19 20 21 22 23 24

SUNDHEDSSPØRGSMÅL

10. Hvorledes vil du vurdere din nuværende helbredstilstand i almindelighed?
(kun ét kryds)

- Virkelig god
- God.
- Nogenlunde
- Dårlig
- Meget dårlig

11. Føler du dig stresset, irriteret og/eller træt i din hverdag? (kun ét kryds)

- ja
- nej (hvis nej: gå til spørgsmål 12)

11b: Hvis ”ja”, hvor ofte sker dette? (kun ét kryds)

- Mindre end én gang om ugen
- 1 gang om ugen
- 2-5 gange om ugen
- En gang om dagen
- Flere gange om dagen

12. Hvis vi ser på de sidste 12 måneder, hvad vil du så sige, passer bedst som beskrivelse af din fysiske aktivitet i fritiden? (kun ét kryds)

- Træner hårdt og dyrker konkurrenceidræt regelmæssigt og flere gange om ugen.
- Dyrker motionsidræt eller udfører tungt havearbejde e.l. mindst 4 timer om ugen.
- Spadserer, cykler eller har anden lettere motion mindst 4 timer pr. uge (medregn også søndagsture, lettere havearbejde og cykling/gang til arbejde).
- Læser, ser fjernsyn eller har anden stillesiddende beskæftigelse.

13. Hvad vil du anbefale en nær ven, hvis hun eller han følte sig stresset eller bekymret? (sæt gerne flere krydser)

- 1. Gå en tur i skoven
- 2. Lytte til afslappende musik
- 3. At tage en god pause i en stille og rolig park
- 4. At tage en god pause i en stille og rolig skov
- 5. Læse en bog
- 6. Se en underholdende film
- 7. Dyrke sport
- 8. Sove
- 9. Gå ud for at danse
- 10. Købe en hund
- 11. At tage noget medicin
- 12. Andet:.....

13b. Hvilke af ovenstående forslag, mener du, er de bedste til at modvirke, at man føler sig stresset eller bekymret? (marker de tre bedste nedenfor)

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

TIL SLUT LIDT OM DIG SELV

14. Hvilket årstal er du født?

1	9		
---	---	--	--

15. Køn

- Kvinde
 Mand

16. Hvor mange personer på 15 år og opefter, bor der i din husstand? (skriv antal)

--	--

16b. Hvor mange børn under 15 år, bor der i din husstand? (skriv antal)

--	--

16c. Hvilket/ hvilke årstal er barnet/børnene født?

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

17. Har din husstand ...

	Ja	Nej	
a) ... Hund?	☐	☐	(sæt ét kryds)
b) ... Andre kæle-/hobby-/husdyr?	☐	☐	(sæt ét kryds)
c) ... Fritidshus/sommerhus?	☐	☐	(sæt ét kryds)
d) ... Kolonihave?	☐	☐	(sæt ét kryds)
e) ... Bil?	☐	☐	(sæt ét kryds)

18. Bor du i (sæt ét kryds i hovedkategori og 1-2 krydser i underkategori)

- Lejlighed ..... Med altan   Med grøn gård/fællesareal
 Hus eller rækkehus..... Med have over 600 m²   Med have under 600 m²   uden have
 Andet: .....

19. Har du udsigt til grønne omgivelser fra din ...

	Ja	Nej	
Bolig	☐	☐	(sæt ét kryds)
Arbejdsplads (el. lign. hvor dagen tilbringes)	☐	☐	(sæt ét kryds)

20. Har du mulighed for at tage pauser udendørs på din arbejdsplads?

Ja	Nej	
☐	☐	(sæt ét kryds)

20b. Hvis ja, hvor ofte tager du pauser udendørs:

- Dagligt (på arbejdsdage) – er pauserne overvejende rygepauser? Ja Nej
 Mindst én gang om ugen
 Mindst én gang om måneden

20. Har du mulighed for at tage pauser udendørs på din arbejdsplads?

Ja   Nej
                                            (sæt ét kryds)

20b. Hvis ja, hvor ofte tager du pauser udendørs:

- Dagligt (på arbejdsdage) – er pauserne overvejende rygepauser? Ja Nej
- Mindst én gang om ugen
- Mindst én gang om måneden

20. Hvad er den højeste af dine gennemførte uddannelser? (sæt ét kryds)

- Folkeskole, Mellemskole, Realskole
- Gymnasial uddannelse (inkl. HF, HH, HTX og studenterkursus)
- Erhvervsfaglig uddannelse (f.eks. handelsskole, teknisk skole)
- Kort videregående uddannelse (1-2 år, f.eks. laborant, datamatiker)
- Mellemlang videregående uddannelse (2-4 år, f.eks. Bachelor, sygeplejerske, folkeskolelærer)
- Lang videregående uddannelse (over 4 år, f.eks. universitetsuddannet)
- Andet, beskriv venligst: .....

21. Hvad er din hovedbeskæftigelse? (sæt ét kryds)

- Lønmodtager
- Arbejdssøgende
- Efterlønsmodtager
- Selvstændig
- Bistandsmodtager, revalidering, langtidssyg
- Hjemmegående
- Studerende
- Pensionist
- Lærling, elev
- Andet: _____

22. Hvad er husstandens årlige bruttoindtægt? (sæt ét kryds)

- Mindre end 149.999kr
- 150.000 – 299.999kr
- 300.000 – 449.999kr
- 450.000 – 599.999kr
- 600.000 – 749.999kr
- Mere end 700.000kr

Mange tak for din besvarelse!

Benyt venligst den vedlagt svarkuvert til at returnere skemaet – porto er betalt.

Hvis du er interesseret, sender vi gerne et resumé af undersøgelsens resultater til dig pr. e-mail, når den afsluttes i foråret 2008.

Ja tak, jeg ønsker resumé af undersøgelsens resultater tilsendt pr. e-mail til følgende

e-mail adresse: _____@_____

(skriv venligst meget tydeligt evt. med blokbogstaver)

Hvis du har yderligere ideer og kommentarer til undersøgelsen, er du meget velkommen til at skrive dem her:

Bilag 5b

Modul 5 – Interviewskema (telefon)

Modul 5 – Spørgeskema (skoler)

LISTE OVER TELEFONKONTAKTER				
Opringninger i forbindelse med interview løbenummer:				
Institution/ forening :.....				
Telefonnummer:.....				
Kontaktforsøg	Dato	Tidspunkt	Resultater	Interviewere
1				
2				
3				
4				
5				
Notater				
Forkortelser for resultaterne:				
AFSL: Afsluttet interview		OPT: Optaget		
Nej: Interviewet nægtet		TLFS: Telefonsvarer		
SV-: Svarer ikke		AFBRT: Telefonen afbrudt		
RIG: Ring igen		FRN: Forkert nummer		
Listen udfyldes efter hver opringning til den samme person. Efter hver opringning udfyldes rubrikkerne: dato, tidspunkt, resultater og interviewere. I rubrikken notater skrives f.eks. aftale om ny tid, grund til afslag. Blanketten afleveres sammen med interviewskemaet når interviewet er afsluttet, nægtet eller efter 5 forgæves opringninger.				

Introtekst

Der spørges til lederen af den pågældende organisation.

Hej Jeg hedder ... og ringer fra Københavns Universitet hvor vi for ... kommune er ved at lave en undersøgelse af brugen af kommunens parker og skove. I den forbindelse er det også vigtigt at vi får kendskab til **foreningers** brug og ønsker.

Jeg vil derfor gerne have lov til at stille dig nogle få spørgsmål om ... (**foreningens**) brug af ... område.

Hvorfor laves undersøgelsen: "Kommunen vil gerne have et bedre grundlag til at gøre parkerne endnu bedre end de er i dag".

Hvor lang tid tager det: "Bare nogle få minutter", - prøv (venligt) at holde på folk hvis de i løbet af interviewet synes de ikke rigtig gider mere).

Interview løbenummer .....

Navn på foreningen.....

Kontaktpersonens funktion i organisationen.....

1. Hvilke af følgende aktiviteter er vigtige / væsentlige for (foreningen)?

1b Hvilken af de nævnte er den vigtigste?

Fysiske aktiviteter

Lege aktiviteter (herunder hobbyaktiviteter, som f.eks. en modeljernbaneklub)

Studier/undervisnings aktiviteter

Socialt samvær

Helbredende aktiviteter (afstressende aktiviteter, rehabilitering, pleje)

Andet.....

Intro til hvert område

2. Besøger foreningen xxx? (Også mindre ture regnes, fx genvej)

Ja   Nej

Hvis nej: gå til spørgsmål 7

3. Hvad er formålet med (foreningen) besøg? (1)

1. Opleve naturen (i al almindelighed)

2. Få fred og ro

3. Blive i bedre humør

4. Få frisk luft

5. Møde andre mennesker (ikke medlemmer i foreningen/institutionen)

6. For at familien kunne gøre noget sammen

7. For at kunne være sammen med vennerne (medlemmerne)

8. For at kunne forbedre medlemmernes kondition

9. Opleve dyr

10. Opleve planter og træer

11. Andet.....

3b Hvilken af de nævnte er den vigtigste?(sæt ring om den vigtigste)

1   2   3   4   5   6   7   8   9   10   11

4. Hvilke af følgende aktiviteter plejer (foreningen) at beskæftige sig med ved besøgene? (1)

4b Hvis ja: Hvor god er xxx til dette? Hvorfor er området godt, dårligt, evt. forslag til forbedringer?

		Ja	Nej		Dårligt	Hverken eller	Godt	Hvorfor godt/dårligt
1	Sidde stille			H V I S J A				
2	Spise medbragt mad							
3	Bruge skoven som genvej							
4	Gå en tur							
5	Cykle en tur							
6	Motionere							
7	Lufte hund							
8	Studere planter og/eller dyr							
9	Lege							
10	Fællesarrangementer							

	(koncerter, sport, familie)						
11	Fodre fugle (f.eks. ænder)						
12	Andet.....						

4c Hvilken af de nævnte aktiviteter er den vigtigste?(Sæt ring)

4d. Hvis du kunne ønske dig nogen ændringer eller noget nyt i xxx, hvad skulle det så være?

.....

4e. Er der nogen af de aktiviteter foreningen beskæftiger sig med som I kun har mulighed for at lave i xxx?

.....

5. Hvor ofte besøger (foreningen) xxx? (6)

	forår	sommer	efterår	vinter
Dagligt				
4-5gange om ugen				
1-3gange om ugen				
1-3gange om måneden				
1-4 gange pr årstid				
Sjældnere				

6. Hvor længe plejer besøgene normalt at være? (2)

mindre end 5 minutter

et kvarters tid

½ times tid

1 times tid

1 til 2 timer

2 til 3 timer

3 til 4 timer

4 til 8 timer

mere end 8 timer

7. Er der nogle årsager til at (foreningen) ikke besøger xxx oftere? (7)

Er ikke interesseret

Ingen hindringer

Mangel på tid

Dårligt vejr

For økonomisk krævende

Medlemmernes helbredstilstand forhindrer det

Andet.....

7b Hvilken af de nævnte er den vigtigste?(sæt ring)

8. Er der andre parker og skove (foreningen) plejer at besøge?

.....

9. Jeg vil nu læse nogle påstande om xxx. Hvor enig er (foreningen) i disse? (7+8)

		Enig	Hverken eller	Ikke enig	Ved ikke
1	Området ligger for langt væk				
2	Vejen mellem foreningen og parken/skoven er for besværlig eller farlig				
3	Der er for dårlige adgangsforhold (ind- udgange)				
4	Området opfylder ikke vores krav eller behov til en park/skov				
5	Der er for meget affald				
6	Der er for mange hunde efterladenskaber				
7	Området er for dårligt passet				
8	Der er for mange mennesker i området				
9	Der er forstyrrende mennesker				
10	Der er for stille og forladt				
11	Området er for mørkt/bange for vold				
12	Der er for mange løse hunde i parken/området				
13	Der er mangel på siddepladser i parken/skoven				
14	Der er for mange cyklister				

Evt uddybning af ovenstående svar

.....

.....

Øvrige problemer (fx konflikt med andre brugere)?

.....

.....

10. Hvor vigtige er følgende generelle oplevelsesmuligheder i parker og bynære skove for dig? (foreningen)? (11)

		Ikke vigtigt	Hverken en / eller	Vigtig t	Ved ikke
1	1. Artsrigt At der indenfor området findes artsrigdom, dvs. mange forskellige planter og dyr.				
2	2. Roligt At området er velplejet, og i øvrigt virker stille og roligt				
3	3. Åbent At der er store plane og åbne græsområder, hvor man fx kan spille bold, og lege				
4	4. Socialt At der findes andre mennesker, mødesteder og evt. servering (såsom kiosker m.m)				
5	5. Rumdannende At området føles stort og sammenhængende og let at færdes i (såsom en bøge-skov) – opleves f.eks. ved at man føler man 'kommer ind i en anden verden'				
6	6. Tryghedsskabende At området opleves som trygt og tilbagetrukket – et sted hvor man kan 'trække sig tilbage', slappe af og være sig selv				
7	7. Kulturelt				

	At området indeholder kulturelle / historiske elementer – f.eks. skulpturer, gamle bygninger mv.				
8	8. Naturpræg At området opleves som vild natur, der synes urørt af mennesker				

11. Hvis skov er karakteriseret ved relativt lukkede bevoksninger, og parker er karakteriseret som relativt åbne områder, hvad vil (foreningen) da foretrække?

- Park
- Skov
- Ligegyldigt
- Ved ej

12. Så mangler jeg bare at spørge dig om nogle oplysninger om (foreningen)

a Antal foreningsmedlemmer: Antal aktive foreningsmedlemmer:

b Hvor gamle er hovedparten af foreningsmedlemmerne:(sæt et kryds)

0-2 år.....	10-12 år.....	20-30 år.....	Meget blandede aldre.....
3-6 år.....	13-15 år.....	31-60 år.....	
7-9 år.....	16-19 år.....	61 år el	
		ældre.....	

13. Har (foreningen) selv et område til udeaktiviteter?

Ja   Nej

b Hvis ja: Hvilken type område er det?

Have	Naturgrund
Legeplads	Idrætsanlæg
Grønt gårdanlæg	Andet .....

c Hvilke aktiviteter anvender I området til?

.....
.....

14. Har du nogle kommentarer til interviewet eller er der noget du vil tilføje?

.....
.....
.....

Tak for din hjælp!

_____

Til underviserer i indskolingsklasserne:

Skov og Landskab under Københavns Universitet er i samarbejde med XXXX kommune ved at lave en undersøgelse af brugen af kommunens parker og skove. I den forbindelse er det også vigtigt at vi får kendskab til institutioners og foreningers brug og ønsker. De institutioner og foreninger der deltager i undersøgelsen er blevet udvalgt ud fra et afstandskrav på under 500m til XXXX.

Vi vil derfor gerne opfordre dig til at udfylde vedhæftede spørgeskema, som primært drejer sig om jeres indskolingsklassers brug af XXXXX.

Spørgeskemaet henvender sig specifikt til undervisere i indskolingsklasserne. Teksten med blå er en vejledning til korrekt besvarelse af spørgeskemaet.

Såfremt du har spørgsmål til udfyldelse af spørgeskemaet er du velkommen til at kontakte undertegnede på telefon 35 33 17 85 eller på mobil 29 27 25 XX

Når du har udfyldt spørgeskemaet bedes du sende det retur til følgende mailadresse:

biha@life.ku.dk

Spørgeskemaet bedes udfyldes og returneret hurtigst muligt.

På forhånd tak!

Berit Ipsen Hansen
Projekt koordinator
Skov & Landskab
Københavns Universitet
Rolighedsvej 23
1958 Frederiksberg

Interview løbenummer XXXX

Skriv navn på skolen	
Din funktion på skolen	

1. Hvilke af følgende aktiviteter er vigtige / væsentlige for jeres skole?

(sæt kryds/ krydser foran aktiviteten/ aktiviteterne)

- a. Fysiske aktiviteter
- b. Lege aktiviteter
- c. Studier/undervisnings aktiviteter
- d. Socialt samvær
- e. Helbredende aktiviteter (afstressende aktiviteter, rehabilitering, pleje)
- f. Andet.....

1b Hvilken af de nævnte aktiviteter er den vigtigste?

Skriv bogstav her:

SPECIFIKKE SPØRGSMÅL ANGÅENDE XXXXX

Intro til hvert område

2. Besøger skolen xxx? (Også mindre ture regnes, fx genvej)

Sæt kryds foran:

Ja   Nej

Hvis nej: gå til spørgsmål 7

3. Hvad er formålet med jeres besøg?

Sæt kryds/ krydser foran formålet/ formålene

- a. Opleve naturen (i al almindelighed)
- b. Få fred og ro
- c. Blive i bedre humør
- d. Få frisk luft
- e. Møde andre mennesker (ikke medlemmer i foreningen/institutionen)
- f. For at familien kunne gøre noget sammen
- g. For at kunne være sammen med vennerne (medlemmerne)
- h. For at kunne forbedre medlemmernes kondition
- i. Opleve dyr
- j. Opleve planter og træer
- k. Andet.....

3b Hvilken af de nævnte formål er det vigtigste formål?

Skriv bogstav her:

4. Hvilke af følgende aktiviteter plejer I at beskæftige sig med ved besøgene?

Sæt gerne ja ud for flere aktiviteter

		Ja	Nej
A	Sidde stille		
B	Spise medbragt mad		
C	Bruge skoven/parken som genvej		
D	Gå en tur		
E	Cykle en tur		
F	Motionere		
G	Lufte hund		
H	Studere planter og/eller dyr		
I	Lege		
J	Fællesarrangementer (koncerter, sport, familie)		
K	Fodre fugle (f.eks. ænder)		
L	Andet.....		

4b Hvilken af de nævnte aktiviteter er den vigtigste?

Skriv bogstav her:

4c Hvis du kunne ønske dig nogen ændringer eller noget nyt i xxx, hvad skulle det så være?

Skriv her:

4d Er der nogen af de aktiviteter I beskæftiger jer med som I kun har mulighed for at lave i xxx?

Hvis ja – skriv her

5. Hvor ofte besøger I xxx?

Sæt et kryds i hver kolonne for hver af de fire årstider

	forår	sommer	efterår	vinter
Dagligt				
4-5gange om ugen				
1-3gange om ugen				
1-3gange om måneden				
1-4 gange pr årstid				
Sjældnere				

6. Hvor længe plejer besøgene normalt at være?
Sæt kryds foran det tidsinterval der bedst passer

a. mindre end 5 minutter	f. 2 til 3 timer
b. et kvarters tid	g. 3 til 4 timer
c. ½ times tid	h. 4 til 8 timer
d. 1 times tid	i. mere end 8 timer
e. 1 til 2 timer	

7. Er der nogen årsager til at I ikke besøger xxx oftere?
Nævn gerne flere årsager

- a. Er ikke interesseret
- b. Ingen hindringer
- c. Mangel på tid
- d. Dårligt vejr
- e. For økonomisk krævende
- f. Børnenes helbredstilstand forhindrer det
- g. Andet.....

7b Hvilken af de nævnte årsager er den vigtigste?
Skriv bogstav her:

8. Er der andre parker og skove I plejer at besøge?
Hvis ja – skriv hvilke her:

9. Nedenfor står en række påstande om xxx. Hvor enig er du i disse (set ift. skolens behov og præferencer)?
Sæt kryds i kolonnerne enig/ hverken eller/ ikke enig/ ved ikke

		Enig	Hverken eller	Ikke enig	Ved ikke
1	Området ligger for langt væk				
2	Vejen mellem inst. og parken/skoven er for besværlig eller farlig				
3	Der er for dårlige adgangsforhold (ind- udgange)				
4	Området opfylder ikke vores krav eller behov til en park/skov				
5	Der er for meget affald				
6	Der er for mange hunde efterladenskaber				
7	Området er for dårligt passet				
8	Der er for mange mennesker i området				
9	Der er forstyrrende mennesker				
10	Der er for stille og forladt				
11	Området er for mørkt				
12	Der er for mange løse hunde i parken/området				
13	Der er mangel på siddepladser i parken/skoven				
14	Der er for mange cyklister				

Hvis du ønsker at uddybe dine svar så skriv her:

GENERELLE SPØRGSMÅL ANGÅENDE PARKER OG BYNÆRE SKOVE

Det følgende spørgsmål omhandler otte generelle oplevelsesmuligheder, man som besøgende kan opleve når man besøger en park eller en bynær skov.

10. Hvor vigtige er følgende generelle oplevelsesmuligheder i parker og bynære skove når I besøger en park eller bynær skov?

Sæt kryds i kolonnerne ikke vigtigt/ hverken eller/ vigtigt/ ved ikke

		Ikke vigtigt	Hverken / eller	Vigtigt	Ved ikke
1	1. Artsrigt At der indenfor området findes artsrigdom, dvs. mange forskellige planter og dyr.				
2	2. Roligt At området er velplejet, og i øvrigt virker stille og roligt				
3	3. Åbent At der er store plane og åbne græsområder, hvor man fx kan spille bold, og lege				
4	4. Socialt At der findes andre mennesker, mødesteder og evt. servering (såsom kiosker m.m)				
5	5. Rumdannende At området føles stort og sammenhængende og let at færdes i (såsom en bøge-skov) – opleves f.eks. ved at man føler man 'kommer ind i en anden verden'				
6	6. Tryghedsskabende At området opleves som trygt og tilbagetrukket – et stedt hvor man kan 'trække sig tilbage', slappe af og være sig selv				
7	7. Kulturelt At området indeholder kulturelle / historiske elementer – f.eks. skulpturer, gamle bygninger mv.				
8	8. Naturpræg At området opleves som vild natur, der synes urørt af mennesker				

11. Hvis skov er karakteriseret ved relativt lukkede bevoksninger, og parker er karakteriseret som relativt åbne områder, hvad vil I oftest foretrække at besøge?

Sæt kryds

- a. Park
- b. Skov
- c. Ligegyldigt
- d. Ved ej

SPØRGSMÅL VEDRØRENDE SKOLEN

12. Antal elever:

12a. Aldersspredningen blandt eleverne:

Sæt kryds udfør de aldersgrupper der er repræsenteret på skolen

- a. 3-6 år
- b. 7-9 år
- c. 10-12 år
- d. 13-15 år
- f. 16-19 år

13. Har skolen selv et område til udeaktiviteter?

Sæt kryds

Ja

Nej

13b. Hvis ja: Hvilken type område er det?

a. Have	d. Naturgrund
b. Legeplads	e. Idrætsanlæg
c. Grønt gårdanlæg	f. Andet

13c. Hvilke aktiviteter anvender I området til?

Skriv her:

14. Har du nogle kommentarer til spørgeskemaet eller er der noget du vil tilføje så [skriv her](#):

Tak for din hjælp!
Returner venligst det udfyldte spørgeskema på følgende mailadr.

biha@life.ku.dk

Bilag 6

Detaljeret metodebeskrivelse Modul 2 og 4

Stoptællinger/-interviews

Der er foretaget en tilfældig udvælgelse af såvel registreringsperiode som registreringssted – idet der dog er taget hensyn til den forhåndsviden der eksisterer om årstidens, dagtypens og registreringsstedets indflydelse på antallet af gæster. En sådan udvælgelse nødvendiggør en efterfølgende korrektion for den forskellige registreringsintensitet ved en vægtning af observationerne. På denne måde tilstræbes det at opnå et acceptabelt antal tællinger og interviews i løbet af et overkommeligt antal registreringsdage; samt sikre, at undersøgelserne er afbalancerede og repræsentative med hensyn til både registreringsperioder og registreringssteder.

Denne metodik forudsætter en dataindsamling på 20 dage á 8 timer fordelt over ét år for hvert område – fordelt til forår, sommer, efterår og vinter, over hverdage og ikke-hverdage.

Af praktiske hensyn besluttedes det at koncentrere tællinger og interviews til ”sommer”-halvåret (marts – november) – i alt 14 dage á 8 timer (Tabel 1). Det blev således besluttet at udelukke dataindsamlinger i vinterperioden samt fjerne én af de normale indsamlingsdage for hver af perioderne: forår/ikke-hverdage og sommer/hverdage. Valget omkring fjernelse af de to indsamlingsdage er sket under hensyntagen til kendskabet til den sæson- og ugemæssige variation i besøgstallet for andre park- og naturområder, samt ønsket om at opretholde mindst to dataindsamlinger i hvert stratum (af sikkerhedshensyn).

Ved alene at tælle/interviewe i sommerhalvåret, og ikke over en 12-måneders periode, er vi bevidste om ikke at præsentere gennemsnitstal for besøg over hele året, men alene for besøg i den periode der er omfattet af undersøgelsen (marts-november). Af ressourcemæssige hensyn er der i Vordingborg-områderne kun foretaget tællinger over 10 dage (marts-august).

<u>Tælling/IW nr.</u>	<u>Tælleperiode</u>	<u>Stratum</u>
1	Tor 19/4, kl. 7.30-15.30	FH
2	Søn 22/4, kl. 8.30-16.30	FIH
3	Ons 2/5, kl. 12.30-20.30	FH
4	Lør 12/5, kl. 13.00-21.00	FIH
5	Man 14/5, kl. 7.30-15.30	FH
6	Ons 20/6, kl. 7.30-15.30	SH
7	Man 23/7, kl. 13.30-21.30	SH
8	Lør 28/7, kl. 8.30-16.30	SIH
9	Tir 31/7, kl. 7.30-15.30	SH
10	Søn 26/8, kl. 12.00-20.00	SIH
11	Tir 11/9, kl. 7.30-15.30	EH
12	Lør 15/9, kl. 8.30-16.30	EIH
13	Tor 4/10, kl. 10.30-18.30	EH
14	Søn 14/10, kl. 10.00-18.00	EIH

Forkortelser: S = Sommer (1/6-31/8); E = Efterår (1/9-30/11); F = Forår (1/3-31/5); H = Hverdag; IH= Ikke-Hverdag^{a)}.

Tabel 1. De 14 udvalgte registreringstidspunkter i foråret, sommeren og efteråret 2007 for de 10 områder.

^{a)} Ikke-Hverdage omfatter lørdage og søndage samt følgende hellig- og mærkedage: Nytårsdag, Skærtorsdag, Langfredag, 2. Påskedag, Bededag, Kr. Himmelfartsdag, 2. Pinsedag, Grundlovsdag, Juledag og 2. Juledag.

Registreringstider på de udvalgte dage

Antallet af registreringstimer pr. dag har været fastlagt til 8, da en længere sammenhængende registreringsperiode har vist sig vanskelig overkommelig i praksis, og dermed medfører risiko for dårligere registreringer. De 8 timer har for henholdsvis hverdage og ikke-hverdage skiftevis været placeret først og sidst på dagen inden for den helhed af timer, der betragtes: fra 7.30 til solnedgang på hverdage og fra 8.30 til solnedgang på ikke-hverdage. Dette medfører, som det kan udledes af Tabel 3.1, en mere intensiv registrering midt på dagen, hvilket der korrigeres for ved en efterfølgende vægtning (jf. nedenfor).

Registreringssteder

Registreringerne har fundet sted ved samtlige udgange. Ved tællestederne er der talt med en hyppighed, der er proportional med det forventede antal besøg ved tællestedet. Lokaliseringen af tællestederne og vurderingen af deres besøgsintensitet er sket i samråd med de lokale forvaltninger. Ved den tilfældige udvælgelse af tællestederne var der af praktiske årsager indført den restriktion, at de skulle registreres i den samme rækkefølge. Der blev således for hvert område fastlagt en rundtur for hverdage og en rundtur for ikke-hverdage. Ved hver ny tælledags begyndelse fortsattes med det tællested der stod for tur ved afslutningen af den sidste tælledag af samme type (dvs. hverdag eller ikke-hverdag). Placeringen af de enkelte tællesteder i hvert område kan ses på kortene i Bilag 6.

Den praktiske gennemførelse af tællinger og interviews

Registreringerne i de 10 områder består som nævnt af en kombination af tællinger og interviews. I det efterfølgende omtales det kort, hvorledes disse to former for dataindsamlinger er udført i praksis.

Tællinger

- Hver tælling varer 15 minutter og medfører udfyldelsen af ét tælleskema. På baggrund af observationer udført i Modul 1 er der defineret en række typiske brugergrupper som indgår i tælleskemaet – Bilag 2.
- Mellem hver tælling afsættes 15 minutter til: transport til næste tællested (til fods), eventuel færdiggørelse af et interview og/eller personlig tid.
- Ved tællingen, der fortsættes under et eventuelt interview (jf. nedenfor), registreres hver eneste person som forlader området ved den pågældende udgang (tællestedet).
- Ved denne registrering henføres gæsterne til de typiske brugergrupper og fordeles til børn/voksne (jf. Bilag 2). I forbindelse med denne kategorisering, kan det ikke fuldstændig udelukkes at der kan ske fejlklassificeringer af de talte gæster – specielt i forbindelse med store samtidige besøgsgrupper.

Interviews

Interviews er udført i forbindelse med tællingerne og af den samme person, som foretager optællingen. Dataindsamlingen er foretaget af studentermedjælpere ansat af Skov & Landskab, der også har forestået koordineringen af indsamlingen. De lokale forvaltninger har dermed ikke haft indflydelse på, eller viden om, på hvilke tidspunkter der er talt og interviewet besøgende. Ved selve interviewningen er der benyttet et interviewskema (jf. Bilag 4). Interviewpersonen (svarpersonen) er udvalgt i den ved hver tælling først registrerede gruppe som den person, der skønnes ældre end 14-15 år og nærmest interviewerens ved gruppens tilsynekomst. Denne begrænsning i udvælgelsen betyder således, at børn og unges interesser ikke er belyst i undersøgelsens interviewdel.

Den valgte procedure anses for tilstrækkelig til at undgå, at interviewerens udvælger personen ud fra subjektive kriterier, eller at gruppen selv vælger sin repræsentant. Personer med bopæl og/eller erhverv på området interviewes ikke (f.eks. driftspersonale). Ved selve interviewet er alle spørgsmål pre-formuleret og læst op; og til støtte for svarpersonerne er svarkategorierne i en række af spørgsmålene blevet vist svarpersonen som ”tekstkort”/”plancher”, hvor svaralternativerne hurtigt kan overskues og udvælges. For hver tælling af 15 minutters varighed er der foretaget maksimalt ét interview.

Generaliseringer ud fra stikprøve registreringer (vægtning)

Ved dataindsamlingen i de 10 områder er der, som beskrevet ovenfor, registreret med *forskellig* intensitet på forskellige typer af dage, på forskellige tidspunkter af dagen og ved forskellige udgange fra områderne. Denne dataindsamlingsteknik indebærer, at tællinger og interviewdata skal korrigeres for at opnå korrekte resultater (en tilbagevægtning der tager hensyn til den forskellige registrerings-intensitet). I det efterfølgende redegøres der nærmere for beregningen af vægtene:

- 1) Den stratificerede tilfældige udvælgelse af *registreringsdagen* har medført en tilbagevægtning med den reciprokke værdi af den enkelte registreringsdags udvalgssandsynlighed. – Eller med andre ord: der tages hensyn til, at der eksempelvis kun tælles og interviewes på 3 ud af i alt 65 mulige sommer-hverdage (vægt: 21,67) – og på 2 ud af i alt 31 forårs ikke-hverdage (vægt: 15,5).
- 2) Placeringen af *registreringstimerne* på den enkelte registreringsdag har medført en mere intensiv registrering midt på dagen. Dette er der korrigeret for ved en vægtning med den reciprokke værdi af antal udførte tællinger pr. time for henholdsvis dagens midterste timer og dagens øvrige timer. Afgrænsningen af dagens midterste timer er bestemt til: Kl. 8:45 - 16:15. – Eller med andre ord: der tages hensyn til, at der er talt mindre intensivt i ydertimerne, disse ”yder-registreringer” (før 8:45 og efter 16:15) indgår således med en større vægt end ”midter-registreringerne”.
- 3) Den stratificerede tilfældige udvælgelse af *registreringssted* har medført en tilbagevægtning med den reciprokke værdi af det enkelte stratoms udvalgssandsynlighed. – Eller med andre ord: der tages hensyn til, at eksempelvis udgang nr. 1 og 2 i Hyrdehøj er registreret 4 gange mere intensivt end eksempelvis udgang 3 og 4.
- 4) De gjorte observationer ved tællingerne (de forskellige kategorier af besøgende på tælleskemaet) er vægtet med produktet af de under pkt. 1) til 3) omtalte vægte.
- 5) Interviewene er vægtet med produktet af de under pkt. 1) til 3) omtalte vægte multipliceret med antal personer i gruppen samt antal gruppebesøg i forbindelse med hvert interview. Denne ”gruppe-korrektion” skyldes, at den primære analyseenhed egentlig er et gruppebesøg: I den først registrerede gruppe udvælges én person til interviewning (jf. ovenfor), hvilket medfører en større udvalgssandsynlighed for personer i små grupper end for personer i store grupper. Samtidig er sandsynligheden for udvælgelse til interviewning mindre på et meget besøgt registreringssted i en meget besøgt registreringsperiode. Disse ”skævheder” ved udvælgelsen til interviewning er således søgt korrigeret ved ovennævnte vægtning.
- 6) Det enkelte områdes *totale årlige besøgstal* beregnes som produktet af de under pkt. 1) til 3) omtalte vægte multipliceret med det totale antal registrerede personer i det enkelte område ved de 14 (10) tællinger multipliceret med antal kvarter i den periode som stikprøven dækker (7.30 til

solnedgang på hverdage og 8.30 til solnedgang på ikke-hverdage, fra 1/3-2007 til 30/11-2007) – i alt 13060 kvarter.¹

Disse mange faktorer kan lede til ekstreme værdier for vægtene. Det er derfor – i lighed med lignende tidligere undersøgelser – besluttet at sætte de 10 % mindste og de 10 % største vægte for interviewresultaterne lig henholdsvis den 10. percentil og den 90. percentil af vægtenes fordeling for hvert område for sig.

Ved den beskrevne kombination af tilfældige udvælgelser og efterfølgende vægtninger er det således søgt tilstræbt, at nærværende undersøgelser er afbalancerede og repræsentative med hensyn til følgende forhold, der på forhånd ansås at have betydning for resultaterne: (1) registreringsdagene, (2) tidspunkterne på dagen, (3) registreringsstederne og (4) antallet af besøg. Det kan ikke kontrolleres, om dette mål er nået. Dog anses datamaterialet, indsamlet ved de manuelle tællinger og interviews i henholdsvis Modul 2 og 4, for fuldt acceptabelt til det foreliggende formål, nemlig at få et overordnet billede af omfanget og karakteren af den rekreative brug af 10 grønne områder – samt holdninger til visse forhold i relation til disse områder.

Yderligere beskrivelse af den anvendte metodik kan findes hos Koch (1984), Jensen (2003) og Jensen & Guldager (2005).

---

¹ For Vordingborg-områderne (Kirkeskoven og Udby-Stege Skov) udgør perioden alene 1/3-2007 til 31/8-2007. – Og dermed 9385 kvarter.

Tidligere udkomne rapporter i Park- og Landskabsserien:

- Nr. 12 • 1997   Anvendelse af kompost i grønne områder 1990-95
- Nr. 13 • 1997   Fortegnelse over kårede, udpegede og fremavlede frøkilder af træer og buske til landskabsformål
- Nr. 14 • 1997   Trærødder i afløbsledninger
- Nr. 15 • 1997   Driftsfællesskaber ved forvaltning af naturområder
- Nr. 16 • 1997   Status for 21 jyske læhegn
- Nr. 17 • 1998   Større trafik anlæg som barrierer for rekreativ brug af landskabet
- Nr. 18 • 1998   Kompost til have- og parkbrug
- Nr. 19 • 1998   Kompost til topdressing og gødskning af boldbaner
- Nr. 20 • 1998   Plantningsforsøg med træer og buske i Hedeland
- Nr. 21 • 1998   Amternes naturpleje
- Nr. 22 • 1998   Grøn struktur i byøkologisk perspektiv
- Nr. 23 • 1999   Ukrudtbekæmpelse på kirkegårde
- Nr. 24 • 1999   Registrering af bytræer
- Nr. 25 • 1998   Landbrug og landskabsæstetik
- Nr. 26 • 1999   Økologiske muligheder i byens grønne struktur
- Nr. 27 • 2000   Landbrugeren som forvalter af vedvarende græsarealer
- Nr. 28 • 2001   Forbruget af træer og buske i Danmark
- Nr. 29 • 2001   Pesticidfri ukrudtsbekæmpelse på naturstensbelægninger
- Nr. 30 • 2001   Egeprovenienser til landskabsbrug
- Nr. 31 • 2001   Rekreativ brug af byens grønne områder
- Nr. 32 • 2001   Anden generation løvtrælæhegn
- Nr. 33 • 2001   Indikatorer for kulturmiljø og landskab under forandring
- Nr. 34 • 2001   Græsning på ekstensivt drevne naturarealer
– Effekter på stofkredsløb og naturindhold
- Nr. 35 • 2002   Design og plantevalg i bredere løvtræslæhegn
- Nr. 36 • 2003   Generelle indikatorer for kulturmiljøers og enkeltmonumenters tilstand
- Nr. 37 • 2004   Udvikling af bynaturindeks (BNI)
– Naturvurdering i Københavns Kommune
- Nr. 38 • 2005   Fremtidsscenarier for kulturlandskabets udvikling
- Nr. 39 • 2006   Byens landskaber i børneperspektiv

Natur og sundhed

Sammenhæng mellem grønne områders udtryk og brug set i forhold til befolkningens sundhed

Rapporten er baseret på en undersøgelse, som er skabt i samarbejde mellem 5 offentlige forvaltningers »grønne« forvaltninger og sundhedsforvaltninger, og har involveret 10 områder, varierende fra byparker til bynære skove. Projektet har analyseret og beskrevet sammenhængen mellem de grønne områders udformning og udtryk, områdernes brug og befolkningens selvoplevede sundhedstilstand.

Rapporten konkluderer bl.a. at grønne områders udtryk kan karakteriseres via et Oplevelsesværdi Indeks, der skelner mellem områder med markante oplevelsesmuligheder og områder med en lav graduering af oplevelser. Brugere, borgerne og institutioner efterspørger primært stille, rolige og trygge oplevelser ved besøg i grønne områder, og der ses en tilsyneladende sammenhæng mellem brugen af grønne områder og graden af, hvor stresset befolkningen omkring dette område er.

Resultatet af denne undersøgelse bør betyde, at den fremtidige planlægning betragter grønne områder som værende væsentlige pauser i befolkningens hverdag. Selv områder, der blot benyttes som en passage fra punkt A til B, er værdsat som en (mental) pause.